

Джим Корбет

ЧОВЕКО-
ЯДЩИТЕ
ОТ КУМАОН

ДЖИМ КОРБЕТ ЧОВЕКОЯДЦИТЕ ОТ КУМАОН

Превод: Здравко Станков, Борис Паланков

chitanka.info

Авторът Джим Корбет е известен ловец и любител на природата, роден и живял в Индия. Повечето от разказите в книгата са посветени на тигрите-човекоядци, които са страшен бич за селяните в Северна Индия. Ловецът убива кръвожадните нападатели, но същевременно доказва, че човекоядството при дивите зверове не е в природата им, а възниква само при особени обстоятелства. Той разказва за принудителните си схватки със зверовете, а между редовете струи неговата голяма любов към природата и хората, грижата за запазването на хармонията между тях.

Книгата представлява интерес за читателите от всички възрасти, които обичат да четат за дивата природа и нейните обитатели.

ПРЕДГОВОР

Тъй като много от разказите в тази книга са за тигри-човекоядци, може би няма да е зле да обясня как тези животни свикват да ядат човешко месо.

Тигърът-човекоядец е тигър, който по силата на независещи от него обстоятелства е заставен да се храни с необичайна храна. Тези обстоятелства в деветдесет на сто от случаите са наранявания, а в останалите десет на сто — старост. Раната, която превръща даден тигър в човекоядец, обикновено се дължи на небрежен изстрел, след който раненото животно не се проследява и доубива, или пък на това, че при удавянето на някой индийски таралеж тигърът се разгневява до самозабрава, като се наранява от бодлите му.

Тигърът поначало не яде хора. Само когато е осакатен от нараняване или е стар, за да живее, той е принуден да се храни с човешко месо.

Когато напада животните, като ги проследява или издебва, тигърът се осланя главно на своята бързина и до известна степен на зъбите и ноктите си. Затова, когато страда от болезнени рани, няма зъби или пък зъбите му са повредени, а ноктите — изтъркани, та не може да лови животни, с които поначало се храни, той по неволя започва да напада човека. Аз съм убеден, че това преминаване от животинска храна към човешко месо в повечето случаи става случайно.

За да обясня какво наричам случайно, ще ви приведа случая с Муктесарската тигрица-човекоядка. Тази сравнително млада тигрица, когато давела един индийски таралеж, изгубила едното си око, а освен това около петдесет бодила, дълги от два до двадесет сантиметра, се забили в лакътя и стъпалото на предния ѝ десен крак. Много от бодлите, след като опрели в костта, се огънали във форма на фуркет, та върхът на всеки бодил и пречупеният му край почти се съединили. Гнойни рани се образували по местата, където тигрицата се мъчила да извади бодлите със зъби. Когато животното лежало в гъстата трева и

премаляло от глад, ближело раните си, една жена избрала случайно тъкмо тази ливада, за да си накоси трева за добитъка. Отначало тигрицата не ѝ обърнала внимание. Но когато жената накосила тревата и стигнала до мястото, където лежала тигрицата, тя я ударила с лапа по главата и ѝ смазала черепа. Смъртта настъпила моментално. Това личало от факта, че когато на другия ден намерили жената, тя още държала в едната си ръка сърп, а в другата стискала ръкойката трева, която се канела да отреже в момента, в който ѝ бил нанесен ударът. Тигрицата оставила жената на ливадата и като куцала, извървяла близо два километра и се скрила в една дупка под някакво паднало дърво. След два дни селянин дошъл да си насече съчки от това дърво и тигрицата, която била легнала точно на другия му край, ударила човека. Селянинът паднал върху дървото. Той бил свалил палтото и ризата си. Тигрицата забила ноктите си в гърба му и го убила. Миризмата на потеклата от тялото му кръв, когато бил повален върху дънера, вероятно подсказала на тигрицата за пръв път, че селянинът може да ѝ послужи за храна. Както и да е, преди да го остави, тя изяла част от гърба му. На другия ден вече тя удавила третата си жертва преднамерено и без никакво предизвикателство. По-късно същата тигрица се утвърди като човекоядка и докато я убия, тя издави двадесет и четири души.

Тигър, току-що уловил плячка, ранен тигър или пък тигрица с малки понякога нападат хората, които ги безпокоят. Но колкото и широко значение да дадем на понятието човекоядец, тези тигри не, са човекоядци, въпреки че много хора ги смятат за такива.

Лично аз винаги бих тълкувал всички съмнителни случаи в полза на тигъра, преди да го класирам като човекоядец, а при възможност винаги бих изисквал да се извършва аутопсия на въпросните жертви, преди да бъдат вписани в официалните книжа като жертви на тигър или леопард според случая. Въпросът за аутопсирането на човешките жертви, за които се предполага, че са умъртвени от тигри или леопарди, а из полето от вълци или хиени, е от голямо значение, защото, макар че не желая да цитирам примери, са ми известни случаи, при които погрешно се е приемало, че смъртта се дължи на хищници.

Разпространено е погрешното мнение, че всички човекоядци са стари и крастави и че крастата им се дължи на излишъка от сол в човешкото месо. Не съм компетентен да дам мнение за относителното

количество сол в човешкото или животинското месо, но мога да потвърдя и твърдя, че човешкото месо като храна не оказва никакво вредно влияние върху кожата на човекоядците, тъй като всички човекоядци, които съм виждал, имаха великолепни кожи.

Друго общоприето мнение относно човекоядците е, че рожбите на тези зверове автоматично стават човекоядци. Това предположение е твърде приемливо, но не се потвърждава от фактите. Рожбата на тигър — човекоядец не става човекоядка, защото човекът поначало не представлява естествена храна за тигрите и леопардите. Малкото зверче яде всичко, което майката му даде. Зная дори случаи, три, които малките са помагали на майка си да убива хора. Но не зная нито един случай малко зверче да се отдаде на човекоядство, след като напусне майка си или пък след като майка му е била убита.

Когато човешки същества станат жертва на хищни животни, често се поражда съмнение, дали хищникът е тигър или леопард. Основно правило, от което не съм констатирал никакво изключение, е, че тигърът напада човека само денем, а леопардът — само нощем. И двата звяра са полунощни обитатели на горите, имат почти еднакви навици, убиват жертвите си по един и същ начин и могат да отнасят човешките си жертви на дълги разстояния. Естествено би било да се очаква, че ще нападат по едно и също време на денонощието. Обстоятелството, че не постъпват така, се дължи на разликата в смелостта им. Когато тигър се превърне в човекоядец, той изгубва всякакъв страх от човека, а понеже човек се движи повече през деня, отколкото през нощта, тигърът има възможност да напада жертвите си през деня, та не е нужно да обикаля жилищата им нощно време. Леопардът, от друга страна, дори и след като удави десетки хора, никога не изгубва своя страх от човека и понеже се бои да го срещне през деня, напада жертвите си, когато се движат през нощта, или пък се вмъква в домовете им нощно време.

Поради тези характерни особености на двата звяра, а именно, че единият изгубва всякакъв страх от човека и напада денем, докато другият винаги продължава да се страхува от хората и напада тъмнината, по-лесно е да се убие тигър-човекоядец, отколкото леопард — човекоядец.

Дали един тигър-човекоядец ще извършва своите нападения по-често или по-рядко, зависи от изобилието на животните, които му

служат поначало за храна, в местността, където се подвизава, от естеството на недъга, който го е превърнал в човекоядец, и от това, дали животното е мъжко или женско с малки.

Всеки, който няма възможност да си състави собствено — мнение по даден въпрос, е склонен да възприема мнението на другите. Това е особено вярно по отношение на тигрите. Не става дума само за тигрите — човекоядци, но въобще за тигрите. Онзи писател, който пръв си е послужил с израза „жесток като тигър“ и „кръвожаден като тигър“, стремейки се да подсили злия характер на злодея в своето съчинение, не само е проявил плачевно невежество по отношение на животното, което е заклеил, но е изковал изрази, добили всеобщо разпространение, които са главната причина да добием погрешна представа за тигрите. Тази погрешна представа се споделя от всички, с изключение на малко хора, които са имали случай да си съставят свое собствено мнение.

Когато срещна напечатан израза „жесток като тигър“ и „кръвожаден като тигър“, пред очите ми изпъква винаги следната картина: малко момче, въоръжено със стара евзалия пушка, по дясната цев, на която има пукнатина, дълга около петнадесет сантиметра, и прикладът и цевите, на която са вързани с тел, за да не се разпаднат. Момчето скита из джунглите в подножието на планините в онези времена, когато имаше десет пъти повече тигри, отколкото са останали сега. Когато се мръкне, то спи, където завърне, наклало малък огън за кураж и за да се стопли. Събужда се от време на време от рева на тигрите, долитащ понякога отдалеч, а понякога отблизо хвърля съчка в огъня и заспива отново, без да се тревожи, защото знае от собствения си кратък опит и от приказките на тези, които като него са прекарвали живота си в джунглите, че тигърът не причинява никому зло, освен ако го раздразниш. През деня то избягва всеки срещнат тигър, а когато това е невъзможно, застава съвсем неподвижно, докато тигърът отmine, а после продължава своя път. Виждам го как веднъж дебне десетина диви кокошки, които пасат на една поляна, и когато пропълзява до един сливов храст и се надига да погледне над него, храстът се издува и от другата му страна изскача тигър. Излизайки навън, тигърът обръща поглед към момчето с изражение, което ясно говори: „Здравей, хлапе, какво по дяволите търсиш тук?“ Понеже момчето не му отговаря, той се обръща и си отива полека, без да се

извърне, за да го погледне втори път. Спомням си още за хилядите мъже, жени и деца, които работят из горите, косят трева или събират съчки и които всеки ден минават покрай залегнали край тях тигри. Когато се върнат благополучно в домовете си, те дори не подозират, че това така наречено „жестоко и кръвожадно“ животно ги е наблюдавало.

Измина вече половин век от деня, в който тигърът изскочи от сливовия храст. Последните тридесет и две години аз прекарах почти изцяло в преследване на тигри — човекоядци и макар че съм бил свидетел на сцени, които биха трогнали и човек с каменно сърце, никога не съм имал случай да видя тигър, който да е бил без причина жесток, нито пък да е бил толкова кръвожаден, та да напада повече, отколкото му е необходимо, за да се нахрани или за да нахрани малките си.

Предназначението на тигъра на този свят е да помага да се запази равновесието в природата. Ако в редки случаи поради крайна нужда той убие някой човек или пък когато обичайната му храна е безмилостно изстребена от човека и той дави две на сто от говедата, които му приписват, че дави, несправедливо е да заклеймяваме целия тигърски род като жесток или кръвожаден.

Общопризнато е, че ловците са умерени в своите преценки. Това се дължи на обстоятелството, че мненията им се оформят в течение на много години. Понеже всеки човек е със свой мироглед, естествено е мненията им да се различават по маловажните, а в някои случаи дори и по важните въпроси. Затова не се лаская да вярвам, че всички мнения, които изказвам, ще бъдат посрещнати с всеобщо одобрение.

Съществува обаче въпрос, по който съм дълбоко убеден, че всички ловци безразлично дали са ловували от махан^[1], от гърба на слон или на собствените си крака, ще са съгласни с мен — а именно, че тигърът е великодушен рицар, безкрайно смел, и че когато бъде изстребен, което ще стане, ако общественото мнение не се надигне в негова защита, Индия ще обеднее, защото ще изгуби най-красивото животно от своята фауна.

Леопардите, за разлика от тигрите са до известна степен лешояди и стават човекоядци, когато неограниченото изстребване на дивеча ги лиши от естествената им храна. Жителите на нашите планини в по-голямата си част са индуси и изгарят своите мъртъвци. Изгарянето на

тялото се извършва винаги на брега на някой поток или река, за да бъде отнесена пепелта в река Ганг, а оттам в морето. Понеже повечето села са разположени високо в планините, а потоците и реките в много случаи минават на километри под тях в долините, ясно е, че едно погребение предполага големи усилия от страна на жителите на малкото селище. Освен носачите трябва да се намерят хора да съберат и да откарат дървата, необходими за изгарянето. В нормално време тези церемонии се извършват много съвестно. Но когато в планините се появи епидемия и хората започнат да умират толкова бързо, че става невъзможно да бъдат изгаряни всички, тогава се изпълнява следната проста церемония: слага се горящ въглен в устата на мъртвеца, а после тялото му, се отнася на хълма край селото и се хвърля в пропастта.

Леопард, намиращ се в местност, където естествената му храна е оскъдна, като намери тези трупове, бързо добива вкус към човешкото месо. Когато епидемията стихне и се установят пак нормални условия, той, много естествено, започва да убива хора, щом като не може да намери друга храна.

От двата леопарда-човекоядци в областта Кумаон, които заедно издавиха 525 човешки същества, единият се появи веднага след една тежка епидемия от холера, а другият — след мистериозната болест, разразила се по цяла Индия през 1918 г. под името „испанска болест“.

[1] Махан — платформа, направена от дъски и въжета, поставена обикновено на високо дърво, на която се изчаква тигърът. — Б.пр. ↑

ЧАМПАУАТСКИЯТ ТИГЪР-ЧОВЕКОЯДЕЦ

Бях на лов с Еди Ноулз в Малани, когато за пръв път чух да се говори за тигъра, който впоследствие доби официалното прозвище Чампауатския човекоядец.

Еди, когото хората в тази област дълго време ще помнят като отличен ловец и който разполагаше с неизчерпаем запас от шикарски^[1] приказки, бе един от малцината щастливци, които животът щедро отрупва с най-хубавите си блага. Пушката му нямаше равна на себе си по точност и сила на изстрела и докато единият от братята му беше най-добрият стрелец в Индия, другият беше най-добрият играч на тенис в индийската войска. Затова, когато Еди ми съобщи, че шурейт му, най-добрият шикари в света, бил натоварен от властта да убие Чампауатския човекоядец, аз имах всичкото основание да предполагам, че в скоро време ще се сложи край на злодеянията на този хищник.

Когато обаче четири години по-късно посетих Найни Тал, тигърът по някакви необясними причини беше все още жив и създаваше големи грижи на властите. Предлагаха се награди, наемаха се нарочни шикари, изпращаха се хайки от гурки^[2] от базата Алмора. Но въпреки всички мерки броят на човешките жертви продължаваше постоянно да расте.

Тигрицата, защото животното се оказа женско, беше дошла в Кумаон от Непал вече като оформена човекоядка, прогонена от хайка въоръжени непалци, след като умъртвила там двеста човешки същества, а през четирите години, през които се подвизавала в Кумаон, тя успяла да прибави към това число още двеста тридесет и четири жертви.

Така стоеше въпросът, когато наскоро след пристигането ми в Найни Тал бях посетен от БERTУ. БERTУ, помощник — губернатор на Найни Тал по това време, който сега, след трагичната си смърт, лежи погребан наред с простосмъртните в Халдуани, бе обичан и уважаван от всички, които го познаваха. Затова не е чудно, че след като разказа за големия смут, който човекоядецът бе всял в сред населението от

неговия окръг, преди да се разделим, той ме накара да му обеща, че ще тръгна за Чампауат веднага щом получа съобщение за нова човешка жертва.

Аз обаче поставих две условия: първо, да се премахнат правителствените награди и, второ, да се изтеглят нарочните шикари и редовните ловци, изпращани от Алмора. Съображенията ми да поставя тези условия не се нуждаят от обяснение, защото съм убеден, че на всички ловци, както и на мен, е неприятно хората да смятат, че ламтят за награди, и че те, както и аз, биха искали да се предпазят да не станат жертва на случайни изстрели. Тези мои условия се приеха и след седмица една ранна утрин Берту ме посети и ми каза, че през нощта е получил известие по куриери — бегачи, че една жена била удавена от човекоядеца в Пали — селце между Дабидура и Дунагат.

Понеже бях решил да тръгна веднага след като ме уведомят, бях пазарил шест души да носят лагерните ми принадлежности и като тръгнахме след закуска, първия ден извървахме двадесет и пет километра и стигнахме в Дари. На другия ден закусихме в Морнаула, пренощувахме в Дабидура, а в Пали — пристигнахме на следната вечер, пет дни след умъртвяването на жената.

Жителите на селото, около петдесетина мъже, жени и деца, бяха изпаднали в ужас, който ги парализираше, и при все че слънцето още не беше залязло, когато пристигнах, заварих всички жители изпокрили се по домовете си и заключили вратите си. Едва след като моите хора накладоха огън на двора, а аз седнах да пия чаша чай, тук-там някои врати започнаха предпазливо да се отварят и изплашените им обитатели да се показват навън.

Казаха ми, че от пет дни никой не е прекрачвал прага на къщата си, а замърсените дворове потвърждаваха истинността на това твърдение; храната започвала да се изчерпва, а хората щели да измрат от глад, ако тигърът не бъде убит или прогонен.

По всичко личеше, че тигърът все още се навърта из околността. Три нощи поред го чували да реве по пътя на стотина метра от къщите, а същия ден го зърнали из нивите в долния край на селото.

Главатарят на селото с готовност остави на мое разположение една стая, но тъй като всичките осем души трябваше да спим заедно, а единствената врата водеше към замърсения двор, предпочетох да прекарам нощта под открито небе.

Хапнахме набързо, вместо да се навечеряме, както трябва. Изчаках моите хора да се затворят в стаята на сигурно място, а аз заех позиция край пътя, облегнат на едно дърво. Селяните казаха, че тигърът имал обичай да се скита по същия път. Понеже имаше пълнолуние, смятах, че все пак съществува възможност да изстрелям един куршум по него, стига да го зърна пръв.

Прекарал съм дълги нощи в джунглите в дебнене на дивеч, но сега за пръв път очаквах да се покаже тигър-човекоядец. Пътят непосредствено пред мен бе ярко осветен от луната, но надвисналите отстрани дървета хвърляха черни сенки и щом нощният вятър поклащаше клоните и сенките се раздвижваха, струваше ми се, че десетки тигри се втурват срещу мене, и горчиво съжалявах за прибързаното си решение да се изложа на благоволенieto на човекоядеца. Нямах кураж да се завърна в селото и, признавам си, толкова се изплаших, че не бях в състояние да изпълня задачата, с която сам се натоварих. Така с тракащи от страх и студ зъби прекарах една дълга нощ. Когато сивата зора озари заснежените планини срещу мен, отпуснах глава върху присвитите си колене, а след един час моите хора ме намерили заспал дълбок сън в това положение; нищо не бях чул, нито видял от тигъра.

Като се върнах в селото, аз се опитах да накарам хората, които очевидно се чудеха как съм останал жив през нощта, да ме заведат по местата, където от време на време е загивал по някой жител на селото, но те не проявиха никаква готовност в това отношение. Те показваха от двора посоката, в която бяха паднали жертвите; последната трагедия — причината за моето идване тук, — казаха ми те, се била разиграла зад могилата на запад от селото.

Жените и момичетата, двадесетина на брой, които излезли да берат дъбова шума за говедата, когато нещастната жена била грабната, се надпреварваха да ми разкажат подробности за случката. Излезе, че групата жени потеглили към десет часа преди обяд и след като вървели около километър, се покатерили по дърветата да берат шума. Жертвата и други две жени си избрали едно дърво на слога на малко деренце, което, както установих впоследствие, беше дълбоко метър и половина и широко от три до четири метра. Жената си набрала шума колкото й трябва и заслизала по дървото, когато един тигър, приближил се незабелязано, се изправил на задните си крака и я ухапал за единия

крак. Тя изтървала клона, за който се държала при спущането си от дървото. Тигърът я издърпал към деренцето и пуснал крака ѝ, но докато тя се мъчела да се изправи, той я сдавил за гърлото. След като я умъртвил, той изскочил от дерето и изчезнал с жертвата си в едни гъсти храсти.

Всичко това се разиграло на един-два метра от двете жени на дървото и пред очите на останалите. Щом тигърът изчезнал с жертвата си, обезумелите от ужас жени и момичета изтичали до селото. Мъжете току-що се били върнали за обяд. Всички се събрали въоръжени с тъпани, тенджери — всъщност с всичко, с което би могло да се вдига шум — и спасителната команда тръгнала. Начело вървели мъжете, плахо ги следвали жените.

Стигнали деренцето, където била удавена жената, и започнали да разискват много важния въпрос — „Какво да правим по-нататък?“, — но тигърът прекъснал разискванията им със силен рев от храстите на около двадесетина метра от тях. Командата като един човек свърнала кръгом и се втурнала да бяга презглава към селото. Когато отново си поели дъх, те почнали да се упрекват един друг, че този или онзи хукнал да бяга пръв и така предизвикал паниката. Разменили си много приказки и обиди, докато някой предложил, щом никой не се страхува, а всички претендират, че са толкова смели, да се върнат и да спасят жената, без да губят повече време. Предложението било прието и командата на три пъти стигала до дерето. Третия път единственият човек, въоръжен с пушка, дал изстрел, но тигърът се показал с рев от шубраците. След това вече опитът за спасяването на жената бил изоставен съвсем благоразумно. Попитях човека с пушката защо не е стрелял в шубраците, вместо във въздуха, а той ми обясни, че тигърът и без това бил вече много разярен и ако по някаква нещастна случайност го улучел, той без съмнение щял да го изяде.

Тази сутрин в продължение на три часа обикалях селото да търся отпечатъци от стъпки, като се надявах и същевременно се боях да не срещна тигъра. Веднъж в тъмно и гъсто обрасло с дървета дере, като обикалях едни храсти, от тях с крясъци изхвърча ято калезки фазани и сърцето ми замря от уплаха.

Моите хора ми разчистиха място под един орех, за да се нахраня, а след закуската главатарят ме помоли да остана на пост, докато селяните ожънат житото. Той каза, че ако реколтата не се прибере в

мое присъствие, въобще нямало да се прибере, защото хората били така изплашени, че нямало да излизат от къщите си. След половин час цялото население на селото, подпомогнато от моите хора, жънеше усилено, а аз стоях като часови със заредена пушка. До вечерта реколтата от пет големи ниви бе прибрана и останаха само малките ниви до самите къщи, с които главатарят каза, че лесно ще се оправи на следващия ден.

Чистотата в селото значително се подобри; на мое разположение бе оставена втора стая. През нощта запуших здраво вратата с бодливи храсти, които позволяваха стаята да се проветрява, но препречваха пътя на човекоядеца, и се наспах добре, като наваксах загубения сън от миналата нощ.

Присъствието ми започна да вдъхва кураж на селяните и те се раздвижиха по-свободно, но все още не бях спечелил достатъчно тяхното доверие, за да подновя молбата си да ме разведат из джунглите, на което отдавах известно значение. Тези хора познаваха всяка педя земя на цели километри наоколо и можаха, стига да пожелаят, да ми посочат къде най-вероятно можех да открия тигъра или поне къде можех да зърна дирите му. Че човекоядецът е тигър, бе установен факт, но не се знаеше дали животното е младо или старо, мъжко или женско, а аз вярвах, че тези данни ще ми помогнат да се добера до него. Можех да събера необходимите указания само като разгледам отпечатъците от стъпките му.

Рано сутринта закусихме и аз обявих, че ми трябва месо за моите хора. Попитах селяните да ми посочат къде мога да убия някоя гурала. Селото беше разположено на върха на дълга планинска верига, простираща се от изток на запад, а тъкмо под пътя, на който бях прекарал нощта, хълмът се спускаше стръмно надолу, на север, в няколко склона, обрасли с трева. Казаха ми, че по тези склонове имало много гурали, и няколко души изявиха готовност да ме заведат. Внимавах да не издам голямото си задоволство от това тяхно предложение. Избрах трима души и потеглих, заявявайки на главатаря, че ако наистина гуралите са така много, както твърдеше той, ще убия още две за селото.

Прекосихме пътя и се спуснахме по един много стръмен склон, оглеждайки се внимателно наляво и надясно, но не забелязахме нищо. На около километър надолу по склона деретата се събираха и оттук се

виждаше по-добре скалистият и обрасъл с трева склон вдясно. Постоях няколко минути седнал и облегнат с гръб на един самотен бор, наблюдавах склона, когато някакво раздвижване високо горе на хълма привлече погледа ми. Движението се повтори и аз забелязах една гурала, която мърдаше уши; животното стоеше сред тревата и се виждаше само главата му. Другарите ми не бяха забелязали движенията ѝ и тъй като главата и сега стоеше неподвижно и се сливаше с околната картина, не можах да им я покажа. Обясних им горе-долу къде се намира животното и ги накарах да седнат и да наблюдават, докато се прицеля. Въръжен бях със стара пушка „Мартини-Хенри“, която, макар че риташе силно, биеше смъртоносно точно, независимо от разстоянието. А то беше кажи-речи сто и осемдесет метра. Легнах и опрях пушката на един удобен боров корен, прицелих се внимателно и гръмнах.

Пушекът от патрона, напълнен с черен барут, замъгли гледката пред очите ми; хората казаха, че не е станало нищо, че вероятно съм стрелял върху някаква скала или върху куп сухи листа. Без да сменям мястото си, отново напълних пушката, но тутакси забелязах, че малко под мястото, където бях стрелял, тревата се раздвижи и се показаха задните крака на гуралата. Когато цялото животно се измъкна от тревата, то започна да се търкаля надолу все по-бързо и по-бързо, свличайки се по стръмния склон. На половината път то изчезна в гъстата трева и подплаши две други гурали, които лежах там. Надавайки своя тревожен, приличен на кихане вик, двете животни изскочиха от тревата и се втурнаха нагоре по хълма. Сега разстоянието беше по-късо и като нагласих окомера, почаках по-голямата да намали бързината си и стрелях в гърба ѝ, а щом другата се обърна и хукна да бяга диагонално по хълма, прострелях и нея в плешката.

В дадени моменти човек има щастието да извърши това, което изглежда невъзможно. Залегнал неудобно и стреляйки нагоре под ъгъл от шестдесет градуса на разстояние около сто и осемдесет метра, струваше ми се, че няма вероятност дори едно към милион да улуча малкото бяло петно на шията на гуралата. А при все това тежкият оловен куршум не се бе отклонил нито на косъм, а попадна право в целта, като уби моментално животното. Освен това убитото животно се бе плъзнало по стръмния склон, прорязан с малки деренца, и се отърколи тъкмо там, където лежах скрити двете му другарки; и ето,

преди то да премине обраслото с трева пространство, двете му другарки също на свой ред се плъзнаха и отъркаляха надолу по склона. Когато трите убити животни паднаха в дерето пред нас, интересно бе да се наблюдава с каква изненада, и радост ги посрещнаха селяните, които никога преди това не бяха виждали как се борави с пушка. Всякаква мисъл за човекоядца се изпари в момента, в който те се спускаха в дерето да приберат лова.

Експедицията ни отбеляза голям успех в няколко отношения — освен че даде по дажба месо за всеки жител, тя ми спечели и доверието на цялото село. Шикарските приказки, както е известно, не губят нищо при повтаряне и докато деряхме и разделяхме гуралите, тримата мъже, които ни придружаваха, дадоха пълна свобода на фантазията си. От мястото, където бях седнал на открито и закусвах, чувах възклицанията на събралата се тълпа, когато им разказвах как съм застрелял гуралата на повече от километър разстояние и как магьосническите куршуми, с които съм си служел, не само убили животното хей тъй на, ами го довели и до самите крака на сахиба. След обяд главатарят ме попита къде искам да отида и колко души искам да взема със себе си. От мнозината, които проявиха готовност да ме придружат, аз избрах двама от последните си другари и под тяхно водачество тръгнах да разгледам мястото на последната човешка трагедия.

Нашите планини се населяват от индуси, които горят своите мъртъвци. Когато някой човек бъде отвлечен от тигър-човекоядец, дълг на роднините му е да намерят някаква останка от тялото му, било то само няколко кости, за да бъде изгорена. В случая с последната жена церемонията по изгарянето все още предстоеше да се изпълни, затова, когато тръгнахме, нейните роднини ни помолиха да донесем някаква част от тялото ѝ — каквато успеем да намерим.

Още от рано юношество любимо занимание ми е било да разчитам знаците из джунглите. В случая аз разполагах с разказа на очевидците, присъствували при умъртвяването на жената, но на тях невинаги може да се вярва, докато знаците из джунглите са вярна хроника на всичко станало. При пристигането ни на самото място един поглед върху земята ми показа, че тигърът е могъл да се приближи до дървото, без да бъде забелязан, само по един път — нагоре по дерето. Спуснах се по дерето на петдесет-шестдесет метра от дървото и като

се заизкачвах нагоре, открих следите на тигъра върху меката пръст, нанесена между две големи скали. Следите ми доказваха, че животното е тигрица, малко попрехвърлила средната възраст. Тигрицата е лежала зад една канара нагоре по дерето на десетина метра от дървото, очевидно изчаквайки жената да слезе от него. Жертвата първа нарязала необходимата ѝ шума и когато се спускала, хваната за клон, дебел около пет сантиметра в диаметър, тигрицата пропълзяла и изправена на задните си крака, хванала жената за крака и я повлякла към дерето. Клонът показваше колко отчаяно се е държала за него нещастната жена. Защото по грубата дъбова кора на самия клон и по листата, изплъзнали се от шепата ѝ, имаше полепнали парчета кожа от дланта и пръстите ѝ.

Там, където тигрицата бе умъртвила жената, личаха следи от борба и голямо петно засъхнала кръв. Оттук кървавите следи, сега засъхнали, но ясни, водеха през дерето по отсрещния бряг. Като следвахме кървавите петна оттам, където извеждаха из дерето, намерихме мястото сред храсталаците, където тигрицата бе изяла плячката си.

Говори се, че зверовете — човекоядци не ядат главата, ръцете и краката на човешките си жертви. Това не е вярно. Човекоядците, ако не бъдат обезпокоени, изяждат всичко, дори напоените с кръв дрехи, както констатирах при друг случай. Това обаче е отделна история и аз ще я разкажа на друго място.

В случая ние намерихме дрехите на жената и няколко кости и ги завихме в чистото платно, което носехме за тази цел. Колкото и жалки да бяха, тези останки стигаха за церемонията по изгарянето, която трябваше да гарантира, че прахът на жената, която принадлежеше към избраната каста, ще стигне майката — река Ганг.

След чая в пет часа посетих мястото на още една трагедия. От другата страна на пътя срещу селото се намираще малко стопанство от няколко декара. Собственикът на стопанството беше построил колибата си на склона току-речи над самия път. Жената на стопанина, майка на две деца — момче и момиче по на четири и шест години, — имала по-голяма сестра. Двете сестри излезли един ден да косят трева по склона над колибата, когато тигрицата се появила ненадейно и отвлякла по-голямата сестра. По-младата жена тичала около стотина метра подир тигрицата, като размахвала сърпа и крещяла подир нея да

пусне сестра ѝ, а да грабне нея самата. Селяните станали свидетели на невероятната проява на героизъм. След като отнесла мъртвата жена на около стотина метра, тигрицата я сложила на земята и се обърнала към преследвачката си. Тя се хвърлила със силен рев към храбрата жена, която се обърнала, хукнала надолу по склона, прекосила пътя и се втурнала в селото очевидно с намерението да разправи на хората това, което те вече сами, без тя да ги забележи, били видели. Понеже жената издавала само несвързани звуци, в първия момент сметнали, че това се дължи на задъхване от страха и от възбудата, и едва след като потерята, която тръгнала с най-голяма бързина да гони тигъра, се върнала, открили, че жената била онемяла от страх.

Разказаха ми тази история в селото, а в момента, когато се изкачвах по пътеката към двустайната колиба, където храбрата жена переше дрехи, от онемяването ѝ бяха изминали вече дванадесет месеца.

Като изключим тревожния ѝ поглед, жената имаше напълно нормален вид и когато се спрях да я поздравя и да ѝ кажа, че съм дошъл да убия тигъра, който е разкъсал сестра ѝ, тя склочи ръце, наведе се и се докосна до краката ми, което ме накара да се почувствувам в положението на жалък шарлатанин. Наистина аз бях дошъл с твърдото намерение да убия човекоядеца, но когато имах да се справям със звяр, за който се знаеше, че никога не убива два пъти в една и съща местност, че никога не се връща на местопрестъплението и чието царство се простираше на много стотици квадратни километри, изгледите да осъществя целта си бяха все още като да търсиш игла в купа сено.

Аз бях пристигнал с много готови планове още от Найни Тал. Един от тях вече опитах и нищо на света не можеше да ме накара да го повторя, а сега, когато се намирах на самото място, другите ми се струваха също така неприложими. Освен това нямаше с кого да се посъветвам, защото това беше първият появил се в Кумаон човекоядец; и все пак трябваше да се направи нещо.

И тъй през следващите три дни обиколих джунглите от изгрев до залез-слънце и огледах всички места на километри наоколо, гдето селяните ми казаха, че има изгледи да зърна тигрицата.

Бих желал да прекъсна за малко разказа си, за да опровергая разпространените из тези планини слухове, че в този случай, както и в

някои други случаи по-късно съм се обличал като жена-планинка и влизайки в джунглите, съм подмамвал човекоядците и съм ги убивал било със сърп, било с брадва. Всичко, което съм предприемал в тази насока, се изразяваше в това, че понякога вземах на заем сари^[3] и препасвах около кръста си накосена трева или пък се катерех по дърветата да бера шума. Но тези мои хитрини никога не се увенчаха с успех, макар че в два случая, доколкото помня, човекоядците наистина се криеха и дебнеха около дървото, на което се бях покатерил, като веднъж тигърът се прикри зад една скала, а друг път — зад едно паднало дърво, без да ми се удаде възможност да стрелям по него.

Сега да продължа. Понеже изглеждаше, че тигрицата е напуснала местността, реших въпреки съжаленията, които ми изрази населението на Пали, да се преместя в Чампауат, на двадесет километра източно от Пали. Тръгнах рано сутринта, закусих в Дунагат и пристигнах в Чампауат по залез-слънце. Хората в тази област смятаха пътищата за много несигурни и се движеха от село до село или до пазарищата само на големи групи. След като тръгнахме от Дунагат, към нашата група от осем души се присъединиха хора от селата, разположени край пътя, и в Чампауат пристигнахме тридесет на брой. Едни от селяните, присъединили се към нас, участвували в група от 20 души, която два месеца по-рано ходила в Чампауат, ми разказаха следната тъжна история:

„Пътят на няколко километра отсам Чампауат минава по южния склон на планината и върви успоредно с долината и на тридесетина метра над нея. Преди два месеца група от двадесет души отивахме на пазара в Чампауат. Когато по обяд минавахме по тази част на пътя, изтръпнахме от отчаяни човешки викове, които долетяха до ушите ни от долината под нас. Сгушени един в друг на ръба на шосето, ние треперехме от страх, като чувахме как тези викове се приближават все повече и повече и пред нас изведнъж се изпречи тигър, който носеше в устата си гола жена. Косата на жената се влачеше по земята от едната страна на тигъра, а краката ѝ — от другата. Тигърът я бе захапал отзад през кръста и тя се биеше в гърдите, призовавайки на помощ ту бога, ту хората. Тигърът премина с жертвата си на петдесетина метра от нас, пред очите ни, а когато виковете замряха в далечината, продължихме пътя си.“

— И вие, двадесет мъже, нищо ли не направихте?

— Не, сахиб, не направихме нищо, защото се изплашихме, а какво може да стори един напласен човек? Освен това, дори да успеехме да спасим жената, без да раздразним тигъра и да си навлечем беля на главата, пак с нищо нямаше да ѝ помогнем, защото тя цялата бе потънала в кърви и сигурно щеше да умре от раните си.

По-късно научих, че жертвата е от едно село близо до Чампауат и че била отвлечена от тигъра, като събирала съчки. Другарките ѝ избягали в селото и вдигнали тревога и тъкмо когато спасителната команда се готвела да тръгне, пристигнали двадесетте уплашени пътници. Понеже знаели посоката, в която тигърът изчезнал с жертвата си, те се присъединили към спасителната команда, затова най-добре сами да продължат разказа:

„Бяхме петдесет-шестдесет души, когато тръгнахме да спасяваме жената, и неколцина от нас бяха въоръжени с пушки. На около двеста метра от мястото, където бяха съчките, събрани от жената, и откъдето е била отвлечена, намерихме изпокъсаните ѝ дрехи. След това селяните започнаха да бият тъпаните и да стрелят с пушките и така извървахме около два километра до началото на долината. Тук намерихме жената, почти момиче, просната мъртва на голяма скала. След като облизал кръвта и изчистил тялото ѝ, тигърът не се бе докоснал до нея. Понеже в нашата група нямаше никаква жена, ние извъръцахме глави, докато увихме тялото ѝ в престилките, които събрахме помежду си, защото, както лежеше по гръб, тя изглеждаше като заспала, сякаш че ще се събуди, засрамена, когато я докоснат“.

Тъй като през време на дългите нощни бдения зад здраво залостените врати се разказват и преразказват все такива истории, не е чудно, че характерът и мирогледът на хората, които години наред живеят в местности, обитавани от тигри — човекоядци, се променят, и че който дойде отвън, се чувства навлязъл в един свят на най-жестока борба за съществуване, където цари железният закон на звяра. Този закон е принуждавал пещерните хора, живеещи в царството на мечозъбия тигър, да се крият из тъмните пещери. През онези отдалечени чампауатски дни аз бях млад и още неопитен, но въпреки това убеждението, до което дойдох след краткия си престой в тази нещастна страна — че няма по-страшно нещо от това да живееш под угрозата на тигър-човекоядец, — се затвърди от по-късния ми тридесет и две годишен житейски опит.

Тахсилдарят^[4] на Чампауат, до когото ми бяха дали препоръчителни писма, ме посети тази вечер в хижата, в която бях отседнал, и ми предложи да се преместя на другия ден в друга хижа, отстояща на няколко километра, около която бяха загинали много човешки същества.

Рано на другата сутрин, придружен от тахсилдаря, тръгнах за тази хижа. Докато още закусвах на верандата, пристигнаха двама души с новината, че тигърът умъртвил крава в едно село на шестнадесет километра от нас. Тахсилдарят се извини, че трябва да отиде и свърши някаква неотложна работа в Чампауат, и каза, че щял да се върне вечерта в хижата и да прекара нощта с мен. Моите водачи бяха добри пешеходци и понеже пътеката през по-голямата част от времето се спускаше надолу, изминахме тези шестнадесет километра за много кратко време. Когато стигнахме в селото, отведоха ме в един обор, където видях едно теленце на седмица, умъртвено и отчасти изядено от леопард. Тъй като нямах време и намерение да убивам леопарда, заплатих на водачите си и тръгнах обратно към къщи. Тук разбрах, че тахсилдарят не се беше върнал и понеже все още имаше около час, докато се мръкне, излязох с чоукидаря (господаря) на хижата да разгледам мястото, където според думите му един тигър свикнал да пие вода. Констатирах, че това място бе изворът на водата, от която идваше водата за напояване на градините. По меката почва около извора наистина имаше следи от стъпки на тигър, оставени преди няколко дни, но те бяха съвсем различни от следите, които бях видял и прегледал внимателно в дерето, гдето беше умъртвена жената от селцето Пали.

Когато се върнах в къщи, тахсилдарят се бе прибрал. Като седнахме на верандата, аз му разказах за случилото се през деня. Изказвайки своите съжаления, загдето е трябвало напразно да ходя толкова далеч, той стана и ми каза, че понеже го чакал дълъг път, трябвало да тръгне веднага. Тези негови думи ме изненадаха, тъй като през този ден той на два пъти повтори, че ще остане при мен. Не ме тревожеше отсъствието му през нощта, а рискът, на който се излагаше; обаче той остана глух към всички мои доводи и когато излезе от верандата в тъмната нощ, последван само от един човек с опушен и мъждукащ фенер в ръка, за да извърви разстояние от около шест километра из местност, в която хората денем се движеха само на

големи групи, аз свалих шапка пред този истински храбър човек. Наблюдавах го, докато изчезна от погледа ми, и после се прибрах в хижата.

Имам да разказвам една история за тази хижа, но няма да я разкажа тук, защото това е книга за действителни случки из джунглите, а „истории извън законите на природата“ нямат нищо общо с тези действителни случки.

Цялата следваща сутрин обикалях голямата овощна и чайната градина и се окъпах на извора; а по обяд тахсилдарят за голямо мое успокоение се завърна жив и здрав от Чампауат.

Стоях и разговарях с него, като наблюдавах един нисък хълм в далечината, на който бе кацнало селце, оградено с ниви, когато видях, че един човек излезе из селото и тръгна нагоре по хълма по посока към нас. Когато човекът се приближи, забелязах, че той ту ходеше, ту тичаше и очевидно носеше някакво важно съобщение. Казах на тахсилдаря, че ще се върна след няколко минути, и се затичах надолу по хълма. Когато човекът забеляза, че го приближавам, седна да си отдъхне. Щом стигнах толкова близко, че можех да го чуя, той извика:

— Сахиб, ела бързо, човекоядецът току-що удави едно момиче.

— Стой там — отговорих му аз, обърнах се и се затичах нагоре към хижата. Като взех пушка и няколко патрона, уведомих тахсилдаря за случката и го помолих да ме последва до селото.

Човекът, който дойде да ме извика, бе от онези невъзможни хора, които не могат да говорят, когато вървят. Щом отвореше уста, той се спираше на място, а щом почнеше да тича, устата му се затваряше; прочее казахме му да си запуши устата и да ни води. И без да приказваме, затичахме надолу по хълма. В селото ни очакваше възбудена тълпа от мъже, жени и деца и както обикновено става в подобни случаи, всички започнаха да говорят едновременно. Един мъж напразно се опитваше да усмири това вавилонско стълпотворение. Аз го дръпнах настрана и го помолих да ми разкаже какво се е случило. Той ми посочи няколко разпръснати дъбови дървета по малкия склон на около двеста метра от селото и ми каза, че дванадесет жени събирали сухи съчки, когато тигърът се появил изведнъж и грабнал една от тях — шестнадесет или седемнадесетгодишно момиче. Останалите жени дотърчали в селото и понеже знаели, че съм в хижата, изпратили веднага човек да ме уведоми за станалото.

Жената на мъжа, с когото разговарях, била в същата група и тя ми показва дървото на билото на хълма, под което момичето било грабнато. Нито една от тях не се обърнала да забележи дали тигърът е отнесъл жертвата си и в коя посока е изчезнал.

Казах на тълпата да не вдига толкова шум и да остане в селото, докато се върна, и тръгнах по посока на дървото. Земята беше съвсем гола и мъчно беше да си представи човек, как едро животно като тигъра е могло да се доближи до дванадесетте жени, без да го забележат и открият присъствието му до момента, когато стенанията на задушаващото се момиче са привлекли вниманието им.

На мястото, откъдето беше грабнато момичето, имаше локва кръв, а до нея в ярък контраст с алената локва лежеше скъсан гердан от светлосини мъниста, който момичето е носило. От това място следите водеха нагоре отвъд билото на хълма.

Стъпките на тигрицата личаха ясно. От едната им страна, гдето е висяла главата на момичето, имаше големи петна кръв, а от другата са се влачили краката му. На половин километър нагоре по хълма намерих сарито на момичето, а под върха на хълма — полата му.

И този път тигрицата бе носила гола жена, но за щастие плячката ѝ е била мъртва.

Зад върха на хълма следите ѝ водеха през трънаци, по чиито тръни се бяха закачили дълги кичури от гарваново черната коса на момичето. Оттатък трънаците имаше място, обрасло с коприва, през което бе минала тигрицата, и аз търсех начин да премина тази пречка, когато чух зад себе си стъпки. Обърнах се и видях, че зад мен вървеше човек, въоръжен с пушка. Попитах го защо ме е последвал, когато бях дал нареждане в селото никой да не излиза. Той каза, че тахсилдарят му заповядал да ме последва и че го било страх да не се подчини на заповедта. Понеже личеше, че е решен да изпълни дадената му заповед, а да се разисква по въпроса значеше да се губи ценно време, казах му да свали тежките ботуши, които носеше, и след като ги скри под един храст, му заповядах да върви близо до мен и да следи внимателно какво става зад нас.

Носех много тънки чорапи, къси панталони и обувки с гумени подметки, но понеже нямаше как да обиколя копривата, последвах тигрицата през нея, което беше крайно неприятно.

Отвъд копривата кървавите дири завиваха остро вляво и вървяха направо надолу по много стръмния хълм, гъсто обрасъл с папрат и с храсти планински бамбук. На стотина метра по-долу кървавите дири извеждаха в тясно и много стръмно речно корито, по което тигрицата бе слязла с известна трудност, както се забелязваше по разместените камъни и разровената земя.

По това речно корито извървях около четиристотин-петстотин метра и колкото по-далеч отивахме, другарят ми все повече и повече се вълнуваше. Той ме хваща десетина пъти за ръката и ми пошепваше с глас, пълен със сълзи, че чувал тигъра било от тази, било от онази страна, било зад нас. На половината път надолу по хълма се натъкнахме на голяма скала, висока около десетина метра, и тъй като другарят ми нямаше вече никакви сили да понесе по-нататъшния лов на тигри — човекоядци, казах му да се покатери на скалата и да чака там, докато се върна. Той се изкачи с голямо удоволствие и като възседна върха на скалата, даде ми знак, че е добре, а аз продължих да слизам по речното корито, което заобикаляше скалата и се спущаше право надолу на около сто метра, съединяваше се с дълбоко дере, което се спущаше отляво. На мястото, където се съединяваха, имаше малък вир и като се приближих, забелязах кървави петна около водата.

Тигрицата беше донесла момичето право тук, но присъствието ми беше развалило яденето ѝ. Около дълбоките дири бяха пръснати парчета кости, а в самите дири бавно се процеждаше оцветена с кръв вода; на ръба на вира се намираше някакъв предмет, който ме озадачи още докато се спущах по речното корито и който сега се оказа, че е част от женски крак.

През всичките следващи години, когато убивах, тигри — човекоядци, никога не видях нещо по-трогателно от този млад и красив крак, отхапан малко под коляното, така гладко отрязан, като да беше отсечен с един удар на брадва, и от който капеше топла кръв.

Докато наблюдавах крака, съвсем забравих за тигрицата, когато изведнъж почувствувах, че ме застрашава голяма опасност. Вдигнах набързо пушката и поставих двата си пръста на спусъка, вдигайки глава. Забелязах как малко пръст се срина и се отърколи надолу по стръмния и висок около три метра бряг, който се издигаше пред мен, и цопна във вира. Този вид лов на тигри — човекоядци бе нещо ново за мен, иначе не бих се изложил по този начин на опасността да бъда

нападнат. Навременното повдигане на пушката спаси може би живота ми, защото явно бе, че тигрицата, възпирайки се да не скочи или пък обръщайки гръб, за да избяга, бе отронила пръстта от върха на брега.

Брегът беше много стръмен и не можах да се изкача по него, без да се затичам. Покачих се малко по речното корито и се засилих надолу, прескочих вира и се озовах на другата страна достатъчно високо, за да успея да се заловя за един храст и да се изтегля на брега. Едни папрати, смачканите стъбла, на които бавно се изправяха отново в отвесно положение, показваха колко скоро тигрицата бе минала оттам, а малко по-нататък под една надвиснала скала видях къде бе оставила плячката си, когато се бе върнала да хвърли поглед върху мен.

Нейните следи водеха сега в скалиста пустиня, широка няколко декара, където бе и трудно, и опасно да се върви. Пукнатините и пропастите между скалите бяха замаскирани с папрати и пълзящи къпини и само една погрешна стъпка, при която лесно бих си счупил крака, можеше да се окаже фатална. При тези условия напредвах бавно по неволя, а тигрицата сигурно използваше това положение, за да продължи яденето си. Повече от десет пъти констатирах къде се е спирала да почива, а след всяка подобна почивка кървавите дири ставаха все по-ясни.

Това беше четиристотин тридесет и шестата човешка жертва и тя положително бе свикнала да ѝ се разваля яденето от спасителните команди. Но сега, струва ми се, за пръв път я преследваха толкова настойчиво; тя започна да проявява неприязън и да ръмжи. За да може човек напълно да оцени рева на тигър, необходимо е да се намира в моето тогавашно положение — да е заобиколен от всички страни със скали и с гъста растителност и да трябва непременно да отмерва всяка своя стъпка, за да не се строполи с главата надолу в невидими пропасти и пещери.

Не мога да очаквам от вас, които четете разказите ми край камината, да влезете в моето положение в този момент. Ръмженето и очакването да бъда нападнат ме ужасяваха, но същевременно ми вдъхваха надежда. Ако тигрицата се разяри достатъчно и ме нападне, това не само ще ми даде възможност да изпълня задачата, за която бях дошъл, но и да се разплатя с нея за всички болки и страдания, които беше причинила.

Ревът ѝ бе само хитрост от нейна страна и след като разбра, че вместо да ме пропъди, с това ми даваше възможност само по-бързо да я догонвам, тя млъкна.

Вървах по следите ѝ вече повече от четири часа. Макар и няколко пъти да забелязвах, че храсталаците шават, не зърнах нито косъм от нея, а един поглед към сенките, които пълзяха по отсрещния склон на хълма, ме предупреди, че е време да тръгна обратно, ако искам да стигна в селото преди мръкване.

Нападнатата жена беше индийка и за церемонията по изгарянето на праха ѝ беше необходима някаква част от тялото, затова, като минавах край вира, изкопах на брега дупка и зарових крака на място, където нямаше опасност тигрицата да го изрови и можеше да се намери винаги, когато потрябваше.

Моят другар, който остана на канарата, си отдъхна с голямо облекчение, когато ме видя. Дългото ми отсъствие и ревовете, които чул, го убедили, че тигрицата си е осигурила още една плячка, и той много се тревожел, както си призна искрено, защото не знаел как да се върне в селото сам-самичък.

Когато се спущахме надолу по речното корито, мина ми през ума, че няма нищо по-опасно от това да вървиш пред нервен човек, въоръжен с пълна пушка, но промених мнението си, когато, като вървах вече зад него, той се подхлъзна и падна, а аз видях накъде сочеше дулото на пушката му — една приспособена 0,450-калибрена пушка без предпазител. От този ден нататък, освен когато ме придружаваше Иботсон, възприех строгото и неумолимо правило да ходя сам на лов за тигри — човекоядци, защото ако другарят ти не е въоръжен, мъчно е да го опазиш, ако пък е въоръжен, трудно е да опазиш себе си.

Стигнахме билото на планината, където моят човек беше скрил ботушите си, и аз седнах да изпуша една цигара и да обмисля плановете си за утрешния ден.

Тигрицата щеше да довърши през нощта останалото от плячката и на другия ден почти сигурно щеше да се излежава между скалите.

Надеждата ми да я издебна там, където се криеше, беше твърде слаба; а ако само я раздразнех, без да успея да я застрелям, тя сигурно щеше да избяга от тази местност и аз бих загубил всякаква връзка с

нея. Единственото, което можех да направя, бе да вдигна хайка от преследвачи, стига да можех да намеря достатъчно хора.

Седях на южния край на голям амфитеатър от хълмове; не се виждаше никакво населено място. Малка рекичка, която идваше откъм запад, си проправяше път надолу, като изрязваше дълбока долина през средата на амфитеатъра. На изток рекичката се блъскаше в твърда скала и завивайки на север, излизаше из амфитеатъра през тесен пролом.

Хълмът пред мен, който се издигаше на около шестстотин метра, бе обрасъл с ниска трева, осеяна тук-там с по някой бор, а склонът на изток бе така стръмен, че по него не би могло да се покатери нищо друго, освен гурала. Ако можех да събера достатъчно хора да обградим цялото протежение на гребена от рекичката до стръмния хълм и те успеят да подгонят тигрицата, най-естественият път за отстъплението ѝ щеше да бъде през тесния пролом.

Знаех, че хайката ще е много, трудна, защото стръмният склон на север, на който бях оставил тигрицата, беше гъсто залесен и дълъг приблизително цял километър, а широк половин километър. Ако успеех обаче да накарам хайкаджиите да изпълнят нарежданията ми, съществуваше сериозна възможност да застрелям тигрицата-човекоядка.

Тахсилдарят ме чакаше в селото. Веднага му обясних положението и го помолих тутакси да се залови и събере колкото се може повече хора и на следващата сутрин да се срещнем в десет часа при дървото, където беше удавено момичето. Той ми обеща да стори всичко възможно и замина за Чампауат, а пък аз се изкачих на хълма и тръгнах към къщи.

С пукването на зората на другия ден станах и след като се нахраних добре, казах на хората си да опаковат багажа ни и да ме чакат в Чампауат, а после слязох да прегледам още веднъж откъса земя, който смятах да обградя с хайката. Не намерих никаква грешка в плана, който си бях съставил, и един час преди уговореното време се озовах на мястото, където трябваше да се срещнем с тахсилдаря.

Не се съмнявах, че трудно ще събере викачите, защото страхът от човекоядца беше залегнал дълбоко в съзнанието на хората от околността и само кротки увещания нямаше да стигнат, за да ги накара да напуснат сигурния заслон на домовете си. В десет часа там дойдоха

тахсилдарят и един друг мъж, а след това започнаха да се трупат и други мъже — по двама, по трима и по десетина, така че около обяд се бяха събрали вече двеста деветдесет и осем души.

Тахсилдарят даде да се разбере, че ще се прави на сляп по отношение на всички огнестрелни оръжия с неплатена такса и че ще даде патрони и барут на всеки, който има нужда; оръжията, които хората изнесоха на бял свят този ден, биха препълнили цял музей.

След като хората се събраха и им се раздадоха патрони, от каквито имаха нужда, аз ги отведох до горния край на планината, където беше останала полата на момичето, и като им посочих един бор с обгоряла кора на отсрещния хълм, им казах да се наредят в редица по протежение на билото и щом им махна с кърпа под бора, въоръжените измежду тях да започнат да стрелят, а другите да бият тъпаните, да викат, да търкалят камъни надолу, но никой и в никакъв случай да не напуска билото, докато не се върна и не го подбера лично със себе си. Когато се уверих, че всички присъстващи са чули и разбрали нарежданията ми, тръгнах с тахсилдаря, който каза, че щял да се чувства по-сигурен с мен, отколкото с викачите, защото техните пушки щели да се пръснат и да причинят много нещастия.

Заобиколих много отдалеч и прекосих горния край на долината. Изкачих се на отсрещния хълм и тръгнах надолу към ударения от гръм бор. Оттук хълмът се спускаше стръмно надолу и тахсилдарят, който беше обут с тънки мешинени обувки, каза, че му е невъзможно да върви по-нататък. Докато сваляше неудобните си обувки, за да облекчи краката си от излезлите по тях мехури, хората по билото, които помислили, че съм забравил да им дам уговорения сигнал, започнаха да стрелят и да вдигат страшна врява. Аз се намирах на около сто и двадесет метра от пролома и ако не си пребих краката, докато измина това разстояние, се дължеше на обстоятелството, че съм отраснал из планините и се чувствавах сигурен като коза на краката си.

Тичайки надолу по хълма, забелязах, че до устието на пролома имаше място, обрасло със зелена трева, и понеже нямаше време да се търси, по-удобно място, седнах в тревата с гръб към хълма, по който току-що бях слязъл. Тревата беше висока около половин метър и ме закриваше до половината и ако седях съвсем неподвижен, имаше изгледи да не бъда забелязан. Пред мен бе хълмът, по който викачите

гонеха дивеча. А проломът, към който се надявах, че тигрицата ще се отпрати, се намираше зад лявото ми рамо.

По билото се вдигаше страшна олелия. Към изстрелите се прибавяха дивото биене на тъпани и виковете на близо триста души и когато шумът стана почти непоносим, видях как тигрицата заскача надолу по един обрасъл с трева склон между две дерета отдясно пред мене на около триста метра разстояние.

Тя измина малко разстояние, когато тахсилдарят, застанал до бора, изстреля и двата патрона от чифтето си. При тези изстрели тигрицата се обърна и се върна обратно, откъдето беше дошла, точно когато изчезваше зад гъстите храсталаци, вдигнах пушката и пуснах по нея един отчаян куршум.

Хората по билото, които чули трите изстрела, сметнали естествено, че тигрицата е убита. Те изпразниха пушките си, нададоха последен вик, а аз със затаен дъх зачаках да чуя писъците, по които щях да разбера, че тигрицата е излязла на билото, но тя изведнъж се появи вляво пред мене и като прескочи с един скок рекичката, се отпрати право към пролома. Моята специална пушка за бездимен барут биеше високо, та когато тигрицата се спря като закована, помислих, че куршумът е минал над гърба ѝ и че тя се стъписва, виждайки, че пътят ѝ за бягство е пресечен; всъщност аз я бях улучил, само че малко по-назад. Тя наведе глава и се полуобърна към мен, което ми даде прекрасна възможност да се прицеля в края на плешката ѝ на разстояние, по-малко от двадесет и пет метра. При втория изстрел тя трепна и се сви, но продължаваше да стои изправена, с полегнали назад уши, озъбена срещу мен. А, пък аз стоях, метнал пушката през рамо, и се чудех какво трябва да направя, когато тя ме нападне, понеже пушката ми беше празна и няхах повече патрони.

Бях взел със себе си само три патрона, защото и през ум не бе ми минало, че може да ми се удаде случай да дам повече от два изстрела, а третият патрон — той оставаше за в случай на крайна нужда.

За щастие и съвсем необяснимо за мен раненото животно реши да не ме напада. То се обърна много бавно, прекоси рекичката отдясно, покатери се по едни паднали канари и се озова на тесен бряг, който се издигаше диагонално нагоре по предната част на отсрещния хълм към мястото, където една плоска скала се издаваше навън. Там, където скалата се съединяваше с отвесния хълм, имаше някакъв храст и като

се изкачи до него, тигрицата започна да скубе, клоните му. Зарях всяка предпазливост и извирах на тахсилдаря да ми донесе пушката си. Той ми отвърна нещо надълго и нашироко, от което единствената дума, която разбрах, беше „крака“. Сложих пушката си на земята и се затичах нагоре по хълма, грабнах пушката от ръцете на тахсилдаря и отърчах обратно.

Когато се доближих до реката, тигрицата излезе из храста и се показва на издадената към мен скала. Стигнах на шест — седем метра от нея и вдигнах пушката, но моментално констатирах с ужас, че между цевите и затвора на пушката имаше цепнатина от около сантиметър. Пушката не бе се пръснала при изстрелването на двете цеви и нямаше вероятност да се пръсне и сега, но имаше опасност да бъда ослепен от пръскането на барута. Рискът обаче трябваше да се поеме и като се примерих в едно петно на устата на тигрицата, което ми послужи за прицел, гръмнах. Може би съм трепнал или пък пушката не можа да отпрати точно цилиндричния куршум на седем метра разстояние; както и да е, куршумът не удари тигрицата в устата, а попадна в дясната лапа, откъдето по-сетне го извадих с нокти. За щастие тя се държеше с последни сили и ударът по крака бе достатъчен да я накара да се люшне напред. Тя издъхна с глава, издадена над скалистия склон.

От минутата, когато тигрицата се бе появила, опитвайки се да мине през пролома, съвсем забравих за викачите, когато един вик, долетял ненадейно от близко разстояние нагоре по хълма, внезапно ми напомни за съществуването им: „Ето я на скалата! Смъкнете я, дайте да я нарежем на парчета!“ Не можах да повярвам на ушите си, когато чух „да я нарежем на парчета“, а при все това слухът ми не ме лъжеше, защото и други хора бяха забелязали тигрицата и викът се повтаряше от всички страни на планината.

Брегът, по който раненото животно се бе изкачило на издадената скала, се намираше за щастие на другата страна, срещу викачите, и беше толкова широк, колкото да ми позволи да се промъкна едва по него, и то с едното рамо напред. Като стигнах скалата и стъпих върху тигрицата, надявайки се страхопочтително, че е мъртва, защото няха време да проверявам, както се прави обикновено (с хвърляне на камъни), викачите се показаха из гората и започнаха да тичат през

откритото място, като размахваха пушки, брадви, ръждясали мечове и копия.

При скалата, която беше висока около четири и половина метра, те се спряха, защото лицевата ѝ страна беше изгладена от прииждането на реката и не представляваше здрава опора дори и за техните боси крака. Ликуването на тълпата при вида на нейния мъртъв неприятел беше понятно, защото между тях нямаше нито един, който да не бе пострадал от тигрицата. Един от тях, който сякаш си бе загубил ума и бе поел ролята на водач, постоянно викаше, като тичаше насам-натам и размахваше меч: „Това е шейтанът, който изяде жена ми и двамата ми сина!“

Както става с всички тълпи, възбудата замря също така бързо, както и бе избухнала, и за да бъдем справедливи към човека, който бе загубил жена си и двамата си сина, нека добавим, че той пръв замълча и се успокои. Той се доближи до скалата и каза: „Сахиб, ние побесняхме, когато видяхме врага си, но бесът ни вече премина и ви молим заедно със сахиб тахсилдаря да ни простите.“

Аз извадих неизстреляния патрон, сложих пушката си върху тигрицата, увиснах се на ръце и хората ми помогнаха да сляза. Като показах на викачите как се бях покатерил по скалата, свалихме много внимателно мъртвото животно и го отнесохме на широко място, където всички можеха да се съберат около него и да го видят.

Когато тигрицата беше застанала на скалата и ме гледаше отгоре, бях забелязал, че устата ѝ нещо не беше в ред, а сега, като я прегледах, открих, че горният и долният ѝ кучешки зъб от дясната страна на устата бяха счупени — горният наполовина, а долният чак до костта. Тази трайна повреда на зъбите ѝ — последица от рана, причинена от изстрел на пушка — ѝ е пречела да умъртвява естествената си плячка и беше станала причина тя да се превърне в човекоядец.

Викачите ме помолиха да не дера тигрицата на това място, а да им я оставя на разположение до вечерта, за да я разнасят из селата, защото ако жените и децата им не я видят със собствените си очи, никога няма да повярват, че техният най-страшен враг е мъртъв.

Отрязаха две млади дръвчета и ги поставиха по едно от двете страни на тигрицата, като я завързаха за тях много здраво с чалми, пояси и престилки. След като всичко беше готово, няколко мъже хванаха прътите и всички се отправихме към подножието на стръмния

хълм. Викачите предпочетоха да изнесат тигрицата по този хълм, на другия край, на който се намираха техните селца, вместо по гъсто обраслия с дървета хълм, по който преди малко я бяха гонили. Образуваха се две вериги хора, като всеки застанал отзад човек хващаше пояса или друга част от облеклото на този, който стоеше пред него. Когато сметнаха, че така образуваните живи вериги са достатъчно дълги и здрави, за да удържат тежестта, те подхванаха прътите. Едни от тях се наредиха от двете страни на тигрицата, за да поддържат нозете на носачите и да им дадат възможност да стъпват на здраво място, и така процесията се заизкачва нагоре по хълма. Носачите досущ приличаха на армия от мравки, които мъкнат някакъв бръмбар по стена. Зад главната армия вървеше втора, по-малка, която изкачваше тахсилдаря. Ако веригите се бяха скъсали някъде, при това изкачване на триста метра височина нещастните случаи биха били потресаващи. Но веригите не се скъсаха. Викачите стигнаха до билото на хълма и тръгнаха на изток в триумфален марш и с песни на уста, докато тахсилдарят и аз извихме на запад и се отправихме за Чампауат.

Тъй като пътят ни вървеше по протежението на планината, аз още веднъж се видях изправен пред храстите, по чиито бодли се бяха закачили дълги кичури от косата на момичето, и за последен път хвърлих поглед надолу към амфитеатъра, на който се разигра току-що нашето успешно завършило приключение.

Из пътя надолу по хълма викачите бяха намерили главата на нещастното момиче и една тънка ивица от дим, която се издигаше към спокойното небе откъм устието на пролома, показваше мястото, където роднините изпълняваха прощалната церемония върху последната жертва на чампауатския човекоядец и то на същото място, където тигрицата-човекоядка сама бе намерила смъртта си.

След вечеря, докато седях на двора на данъчното управление, забелязах как дълга процесия с факли от горяща борина се извиваше надолу по отсрещния склон на хълма, а веднага след това много човешки гърла подеха планинска песен. Песента проехтя из спокойния нощен въздух. Един час по-късно тигрицата беше положена пред краката ми.

Трудно беше да се одере животното, когато около него се тълпяха толкова много хора, и за да съкратя работата, отрязвах главата и краката от трупа на тигрицата и ги оставих да висят неодрани на кожата, за да

ги одерем по-късно. След това поставих полицейски караул да пази трупа, а на другия ден, когато се събраха всички хора от околността, трупът, краката и опашката на тигрицата бяха нарязани на малки парчета и бяха раздадени на викачите. Тези парчета месо и кости им бяха необходими за муските, които планинците носят на шията си, защото, като се прибави към другите магии и парче от тигър, смята се, че това дава смелост на притежателя на муската и го закриля да не бъде нападан от диви зверове. Тахсилдарят ми изпрати в стъкленица със спирт пръстите от ръцете на момичето, които тигрицата беше погълнала цели, и аз ги погребях в езерото Найни Тал близо до храмовете на Нандадеви.

Докато дерях тигрицата, тахсилдарят и чиновниците му заедно с главатаря и старейшините на околните села и търговци от Чампауат бяха изготвили програма за голямо празненство на следващия ден, което трябваше да оглавявам. Към полунощ, когато и последните няколко души от голямата тълпа се разотидоха с радостни викове, защото можеха отново да използват пътищата и пътеките, които човекоядецът беше затворил за тях в продължение на цели четири години, изпуших последната си лула с тахсилдаря. Обясних му, че повече не мога да остана и че той ще трябва да заеме моето място на празненството, и поех обратно с хората си своя дълъг път от сто и тридесет километра, който трябваше да изминем за два дни.

При изгрев-слънце оставих хората си и яхнах коня, на чието седло прикачих кожата на тигрицата. Смятах за няколко часа да почистя кожата в Дабидура, където възнамерявах да пренощувам. Като минавах покрай колибата на върха край селцето Пали, хрумна ми, че сигурно ще доставя известно удоволствие на нямата жена, като ѝ кажа, че сме отмъстили и за сестра ѝ. Оставих коня да пасе (той беше отрасъл във вечните снегове и ядеше всичко — от дъбови листа до коприва), изкачих се по хълма до колибата и проснах кожата на земята, като подпрях главата на един камък, точно срещу вратата. Децата на стопанката гледаха с ококорени очи какво правя, а майка им, чула, че говоря с тях, остави готвенето и излезе на вратата.

Не ще се осмеля да развивам никакви теории за душевните сътресения и противосътресения, защото тези работи ми са съвсем непонятни. Това, което знам, е, че тази жена, която цели дванадесет месеца всички смятаха за няма и която преди четири дни дори и не се

опита да отговори на въпросите ми, сега тичаше ту към пътя, ту към къщи и викаше на мъжа си и на хората от селото да дойдат и да видят какво е донесъл сахибът. Това внезапно възвръщане на говора й очевидно озадачаваше децата, които не снемаха очи от майка си.

Починах си в селото, докато ми приготвят чаша чай, и разказах на хората, струпали се около мен, как убих човекоядеца. След един час, продължавайки пътя си, на цял километър оттам още се чуваха доброжелателните възгласи на жителите на Пали.

На другата сутрин водих разгорещен двубой с един леопард, за който само споменавам, защото забави тръгването ми от Дабидура и стана причина и кончето ми, и аз да се пресилим из пътя. За щастие малкото конче беше жилаво и нозете му бяха яки, та хванат за опашката му по нанагорницата, качен на гърба му по равното и тичайки подире му из нанадолницата, успях да измина шестдесетте километра до Найни Тал от девет часа сутринта до шест часа след обяд.

На един събор в Найни Тал след няколко месеца сър Джон Хюит, заместник-губернатор на съединените провинции, подари на тахсилдаря на Чампауат пушка, а на човека, който ме придружаваше, когато търсехме момичето, ловджийски нож за помощта, която ми оказаха. И двете оръжия носеха подходящи надписи и ще се предават от поколение на поколение в двете семейства.

[1] Шикари — индийски ловец. — Б.пр. ↑

[2] Гурки — племе в Индия — Б.пр. ↑

[3] Сари — дълга памучна или копринена дреха, каквито носят жените в Индия. — Б.пр. ↑

[4] Тахсилдар — секретар — бирник. — Б.пр. ↑

РОБИН

Не съм виждал нито баща му, нито майка му. Рицарят на метлата, от когото го купих, каза, че е от испанска порода, че името му е Пинча и че баща му бил „много умно ловджийско куче“. Това е всичко, което мога да кажа за неговия произход.

Аз не търсех никакво куче, а съвсем случайно се разхождах с една позната, когато изсипаха пред краката ѝ кошница малки кученца, за да ги разгледа. Пинча беше най-малкото и най-слабото от всичките седем мъничета и личеше, че в тежката борба за съществуване той бе капитулирал, оттегляйки се на последната си позиция. Той остави малките си и нещастни братчета и сестричета, направи кръг около мен, а после се сви между големите ми стъпала. Като го взех и турих под палтото си — утрото беше страшно студено, — той се опита да изрази благодарността си, като ме зализа по лицето, а пък аз се опитах да си дам вид, че не усещам отвратителната му воня.

Тогава той беше на три месеца и аз го купих за петнадесет рупии. Сега е на тринадесет години и не бих го дал никому за всичкото злато на Индия.

След като го занесох в къщи и му дадох да разбере за пръв път в неговия живот какво значи да се нахраниш добре и да се изкъпеш с топла вода и сапун, изоставихме кучешкото му име Пинча и го прекръстихме Робин в памет на едно вярно старо овчарско куче, което спаси по-малкия ми брат и мен, когато бяхме още деца по на четири и шест години, от лапите на една разярена женска мечка.

Робин поглъщаше редовните си гозби, както напуканата земя поглъща дъжда, и след няколко седмици, ръководейки се от правилото, че и съвсем рано може да се заловиш с възпитанието на дете или куче, го изведох една сутрин със себе си. Възнамерявах малко да се отдалечим и в негово присъствие да дам един-два изстрела, за да започне да свиква с гърмежа на пушка.

На долния край на имението растат няколко трънливи храста. Като минавахме покрай тях, един женски паун се надигна и аз,

забравил съвсем за Робин, който ме следваше по петите, свалих птицата. Тя падна в трънака и Робин се спусна подире ѝ. Храстите бяха толкова гъсти и бодливи, че не бе възможно да се промъкна в тях. Затова изтичах на отвъдната страна зад храстите, където се простираше гола полянка. Зад полянката започваха гъсти джунгли от дървета и трева, към които знаех, че ще се отпрати птицата. Утринното слънце осветяваше ярко голата полянка и ако имах филмов апарат, щях да направя неповторима снимка. Паунът, стара женска птица с настръхнали под прав ъгъл пера на шията и със счупено крило, се бе запътил към джунглите, докато Робин, захапал опашката му, бе седнал на земята, по която го тътреше паунът. Втурнах се и много глупаво хванах птицата за врата и я вдигнах от земята. В този момент тя ритна с двата си крака Робин, който се претърколи назад с краката нагоре. Следващата секунда той се изправи и когато сложих мъртвата птица на земята, той заигра около нея, подръпвайки я леко ту за главата, ту за опашката. Урокът за тази сутрин свърши. Като се върнахме в къщи, трудно бе да се каже кой от двамата ни бе по-горд — Робин, загдето донасяше в къщи първата си птица, или пък аз, загдето бях успял да избира от една мръсна кошница такъв герой. Ловният сезон вече приключваше и през следващите дни Робин нямаше случай да вдигне някакъв по-едър дивеч, а само пъдпъдъци, гълъби и сегиз-тогиз по някоя яребица.

Лятото прекарахме на планината. При връщането си обратно в подножието ѝ през ноември, когато вече завършвахме пътуването си, след като бяхме извървели двадесет и пет километра път, на един остър завой един лангур^[1] се отдели от стадото си, скочи от клона и прекоси пътя почти под носа на Робин. Без да обърне внимание на подсвиркването ми, Робин се втурна подир лангура надолу по стръмния скат. Маймуната веднага се изкатери на едно дърво. Земята беше гола, осеяна тук-там с по някое дърво; спускаше се стръмно надолу на около 25–35 метра, като образуваше равна тераса, широка няколко метра, а след това отново се спускаше право надолу към долината. Отдясно на равна площ имаше храсти, а през тях минаваше дълбок канал, издълбан от дъждовете. Едва мушна глава в тези храсти, Робин пак изскочи навън и хукна да бяга с подгънатата опашка и подвити назад уши, и то колкото му сили държат, а подир него скачаше огромен леопард, който го настигаше с всеки скок. Нямах оръжие и

едничката помощ, която можех да окажа на Робин, бе да викам с всички сили „У!“ и „А!“. Човекът, който носеше любимото куче на М., веднага започна да крещи заедно с мен, и олелията достигна връхната си точка, когато повече от сто лангура присъединиха тревожните си викове към нашите, крещейки в най-различни гами. Отчаяното и неравно надбягване продължи на разстояние от 25 до 30 метра и тъкмо когато очаквах леопардът да сграбчи Робин, той по някаква необяснима причина се извърна и изчезна в долината. Робин обиколи по склона на хълма и ни пресрещна на пътя. От тази си преживелица, при която животът му висеше на косъм, Робин извлече два полезни урока, които не забрави до края на живота си. Първо, че е опасно да се гони лангур, и, второ, че тревожният вик на лангура означава, че наблизо се навърта леопард.

Робин започна своята тренировка там, където я бяхме прекъснали през пролетта, но скоро стана явно, че в ранното му детство не е бил гледан и е гладувал — сърцето му бе твърде слабо и сега при най-малкото усилие припадеше.

Няма по-голямо разочарование за ловджийското куче от това, да бъде оставяно в къщи, когато господарят му излиза на лов; а понеже ловът на птици сега бе забранен за Робин, започнах да го водя със себе си на лов за едър дивеч. Той се отдаде на този нов вид спорт с такава охота, с каквато патицата се гмурка във водата, и оттогава насам винаги ме придружаваме, когато излизах на лов.

Ставахме рано сутрин, надушвахме следите на леопард или тигър и тръгнахме по тях. Когато уловихме стъпките им, аз водех преследването, а щом животното навлезеше в джунглите, Робин откриваше дирите му. По този начин е имало случаи да следим някое животно на километри разстояние, преди да го открием.

Много по-лесно е да се убие дивечът, когато човек стреля, стъпил на земята, отколкото ако стреля по него надолу от махан, поставен на дърво, или пък от гърба на слон. От една страна, наложи ли ти се да преследваш ранено животно пешком, няма защо да даваш случайни изстрели, а, от друга, слабите места на животното са по-уязвими, когато стреляш на същото ниво с него, отколкото когато стреляш надолу. Макар че винаги съм внимавал да не стрелям напразно, често ми се е случвало да успея само да нараня леопард или тигър и тогава те беснеят, преди да ги усмири вторият или третият

изстрел. Но през всичкото ми ловуване с Робин той ме изостави само един-единствен път в критичен момент. Когато се върна при мен след краткото си отсъствие този ден, решихме, че недоразумението ни е приключено и че никога вече няма да споменаваме за него. Сега обаче й двамата сме твърде стари, а може би и по-малко чувствителни и затова Робин, който отдавна премина кучешката възраст, съответстваща на библейските седемдесет години, и който в момента, когато пиша тези редове, лежи в краката ми на легло, от което никога вече няма да стане, с усмивка в умните си кафяви очи и поклащайки малката си отрязана опашка, ми дава разрешение да продължи и да ви разкажа случката.

Но не успяхме да видим леопарда, докато той не изскочи от гъстия храсталак и застана, обръщайки се да погледне назад през лявото си рамо.

Той бе извънредно голям мъжки леопард с прекрасна, тъмна, лъскава козина; петната на кожата му изпъкваха като ясно очертани фигури върху богатата кадифена основа. Спокойно, с точна пушка изстрелях един куршум в дясното му рамо от разстояние не повече от четиридесет метра. На колко милиметра от сърцето му съм случил, не е важно, но докато куршумът се заби в земята на около четиридесет и пет метра от него, той скочи във въздуха, праметна се и падна в гъстия храсталак, откъдето преди една минута бе излязъл. Чухме го как счупи клоните на десет, тридесет, четиридесет метра из храсталака, а после шумът престана също тъй внезапно, както се и появи. Това внезапно затишие можеше да се обясни по два начина: или леопардът бе паднал и умрял из пътя, или пък бе излязъл на открито на четиридесет и пет метра от нас.

Този ден бяхме извървели много път. Слънцето клонеше към залез, а ние все още се намирахме на седем километра от къщи. Жив човек, не бе стъпвал в тази част на джунглите, та нямаше и едно към милион вероятност да мине някой през нощта. Последното ни и най-сериозно съображение да оставим леопарда бе, че М. нямаше никакво оръжие, а не можехме нито да го оставим сам, нито да го вземем със себе си, за да догоним раненото животно. И тъй, извихме на север и се отправихме към къщи. Нямаше нужда да си отбелязвам мястото, защото близо половин век скитах из тези джунгли денем, а често и

нощем, та дори и с вързани очи можех да намеря пътя до коя да е точка.

Нощта едва бе превалила. Рано на следващата сутрин с Робин, който отсъстваше вчерашната вечер, стигнахме на мястото, откъдето стрелях. Робин, натоварен да води диренето, душеше много внимателно, където бе стоял леопардът, а после, вдигнал глава и душейки във въздуха, излезе на другия край на храсталака, където леопардът, скачайки, бе оставил големи петна кръв по земята. Нямахше нужда да изследвам кръвта, за да определя мястото на нанесената от мен рана, защото от малкото разстояние, от което дадох изстрела, видях как куршумът улучи, а пък облачето прах зад леопарда доказваше достатъчно красноречиво, че куршумът, е минал право през тялото на леопарда.

По-късно можеше да се наложи да вървим по кървавите дири, но тъкмо в този момент, след като бяхме извървели три километра, една малка почивка нямаше да ни навреди, а напротив, бе крайно необходима. Наближаваше време слънцето да изгрее, а в този ранен утринен час всичко живо в джунглите се раздвижваше, та, преди да продължим своя път, не беше зле да чуем какво имаха да ни кажат обитателите на джунглите по въпроса за раненото животно.

Под едно близко дърво намерих сухо място, незасегнато от пронизващата влага. Робин лежеше в краката ми, а аз допушвах цигарата си, когато една кошута, а после втора и трета започнаха да надават викове на петдесетина метра пред нас вляво. Робин приклепна на задните си крака и бавно извивайки глава, ме загледа, а след като долови погледа ми, също така бавно обърна очи в посока към викащата кошута. Той вече имаше много по-голяма опитност, отколкото в онзи далечен ден, когато за пръв път чу тревожния крясък на маймуните-лангури, и сега знаеше, както знаеха всички птици и животни, че кошутите предупреждават обитателите на джунглите за присъствието на леопард. По виковете на кошутите личеше, че те виждат изцяло леопарда. Още малко търпение и щяхме да разберем дали е жив. Те продължиха да викат около пет минути, а после изведнъж в хор нададоха общ вик, след което продължиха да викат пак, както преди. Леопардът беше жив и се е раздвижил, но сега пак се бе усмирил. Сега ни оставаше само да разберем къде се намира, а това можеше да узнаем, като проследим кошутите.

Предвижвайки се четиридесет и пет метра по посока на вятъра, навлязохме в храсталака и започнахме да дебнем кошутите. Това не бе трудно, защото Робин има способността да се движи из всякакви джунгли тихо: като котка, а и аз от дълъг опит знаех къде да стъпвам. Успяхме да видим кошутите едва когато стигнахме на метър от тях. Те стояха на открито и гледаха на север точно в посоката, доколкото успях да установя, в която заглъхна шумът на изпочупените миналата вечер храсти.

Дотук кошутите ни оказаха голяма помощ. Те ни дадоха да разберем, че леопардът лежеше на открито и че е жив, а сега ни показаха и посоката. Загубихме близо час, докато се доберем до тези сведения, но ако сега кошутите ни забележеха и предупредиха животните в джунглите за нашето присъствие, само за една секунда можеха да осуетят услугата, която ни направиха до този момент. Размислих дали не е по-добре да се върнем обратно по пътя, по който дойдохме, и да тръгнем зад викащите кошути, като се опитам да стрелям иззад тях, или пък да ги изгоня оттук, като изрева като леопард, но една от кошутите изви глава и ме погледна право в лицето. Следващата секунда, като надаваха вик „Пазете се, човек!“, те се втурнаха да бягат с всички сили. Трябваше да измина само около четири метра, за да изляза на откритото място, но колкото и да бях бърз, леопардът беше по-бърз от мен и аз едва успях да дойда навреме, за да видя как задните му крака и опашката му изчезнаха зад храстите. Кошутите осуетиха много ефикасно възможността ми да стрелям и сега трябваше отново да търсим леопарда и да го проследим, което този път трябваше да извърши Робин.

Поседях на откритото място няколко минути, за да дам време на леопарда да се успокои и за да може дирята във въздуха, която той бе оставил при преминаването си оттук, да се отвее от нас, а после отведох Робин на запад, пресичайки течението на вятъра, който духаше откъм север. Робин е ням в джунглите и прекрасно владее нервите си. Има обаче един нерв, който минава по задните му крака и който той сам не може да владее, когато пред себе си вижда леопард или когато надушва, че леопардът е наблизо. Този именно негов нерв сега трепкаше и раздвижваше дългата козина по горната част на задните му крака.

Миналото лято се бе извил много силен циклон в тази част на гората. Поради това имаше много изкоренени дървета. Именно към едно от тези дървета на тридесет и пет метра от мястото, на което бяхме застанали, гледаше сега Робин. Клоните му бяха паднали към нас, а от двете страни на стъблото имаше малки храсти и няколко разпръснати туфи къса трева.

Всеки друг път Робин и аз бихме се отправили направо към жертвата, но в този случай бе за препоръчване малко повече предпазливост. Не само че имахме работа със звяр, който не знае що е страх, когато е ранен, но на това отгоре ни предстоеше да се справим с леопард, на който, бяхме дали петнадесет часа време, за да събере всичката си омраза против човека, и който, трябваше да се предполага, че вследствие на това е готов за борба, подтикван от всичките си зверски инстинкти.

Когато тръгнах заранта от къщи, бях взел със себе си 0,275 — калибрена пушка, с която стрелях предишната вечер. Тя бе добра, когато предстоеше дълъг път, но не бе оръжие, с което човек може да се справи с ранен леопард. Затова, вместо да се приближа направо, избрах посока, която трябваше да ни изведе на четиринадесет метра от падналото дърво и успоредно с него. Придвижих се в тази посока стъпка по стъпка зад Робин, вече подминахме клоните и се намерихме срещу, ствола на дървото, когато Робин се спря. Погледнах в посоката, в която тон бе впил поглед, и веднага разбрах какво приковаваше вниманието му. Краят на опашката на леопарда бавно се повдигна и бавно се наведе — предупредителен сигнал на леопарда, преди да се нахвърли върху жертвата си. Обърнах се на петата си надясно и едва успях да вдигна пушката за стрелба, когато леопардът се втурна през шубраците и скочи върху нас. Куршумът, който изстрелях повече, с цел да го отклоня, отколкото с някаква надежда да го убия, мина под корема му и проби месестата част на лявото му бедро. Пукотът на пушката отклони леопарда повече, отколкото раната и той подмина дясното ми рамо, без да ме докосне. Преди да успея да дам втори изстрел, той изчезна отгатак храстите.

Робин не се мръдна от краката ми и сега заедно огледахме пътя, по който мина леопардът. Намерихме много кръв, но беше невъзможно да се разбере дали бе изтекла от старите рани, разтворили се сега от силното движение на леопарда, или от моя последен изстрел. Както и

да е, за Робин това бе съвсем безразлично и без да се колебае нито минута, той проследи дирите. Промъкнахме се през много гъсти храсти и се натъкнахме на трънаци, високи до колене. Извършвахме около двеста метра, когато видях как леопардът се изправи пред нас и преди да успее да насоча пушката си по него, изчезна под един лантанов^[2] храст. Този храст с клони, полегна на земята; бе голям като шатра и освен че скриваше напълно леопарда, му даваше и всички предимства, за да може да предприеме следващото си нападение.

Така двамата с Робин се отървахме леко от сутрешното си приключение и сега би било много глупаво да продължим да гоним леопарда така лошо въоръжени. Затова без повече суетене се отправихме за къщи.

На другата сутрин дойдохме пак на това място. Робин започна да нервничи още рано заранта, като ме подканяше да тръгваме и без да обръща внимание на интересните дири, които въздухът на джунглите крие в себе си в ранна утрин, би ме накарал да извървя седемте километра тичешком, стига да можеше.

Бях въоръжен с 450/400-калибрена пушка, вследствие на което се чувствах много по-щастлив, отколкото вчера. Когато стигнахме на няколкостотин метра от лантановия храст, накарах Робин да намали своя ход и да върви предпазливо напред, защото човек никога не трябва да разчита, че раненото животно ще стои там, където го е оставил часове преди това, както за съжаление показва следната случка.

Един мой познат ловец ранил тигър след обяд и проследил кървавите дири на няколко километра по една долина. На другата сутрин тръгнал, придружен от няколко души, един, от които носел празна пушка, и вървял начело. Моят познат възнамерявал да продължи преследването от мястото, където бил спрял. Пътят му водел през кървавите дири от предишния ден. Водачът на групата, който се оказал местният шикари, бил удавен от тигъра, като се натъкнал на ранения звяр на километър и половина разстояние оттам, където го били оставили ранен.

Останалите избягали, като едни се покатерили по дърветата, а други плюли на петите си.

Помнех точното разположение на лантановия храст и сега тръгнахме с Робин в посока, която трябваше да ни изведе на няколко

метра от заветната му страна. Робин знаеше всичко, което си струваше да знае човек относно този начин на установяване местонахождението на едно животно, като се пресича вятърът. Извървахме много малко разстояние и се намирахме все още на стотина метра от храста, когато кучето се спря, обърна се и загледа в посоката, от която духаше вятърът, давайки ми да разбера, че е надушило леопарда. Както и вчера, той стоеше с лице към едно паднало дърво, проснато успоредно край гъстите шубраци, през които проследихме леопарда до лантановия храст, след като ни нападна. От нашата страна земята беше гола, но от другата страна на дървото имаше гъст шубрак, висок до пояс. Дадох сигнал на Робин да продължи да върви в посоката, в която тръгнахме отначало. Подминахме лантановия храст, към който той не прояви никакъв интерес, и се озовахме до канал, издълбан от дъждовете. Тук свалих сакото си и го напълних с толкова камъни, колкото можеха да издържат шевовете, и метнал импровизирания чувал на рамо, се върнах на открито място до дървото.

Облякох си отново сакото и като държах пушката, готова всеки момент за стрелба, заех позиция на петнадесет метра от дървото, като започнах да хвърлям камъните първо по него, а после в храсталаците от другата му страна, с цел да предизвикам леопарда, ако е още жив, да излезе на открито, където можех да се справя с него. След като изчерпах всичките камъни, започнах да кашлям, да пляскам с ръце, да викам, но нито през време на бомбардировката с камъни, нито след нея леопардът се помръдна, нито издаде звук, за да даде да се разбере, че е още жив.

Можех да се отправя направо към дървото и да разгледам отвъдната му страна, по си спомних старата поговорка на джунглите: „Никога не е безопасно да смяташ един леопард за мъртъв, докато не си го одрал“ — та започнах да обикалям около дървото в кръгове, възнамерявайки да ги стеснявам постепенно, докато успея да разгледам мястото точно под клоните и по цялото протежение на дънера. Радиусът на първия ми кръг бе около двадесетина метра и извървах двете трети от окръжността, когато Робин се спря. Погледнах да видя какво бе приковало вниманието му и дочух няколко последователни дълбоки и ядовити изръмжавания. Леопардът се насочи право към нас. Видях само, че шубракът се размърда силно по права линия, водеща до нас, и едва успях да се полуобърна надясно и

да вдигна пушката, когато главата и раменете на леопарда се появиха из храстите на разстояние само няколко метра.

Леопардът скочи и в същото време аз гръмнах. Дърпайки се вляво, наведен колкото ми бе възможно назад, и опрял приклада на хълбока си, изстрелях и второто дуло в страната на леопарда, когато минаваше край мен.

Когато едно ранено животно, леопард или тигър, се хвърли направо върху жертвата си и не успее да я хване, то винаги продължава да върви в посоката, в която се е засилило, и не се връща на мястото на нападението, докато не го раздразнят отново.

Стъпих встрани, вляво, за да не смачкам Робин, а сега, като го потърсих, никакъв го нямаше. За пръв път през всичките години на съвместно ловуване ние се разделяхме в критичния момент. И сега той навярно се опитваше да намери пътя за къщи, макар че не беше вероятно да успее да се справи с многото опасности, които го дебнеха по седемте километра път до дома. Към, опасностите, с които трябваше да се справи из джунгли, които не познаваше, понеже бяха отдалечени от къщи, се прибавяше и слабото му сърце. Затова започнах да го търся без надежда да го намеря, но при търсенето съгледах главата му, която се подаваше зад дънера на едно дърво на края на поляната, намираща се на стотина метра от мен. Когато вдигнах ръка и му махнах, той изчезна в шубраците, но малко по-късно мълчаливо допълзя в краката ми с наведени очи и клюмнали уши. Оставих пушката си, взех го в ръце и за втори път през живота си той облиза лицето ми и ми каза с някакви слаби гърлени звуци колко се радва, че ме е намерил невредим, и колко много се срамува от себе си, загдето ме е изоставил.

Начинът, по който реагирахме спрямо внезапната и съвсем неочаквана опасност, която се изпречи пред нас, е типичен за начина, по който кучето и човекът постъпват в даден критичен момент, когато само чуват, но не виждат опасността, която ги застрашава. В случая Робин реагира, потърсвайки инстинктивно спасение в мълчаливото и бързо бягство; докато в моя случай резултатът бе, че краката ми сякаш се заковаха на земята, което правеше отстъплението — било бързо или бавно — невъзможно. След като успокоих Робин, че вината за временната ни раздяла не е негова, малкото му телце престана да трепери. Сложих го на земята и заедно се отправихме към мястото,

където леопардът, който влезе в такава безразсъдна борба с нас, в която насмалко остана да спечели последния рунд, лежеше мъртъв.

Разказах ви тази история, а докато ви я разкажа, Робин, най-сърдечният и най-верният приятел, какъвто човек може да има, замина за онзи свят, където знам, че когато отида аз, ще го заваря да ме чака.

[1] Лангур — вид маймуна. — Б.пр. ↑

[2] Лантани — тропически храсти. — Б.пр. ↑

ЧОУГАРСКИТЕ ТИГРИ

На картата на Източен Кумаон, която виси пред мен на стената, личат много кръстове, а под всеки кръст — дата. Кръстовете обозначават местопроизшествията и датата на официално обявените човешки жертви на Чоугарския тигър-човекоядец. Общият брой на кръстовете, е шестдесет и четири. Може би това не е точният брой на жертвите, защото аз държа картата окачена в продължение на две години, а през това време всички случаи не са ми съобщавани. Освен това за ранените и умрели впоследствие жертви не съм отбелязвал кръстче и дата.

Първият кръст носи датата 15 декември 1925 г., а последният — 21 март 1930 г. Разстоянието между крайните кръстове от север към юг е осемдесет километра, а от изток до запад — четиридесет километра и заема площ от 3200 квадратни километра планини и долини, из които зиме пада дълбок сняг, а през лятото цари ужасна жега. Чоугарският тигър бе всял ужас и страх из цялата област. Различни по големина селца — едни с население от по сто и повече души, а други само от по едно-две семейства — са разпилени из това пространство. Селцата са свързани помежду си с пътеки, отгпкани от босите крака на жителите. Много от тези пътеки минават през гъсти гори, така че, когато се появи тигър-човекоядец и застраши движението по тях, междуселските съобщения се извършват чрез викане. Застанал на някое високо място — голяма канара или покрив на къща — един човек се провиква, за да привлече вниманието на хората от съседното село, и когато отговорят на зова му, съобщението се предава чрез викане — провлечено и високо. Така новината се предава от село на село и се разпространява на големи разстояния за невероятно кратко време.

На една областна конференция през февруари 1929 г. ме натовариха да се опитам да убия този тигър. По онова време в областта Кумаон имаше три тигъра-човекоядци и тъй като Чоугарският тигър беше причинил най-много пакости, обещах да се заловя най-напред с него.

Картата с кръстовете и датите, набавена ми от властите, показваше, че човекоядецът се подвизава най-много из селата, разположени по североизточния склон на планинската верига Кала-Агар. Тази планинска верига, дълга около шестдесет километра, се издига на височина 2400 метра и гребенът ѝ е гъсто обрасъл с гори. Горски път минава по северните склонове на веригата, като на известни места върви цели километри през гъсти дъбови и рододендронови гори, а на други места служи за граница между гората и селските ниви. На едно място пътят прави широк завой, на който се намира Кала-Агарската горска хижа. Именно към тази хижа се отправих и след четириднешно пътуване, което завърши със стръмно изкачване на 1300-метрова височина, пристигнах там една вечер през април 1929 година. Последната жертва в тази околност беше двадесет и две годишен младеж, удавен от тигъра, както пасял говедата си.

На другия ден след пристигането ми през време на закуската дойде да ме посети бабата на младежа. Тя ме уведоми, че човекоядецът, без да бъде предизвикан с нещо, убил единственото близко същество, което тя имала на този свят. След като ми разказа историята на своя внук от деня на раждането му, като изтъкна всички негови добродетели, тя настоя да приема трите ѝ дойни биволици, за да ги използвам като примамка за тигъра, и ми каза, че ако го убия с помощта на нейните биволици, щяла да се чувства щастлива, че е помогнала да се отмъсти за внука ѝ. Нямах никаква нужда от тези възрастни вече животни, но понеже знаех, че ако ѝ откажа, ще се обиди, благодарих на старата жена и я уверих, че ще се обърна към нея веднага щом ми потрябва примамка за тигъра, но на първо време ще употребя за тази цел моите четири млади мъжки биволчета, които докарах със себе си от Найни Тал. Главатарите на близките села вече се бяха събрали и от тях научих, че тигърът бил видян за последен път преди десет дни в едно село, отстоящо на тридесет километра оттук и разположено на източния склон на планинската верига, където той удавил и изял един мъж и неговата, жена.

**Човешки жертви
на чоугарския
тигър**

Село	Брой
------	------

Тали	1
Дебура	1
Бархон	2
Чамоли	6
Кахор	1
Ам	2
Далканиа	7
Лохар	8
Ахгоура	2
Пахарпани	1
Падампури	2
Танда	1
Несория	1
Джангаон	1
Кабрагаон	1
Кала-Агар	8
Ригакот	1
Матела	3
Кундал	3
Бабиар	1
Хансиун	1
Гаргари	1
Хаира Хан	2
Ухалдхунга	1
Пакхари	1
Дунгари	2
Гални	3
Всичко	64

Брой на

жертвите по

години

1926	15 души
1927	9 души
1928	14 души
1929	17 души
1930	9 души
Всичко	64 души

Нямаше смисъл да се проследяват дири, оставени отпреди десет дни, и като разисквах надълго с главатаря, реших да се отправя към селцето Далкания, на източната страна на планинската верига. Далкания е на петнадесет километра от Кала-Агар и почти на същото разстояние от селото, в което бяха убити мъжът и съпругата му. От числото на кръстовете около Далкания и съседните му села личеше, че тигърът бе установил главната си квартира из околността именно на тези села.

На другата сутрин след закуска тръгнах от Кала-Агар по горския път, който по думите на селяните трябваше да ме изведе до края на планинската верига. Оттам трябваше да се отклоня от него и да хвана пътеката, която, спускайки се на разстояние от три километра надолу по склона, трябваше да ме изведе в Далкания. Пътят, който извиваше през гъста гора до самия край на веригата, беше почти занемарен и след като из целия път следих внимателно дано открия някоя диря, към два часа след обяд стигнах до мястото, откъдето се отклоняваше пътеката.

Тук срещнах няколко души от Далкания. Научили по високогласната съобщителна система за намерението ми да установя лагера си в селото им, те идваха в планината да ми съобщят, че тази сутрин тигърът нападнал група жени, които жънели из нивите край едно село на шестнадесет километра северно от Далкания.

Хората, които носеха лагерните ми принадлежности, бяха извървели само дванадесет километра път и биха продължили с готовност, но понеже селяните ми казаха, че пътят за въпросното село отстои на шестнадесет километра, много е труден и води през гъста гора, реших при това положение да ги изпратя със селяните в

Далкания, а пък аз да отида сам на мястото, където тигърът бе извършил последното си нападение. Слугата ми веднага се залови да ми приготви солидно ядене, и след като подкрепих силите си, в три часа след обяд предприех своето пътешествие. Шестнадесет километра път при благоприятни условия е приятна разходка от два часа и половина, но тук условията бяха всичко друго, освен благоприятни. Пътят, който водеше по източната страна на планината, извиваше из дълбоки урви и минаваше край канари, гъсти шубраци и дървета. И понеже трябваше да се приближавам предпазливо към всеки заслон, който можеше да крие за мен внезапна смърт в лицето на един гладен тигър-човекоядец, по необходимост напредвах бавно. От целта ми все още ме отделяше разстояние от няколко километра, когато залязващото слънце ме предупреди, че трябва да спра.

Спането под звездите на легло от сухи листа би възстановило силите ми през нощта, в която и да е друга местност. Но да се спи тук на земята би значело да си играеш със смъртта, и то много сериозно. От дълъг опит умеех да си избирам подходящо дърво за спане и бях свикнал да се настанявам удобно на клоните, та спането ми горе бе лесна работа. В случая избрах един дъб и след като вързах здраво пушката си за един клон, заспах и съм спал няколко часа, докато ме събуди шум, който се вдигаше от някакви животни под дървото. Шумът се отдалечи, но скоро чух дращене на нокти по кората на дървото. Разбрах, че семейство от мечки се катери по карфаловите^[1] дървета, които бях забелязал вечерта малко под склона. При хранене мечките вдигат голям шум и затова ми беше невъзможно да заспя, докато не се наядоха и отдалечиха.

Два часа след изгрев-слънце пристигнах в селцето, което се състоеше от две колиби и един обор на едно сечище на около десет декара, заобиколено с гора. Малкото му обитатели бяха изпаднали в ужас и се зарадваха извънредно много, когато ме видяха. Те с готовност ми посочиха нивата, засята с пшеница, на няколко метра от колибите, дето тъкмо на време забелязали тигъра, легнал на земята, като дебнел три жени. Човекът, който видял тигъра и вдигнал тревогата, ми каза, че тигърът се скрил в джунглите и към него се присъединил още един тигър; двете животни слезли по склона в долината. Обитателите на двете колиби не спали през нощта, защото тигрите, лишени от плячката си, ревали през цялата нощ и спрели да

реват малко преди моето пристигане. Твърдението на селяните, че тигрите били два, потвърждаваше сведенията, които и аз бях събрал, в смисъл, че човекоядецът се придружавал от втори, напълно отрасъл млад тигър.

Индийските планинци са много гостоприемни и когато казах на селяните, че съм прекарал нощта в джунглите и че лагерът ми е в Далкания, предложиха да ми приготвят ядене. Знаех, че това щеше да представлява сериозна жертва за тези бедни хора, затова поисках чаша чай, но понеже в селцето нямаше чай, донесоха ми прясно мляко, силно подсладено с палмова захар — задоволително и не много неприятно питие, стига да си свикнал с него. По молба на хазяите застанах на пост, за да ожънат останалата част от пшеницата си; а на обяд, изпратен с благопожелания, слязох в долината в посоката, откъдето бяха чули тигрите да реват.

Тази долина, която започва от водораздела на трите реки Ладя, Нандур и Източна Гула, се простира на тридесет километра в югозападна посока и е обрасла с гъсти гори. Да се върви по дирите на тигрите бе невъзможно, а аз се надявах да ги срещна единствено като ги привлека към себе си или пък като ги издебна, подпомогнат от многобройните обитатели на джунглите.

За онези от вас, които са склонни да се отдадат на лов на тигри — човекоядци, и то пешком, ще е интересно да научат, че птиците и животните в джунглите, както и четирите основни ветрове играят много важна роля в този вид лов. Тук не му е мястото да изброявам имената на обитателите на джунглите, на чиито тревожни викове ловецът до голяма степен се осланя за своята собствена сигурност, както и за да долови движенията на жертвата си. Защото из терен като този, където изминаването на пет или шест километра път из планината означава, че си се изкачил или слязъл петстотин или шестстотин метра над морското равнище, разнообразието на фауната е значително. Обаче вятърът на всички височини си остава постоянен фактор и не е неуместно да кажем няколко думи за неговото значение във връзка с лова на тигри — човекоядци.

Тигрите не знаят, че хората не чувстват миризмите, и когато един тигър се превърне в човекоядец, той постъпва с човека, както би постъпил с дивите животни, т.е. приближава се към жертвата си, като се движи винаги срещу вятъра или пък заляга да я чака срещу вятъра.

Значението на тази тактика ни се изяснява, като имаме предвид, че докато ловецът се мъчи да го открие, тигърът по всяка вероятност се стреми да издебне ловеца или пък е залегнал и го чака. Двубоят би бил много неравен поради височината, цвета и способността на тигъра да се движи безшумно, ако вятърът не би бил факторът, който работи в полза на ловеца.

Във всички случаи, когато се ловува с дебнене, към жертвата се пристъпва изотзад. И така за ловеца би било самоубийство да навлезе в гъсти джунгли, в които има всички основания да предполага, че се крие тигър-човекоядец, ако не може да използва напълно въздушните течения. Например да предположим, че един ловец с оглед на характера на терена трябва да върви срещу вятъра; тогава опасността ще се появи зад гърба му и той ще има най-малка възможност да се справи с нея. Но ако пресича вятъра косо и често, той ще може да държи опасността ту от лявата, ту от дясната си страна. На теория този начин може да не изглежда много привлекателен, но на практика дава резултати; и освен ако човек върви заднишком, аз не познавам друг подобър и по-безопасен начин за движение срещу вятъра през гъстите лесове, в които се крие гладен тигър-човекоядец.

Надвечер стигнах горния край на долината, без да видя тигрите и без да ми се даде някакво указание за присъствието им в джунглите било от птица, било от животно. Единственото жилище, което виждах в този момент, бе един обор горе на северната страна на долината.

Избрах си внимателно дърво за през тази нощ и наградата ми бе една спокойна нощна почивка. Скоро след като се стъмни, тигрите започнаха да реват, а след няколко минути два изстрела от евзалия пушка проехтяха надолу из долината, последвани от виковете на пастирите от обора. След това нощта утихна.

На другия ден след обяд вече пребродих всяка педя земя из долината и тръгнах да се изкачвам по обраслия с трева скат с намерение да се върна при хората си в Далкания, когато чух провлечен вик откъм обора. Викът се повтори и след като и аз отговорих с подобен вик, видях, че един човек се изкачи на една издадена скала и оттам се провикна из долината, питайки, аз ли съм сахибът, дошъл от Найни Тал, за да убие човекоядеца. Казах му, че съм аз, и той ми съобщи, че по обяд говедата му дотърчали в паника из едно дърво откъм

моята страна на долината и когато той ги преброил, след като влезли в обора, видял, че липсвала една бяла крава.

Той се съмняваше да не би кравата му да е убита от тигрите, които чул да реват миналата нощ на около километър западно от мястото, на което бях застанал. Благодарих му за сведенията и тръгнах да разгледам дерето. След като повървах малко по брега на същото дере, натъкнах се на следите на побягналите говеда и като проследих стъпките им в обратна посока, без особена трудност открих мястото, където беше убита кравата. След като убили кравата, тигрите я свлекли по стръмния склон надолу в дерето. Не бе препоръчително да следвам дирите, оставени от влачената крава, затова слязох в долината, обиколих отдалеч и се приближих откъм другата страна на дерето до мястото, където очаквах да намеря убитото животно. Тази страна на дерето не беше толкова стръмна, колкото онази, по която тигрите бяха свлекли убитата крава, и беше потънала в млади папрати — идеално място за дебнене. Стъпка по стъпка и безшумно като сянка си проправих път из папратите, които достигаха над кръста ми, когато на около двадесет и пет метра от коритото на дерето движение пред мен прикова погледа ми. Един бял крак внезапно се надигна нагоре и силно се разтресе, а следната минута се разнесе гърлено ръмжене. Тигрите ядяха плячката си и очевидно бяха на различни мнения относно някоя вкусна мръвка.

Почаках няколко минути напълно неподвижен; кракът продължаваше да се тресе, обаче ръмженето не се повтори. Да се приближа още не бе благоразумно, защото дори и да успеех да извървя двадесет и петте метра незабелязан и да убия единия тигър, другият по всяка вероятност щеше да направи грешката да ме нападне, а мястото, на което бях застанал, не ми даваше възможност да се защитя. На петнадесет метра вляво от мен и на същото разстояние от тигрите стърчеше канара, висока около три-четири метра. Ако успеех да се добера незабелязан до тази канара, съществуваше вероятност да успея лесно да застрелям тигрите. Запълъзах на четири крака, тикайки пушката пред себе си, и така минах през папратите зад канарата, спрях се за минута, за да поема дъх и да се уверя още веднъж, че пушката ми е пълна, а след това се покатерих на скалата. Когато очите ми се изравниха с върха на скалата, погледнах отгатък и видях двата тигъра. Единият ядеше задните части на кравата, а другият бе легнал до него и

ближеше лапите си. И двата тигъра ми се сториха еднакви на ръст, но този, който ближеше лапите си, бе значително по-светъл от другия, от което заключих, че по-светлият му цвят се дължи на възрастта му и че той именно е старият човекоядец. Нагласих мерника, прицелих се много внимателно в него и гръмнах. При удара на куршума той се преметна назад, докато другият тигър прекоси надолу по дерето с няколко скока и изчезна от погледа ми, преди да успее да натисна втория спусък. Убитият тигър не мръдна повече и след като го замерих с камъни, за да се уверя, че е мъртъв, приближих се до него и изпитах голямо разочарование, защото щом го погледнах отблизо, веднага разбрах, че съм направил грешка и съм убил младия тигър — грешка, която през следващите дванадесет месеца струваше на областта петнадесет човешки живота, а покрай другото едва ли не струваше и собствения ми живот.

Разочарованието ми се намали до известна степен при мисълта, че тази млада тигрица, дори и да не бе убила сама никакъв човек, сигурно бе помагала на майка си в убийствата (по-сетне това мое предположение се оказа вярно) и във всеки случай, понеже бе отхранена с човешко месо, би могла за успокоение на съвестта ми да се сметне за човекоядец.

Да се одере тигър, когато ти помагат и други хора, на открито място и със съответните инструменти е лека работа, но тук работата ми съвсем не бе лека, защото бях сам, а единственият инструмент, с който разполагах, бе джобното ми ножче. И макар че нямаше опасност да ме нападне човекоядецът, защото тигрите никога не убиват повече, отколкото им е необходимо, за да се нахранят, в подсъзнанието си изпитвах неспокойно чувство, че тигрицата се е завърнала и наблюдава всяко мое движение.

Когато приключих трудната си работа, слънцето вече клонеше към залез и тъй като трябваше да прекарам още един ден в джунглите, реших да остана на същото място. Тигрицата бе много стара, както можах да установя по отпечатъците от стъпките ѝ, и понеже бе прекарала целия си живот в област, в която имаше, кажи-речи, също толкова малко огнестрелни оръжия, колкото и хора, годни да си служат с тях, не бе научила нищо за човека и неговия начин на действие. При все това не бе изключено тя да се върне през нощта при жертвата си и да се върти наоколо до разсъмване.

По неволя изборът ми на дърво бе ограничен и дървото, на което прекарах тази нощ, се оказа най-неудобното, на което съм престоявал дванадесет часа. Тигрицата ревеше сегиз-тогиз из нощния мрак; с приближаването на утрото ревовете ѝ започнаха да стават все по-слаби и по-слаби, докато най-сетне замряха някъде из планината, която се издигаше над мен.

Схванат, вцепенен и гладен — не бях ял от шестдесет и четири часа — и с дрехи, прилепнали по тялото ми, тъй като през нощта бе валяло в продължение на час, аз слязох от дървото, когато предметите започнаха ясно да се разпознават, и след като увих тигровата кожа в палтото си, потеглих за Далкания.

Никога не съм проверявал колко тежи една сурова тигрова кожа, но ако кожата с главата и краката, която този ден пренесох на разстояние от двадесет и четири километра, е тежала в началото двадесет килограма, бих могъл да се закълна, че при пристигането ми в Далкания тежеше сто килограма.

Заварих моите хора да разговарят с повече от стотина селяни в един двор, постлан с груби синкави плочи, каквито имаше из десетки къщи. Никой не забеляза, когато се приближих по една уличка, широка около метър, между две къщи, но посрещането, което ми устрои, когато се довлякох в кръга от приклепнали мъже, целият изпоцапан и изплескан с кръв, ще остане запечатано в паметта ми, докато съм жив.

Палатката ми от двадесет килограма беше опъната в една пожъната нива на стотина метра от селото и щом стигнах там, веднага ми предложиха чай на маса, импровизирана от два куфара и дъски, взети назаем от селото. Селяните после ми разказаха, че моите хора, които отдавна служеха при мен и ме бяха придружавали на много подобни експедиции, не могли никак да допуснат, че съм станал жертва на човекоядеца и държали денонощно на огъня чайник с вряща вода, очаквайки да се върна, а освен това рязко се възпротивявали на предложението на главатарите от Далкания и съседните села да се изпрати съобщение в Алмора и Найни Тал, че съм изчезнал.

Изкъпах се с гореща вода по неволя на открито и пред очите на цялото село — бях толкова мръсен и уморен, че не се интересувах кой ще ме види, — навечерях се богато и мислех да си легна да спя, когато една светкавица, последвана от силен гръм, ни предупреди за идването на буря. Малките рейки не можеха да удържат палатката в нивата и

затова на бърза ръка намерихме колове и ги забихме здраво в земята, като вързахме въжетата на палатката за тях. За по-голяма сигурност всички въжета, с които разполагахме в лагера, кръстосахме на няколко ката над палатката и ги вързахме за коловете. Бурята, вятърът и дъждът траяха един час и това бе една от най-силните бури, които е преживявала малката ми палатка. Много от въжетата, с които обикновено връзвахме палатката за рейките, се изпокъсаха, но коловете и кръстосаните въжета издържаха. Повечето ми неща се измокриха. Малка вадичка протече през средата на палатката от единия ѝ край до другия. Леглото ми обаче се запази сравнително сухо, та в десет часа, след като хората ми се заключиха на сигурно място в къщата, оставена им на разположение от селяните, аз легнах да спя и спях цели дванадесет часа, оставил за другар до себе си една пълна пушка.

На другия ден изсуших нещата си и опънах на колчета тигровата кожа. Докато се занимавах с тези сложни операции, селяните, оставили полската си работа, се насъбраха, за да чуят моите преживелици и да ми разкажат своите. Всеки от присъстващите бе загубил по един или няколко близки, а мнозина носеха белези от зъбите и ноктите на човекоядеца, които ще отнесат със себе си в гроба. Насъбралите се около мен хора не смятаха, че трябва да съжалявам за пропуснатия случай да убия човекоядеца. Те казваха, че наистина отначало човекоядецът бил сам. Но през последните месеци спасителните команди, които излизали да търсят труповете на човешките жертви, намирали винаги по два тигъра при плячката, а само преди две седмици един мъж и неговата жена били убити едновременно, което бе за селяните безспорно доказателство, че и двата тигъра са човекоядци.

Палатката ми беше опъната на един издаден склон над долината и от нея се откриваше широка гледка наоколо. Непосредствено под мен бе долината на реката Нандур, а в дъното на долината се издигаше гол и пуст връх, висок две хиляди и осемстотин метра. Тази вечер бях седнал на края на терасовидните ниви с хубав бинокъл в ръце. Пред себе си бях разтворил дадената ми от властите карта. Разговарях със селяните, които ми показаха точно местата, където през последните три години бяха убити двадесет човешки същества от тигъра. Тези места бяха почти равномерно разпределени из едно пространство от около сто квадратни километра.

Из тази област горите са свободни за паша и аз реших да вържа своите млади биволчета по пътеките, водещи към горите.

През следващите десет дни не се получи никакво известие за тигрицата, а аз прекарвах времето си, като обикалях сутрин биволчетата, през деня претърсвах горите, а вечер отивах да връзвам биволчетата навън. На единадесетия ден малко ме обнадежди известието за крава, която била удавена в едно дере горе на върха, който се издигаше над палатката ми. Когато обаче посетих мястото, където бе убито животното, констатирах, че кравата бе удушена от стар леопард, чиито дири често бях срещал. Селяните ми се оплакаха, че този леопард от няколко години насам изял много техни говеда и кози, та реших да изляза и да залегна да го убия. Една тясна пещера близо до удушената крава ми послужи за скривалище. Не чаках дълго в пещерата, когато съгледах леопарда, като слизаше по отвъдната страна на дерето, но тъкмо вдигнах пушката си, за да стрелям, чух един много разтревожен глас от селото, който ме викаше.

За този настоятелен зов можеше да има само една причина и сграбчвайки шапката си, аз бързо изскочих от пещерата за голямо учудване на леопарда, който първо легна на земята, а после, ръмжейки яростно, се изви и хукна да бяга натам, откъдето беше дошъл. Аз се изкатерих по склона на дерето и след като се качих на върха, обадох се на човека, който ме викаше, и се упътих с най-голяма бързина към него.

Човекът бе тичал из целия път нагоре по планината и когато успя да си поеме дъх, ми съобщи, че току-що човекоядецът грабнал една жена на около половин километър от отвъдния край на селото. Изтичахме надолу по хълма и видяхме тълпа хора, събрани в двора, за който човекът ми бе споменал. И този път не ме забелязаха, когато се приближих по тясната уличка, и като погледнах през главите на насъбраните мъже, видях едно момиче, седнало на земята. Горната част на облеклото ѝ беше свлечена от младото ѝ тяло и с отпусната назад глава, подпряла назад ръце о земята, за да се придържа, тя седеше неподвижно, без да продума нито дума; чуваше се само нейното дишане при повдигане и спущане на гръдния ѝ кош, а кръвта, която течеше от лицето и врата ѝ, се събираше в лепкава съсирена маса.

Скоро ме забелязаха и ми отвориха път да се доближа до момичето. Докато преглеждах раните ѝ, двадесетина души в един глас ми зарзправяха как тигрицата нападнала младата жена на едно сравнително открито място и пред очите на твърде много хора, между които бил и мъжът ѝ; как, уплашен от виковете им, тигърът оставил младата жена и изчезнал по посока към гората; как, като помислили, че жената е мъртва, другарките ѝ дотичали в селото да ме уведомят, а впоследствие жената се свестила и се върнала в селото; как без съмнение след няколко минути тя щяла да умре от раните си и тогава те щели да я отнесат на мястото на нападението и аз ще мога да залегна до трупа ѝ и да убия тигъра.

Докато ми разправяха всичко това, младата жена не сваляше очи от лицето ми и следеше всяко мое движение с влажния умоляващ поглед на ранено и уплашено животно. Необходимо ми беше място, за да се движа свободно, спокойствие, за да събера мислите си, и чист въздух, за да може жената да диша; и боя се, че методите, до които прибягнах, за да мога да работя, не бяха образец на учтивост. След като и последният човек се отстрани набързо, накарах жените, които досега стояха на втори план, да сгреят веда и да накъсат на бинтове ризата ми, която бе сравнително чиста и суха, докато едно момиче, което насмалко сякаш щеше да изпадне в истерика, бе изпратено да обиколи селото и да донесе ножици.

Водата и бинтовете бяха готови още преди да се върне изпратеното за ножици момиче, което ми донесе според думите му единствения чифт ножици, които можеха да се намерят в селото. То ги намерило в къщата на един отдавна починал шивач; неговата вдовица ги употребявала за изравяне на картофи. Ръждясалите им остриета, дълги двадесет сантиметра, не се срещаха в никоя точка и след напразния опит да отрежа косите на ранената жена, реших да оставя на мира гъстите ѝ кичури от сплъстена с кръв коса.

Главните ѝ рани бяха два разреза от нокти, единият от които започваше между очите и вървеше право нагоре по главата, спущайки се чак до тила на момичето, като разцепваше кожата на черепа на две провиснали встрани части, а другият започваше близо до първия, минаваше по челото и стигаше до дясното ѝ ухо. Освен тези дълбоки отворени рани имаше още няколко дълбоки драскотини на дясната ѝ гърда, на дясното рамо и по врата и един дълбок разрез на дясната ѝ

ръка, нанесен очевидно, когато момичето е вдигнало ръка в напразен опит да запази главата си.

Един мой приятел лекар, когото веднъж бях взел със себе си на лов за тигри пешком, след като се върнахме от едно интересно утринно приключение, ми подари шише с някаква жълта течност, която ми препоръча да нося винаги със себе си, когато излизам на лов за тигри. Носил бях шишето във вътрешния джоб на ловното си сако повече от година и част от течността се бе изпарила; но в шишето все пак бе останало към три четвърти от течността и след като измих главата и тялото на жената, счупих гърлото на шишето и изсипах съдържанието му до последната капка в раните ѝ. След това превързах главата ѝ, като се стараех да наместя кожата на черепа, а след това вдишах младата жена и последван от останалите жени я занесох у дома ѝ — в единствената стая, която служеше едновременно за живеене, за кухня и за детска стая.

На някаква греда до вратата висеше отворена кошница и нейният обитател ревеше с всичка сила, защото искаше да яде. Това бе усложнение, с което не можах да се справя, затова предоставих разрешението му на насъбраните жени. След десет дни, когато в навечерието на заминаването си посетих за последен път младата жена, я заварих седнала на прага на къщата, а в скута ѝ спеше нейното бебе.

Раните ѝ, с изключение на една в тила, където ноктите на тигъра се бяха впили най-дълбоко в месото, бяха оздравели, а когато разтвори разкошната си гарваново черна коса, за да ми покаже как идеално бе зараснала кожата на черепа, тя ми каза усмихната, че била много доволна, тъй като по-малката ѝ сестра съвсем погрешно била взела негодните ножици от вдовицата на шивача (защото по тези места остриганата коса означава вдовство). Ако моят приятел лекар някога прочете тези ми редове, бих желал да му кажа, че малкото шишенце жълта течност, с което той така грижливо ме снабди, спаси живота на една храбра млада майка.

Докато се занимавах с жената, моите хора ми бяха докарали една коза. По кървавите дири, оставени от жената, аз открих мястото на нападението и след като завързах козата за един храст, се покатерих на едно недорасло дъбово дърво — единственото, което растеше наоколо — и се приготвих да чакам през цялата нощ. Да спя, дори и на

пресекулки, бе невъзможно, защото бях само на няколко стъпки от земята, а тигрицата все още не си бе набавила вечеря. Обаче през цялата нощ не чух и не видях каквото и да било.

Като изследвах земята на другата сутрин — нямах време да сторя това вечерта, — открих, че тигрицата, след като бе нападнала жената, се бе изкачила на около километър по долината до мястото, където една пътека за говеда прекосяваше реката Нандур. Тя извървяла три километра по тази пътека до мястото, където тя се съединяваше с горския път по склона над Далкания. Тук по твърдата земя следите ѝ се губеха.

От два дни хората от околните села не излизаха от къщите си, доколкото липсата на хигиенни условия им позволяваше да сторят това, а на третия ден четирима бегачи ми донесоха новината, че човекоядецът заловил една жертва в Лохали — селце, отстоящо на седем километра южно от Далкания. Те ми казаха, че разстоянието по горския път било шестнадесет километра, а по един пряк път, по който те предложиха да ме заведат — само седем километра. Приготвих се на бърза ръка и малко след обяд тръгнах с четиримата си водачи.

След много трудно изкачване около три километра излязохме на дългата планинска верига южно от Далкания. На пет километра под нас се виждаше ясно долината, където според съобщенията бе станало „убийството“. От водачите си не можах да узная никакви подробности. Те живееха в малко селце близо до Лохали и в десет часа преди обед им било съобщено — по описания вече начин, — че човекоядецът убил една жена в Лохали, и им било казано да ми предадат това съобщение в Далкания.

Върхът на планината, на която стояхме, бе гол и докато си поемах дъх и пушех, другарите ми показаха забележителните места. Близо до мястото, където бяхме спрели да починем, и под заслона на една голяма, скала се намираще малка полуразрушена колиба, а до нея — кръгъл егрек, ограден с тръни. Запитах другарите си за тази колиба и те ми разказаха следната история. Преди четири години един бутия^[2], който цяла зима изпращал за вътрешността на областта пратки гур^[3], сол и други стоки от пазарищата, разположени в подножието на планината, построил колибата, с цел да прибира там на почивка и угояване козите си стада през лятото и през време на дъждовете, та да му бъдат готови за през следващата зима. Минали

няколко седмици и един ден козите се разпилели надолу по хълма, като унищожили жътвата на човека, който ми разказваше историята, а когато той, и други като него се из качили тук, за да предявят своите претенции, заварили колибата празна, а злото овчарско куче, каквито кучета тези хора винаги държат, за да им вардят стадата нощно време, било завързано за верига и лежало мъртво. Породило се подозрение, че в цялата тази работа има нещо нечисто, и на следващия ден били събрани хора от съседните села и било организирано претърсване на околността. Като ми посочи един дъб, ударен от гръм и отстоящ на около четиристотин метра от нас, разказвачът ми каза, че под него били намерени останките на човека — черепът му и няколко парченца кости — и дрехите му. Това била първата човешка жертва на Чоугарския човекоядец.

От мястото, където бяхме седнали, нямаше начин да се спуснем по стръмния склон, и другарите ми казаха, че трябва да продължим още близо — километър по билото, за да излезем на една много стръмна и труднопроходима пътека, която извеждала право надолу покрай тяхното село, до Лохали, което се виждаше под нас в долината. Изминахме половината път, който трябваше да извървим по билото, когато изведнъж и без да мога да си дам сметка за това, почувствувах, че ни следят. Безполезно беше да се мъча да убеждавам себе си, че нямам никакво основание да изпитвам такова чувство; в цялата област имаше само един човекоядец и на пет километра оттук въпросната тигрица си бе осигурила плячка, която нямаше защо да изостави. Обаче неспокойното чувство не ме напускаше и тъй като сега вървахме по най-широката част на тревистото било, накарах другарите си да седнат, а аз тръгнах да направя разузнавателна, обиколка. Върнах се обратно по стъпките си там, където за пръв път бяхме излезли на билото, навлязох в джунглите, внимателно обиколих голата поляна и се върнах до мястото, където бяха насядали хората. Никакъв тревожен вик от животно, нито от птица не даваше да се разбере, че наблизко дебне тигър, но оттук нататък накарах другарите си да вървят пред мен, а аз тръгнах последен, сложил палеца си на предпазителя, и постоянно се оглеждах назад.

Когато пристигнахме в малкото селце, от което другарите ми бяха тръгнали, те ми поискаха позволение да ме оставят. Посрещнах молбата им с голямо облекчение, защото трябваше да минем още цял

километър гъсти нискоствъблени джунгли, и при все, че отдавна бях престанал да чувствам, че ни преследват, по-сигурен и спокоен бях, че оттук нататък трябваше да се грижа само за собствения си живот. Малко под терасовидните ниви край селото, там, където започваше гъстата нискоствъблена гора, имаше кристално бистър извор, от който селото се снабдяваше с вода. Тук по меката мокра трева открих пресните дири на човекоядеца.

Тези дири, които идваха откъм селото, към което се бях запътил, заедно с неспокойното чувство, което изпитвах горе по билото, ме наведоха на заключението, че сигурно нещо с плячката не беше в ред и че моето търсене се оказва безполезно. Като изминах нискоствъблените джунгли, видях Лохали, което се състоеше от пет-шест малки къщурки. До портата на една от тези къщурки се бе събрала група хора.

Те бяха забелязали, че се приближавам по стръмния и открит път между тесните терасовидни ниви, и няколко души се отделиха от групата до вратата и дойдоха да ме посрещнат. Единият от тях, стар човек, се наведе, за да се докосне до краката ми, и облян в сълзи, ме помоли да спася живота на дъщеря му. Неговата история бе колкото кратка, толкова и трагична. Дъщеря му — вдовица и негово единствено близко същество на света — излязла към десет часа да събере съчки и да приготви обяда. През долината течеше малка река, а от другия бряг на реката се издигаше стръмно нагоре планината. На долния склон на тази планина имаше няколко терасовидни ниви. На края на най-долната нива, на разстояние сто и двадесет метра от къщата, жената започнала да събира съчките. Малко по-късно, някакви жени, които перели дрехите си на реката, чули писък и като се изправили да видят какво става, видели как жената и един тигър изчезнали заедно в гъстите тръни, които растат от края на нивата чак до реката. Те се втурнали в селото и вдигнали тревога. Уплашените селяни обаче не направили никакъв опит да спасят жената, а само изпратили съобщението до едно село горе в планината, откъдето пък го препратили до селото, от което четиримата мъже тръгнали да ме дирят. Половин час след изпращане на съобщението ранената жена се довякла в къщи. Тя успяла да каже, че видяла тигъра тъкмо в момента, когато се готвел да скочи върху нея, и понеже нямала време да избяга, скочила надолу по почти отвесния склон, но докато била във

въздуха, тигърът я захапал и двамата се свлекли заедно по хълма. Жената не си спомняла нищо повече до момента, когато се свестила и се намерила близо до реката; и понеже не можела да извика за помощ, допълзляла до селото на ръце и крака.

Докато ми разказваха тази история, стигнахме до вратата на къщата. Накарах хората да се отдръпнат от вратата, единствен отвор от четирите стени на стаята, и дръпнах окървавения чаршаф от жената, чието окаяно състояние не ще се опитвам да опиша. Дори да бях лекар, снабден с всички най-модерни средства, а не един обикновен човек с малко калиев перманганат в джоба, едва ли бих могъл да спася живота на тази жена. Защото дълбоките рани от зъби и нокти по лицето, врата и други части на тялото ѝ се бяха вече инфектирали в тази непроветрена стая. Слава богу, че тя бе в полусъзнание. След мен в стаята влезе старият баща и повече за негово успокоение, отколкото заради ползата, която очаквах да допринесе, измих съсирената кръв от главата и тялото на жената и почистих, доколкото можах, раните с носната си кърпа, натопена в силен разтвор от перманганат.

Беше вече твърде късно да мисля за връщане в лагера, а трябваше да намеря място да прекарам нощта. Нагоре по реката, недалеч от мястото, където жените бяха прали дрехите си, имаше огромно пипалово дърво^[4] около което селяните бяха иззидали широка, кръгла платформа, висока около половин метър, и върху нея се извършваха религиозните церемонии.

Съблякох дрехите си на платформата и се изкъпах в реката. Изсуших се на вятъра и отново се облякох. Облегнах се с гръб на дървото, взех пълната си пушка до мен и се приготвих за нощно дежурство. Това място безспорно не беше никак удобно за пренощуване, но все пак беше за предпочитане пред селото и онази тъмна стая, задушна и воняща, пълна с рояци мухи, в която една измъчена жена се бореше отчаяно за въздух.

През нощта по плачовете на жените разбрах, че мъките на страдалката бяха свършили, и когато минах през селото рано сутринта, приготовленията за погребението ѝ бяха вече твърде напреднали.

От случките с тази нещастна жена и с младата майка в Далкания ми стана ясно, че старата тигрица е разчитала до голяма степен на дъщеря си за успешното убиване на своите човешки жертви. Обикновено от сто души, нападнати от тигър-човекоядец, едва се

отърваваше един, но в случая с тази тигрица-човекоядка броят на ранените щеше да бъде много по-голям от броя на умъртвените.

Понеже най-близката болница се намиреше на осемдесет километра оттук, при завръщането си в Найни Тал аз ходатайствах пред властите да изпратят запаси от дезинфекционни средства и превързочни материали на всички селски главатарии из областта, в която се подвизаваше човекоядката. При следващото си посещение констатирах със задоволство, че властите бяха изпълнили молбата ми и че дезинфекционните средства бяха спасили живота на много хора.

Престоях в Далкания още една седмица, а в събота съобщих, че ще си замина в понеделник. Близко месец бях прекарал вече в царството на човекоядеца и обстоятелството, че спях в отворена палатка, че извървявах безброй километри през деня и че при всяка стъпка ме грозеше смъртна опасност, ме държеше в постоянно напрежение, което започна да се отразява на нервите ми. Съобщението за моето заминаване бе посрещнато от селяните с тревога и само след като им обещах да се върна при първа възможност, те престанаха да ме увещават да променя решението си.

В неделя сутринта след закуска главатарият на Далкания ме посети и ме помоли да им убия малко дивеч, преди да си замина. С готовност се отзовах на молбата му и след половин час, придружен от четирима селяни и един от моите хора, въоръжен с 0,275-калибрена пушка и патрони, се отправих към хълма от другата страна на река Кандур, из горните склонове, на която често бях виждал от лагера ни, че пасат гурали.

Един от придружаващите ме селяни беше висок, слаб човек, със страшно обезобразено лице. Той редовно посещаваше нашия лагер и понеже в мое лице откри търпелив слушател, толкова често ми разказваше и преразказваше за своята среща с човекоядеца, че без никакво усилие, дори и на сън, бих могъл да преповторя цялата история. Тази среща бе станала преди четири години и най-добре ще бъде да ви я предам със собствените му думи:

— Виждаш ли онзи бор, сахиб, на тревистия склон по горната част на хълма? Да, борът, на изток, от който се вижда голяма бяла канара. Ето там, на горния край на тревистия склон ме нападна човекоядецът. Този склон там е отвесен като стена на къща и само планинец може да върви по него. В деня на нещастиято синът ми,

който тогава беше на осем години, и аз бяхме косили трева по склона и пренасяхме тревата на ръце на равното място, където започват дърветата.

Аз се бях навел на самия край на склона и връзвах окосената трева на вързоп, когато тигърът скочи върху ми и заби зъбите си — един под дясното ми око, един в брадата ми, а другите два тук, отзад, във врата ми. Тигърът връхлетя върху мен с голяма сила и аз паднах назад по гръб, а той легна върху мен, гърди връз гърди, като коремът му беше между краката ми. Като падах назад, разперих ръце, а дясната ми ръка се докосна до млада дъбова фиданка. Когато пръстите ми докопаха фиданката, една мисъл ми мина през ума: краката ми бяха свободни и ако можех да ги свия и да ги вкарам под корема на тигъра, може би щях да успея да го изтикам с крака и да избягам. Когато тигърът смачка всичките кости от дясната страна на лицето ми, изпитах ужасна болка, но не загубих съзнание, защото разбираш ли, сахиб, тогава бях още млад и из цялата планина нямаше човек, равен по сила на мен. Съвсем бавно, за да не разгневя тигъра, подвих двата си крака от двете му страни и полека, много полека поставих босите си ходила под корема му. После сложих лявата си ръка на гърдите му и едновременно блъснах с нея и го ритнах с крака с всички сили. Вдигнах тигъра от земята и понеже бяхме на самия ръб на отвесния склон, човекоядецът се сгромоляса надолу и насмалко щеше да ме повлече със себе си, ако не се бях заловил здраво за фиданчето.

Синът ми толкова се уплашил, че не успял да избяга, когато тигърът изчезна. Взех неговата престилка, увих я около главата си, хванах сина си за ръка и се върнах в селото. Като пристигнах у дома, казах на жена си да събере всичките ми приятели, защото исках да видя лицата им, преди да умра. Когато приятелите ми се събраха и видяха в какво положение се намирам, поискаха да ме турят на носилка и да ме откарат в Алморската болница на осемдесет километра оттук. Но аз не се съгласих, защото много страдах, и тъй като бях сигурен, че е настъпил последният ми час, исках да умра там, където бях роден и бях прекарал целия си живот. Донесоха ми вода, защото чувствувах жажда и главата ми гореше, но, като сипаха водата в устата ми, тя изтече през дупката на врата ми. След това дълго време умът ми бе съвсем разбъркан, а главата и вратът ме боляха много, но

докато чаках и се молах да дойде смъртта и да сложи край на страданията ми, раните ми се изцериха и аз оздравях.

А сега, сахиб, съм такъв, какъвто ме виждаш — стар и слаб, с побеляла коса, и с лице, от което всеки отвръща глава. Моят враг живее и продължава да взема жертви, но не се заблуждавайте, че е тигър, защото той не е никакъв тигър, а зъл дух, който, когато му се дояде човешко месо и кръв се превръща за малко на тигър. Но казват, че ти си саду^[5], сахиб, а духовете, които пазят всички саду, са по-силни от този лош дух, което се потвърждава от факта, че ти прекара три дни и три нощи сам в джунглите и си дойде „жив и невредим“, както твоите хора казваха, че ще стане.

По огромния скелет на този индус човек лесно би могъл да си представи какъв исполин е бил той по-рано. Без съмнение той ще е бил исполин и по сила, защото само човек, надарен със сила, далеч по-голяма от средната човешка физическа сила, би могъл да вдигне тигрицата във въздуха, да освободи главата си от зъбите ѝ, като я остави да отнесе половината му лице, и да я запрати надолу по стръмния склон.

Моят сух и слаб приятел ни стана водач и метнал на рамо лъскава брадва с дълга дръжка, той ни преведе през криволичещи стръмни пътеки в долината. Прегазихме река Нандур, прекосихме няколко широки терасовидни ниви, които сега бяха изоставени поради страха от тигъра-човекоядец, и след като стигнахме до подножието на хълма, започнахме да се изкачваме по един склон, който се оказа извънредно стръмен и извеждаше през гората до тревистите скатове над нас. Моят приятел наистина бе сух и слаб, но издръжливост съвсем не му липсваше и колкото самият аз да бях жилав, успявах да вървя с него само благодарение на това, че го карах често да спираме, за да се възхищаваме на гледката.

След като излязохме от гората, тръгнахме диагонално по тревистия склон по посока към един скалист отвесен връх, който се издигаше на повече от триста метра над нас. Под този именно скалист връх, по който тук-там растяха туфи къса трева, бях виждал от палатката си, че пасат гурали. Извървахме няколкостотин метра, когато една от тези малки планински кози се показа над една урва, а след като гръмнах, тя се сви и изчезна от погледа ни. Уплашена от гърмежа на пушката, друга гурала, която очевидно е спала в подножието на

отвесния връх, се изправи на крака и се изкатери по скалистото лице на върха, както само тя или големият ѝ брат^[6] тарът могат да се катерят. Докато се катереше нагоре, аз залегнах, нагласих мерника на двеста метра и почаках да спре. Скоро тя спря и изскочи над една надвиснала скала, за да ни разгледа. При изстрела ми тя се попрепъна, но после пак се изправи и продължи бавно да се изкачва. При втория изстрел обаче тя падна, увисна няколко секунди на един тесен ръб в скалата, а после полетя отгоре и падна на тревистия склон, откъдето беше тръгнала. Като се удари о земята, тя започна да се търкаля, като минаваше на стотина метра от мястото, където бяхме, и най-сетне спря на една пътека за говеда на тридесетина метра от нас.

Само още веднъж през цялото си дългогодишно ловуване съм бил свидетел на картина, подобна на тази, която наблюдавахме през следващите няколко минути, но тогава звярът беше леопард.

Гуралата току-що беше спряла да се търкаля, когато една голяма хималайска мечка изскочи с тежки стъпки из урвата от отсрещната страна на тревистия склон и без да спира и да се обръща назад, се задруса тичешком по пътеката за говеда. Като стигна мъртвата коза, тя седна и я взе в скута си и когато започна да я души, аз гръмнах. Може би прибързах с изстрела си или пък бях объркал мерника. Както и да е, куршумът удари ниско и попадна в стомаха на мечката, вместо в гърдите ѝ. Ние шестимата наблюдавахме мечката с голям интерес и останахме с впечатлението, че мечката взе удара от куршума за нападение от страна на гуралата, защото, изправяйки се на задните си крака, тя захвърли гуралата и хукна да бяга по пътеката, ръмжейки ядосано. Когато минаваше на стотина метра под нас, изстрелях петия си и последен патрон и както установих по-сетне, куршумът бе минал през месестите части на задните ѝ крака.

Другарите ми отидоха да приберат двете гурали, а аз слязох да изследвам кървавите дири. Кръвта по пътеката показваше, че мечката е тежко ранена, но и при това положение пак беше опасно да я проследя с празна пушка, защото ѝ при най-добри условия мечките имат лош нрав, а когато са ранени, стават страшно неприятни. След като хората ми отново се върнаха при мен, събрахме се на кратък военен съвет. Лагерът беше шест километра далеч, а понеже вече беше два часа след обяд, не би било възможно да се донесат патрони и след това да проследим и убием мечката, ако искахме да се завърнем в лагера преди

мръкване. Затова единодушно решихме веднага да подгоним раненото животно, като се опитахме да го довършим с камъни и с брадвата.

Склонът беше стръмен и почти гол и ако успеехме да нападнем мечката отгоре, имаше възможност да осъществим задачата си без сериозен риск. Тръгнахме, като аз вървах напред, последван от трима души, а зад нас вървяха двамата, натоварени с гуралата на гръб. Когато пристигнахме на мястото, където бях изстрелял последния си куршум, видяхме повече кръв по пътеката и това много ни окуражи. Около двеста метра по-нататък кървавите дири водеха надолу в дълбока урва. Тук ние се разделихме, като двама души прекосиха на отвъдната страна, а собственикът на брадвата и аз останахме на отсамния склон. Хората с гуралата вървяха подир нас. По даден сигнал започнахме да се предвижваме напред и надолу по склоновете. На дъното на урвата на осемдесет метра под нас имаше гъст шубрак от недоразвит бамбук. След като хвърлихме камък в този шубрак, мечката се изправи и нададе яростен рев. Следната минута шест здрави мъже, плюли яко на петите си, бягаха право нагоре по склона. Съвсем не бях трениран в този вид спорт и когато по едно време се обърнах да видя дали мечката не ни догонва, видях за голямо свое успокоение, че тя бягаше също тъй бързо надолу, както ние бягахме нагоре по склона. Викнах на другарите си, бързо променихме посоката, втурнахме се с викове подире ѝ и скоро започнахме да я настигаем. Замеряхме я с камъни и на няколко пъти сполучихме да я ударим. След всеки удар мерачите надаваха радостен вик, а мечката ръмжеше ядовито. На един завой в урвата, където се налагаше да се движим по-внимателно, загубихме мечката от погледа си. Би било лесно да тръгнем по кървавите следи, но тук из урвата имаше много големи скали и мечката би могла да се скрие зад всяка. Затова, като оставихме двамата с товарите да си починат, тръгнахме да разузнаем положението по двете страни на урвата. Моят другар излезе напред, за да хвърли поглед надолу из урвата, а аз отидох вдясно, за да огледам една скалиста стена, която се спущаше на около осемдесет метра право надолу. Хванах се за едно дърво, надникнах в пропастта и видях мечката, легнала на тясна тераса на десет метра точно под мен. Взех камък, тежък около петнадесет килограма, приближих се пак до ръба на пропастта и с риск сам да се строполя надолу вдигнах с две ръце камъка над главата си и го запратих в пропастта.

Камъкът се удари в терасата на няколко сантиметра от главата на мечката, а тя стана и изчезна от погледа ми, за да се появи отново след минута по върха на склона. Гонитбата пак започна. Тук теренът бе сравнително по-гол и не толкова скалист и ние и четиримата, все добри бегачи, без мъка успяхме да бягаме наравно с нея. Гонихме я така с всичка сила на повече от километър и половина, докато най-сетне задминахме гората и излязохме на терасовидните ниви. Дъждовете бяха изровили няколко канала и мечката се скри в един от тях.

Между всички нас само човекът с обезобразеното лице бе въоръжен и ние единодушно го избрахме за палач. Поласкан от избора ни, той се приближи предпазливо до животното и като замахна високо с излъсканата си брадва, я стовари върху черепа на мечката. Последва нещо съвсем неочаквано и невероятно. Острието на брадвата отскочи от черепа на мечката сякаш се бе ударило о някаква гумена топка и животното се изправи яростно на задните си крака. За щастие мечката не можа да използва благоприятния момент, когато ние, натрупани един до друг, при опита си да побегнем се изпопрепъвахме.

Голите ниви като че ли не се харесваха на мечката, та след като повървя малко надолу по канала, тя пак се скри. Сега бе мой ред да взема брадвата. Но мечката, след като веднъж я бяхме ударили, се пазеше и едва след много маневри успях да се добера на такова разстояние от нея, което ми позволяваше да ѝ нанеса удара. Когато бях момче, мечката ми беше да стана дървар в Канада и така бях свикнал да боравя с брадва, че можех да разцепя на две дори кибритена клечка. Затова не се боях, както се боеше собственикът на брадвата, че тя ще ми се отплесне и ще се повреди от камъните, и в момента, в който се добрах до мечката, забих цялото острие в черепа ѝ.

Кожите на хималайските мечки се ценят твърде много от индийските планинци и собственикът на брадвата се почувства много горд, когато му казах, че може да задържи кожата и освен нея двоен дял от месото на гуралите, за което всичките другари му завидяха.

Оставих моята група, чийто брой се увеличаваше бързо от прииждащите селяни, да одерат и разделят лова помежду си, изкачих се в селото и посетих, както вече споменах, ранената млада жена за последен път. Този ден бях изморен много и ако човекоядецът бе ме посетил през нощта, сигурно щеше да ме завари „задрямал на поста“.

Из пътя, по който бях дошъл в Далкания, трябваше на няколко пъти да се катеря по стръмни и голи върхове, та когато споменах на селяните за тези неудобства по пътя, те ме посъветваха да се върна през Хайра Хан. Ако мина през този път, трябваше само веднъж да се изкача до билото над селото, откъдето се слизаше все надолу до Ранибаг, а оттам можех да завърша пътешествието си до Найни Тал с кола.

Още предишния ден бях предупредил моите хора да се приготвят за заминаване рано сутринта и малко преди изгрев-слънце, след като ги оставих да съберат багажа, се сбогувах с приятелите си в Далкания и тръгнах да изкача трикилометровата пътека, която извеждаше на горския път горе по билото. Пътеката, по която тръгнах, не беше същата, по която хората ми, а след тях и аз бяхме пристигнали в Далкания, а пътека, по която селяните минаваха на отиване и връщане от пазарищата в подножието на планинската верига. Тя извиваше из дълбоки урви, през гъсти дъбови и борови гори и непроходими шубраци.

От цяла седмица нямахме никакви сведения за тигрицата. Тази липса на новини ме караше да бъда двойно по-предпазлив и час след като тръгнах от лагера, пристигнах благополучно на една открита полянка на стотина метра от горския път.

Поляната имаше крушовидна форма и беше дълга около сто метра и широка петдесет метра, а в средата ѝ се намираще голяма локва от застояла дъждовна вода. Самбурски елени и друг дивеч пиеха вода от тази локва и се валяха в нея. Понеже ме интересуваха дирите около локвата, отклоних се от пътеката, която извиваше по левия край на поляната и минаваше покрай скалист връх, който достигаше до самия път. Когато се приближих до локвата, видях по меката земя покрай ръба на водата пресните стъпки на тигрицата. Тя се бе доближила до локвата от същата страна, откъдето идвах и аз, и, очевидно обезпокоена от мен, беше прекосила водата и навлязла в гъстите джунгли от дървета и храсти от дясната страна на поляната. Пропуснал бях великолепен случай, защото ако бях наблюдавал внимателно пред себе си, както наблюдавах назад, сигурно бих я видял, преди тя да ме види. Но макар че бях изпуснал един удобен случай, шансовете вече бяха на моя страна. Тигрицата ме беше видяла, иначе не би прекосила локвата, за да се укрие, както личеше от

стъпките ѝ. Щом като ме е видяла, тя бе забелязала, че съм сам, и понеже без съмнение ме наблюдаваше от скривалището си, сигурно щеше да предположи, че и аз като нея ще отида до локвата да пия вода. Движенията ми до този момент бяха съвсем естествени и ако успеех да я накарам да мисли, че не подозирам присъствието ѝ, може би щеше да ми се удаде втори случай да опитам щастието си. Наведох се, като наблюдавах много внимателно изпод шапката си, изкашлях се няколко пъти, поплясках из водата, а после, движейки се много бавно и събирайки сухи съчки из пътя, стигнах до подножието на стръмната скала. Тук накладох малък огън и като се облегнах на скалата, запалих цигара. Докато изпуша цигарата, огънят изгасна. После легнах на земята, облегнах глава на лявата си ръка, и поставих пушката до себе си на земята с пръст върху спусъка.

Канарата над мен бе твърде стръмна и никакво животно не можеше да се изкачи по нея. Трябваше да се пази само отпред и понеже гъсталаците от никоя страна не започваха на по-малко от двадесет метра, бях почти в безопасност.

През всичкото време не чух и не видях нищо, но при все това бях уверен, че тигрицата ме наблюдава. Периферията на шапката ми, която напълно закриваше очите, не ми пречеше да виждам и педя по педя разгледах внимателно джунглите пред себе си. Нямаше никакъв полъх на вятър и нито лист, нито тревица не се помръдваше. Хората ми, на които бях дал нареждане да вървят заедно и да пеят, докато ме настигнат на горския път, щяха да дойдат най-рано след час и половина; а през това време повече от вероятно е тигрицата да се покаже и да се опита да ме издебне или пък да скочи върху мен.

Има случаи, когато времето се влачи, а други, когато лети. Лявата ми ръка, на която бях подпрям глава, отдавна бе престанала да ме боли и изтръпна, но въпреки това песента на моите хора от долинката достигна до ушите ми прекалено бързо. Гласовете им ставаха все по-силни и скоро ги видях да свиват по един остър завой. Може би на същия завой ме бе видяла и тигрицата на връщане, след като бе пила вода. Още един неуспех, последният пропуснат случай през това ми пътешествие.

След като хората си починаха, изкатерихме се на пътя и извървахме цели тридесет километра до горската хижа в Хайра Хан. Почти половин километър пътят минаваше през гола местност, а после

навлезе в много гъста гора. Тук накарах групата да върви напред, а пък аз тръгнах подире им. Като извървяхме така около пет километра, на един завой видяхме човек, който беше седнал край пътя и пасеше говеда. Време беше да спрем, за да закусим, затова попитах човека къде има наблизно вода. Той ми посочи надолу по склона пред себе си и каза, че там имало извор, от който селото му, което се намирало зад хълма, се снабдявало с вода. Нямамо обаче нужда да слизам чак долу за вода, защото, като продължим още малко пътя си, ще стигнем до един хубав извор на самия път.

Неговото село се намираше на горния край на долината, в която жената от Лохали бе убита миналата седмица, и той ни каза, че оттогава насам нищо вече не се е чуло за тигрицата, и добави, че вероятно сега вече животното се намирало на другия край на областта. Изясних му положението по този въпрос и му съобщих за пресните дири, които видях при локвата, и настоятелно го посъветвах да подбере говедата си и да се върне в селото. Говедата му, десетина на брой, пасяха ѝ се изкачваха към пътя и той ми каза, че щом опасат тревата до мястото, където беше седнал, ще си отиде. Подадох му цигара и го оставих, като го предупредих за последен път да се пази. Какво се е случило, след като си тръгнахме, научих от селяните, когато няколко месеца по-късно посетих за втори път тази област.

Когато човекът същия ден се прибрал у дома си, разказал на насъбралите се хора за нашата среща и как съм го предупредил и добавил, че след като сме свили по завоя на около сто метра от него, той започнал да си пали цигарата, която му дадох. Духал вятър и за да запази пламъка на кибритената клечка, навел се напред и в това положение бил грабнат изотзад за дясното рамо и издърпан назад. Първата му мисъл била за хората, които току-що си били заминали, но за нещастие те не чули неговия вик за помощ. Помощта обаче била наблизно, защото, щом чули вика му, примесен с ръмженето на тигрицата, говедата се спуснали към пътя и изгонили тигрицата. Рамото и ръката му били счупени. Той успял с голяма мъка да се качи на гърба на един от своите спасители и последван от останалото стадо, се добрал до дома си. Селяните превързали раните му, доколкото могли, и го отнесли на пет километра оттам право в Халдуанската болница, където скоро след като го приели на лечение, починал.

Когато Атропос, която реже конците на живота, пропусне някой конец, тя прерязва друг вместо него, а ние, които не знаем защо е пропуснала единия конец, а е прерязала другия, наричаме това съдба, късмет и пр. Цял месец живях в отворена палатка на сто метра от най-близкото до мен живо човешко същество. От изгрев до залез-слънце скитах из джунглите и на няколко пъти се преобличах като жена да кося трева из такива места, гдето никой жител не се осмеляваше да отиде. През това време човекоядецът вероятно бе пропуснал много случаи да ме хване, а сега, правейки последно усилие да ме залови, съвсем случайно се натъкна на този нещастен човек и го погуби.

Следващата година през февруари се завърнах в Далкания. След заминаването ми миналото лято тигрицата изяла много човешки същества и ранила още повече из едно широко пространство. Тъй като не беше известно къде се крие и вероятността да я срещне човек беше навсякъде еднаква, реших да се върна и установя лагера си в това селище, чиято околност ми беше вече позната.

При пристигането ми в Далкания ми казаха, че една крава била убита предишната нощ на хълма, по който бяхме гонили мечката. Хората, които пасяха говедата, бяха положителни, че животното, което видели, че удушва кравата, било тигър. Жертвата лежеше до храстите на границата на една изоставена нива и се виждаше ясно от мястото, където опъвах палатката ми. Над жертвата се виеха орли — лешояди, а като погледнах с бинокъла, видях още няколко лешояда, кацнали на едно дърво вляво от мъртвата крава. От обстоятелството, че жертвата лежеше на открито и че лешоядите не се спускаха върху нея, заключих, че кравата беше убита от леопард и че леопардът е залегнал и дебне близо до своята жертва.

Земята под нивата, в която лежеше кравата, беше много стръмна и обрасла с гъст храсталак, а понеже човекоядецът все още се скиташе из тези места, не бе разумно да се приближи човек от тази страна. Отдясно имаше тревист склон, но теренът тук бе твърде гол, за да ми позволи да се доближа незабелязано до убитата крава. Дълбока, гъсто обрасла с дървета урва, която почваше близо до билото на върха, се спущаше право надолу до река Нандур и минаваше недалеч от кравата. Дървото, на което бяха накацали лешоядите, се издигаше на края на тази урва. Реших да се доближа по нея. Докато правех планове как ще издебна леопарда с помощта на селяните, които познавах всяка педя

земя, хората ми приготвиха чая. Денят вече превалияше, но ако бързах, щях да имам достатъчно време да разгледам мястото около убитата крава и да се върна в лагера преди мръкване.

Преди да тръгна, дадох нареждане на хората си да внимават. Ако, след като чуят изстрел, те ме видят на откритото място до жертвата, трима или четирима от тях трябваше веднага да тръгнат от лагера и като минат по откритото място, да дойдат при мен. От друга страна, ако не ме чуят да стрелям и не се завърна до сутринта, трябваше да организират група, която да претърси местността.

Урвата беше обрасла с малинови храсти и осеяна с големи канари и тъй като вятърът духаше надолу по хълма, напредвах бавно. След като се изкатерих по стръмния склон, най-сетне стигнах до дървото, на което бяха кацнали лешоядите, само за да констатирам, че оттук кравата не се виждаше. Когато гледах запустялата нива през бинокъла, стори ми се съвсем права, а всъщност беше с формата на полумесец и в най-широката си част имаше десет метра, а към краищата се изостряше. Външната ѝ страна граничеше с гъсти шубраци, а хълмът се спущаше стръмно надолу от вътрешната ѝ страна. От мястото, на което бях застанал, се виждаха само две трети от нивата, а за да видя останалата трета, в която лежеше кравата, трябваше или да обиколя отдалеч и да се приближа отдясно, или пък да се покатеря на дървото, на което бяха накацали лешоядите.

Избрах последното. Според моите пресмятания кравата бе на двадесетина метра от дървото, а много вероятно бе животното, което я е удушило, да се намира на още по-малко разстояние от мен. Невъзможно постижение би било да се изкача на дървото, без да обезпокоя звяра, и не бих се опитал да сторя това, ако не бяха лешоядите. До този момент на дървото се насъбраха около двадесет птици и броят им се увеличаваше от нови пришълци. Понеже мястото, на което можеха да накацат по горните клони, беше ограничено, те пляскаха с криле и вдигаха голяма врява. Дървото беше надвесено над хълма и на близо три метра над земята един голям клон се издаваше над стръмния склон. Понеже пушката ми пречеше, с голяма мъка се докопах до този клон. Почаках лешоядите отново да се скарат, а после тръгнах по клона — трудно еквилибристично постижение, при което едно подхлъзване или погрешна стъпка означаваше да се строполя от

тридесетина метра върху скалите под мен. Добрах се до един чатал и седнах.

Кравата, от която беше изядена само малка част, сега се виждаше много добре. След като престоях в това твърде неудобно положение десет минути, два лешояда, които се въртяха наоколо, понеже не бяха сигурни как щяха да бъдат посрещнати на дървото, кацнаха на нивата недалеч от кравата. Още не кацнали, те пак се вдигнаха във въздуха и в същия миг хрусталакът от отсамната страна на жертвата, тази, на която се намирах аз, се раздвижи леко и от него изскочи прекрасен мъжки леопард.

Хора, които не са виждали леопард сред природата, не могат да имат представа за грацията на движенията и за красотата на багрите на това най-грациозно и най-красиво животно на индийските джунгли. Неговата привлекателност при това не засяга само външния му вид, защото, като се вземе пред вид теглото му, леопардът не отстъпва по сила на никой друг звяр и е извънредно смел. Да се класифицира такова животно като гад, както правят в известни части на Индия, е престъпление, което могат да извършат хора, познаващи леопарда само по мизерните, недохранени и проскубани екземпляри из зоологическите градини.

Но колкото и да бе красив застаналият пред мен леопард, животът му бе обречен, защото той бе започнал да дави говеда, а при последното си посещение аз обещах на хората от Далкания и другите околни села да ги отърва от този техен по-малък неприятел, стига да ми се удаде случай. А сега този случай ми се удаде.

От много неразбираеми неща, които човек среща в живота, най-мъчно може да се обясни как понякога нещастieto преследва дадено лице или семейство. Да вземем например собственика на кравата, до която убих леопарда. Той бе момче на осем години — дете, останало само на света. Две години преди това майка му, като излязла да коси трева за кравата, била удавена и изядена от човекоядеца, а след дванадесет месеца същата съдба постигнала и баща му. Няколкото съдове, които притежавало семейството, били разпродадени, за да се изплати малкият дълг, останал от бащата, и синът започнал жизнения си път като собственик на една крава. Тази именно крава бе избрал леопардът от цяло стадо от двеста или триста глави селски добитък и я удушил. (Страхувам се, че опитът ми да зарадвам в случая едно

разбито сърце, не се оказа много сполучлив, защото, макар че новата червена крава, която купих на момчето, бе хубаво животно, тя не можеше да го утеши за загубата на бялата крава, с която то другаруваше цял живот.)

Човекът, който бях натоварил да се грижи за моите млади биволчета, ги беше гледал добре, а на другия ден след моето пристигане започнах да ги извеждам и връзвам навън, макар, че няхах надежда да успея да подмамня тигрицата с тях.

На осем километра надолу по долината на река Нандур в подножието на стръмен скалист връх, висок около триста метра, се гущеше малко селце. Край това селце човекоядецът напоследък удавил четирима от жителите му. Скоро след като убих леопарда, дойде делегация от селцето да ме моли да пренеса лагера си от Далкания на едно място, което те ми бяха избрали край тяхното село. Казаха ми, че тигърът често се мяркал по стръмните скали над селото и че леговицето му по всяка вероятност било в някоя от многобройните пещери по предната част на стръмния скалист връх. Те казаха, че същата сутрин няколко жени, които излезли да косят трева, видели тигъра. Селяните сега били изпаднали в ужас и от страх не смеели да се покажат от къщите си. Обещах им, че ще направя всичко, за да им помогна. Рано на другия ден излязох, покатерих се на една височина срещу селцето и цял час и нещо наблюдавах с бинокъла си стръмния скалист връх. След това прекосих долината и през много дълбока урва се изкачих на върха над селото. Тук бе много трудно да се върви и теренът никак не ми хареса, защото освен опасността да се падне, при което човек неминуемо ще си счупи врата, съществува и опасността да бъде нападнат на терен, където не е възможно да се защити.

До два часа след обяд разгледах такава голяма част от скалистия връх, че цял живот вече не ще помисля за подобно разузнаване. Бях се упътил нагоре по долината към своя лагер, когато, преди да започна изкачването към лагера си, се обърнах назад и видях, че към мен тичат двама души от посока на селцето, което преди малко напуснах. Когато ме настигнаха, те казаха, че един тигър току-що удавил малко биче в дълбоката урва, по която се бях изкачвал рано сутринта. Казах на един от двамата да продължи напред, да отиде в лагера и да съобщи на слугата ми да ми изпрати малко чай и малко храна, а после, придружен от другия човек, се върнах обратно по същия път през долината.

Урвата, в която беше убито младото биче, бе дълбока около седем метра и широка тридесет метра. При нашето приближаване във въздуха се вдигнаха много лешояди, а когато пристигнахме до убитото животно, констатирах, че лешоядите го бяха очистили, като бяха оставили само кожата и костите му. Мястото, където лежеше трупът на животното, се намираше само на тридесет метра от селото, но нямаше как да се изкачим по стръмния скат, та водачът ми ме отведе на половин километър надолу по урвата, дето я пресичаше една пътека за говеда. Преди да ни изведе в селото, тази пътека се изкачваше горе и извиваше през гъсти нискостъблени джунгли. Когато пристигнахме в селото, казах на главатаря, че лешоядите са изяли удавеното животно, и го помолих да ми намери един млад бивол и късо, но здраво въже. Докато се намери това, двама от моите хора пристигнаха от Далкания с храната, която бях поръчал.

Слънцето вече клонеше към залез, когато отново навлязох в урвата, последван от няколко души, които водеха един немирнен млад бивол. Главатарят ми го купил от съседно село. На четиридесет метра от лобното място на бичето имаше борово дърво, което пороите бяха свлекли от горния връх; единият му край се бе забил дълбоко в склона на урвата. Завързахме биволчето много здраво за издадения край на бора и селяните си отидоха. Наоколо нямаше никакви дръвчета и единственото място, където можех да залегна, беше тясната тераска в скалите на онази страна на урвата, която беше откъм селото. С голяма мъка успях да се изкача на тази тераска, широка около шестдесет сантиметра и дълга метър и половина, на височина около три метра от долния край на урвата. Малко под тераската скалата се вдълбаваше навътре и образуваше дълбок заслон, който не се виждаше от тераската. Тя бе наклонена надолу под неудобен ъгъл и когато седнах на нея, по неволя трябваше да бъда с гръб към мястото, откъдето очаквах да се появи тигърът. Вързаният бивол бе на двадесет и пет метра вляво пред мен.

Слънцето бе вече залязло, когато биволът скочи на крака и се обърна с лице нагоре към урвата, а следващата минута оттам се отърколи камък. Беше ми невъзможно да стрелям в посоката, от която се чу шумът, и за да не се издам, седях напълно неподвижен. След малко биволът постепенно се обърна наляво, така че застана лице с лице срещу мен. Неговото държане сочеше, че това, от което се боеше

— а личеше, че бе уплашен, — се намираше в кухнята под мен. Изведнъж непосредствено под мене се показва главата на тигър. Само в случай на крайна нужда е оправдателно човек да стреля в главата на тигър, а всяко движение от моя страна би могло да издаде присъствието ми. В продължение на една или две дълги минути главата му стоя съвсем неподвижна, а после, втурвайки се стремглаво напред, с голям скок тигърът се озова върху бивола. Биволът, както вече казах, беше обърнат с лице към тигъра и за да избегне фронталното нападение, при което съществуваше възможност да се надене на рогата на бивола, тигърът се устреми към лявата му страна и го нападна отстрани под прав ъгъл. Тигърът не направи никакво второ усилие да захапе по-здрово бивола. Не забелязах никаква борба и не се чу никакъв друг звук, освен сблъскването на две тежки тела, след което биволът лежеше съвсем неподвижен, а тигърът го беше захапал за шията и лежеше отчасти върху него.

Общо разпространено е вярването, че тигрите давят, като нанасят съкрушителен удар по врата. Това не е вярно. Тигрите давят със зъбите си.

Дясната страна на тигъра бе откъм мен и като се прицелих внимателно с 0,275-калибрена пушка, с която се бях въоръжил сутринта, гръмнах. Тигърът пусна бивола и без да издаде звук, се обърна, скочи нагоре по урвата и изчезна от погледа ми. Бе явно, че не го бях улучил. Не можах да си обясня защо. Ако тигърът не ме бе видял и не бе забелязал огъня от пушката, можеше да се върне отново. Затова напълних отново пушката и продължих да чакам.

Биволът лежеше неподвижно, след като тигърът го пусна. Това ме накара да се съмнявам, че съм застрелял него вместо тигъра. Изминаха десет, петнадесет минути, когато главата на тигъра се показва за втори път от кухнята под мен. Пак настъпи дълга пауза, а след това много бавно тигърът се показва цял, отиде до бивола и застана да го наблюдава. Сега, когато имах за прицел цялата дължина на гърба му, нямаше да сбъркам. Прицелих се много внимателно и натиснах спусъка, но вместо да падне мъртъв, което очаквах, тигърът скочи бавно вляво и се втурна по една малка странична урва, като разбутваше камъните при изкачването си по стръмния склон.

Два изстрела, дадени при относително добро осветление и на разстояние от двадесет и пет метра, изстрели, които селяните от

близките села, отстоящи на цели километри наоколо, бяха чули с трепет и надежда, а всичко, което можех да им покажа, бе един, доста вероятно и два куршума в мъртвия бивол. Явно бе, че или очите ми изневеряваха, или при изкачването на скалата бях изкривил мушката. Започнах да изпробвам зрението си по разни дребни предмети и установих, че на очите ми нямаше нищо, а един поглед върху цевта ми показва, че и мерникът, и мушката бяха върху местата си. Така че единствената причина, на която оставаше да отдам несполуката си с тигъра, бе лошата стрелба.

Нямаше никакви изгледи тигърът да се върне трети път, а дори и да се върнеше, не бих спечелил нищо, защото при лошата вече светлина можех най-много да го нараня, щом като не можах да го убия, докато светлината беше добра. При това положение нямаше смисъл да стоя повече на тераската.

Дрехите ми още бяха влажни от усилията ми през деня, духаше студен вятър, който обещавахе да стане още по-студен, късите ми панталони бяха от тънък конопен плат, скалата беше корава и студена, а в селото ме чакаше чаша горещ чай. Но колкото и да бяха основателни тези съображения, имаше друго, още по-убедително съображение, поради което трябваше да остана на мястото си — тигърът — човекоядец. Вече беше съвсем тъмно. Оттук до селото трябваше да извървя половин километър път из осеяна с едри камъни урва по пътека, която извиваше из гъсти шубраци. Освен подозренията на селяните, че тигърът, който бяха видели предишния ден и по който очевидно току-що бях стрелял, е именно тигър-човекоядец, аз не знаех нищо положително относно неговото местонахождение. И макар че тигрицата можеше в този момент да се намира на сто километра оттук, еднакво вероятно бе и това да ме наблюдава от петдесет метра. Така че колкото и неудобно да бе мястото ми, благоразумието диктуваше да остана там.

Когато дългите часове бавно се затъркаляха един подир друг, започнах да си казвам с огорчение, че ловът на човекоядци през нощта не е всъщност привлекателен спорт и че ако не успея да убия това животно денем, най-добре би било да го оставя да си умре от старост. Моето кисело настроение се засили, когато измръзнал и вдървен, започнах да се смъквам надолу, след като се развидели достатъчно и можеше вече да се стреля. При това се подхлъзнах по овлажнената от

росата скала и завърших слизането си размахал крака във въздуха. За щастие паднах върху пясък, без да се нараня или да повредя пушката си.

Заварих цялото село в движение, макар че беше рано, и скоро станах център на малка тълпа хора. В отговор на нетърпеливите им въпроси можах само да им кажа, че съм стрелял по въображаем тигър с халосни патрони.

Седнал край буен огън, изгълтах чаша чай и огънят успя да погрее и тялото, и душата ми. Придружен от повечето мъже и всички момчета на селото, изкачих се на една скала, издадена над урвата точно над мястото на нощното ми приключение. Обясних на насъбралата се тълпа как тигърът се появи от кухнята под мен, как скочи върху бивола и как, след като гръмнах, той избяга там, в онази посока, и когато показах нагоре по урвата, разнесе се възбуден вик:

— Гледай тук, сахиб, ето го тигъра, мъртъв!

Очите ми бяха изморени от нощното бдение, но и след като погледнах наоколо, а после пак нататък не можеше да се отрече фактът, че тигърът лежеше там мъртъв. На много естествения въпрос, защо след около двадесет или тридесет минути бях стрелял втори път, отговорих, че тигърът се бе появил втори път от същото място и че стрелях по него, след което той пак избяга нагоре, ей по онази страна на урвата. И ето, отново се чуха викове, към които се присъединиха надошлите сега жени и деца:

— Гледай, сахиб, ето още един мъртъв тигър!

И двата тигъра изглеждаха еднакви на ръст, и двата лежаха на около петдесет метра от мястото, гдето ги бях застрелял.

Разпитах селяните за този втори тигър, но те отговориха, че когато били удавени хората, както и предишния ден при удушването на бичето, видели само един тигър.

Сезонът, когато тигрите се разгонват, е разтеглив и трае от ноември до април. Човекоядката, ако действително единият от убитите тигри бе тигрицата-човекоядка, очевидно си бе намерила другар.

Открихме път към урвата надолу по стръмния скалист склон наоколо седемдесет метра от мястото, гдето бях залегнал, и последван от цялото население на селото, минах покрай мъртвия бивол и отидох там, където лежеше първият тигър. Като се приближавах, в мен проблесна лъч от надежда, защото убитият тигър бе стара тигрица.

Подадох пушката си на един човек до мен и коленичих да изследвам краката ѝ. Миналия път, когато тигрицата се бе опитала да издебне жените — жътварки, тя бе оставила ясни дири край нивата. Тогава за пръв път видях дирите на човекоядеца и ги изследвах много внимателно. По тях дойдох до заключението, че тигрицата е много стара, защото краката ѝ се бяха сплескали от старост. Стъпалата на предните ѝ лапи бяха дълбоко нагърчени и дълбока гънка минаваше напреки през ходилото на дясната ѝ предна лапа, а пръстите ѝ бяха толкова удължени, че никога не бях срещал подобна тигърска лапа. По тези отличителни белези, лесно би било да разпозная човекоядеца, дори измежду сто мъртви тигъра. За голямо съжаление установих, че животното, проснато пред мен, не бе тигрицата-човекоядка. Когато съобщих това на насъбралата се тълпа хора, неодобрително мърморене се разнесе от всички страни. Възразах ми, че сам аз при по-раншното си посещение съм заявил, че човекоядецът бил стара тигрица, и ето на, тъкмо такъв звяр бях убил сега на няколко метра от мястото, където само преди няколко дни били удавени четирима жители на селото. Срещу такова убедително доказателство колко пари стрували краката на животното, като че ли краката на всички тигри не били еднакви.

Вторият тигър при това положение би могъл да бъде само мъжки. Докато се приготвявах да одера тигрицата, изпратих няколко души да го донесат. Страничната урва беше стръмна и тясна и вторият тигър, великолепен мъжки екземпляр, бе поставен до тигрицата в сред много викове и смях.

Одирането на тези тигри, умрели преди четиринадесет часа, под прежурящото гърба ми слънце и в присъствието на постоянно увеличаващата се тълпа, която се блъскаше да гледа, бе една от най-неприятните работи, с която въобще съм се нагърбвал. Рано след обяд привърших работата си и завързах добре кожата, за да могат хората ми да ги носят. Готов бях да потегля на осемкилометровото си пътешествие до моя лагер.

Сутринта бяха надошли главатарии и селяни от съседните села. Преди да си тръгна, аз ги предупредих, че Чоугарският човекоядец още не е убит и че ако отслабят предохранителните мерки, ще дадат само възможност на тигрицата да продължи да върши своите пакости. Ако бяха послушали това мое предупреждение, човекоядецът не би взел толкова жертви, колкото взе през следващите месеци.

Не се получиха повече новини за човекоядеца, та след като престоях няколко седмици в Далкания, си заминах, за да се явя на срещата с областните власти в терая^[7].

През март 1930 година нашият областен комисар Вивиан обикаляше царството на човекоядеца. На 22 април същия месец той ми писа писмо, с което настоятелно ме молеше да отида в Кала-Агар, където казваше, че ще остане да ме почака, докато пристигна.

Разстоянието от Найни Тал до Кала-Агар е близо осемдесет километра и два дни след като получих неговото писмо, се озовах в горската хижа на Кала-Агар тъкмо по време на закуската. Тук бяха отседнали Вивиан и съпругата му.

Докато закусвахме, семейство Вивиан ми съобщиха, че пристигнали в хижата на 21 т.м. след обяд и докато си пиели чая на верандата, им съобщили, че една от шестте жени, които косели трева около хижата, била убита и отвлечена от човекоядеца. Всички грабнали набързо пушките си, а Вивиан, придружен от няколко свои чиновници, проследил дирите на влачената от тигъра жена и я намерили мъртва под един храст в подножието на един дъб. След това и аз разгледах мястото и установих, че при приближаването на Вивиан и неговите хора тигрицата е избягала надолу по склона, а след това през цялото време стояла в един малинов храсталак на четиридесет метра от убитата жена. Тогава поставили на дъба махан за Вивиан, а така също още два на други дървета край горския път за двама от неговите чиновници. Горският път минаваше на двадесет и пет метра от убитата жена. Когато махалите били готови, Вивиан и другарите му се покачили там и стояли на пост през цялата нощ, обаче нито чули, нито видели тигрицата.

На другата сутрин тялото на жената било вдигнато, за да бъде изгорено. Завързали млад бивол на около половин метър от хижата и през нощта тигрицата го удушила. На следната вечер Вивианови стояли и вардили до бивола. Нямало луна, но тъкмо когато започнало да се смрачава и предметите добили неясни очертания, те чули и после видели как едно животно се приближило до бивола, но в здрачината погрешно го взели за мечка. Ако не бяха сторили тази нещастна грешка, благородните им усилия на ловци положително биха се

увенчали с убиването на човекоядеца, защото и Вивиан, и съпругата му са добри стрелци.

На 25 март Вивиан и съпругата му си заминаха от Кала-Агар, а през деня пристигнаха от Далкания моите четири биволчета. Тъй като бе явно, че тигрицата сега е склонна да се полъгва по такава стръв, завързах ги на известно разстояние едно от друго по горския път. Три нощи подред тигрицата минаваше на около метър от биволите, без да ги докосне, а на четвъртата нощ биволът, вързан най-близо до хижата, беше удушен. Когато на другата сутрин разгледах убитото животно, констатирах с разочарование, че то е удавено от двата леопарда, които по-предишната нощ бях чул да реват над хижата. Не желяех да стрелям из тази местност, защото се боях да не прогоня тигрицата, но явно бе, че ако не убиех леопардите, те щяха да изядат останалите три бивола. Затова издебнах двата леопарда, докато се препичаха на слънцето върху големите скали над убитото животно, и ги убих.

Горският път от Кала-Агарската хижа върви няколко километра на запад през великолепни борови, дъбови и рододендронови гори и в тях в сравнение с останалата част на Кумаон се намира твърде много дивеч, като самбурски елени, какари и диви свине, независимо от безбройните птици. На два пъти ми се стори, че тигрицата бе убила самбурски елени в тази гора и макар и в двата случая да успях да открия окървавеното място, където бяха удавени животните, не можах да намеря нито едното, нито другото убито животно.

Следващите две седмици, докато беше светло, прекарвах по цял ден из горския път, по който никой, освен мен не минаваше, или в джунглите. През цялото време само два пъти успях да се добера до тигрицата. Първия път се бях спуснал надолу до едно усамотено село на южната страна на Кала-Агарската планинска верига, напуснато от обитателите си миналата година поради пакостите на човекоядеца. На връщане бях тръгнал из една пътека за говеда, която минаваше над планината и надолу по дясната ѝ страна към горския път. Тъкмо когато приближавах едни скали, почувствувах, че ме дебне някаква опасност. Разстоянието от билото до горския път бе около триста метра. Пътеката, която минаваше по билото, се спущаше стръмно надолу няколко метра, а после извиваше вдясно и продължаваше диагонално по хълма около стотина метра. Скалите бяха почти в средата на това протежение на пътеката от дясната ѝ страна. Оттатък скалите пътеката

извиваше вляво с остър завой, а на сто метра по-долу с още един остър завой излизаше на горския път.

Много пъти бях минавал по тази пътека, но сега за пръв път се колебаех да мина край скалите. За да ги избягна, трябваше или да извървя няколкостотин метра през ниски храсти, или пък да обиколя далеч над тях. Първото би ме изложило на голяма опасност, а за второто нямаше време, защото слънцето клонеше на залез, а имах да вървя още три километра път. И тъй по неволя трябваше да мина край скалите. Вятърът духаше нагоре по хълма, затова нямаше защо да се боя от храстите от лявата страна на пътеката и можех да съсредоточа цялото си внимание върху скалите отдясно. На тридесет метра по-долу щях вече да съм преминал опасното място. Извървях това разстояние стъпка по стъпка, движейки се встрани с лице, обърнато към скалите, и с насочена към тях пушка — странен начин на движение, ако имаше кой да ме наблюдава.

На тридесет метра над скалите се намираще гола поляна, която започваше от дясната страна на пътеката, простираше се нагоре по хълма на петдесет или шестдесет метра и се закриване от скалите от една ивица храсти. На тази поляна пасеше какар^[8]. Аз го забележах, преди той да ме види, и го наблюдавах с крайчеца на околото си. Щом ме забележа, той вдигна глава, но понеже не гледах към него, а вървях бавно напред, застава като замръзнал на мястото си, както правят тези животни, когато смятат, че не ги вижда човек. Като пристигнах на острия завой, видях, че какарът бе навел глава и продължаваше да пасе.

След като отминах завоя и повървях малко, какарът хуква с всичка сила нагоре по склона, лаейки истерично. С няколко бързи крачки се озовах обратно на завоя тъкмо навреме, за да забележа едно раздвижване в храстите на долната част на пътеката. Очевидно беше, че тигрицата е видяла какара, а единственото място, където би могла да го види, беше пътеката. И птица би могла така да раздвижи храстите, но можеше да бъде и тигрицата. Във всеки случай, преди да продължа пътя си, трябваше малко да разузная положението.

Малка вадичка, която се процеждаше под скалите, бе овлажнила червената глина на пътеката и я правеше идеален фон за отпечатването на стъпки. В тази влажна глина и аз бях оставил дири, а върху тези дири сега видях съвсем пресни отпечатащи от краката на тигрицата на

онова място, откъдето тя е скочила и ме бе проследила, но какарът я видя и нададе своя тревожен вик; тигрицата бе свила от пътя и бе навлязла в храстите там, където те се бяха раздвижили. Тигрицата без съмнение познаваше всяка педя земя и понеже не ѝ се бе удал случай да ме удави при скалите, а след като възможността да ме нападне на острия завой бе осуетена от какара, тя сега вероятно се промъкваше из гъстите храсталаци, за да се опита да ми пресече пътя на втория завой.

Не беше благоразумно да продължа пътя си по пътеката, затова последвах какара нагоре по поляната и свих вляво. Проправих си път надолу и през едно голо място излязох на горския път. Ако беше достатъчно светло, струваше ми се, че бих могъл да бутна тигрицата в гроба, който ми копаеше, защото положението, след като тя излезе от скалите, бе вече изцяло в моя полза. Познавах терена също тъй добре като нея, а докато тя нямаше основание да подозира какви бяха намеренията ми спрямо нея, аз имах предимството да зная много ясно какви бяха нейните намерения спрямо мен. Обаче, при все че положението ми беше благоприятно, не можах да го използвам поради късния вечерен час.

Споменах някъде другаде за онова чувство, което ни предупреждава за грозеща опасност, и няма да коментирам повече въпроса. Само ще добавя, че това чувство е много реално и че аз не зная и затова не мога да обясня какво го туря в действие. В конкретния случай нито бях чул, нито видял тигрицата, нито пък някакво животно или растение ми бе подсказало нещо за присъствието ѝ, а при все това знаех без сянка от съмнение, че е залегнала и ме чака в скалите. Този ден скитах из планината няколко часа; избродих километри разстояние из джунглите с неотслабваща предпазливост, но нито за момент не се почувствувах разтревожен. А после, след като преминах билото и съгледах скалите, почувствувах изведнъж, че в тях се крие опасност, която ме застрашава, и това мое чувство се потвърди няколко минути след предупредителния вик на какара, отправен към обитателите на джунглите, и от факта, че намерих отпечатъците от краката на човекоядеца върху собствените си стъпки.

На моите читатели, които са имали търпението да ме придружат дотук в разказа ми, бих желал да дам ясно и подробно описание на първата си и последна среща с тигрицата.

Срещата ни стана в ранния следобед на 11 април 1930 година, деветнадесет дни след пристигането ми в Кала-Агар.

Този ден бях излязъл два часа след обяд, за да завържа трите си биволчета на избрани места по горския път, когато на едно място на километър и половина от хижата, дето пътят минава по един връх и води от северния към западния склон на Кала-Агарската планинска верига, се натъкнах на голяма група хора, които бяха ходили да секат дърва за горене. В тази група имаше един старец, който, като ми посочи надолу по хълма младата дъбова горичка на около петстотин метра от нас, каза, че именно в тази горичка човекоядецът преди месец удавил единствения му син — осемнадесетгодишно момче. Не бях слушал разказа на бащата и затова, докато седяхме край пътя и пушехме, той ми разказа своята история, показва ми и лобното място на момчето, където останките му били намерени на следния ден. За смъртта на сина си старецът упрекваше групата от двадесет и пет души, излезли този ден да секат дърва, като твърдеше с дълбоко огорчение, че хората избягали и оставили тигъра да удуши момчето. Някои от селяните, насядали около мен, бяха участвували в тази група и те ревностно отхвърляха всякаква отговорност за смъртта на момчето, като го обвиняваха, че то станало причина за настъпилата суматоха, понеже изпищяло, като чуло, че тигърът реве, и викнало на всички да бягат и да се спасяват. Това обаче не задоволяваше стареца. Той поклати глава и каза: „Вие сте възрастни мъже, а той бе дете и при все това избягахте, като го оставихте да загине“.

Съжалявах, че бях задал въпроси, които предизвикаха този разгорещен спор. За да успокоя стария човек, без да имам някаква конкретна полза, му казах, че ще завържа един от бивоите си близо до мястото, което той посочи, че там бил умъртвен синът му.

И тъй, след като дадох на селяните да закарат двата бивола в хижата, тръгнах, последван от двама мои хора, които водеха другия бивол.

Една пътека, която започваше близо до мястото, където бяхме седнали, се спущаше по склона до долината и с криволичене се изкачваше по отсрещния, обрасъл с борове скат, за да излезе на горския път на три километра по-нататък. Пътеката излизаше на гола полянка, граничеща с дъбовата горичка, в която бе удушено момчето. На тази полянка от тридесет квадратни метра имаше самотно младо

борче. Аз го отрязах, завързах бивола за прерязаното стъбло, натоварих един от хората си да му нареже малко трева, а другия човек, Мадхо Синг, който през голямата война е служил в Гарвалийския полк, а сега служеше в Гражданските пионерни дружини на съединените провинции, изпратих да се качи на един дъб, да започне да удря по някой сух клон с тъпото на брадвата и да вика с всички сили, както правят планинците, когато режат шума за говедата си. След това заех позиция на скалата, висока около метър и половина, на долния край на голата полянка. Зад скалата хълмът се спущаше стръмно надолу към долината и бе гъсто обрасъл с дървета и шубраци.

Човекът, оставен на полянката, бе занесъл няколко шепи трева до бивола, а Мадхо Синг, който беше вече на дървото, ту пееше, ту викаше с всичка сила, докато аз стоях на скалата и пуших, хванал пушката под лявата си мишница. Изведнъж усетих, че човекоядецът се беше появил. Кимнах настоятелно на човека, който стоеше на полянката, да дойде при мен, изсвирих, за да привлече вниманието на Мадхо Синг, и му направих знак да мълчи. От три страни полянката беше гола. Мадхо Синг стоеше на дървото вляво пред мен, човекът, който косеше трева, стоеше точно пред мен, а биволът, който сега проявяваше признаци на тревога, стоеше пред мен вдясно. Тигрицата при това положение не би могла да се появи, без да я видя, а понеже вече се бе приближила, имаше само едно място, където би могла да бъде сега, и то бе зад гърба ми непосредствено под мен.

Още като заемах позиция на скалата, забелязах, че задната страна на скалата беше стръмна и гладка, че се спущаше надолу по хълма на два и половина — три метра и че долната ѝ част бе покрита с гъсти шубраци и малки борови фиданки. Би било трудно, но все пак възможно тигрицата да се е покатерила по канарата и аз се чувствавах сигурен само защото бях уверен, че ще я чуя из шубраците в случай, че направи такъв опит.

Не се съмнявам, че тигрицата, привлечена от шума, който вдигаше Мадхо Синг, бе дошла до канарата и че именно когато е гледала нагоре към мен и е разсъждавала каква следваща стъпка да предприеме, аз бях почувствал присъствието ѝ, фактът, че се обърнах, и обстоятелството, че мъжете се умълчаха, може би са я озадачили. Във всеки случай след няколко минути чух, че се счупи сухо клонче малко надолу по склона. След това чувството на безпокойство ме

напусна и напрежението отслабна. Пропуснат случай! Но все още имаше голяма вероятност да ѝ отправя един куршум, защото без съмнение тя скоро щеше да се върне и като види, че ни няма, може би щеше да се задоволи с това да удуши бивола. До смрачаване имаше още четири или пет часа и ако прекося долината и се изкача на отсрещния склон, бих могъл да наблюдавам целия хълм, на който бе вързан биволът. Изстрелът, който евентуално бих ѝ отправил, би бил далечен, на разстояние от двеста до триста метра, но 0,275-калибрена пушка биеше точно. Дори и само да наранях тигрицата, щяха да останат кървавите ѝ дири, по които да я намеря. А това би било все пак по-добро, отколкото да се лутам като сляп подир нея из стотици квадратни километри джунгли, както правех от месеци насам.

Присъствието на двамата мъже ме затрудняваше. Да им кажа да се върнат сами в хижата, би значело да ги изложя на смъртна опасност, затова по неволя ги оставих при себе си.

Вързах бивола за пъна така, че тигрицата да не може да го отнесе, отдалечих се от голата полянка и излязох на пътеката, за да изпълня гореописания план, като се опитам да застрелям тигрицата от отсрещния хълм.

След като извървах стотина метра по пътеката, дойдох до едно дърво. По дясната му страна пътеката навлизаше в много гъсти шубраци и понеже не бе разумно да навлизам из такива гъсталаци, когато подире ми вървяха двама души, реших да тръгна по дърето, да слеза по него до мястото, където то се съединяваше с долината, да си проправя път нагоре по долината и да се върна на пътеката от другата страна на гъсталака.

Дърето беше широко около десет метра и дълбоко около метър и половина, като се спуснах в него, един чухал хвъркна от скалата, на която случайно си бях облегал ръката. На мястото, от което изхвъркна птицата, видях две яйца. Тези яйца, жълти като слама и с много кафяви петна, имаха съвсем странна форма — едното дълго и много заострено, а другото валчесто като топче за игра. Тъй като в колекцията ми липсваха чухалови яйца, реших да прибавя тези две необикновени яйца към нея. Нямах съд, в който да ги нося, та ги взех в лявата си шепа, като ги обвих с малко мъх.

Колкото повече слизах по дърето, двата му бряга се издигаха все по-високо, а на петдесет метра от мястото, където се бях спуснал в

него, се натъкнах на пад, дълбок около четири метра. Водата, която се спуща по тези планински дерета през време на дъждовете, бе изгладила канарата като стъкло и понеже тя беше твърде стръмна, за да може да се стъпи по нея, дадох пушката си на един от двамата мъже, седнах на ръба на канарата и се свлякох надолу. Краката ми едва бяха стъпили на пясъчното дъно, когато двамата ми другари с по един скок се хвърлиха от двете ми страни и като тикнаха пушката в ръцете ми, ме запитаха, силно развълнувани, дали съм чул тигъра. Всъщност аз нищо не бях чул може би поради търкането ма дрехите ми по скалата, а когато ги запитах, двамата ми казаха, че чули слабо гърлесто ръмжене някъде отблизо, но не можеха да кажат точно от коя посока.

Когато тигрите търсят плячка, не издават присъствието си чрез ръмжене и единственото много неубедително обяснение, което бих могъл да дам, е следното. Тигрицата ни е проследила, след като сме тръгнали от откритата полянка. Като е видяла, че слизаме по дерето, тя е излязла напред и е заела позицията там, където дерето се стесняваше наполовина от нормалната си ширина, и тъкмо в момента, когато се е готвела да скочи върху мен, аз съм изчезнал от погледа и, спускайки се по скалата, при което тя е дала израз на своето разочарование, като е изръмжала. Причината да изръмжи не е убедителна, освен ако предположим — без никакво основание, — че е избрала да изяде именно мен и поради това не се е интересувала от двамата ми другари.

Зад мястото, където сега се бяхме струпали тримата, имаше гладка стръмна скала. От дясната ни страна се издигаше каменна стена, малко надвиснала над дерето и висока пет метра, а отляво — неравен бряг, образуван от големи срутени скали на височина десет-дванадесет метра. Пясъчното дъно, на което стояхме, бе дълго около дванадесет метра и широко три метра. На долния край на това пясъчно дъно бе паднал напреки голям бор и бе задръстил дерето, поради което се бе натрупал и пясъкът. Надвисналата каменна стена завършваше на три или четири метра отсам падналото дърво и когато се доближих до края на стената, без да вдигам какъвто и да е шум из пясъка, за щастие забелязах, че пясъчното дъно продължаваше и извиваше зад гърба на скалата.

Тази скала, за която толкова много разправам, приличаше на огромна плоча за писане, шестдесет сантиметра, дебела в долния край,

изправена — не съвсем перпендикулярно — на едната от дългите си страни.

Като задминах тази огромна плоча, погледнах назад през дясното си рамо и погледът ми попадна право върху лицето на тигрицата.

Бих искал да имате ясна представа за положението.

Пясъчното дъно зад скалата беше съвсем гладко. От дясната му страна се издигаше изгладената плоча, висока пет метра, наведена малко назад, отляво се извисяваше стръмен издълбан бряг, също пет метра висок, по който растяха гъсто надвиснали тръни, а насреща ми в дъното имаше пад, подобен на този, по който се бях спуснал, но малко по-висок. Пясъчното дъно, заградено от тези три естествени стени, беше дълго около седем и широко три и половина метра и на него с проснати напред лапи и със събрани под тялото ѝ задни крака лежеше тигрицата. Главата ѝ, вдигната на няколко сантиметра над предните лапи, се намираше на два и половина метра от мен (след това измерихме това разстояние), а по лицето ѝ се четеше усмивка, подобна на усмивката, която виждаме по лицето на куче, когато посреща господаря си в къщи след дълго отсъствие.

Две мисли пробягнаха през ума ми светкавично: първо, че аз трябва да действам пръв, и, второ, трябва да сторя това така, че да не уплаша тигрицата, нито да я раздразня. Пушката се намираше в дясната ми ръка, опряна диагонално на гърдите, с отворен предпазител. За да я насоча към тигрицата, трябваше да опиша с дулото ѝ три четвърти кръг.

Започнах движението за насочване на пушката много бавно и едва забележимо. Когато описах четвърт от кръга, прикладът се опря на дясната ми страна. Сега трябваше да протегна дясната си ръка и когато прикладът се отдели от страната ми, продължих много бавно да извивам дулото на пушката към тигрицата. Сега ръката ми бе съвсем обтегната и започнах да чувствам тежестта на пушката. Оставаше още малко, за да извия дулото, а тигрицата, която нито за миг не бе свалила очи от моите, все още гледаше нагоре към мен и доволният израз не бе напуснал лицето и.

Колко време мина, докато опиша с пушката трите четвърти кръг, не бих могъл да кажа. На мен, който гледах тигрицата в очите и поради това не можех да следя движението на цевта, ми се струваше, че ръката ми е парализирана и че никога няма да успея да завърша кръга. Но

най-сетне успях да извия пушката и щом дулото се насочи в тялото на тигрицата, натиснах спусъка.

Чух гърмежа, който прозвуча страшно силно в това ограничено пространство, и почувствах ритането на пушката и ако нямах тези две осезаеми доказателства, че пушката бе гръмнала, щях да помисля, че съм жертва на един от онези кошмарни сънища, в които напразно дърпаш спусъка на пушка, която никога не гръмва в критичния момент, защото не забелязах никакъв непосредствен резултат от дадения изстрел.

Тигрицата постоя известно време съвсем неподвижна, а после много бавно главата ѝ се отпусна върху нейните проснати лапи, като същевременно бликна струя кръв от отворената от куршума рана. Ударът бе попаднал в гръбначния ѝ стълб и бе разкъсал горната част на сърцето ѝ.

Двамата мъже, които вървяха на няколко метра подире ми и не можеха да видят тигрицата зад дебелия канара, спрели, щом ме видели да се спирам и извъръщам глава. Те инстинктивно почувстваха, че аз съм видял тигрицата, и от държанието ми заключили, че тя е наблизо. Мадхо Синг след това ми каза, че поискал да ми извика да хвърля яйцата и да хвана пушката с две ръце.

След като дадох изстрела и отпуснах дулото на пушката, Мадхо Синг, комуто дадох знак, дойде да я вземе от мен, защото изведнъж краката ми се подкосиха, та се отправих към падналото дърво и седнах. Преди още да погледна ходилата на лапите ѝ, знаех, че тигрицата, която бях изпратил в щастливите ловни селения, е Чоугарският човекоядец и че ножиците, които ѝ бяха помогнали да пререже нишките на шестдесет и четири човешки живота (жителите на окръга твърдяха, че били двойно повече), се бяха обърнали и докато всички козове бяха в нейни ръце, прерязаха нишката на собствения ѝ живот.

Три неща, които на пръв поглед изглеждаха в мой уцърб, всъщност бяха в моя полза: яйцата, които държах в лявата си ръка, леката пушка, която носех, и фактът, че тигрицата беше човекоядка. Ако яйцата не бяха в ръката ми, щях да държа пушката с две ръце и когато се обърнех и видех тигрицата толкова близо до себе си, инстинктивно щях да се обърна лице с лице към нея и тя нямаше да се въздържа да ме нападне, като вижда, че не стоя неподвижен, и

неминуемо щеше да скочи върху мен. И после, ако пушката ми не беше лека, невъзможно би ми било да я извия по начина, по който ми се налагаше да сторя това, а след това да гръмна с напълно протегнатата ръка. Най-сетне, ако тигрицата беше обикновен тигър, а не човекоядец, като се видя на тясно, щеше да избяга, като ме изтласка от пътя си. А когато тигър те изтласка от пътя си, крайт е фатален.

Докато двамата ми другари заобиколиха и се качиха по хълма, за да отвържат бивола и донесат въжетото, което ни трябваше за друга, и то по-приятна работа, аз се изкатерих по скалите и се изкачих по дерето, за да върна яйцата на законния им собственик. Признавам си, че и аз съм също така суеверен като всички свои колеги ловци. На три пъти в продължение на цели месеци, общо над година време, се бях мъчил, и то усилено, да стрелям по тази тигрица, но все не успявах. А сега, няколко минути след, като взех яйцата, щастиято ми се усмихна.

Яйцата, които през всичкото време стояха невредими в шепата на лявата ми ръка, бяха още топли, когато отново ги поставих в малката вдлъбнатина на скалата, която служеше за гнездо. А когато половин час след това минах пак оттам, майката-чухал ги бе закрила и цветът ѝ така се сливаше с пъстрата канара, че и за мен, макар че знаех точно мястото, където се намираше гнездото, беше трудно да я различа от околната среда.

Биволът се бе така опитомил след няколкомесечно гледане, че вървеше подир хората като куче. Сега той се спусна по хълма подир двамата мъже, подуши малко тигрицата и легна на пясъка, за да преживя със задоволство храната си, докато ние завързахме тигрицата за един здрав прът, който двамата мъже отсякоха.

Опитах се да накарам Мадхо Синг да се върне в хижата и доведе хората да ни помогнат, но той не искаше и да чуе за това. Той и другарят му за нищо на света не се съгласяваха да споделят с друго честта да докарат човекоядеца в хижата. Той твърдеше, че ако аз им помогна, като често спираме, за да си почиваме, пренасянето на тигъра нямало да бъде много трудно. Ние бяхме трима здрави мъже — двамата свикнали от детинство да носят тежки товари — и тримата закоравели от планинския живот. Но при все това задачата, с която се нагърбихме, бе херкулесовска.

Пътеката, по която бяхме слезли, бе твърде тясна и с премного завои, за да може по нея да се носи свободно дългият прът, та поради

това с чести почивки, за да поемаме дъх и наместваме подложките, за да не се впива твърде прътът в мускулите на рамената ни, минахме право нагоре по хълма из сплетени малинови и бриарови гъсталаци. По тези трънаци оставихме част от облеклото и кожата си, та къпането ми през следните дни се превърна в истинско мъчение.

Слънцето още огряваше околните хълмове, когато трима рошави и много щастливи мъже, следвани от един бивол, вкараха тигрицата в Кала-Агарската горска хижа, и от тази вечер до ден-днешен никакво човешко същество не е бивало убито, нито пък ранено из стотиците квадратни километри планини и долини, над които Чоугарската тигрица бе върлувала цели пет години.

Аз поставих още един кръст и дата върху картата на Източен Кумаон, която виси на стената пред мен — датата и кръста на тигрицата-човекоядка. Кръстът е на две мили западно от Кала-Агар, а датата под него е 11 април 1930 година.

Ноктите на тигрицата бяха пречупени и стърчаха като четки и един от кучешките ѝ зъби бе счупен, а предните ѝ зъби бяха изтрети до костта. Тези ѝ недостатъци именно я бяха превърнали в човекоядец и направили негодна да удави моментално и без чужда помощ голяма част от хората, които бе нападнала след онзи нещастен ден, когато я лиших от помощта на младата ѝ дъщеря, която по погрешка убих при първото си посещение.

[1] Карфалово дърво — вирее в индийските планини на около 1 800 м. височина, достига до 2 м., и дава дребни червени сладки плодове — любима храна на хората и мечките. — Б.пр. ↑

[2] Бутия — човек отвъд границата. — Б.пр. ↑

[3] Гур — нерафинирана захар. — Б.пр. ↑

[4] Пипалово дърво — вид фикусово дърво в Индия. — Б.пр. ↑

[5] Саду — индийски аскет, или свят човек. — Б.пр. ↑

[6] Тар — вид индийски див козел. — Б.пр. ↑

[7] Терай — блатист пояс между Хималайските предпланини и равнините. — Б.пр. ↑

[8] Какар — лаещ елен. — Б.пр. ↑

ПОУАЛГАРСКИЯТ САМЕЦ

На пет километра от нашата зимна къща в самото сърце на гората има открита поляна, дълга четиристотин и широка двеста метра, покрита със смарагденозелена трева и обградена с големи дървета, обвити с пълзящи тръстики. На тази поляна, която нямаше равна на себе си по красота, за пръв път видях тигъра, известен из целите Съединени провинции под името Поуалгарския самец, който от 1920 до 1930 година представляваше за всички ловци на едър дивеч най-търсеният и желан трофей.

През една зимна утрин слънцето току-що бе изгряло, когато минавах по билото, на хълма над поляната. В дъното ѝ двадесетина диви червени кокошки ровеха из окапалите листа край едно кристално бистро ручейче, а повече от петдесет лаещи елена бяха пръснати и пасяха из смарагдено зелената трева. Наблюдавах тази картина, седнал на един дънер с цигара в уста, когато най-близката до мен кошута вдигна глава, обърна се към мен и нададе тревожен вик. В следващия миг Самецът изскочи на поляната из гъстите шубраци под мен. Той застана една дълга минута с високо вдигната глава, наблюдавайки картината, която се откриваше пред очите му, а после с бавни и спокойни крачки се упъти през поляната. Със своя богато обагрен зимен кожух, осветен от утринното слънце, той представляваше истинска наслада за окото, докато, извъръщайки глава ту вляво, ту вдясно, минаваше надолу по широката пътека, която елените му бяха проправили в тревата. Той легна при ручея и, утоли жаждата си, после прекоси отсреща, навлизайки в гъстите гористи джунгли отгътък, и изрева три пъти в знак на доволство от страхопочитанието, засвидетелствано му от обитателите на джунглите. Защото от момента, когато той излезе на поляната, нямаше елен, който да не издаде тревожен вик, кокошка да не изкудкудяка, маймуна — от цялото стадо маймуни по дърветата — да не изкряка.

Тази сутрин Самецът бе излязъл на далечна обиколка, защото леговицето му се намираще в едно дърво на десет километра отук.

Понеже живееше в област, където обикновено ловяха тигрите с помощта на слонове, той бе постъпил твърде благоразумно, като си бе избрал този дом. Дерето, което минаваше между предхълмията в подножието на планината, беше дълго един километър, а от двете му страни се издигаха стръмни хълмове, достигащи до триста метра височина. На горния край на дерето имаше водопад, висок около седем метра, а в долния край, гдето водата си пробиваше път през пласт червена глина, то се стесняваше на два метра и половина. Всеки ловец, който би желал да премери силите си със Семеца у дома му, би трябвало по неволя да опита щастието си пеша. Това сигурно убежище, от една страна, и наредбите на властта, които забраняваха нощната стрелба, от друга, даваха възможност на Семеца да опази невредима скъпата си кожа.

Много хора бяха правили упорити опити да го хванат с помощта на биволи, поставяни като примамка, но никой още не бе успял да даде изстрел по Семеца, макар че, доколкото ми е известно, животът му е висял на косъм на два пъти.

Първия път, след като една хайка била идеално проведена, възето, на което бил окачен маханът, в критичния момент се оплело в пушката на Фред Андерсон, а втория път Семецът се озовал до махана, преди още да започне хайката, и заварил Еди Хюиш да пълни лулата си. И в двата случая го видели само на няколко метра разстояние и докато Андерсон казваше, че бил голям колкото шотландско пони, Еди твърдеше, че бил колкото магаре.

През зимата, след като тези двама мъже и много други като тях бяха правили редица несполучливи опити да убият тигъра, аз заведох нашия комисар Уиндам, който по-добре от всеки друг познаваше тигрите в Индия, на едно пожарище на горния край на дерето, в което живееше Семецът, за да му покажа пресните отпечатащи от стъпки, които бях открил същата сутрин в пожарището. Уиндам се придружаваше от двама от най-опитните си шикари и след като тримата измериха и разгледаха внимателно стъпките, Уиндам каза, че опънат на колчета, тигърът ще дойде 3,05 метра на дължина от колче до колче; единият шикари казваше, че ще излезе 3,18 метра по извивките, а другият твърдеше, че и ще излезе 3,21 метра или малко повече. И тримата еднородно заявиха, че не са виждали никога следи на по-голям тигър.

През 1930 година Министерството на горите започна масово изсичане на гората в местността около леговището на Самеца и той, обезпокоен и подплашен, смени леговището си. Това узнах от двама ловци, които си бяха извадили ловни билети, с цел да убият тигъра. Ловните билети се издават само за петнадесет дни в месеца и през тази зима много ловни дружини се изредиха една след друга, без да успеят да срещнат тигъра.

Към края на зимата един стар пощенски бегач, който минаваше край портата ни всяка сутрин и всяка вечер, правейки своя дванадесеткилометров маршрут от нас до едно планинско село и обратно, дойде при мен една вечер и ми съобщи, че като излизал тази сутрин от нашето село, открил най-големите дири на тигър, каквито бил виждал въобще през своята тридесетгодишна служба. Тигърът, каза той, бил дошъл от запад и след като вървял около двеста метра по пътя, тръгнал на изток, като хванал една пътека, която започвала от едно бадемово дърво. Това дърво се намираше на около шест километра от нашата къща и представляваше добре известен пътен знак. Пътят, който бе хванал тигърът, минава цял километър през много гъсти джунгли, преди да пресече едно широко речно корито, а после се съединява с пътеката за говеда, която обикаля подножието на хълмовете и след това навлиза в дълбока и гъсто обрасла с дървета долина — тъкмо подходящо място, което тигрите обичат.

Рано на другата сутрин, последван от Робин, излязох да разгледам местността, като целта ми беше да се добера до онази точка, където пътеката за говеда навлизаше в долината, защото тук се виждат следите на всички животни, които влизат или излизат от гората. Още като тръгнахме, Робин сякаш разбра, че ни предстои много специална задача, та не обърна ни най-малко внимание на дивите кокошки, които вдигнахме, на пасящия елен, който ни остави почти да се доближим до него, и на двата самбурски елена, които бяха застанали и ревяха срещу нас. Там, където пътеката навлизаше в долината, пътят беше каменист и когато стигнахме, Робин наведе глава и много внимателно започна да души камъните, а като му дадох знак да продължава, той се обърна и тръгна надолу по пътеката, вървейки един метър пред мен. По държането му познах, че е надушил тигъра и че дирята му беше прясна. Сто метра по-надолу, където пътеката ставаше равна и вървеше в подножието на хълма, почвата беше мека. Тук забелязах дирите на

тигър и един поглед беше достатъчен да ми даде да разбера, че сме по дирите на Самеца и че той е само на една или две минути разстояние пред нас.

Отвъд меката почва пътеката вървеше триста метра из камънаци, преди да се спусне стръмно надолу, за да излезе на открита равнина. Ако тигърът не се отклонеше от пътеката, може би щяхме да го видим на това открито място. Извървахме още петдесет метра, когато Робин се спря и след като започна да души внимателно един стрък трева отляво на пътя, изви и навлезе в тревата, която тук бе висока шестдесет сантиметра. От другия край на тревата започваше място, широко около четиридесет метра и обрасло с клеродендрони. Тези растения се срещат във вид на гъсти храсти, достигат един и половина метра височина и имат широко разперени листа и големи съцветия, прилични на дивите кестени. Тук обичат особено много да се крият тигрите, самбурските елени и дивите свине заради дебелимата им сянка.

Когато Робин стигна до клеродендроните, той се спря и се отдръпна заднишком към мен, давайки ми по този начин да разбера, че не вижда в отсрещните храсти и иска да го нося. Повдигнах го, турих задните му крака в левия си джоб и след като провря предните си лапи под лявата ми ръка, той се почувства сигурно и удобно настанен, а на мен и двете ми ръце бяха свободни да боравят с пушката. В подобни случаи Робин беше крайно сериозен и каквото и да видехме, както и да се държеше пляквата ни преди или след изстрела, той не мръдваше, за да не отклони или пък да закрие дивеча от погледа ми. Предвижвайки се много бавно, извървахме половината път през клеродендроните, когато забелязах, че храстите непосредствено пред нас се клатят. Почаках, докато тигърът излезе от храстите, и пристъпих напред, очаквайки да го зърна всред почти голите джунгли, но той никъде не се виждаше. А когато свалих Робин на земята, той сви вляво, показвайки, че тигърът бе слязъл в едно близко, дълбоко и тясно дере. Това дере водеше към подножието на пуст хълм, по който имаше пещери, из които често се мяркаха тигри. Но понеже аз сега не бях въоръжен така, че да мога да се справя с тигъра от близко разстояние, а освен това, понеже бе време за закуска, Робин и аз се обърнахме кръгом и се упътихме към къщи.

След закуска се върнах сам, въоръжен с тежка 0,450-калибрена пушка, и като се приближих до хълма, който в старо време бил

използуван от местните жители за сборен пункт срещу нашествениците гурки, чух звънтене на голяма биволска хлопка и един човек, който викаше нещо. Тези звукове долитаха до мен откъм върха на хълма, който е плосък и широк около половин декар, та затова се изкачих там и видях, че един човек се бе покатерил на някакво дърво, удряше по изсъхнал клон с тъпото на брадвата си и викаше, а около дънера на дървото се бяха събрали биволи. Като ме видя, човекът ми извика и съобщи, че съм пристигнал тъкмо на време, за да спася него и биволите му от един шейтан — тигър, голям като камила, който от няколко часа ги гонел. От думите му разбрах, че той е пристигнал на хълма непосредствено след като Робин и аз си бяхме тръгнали за вкъщи, и като тръгнал да реже бамбукови листа за своите биволи, видял един тигър да се приближава към него. Той извикал, за да прогони тигъра, както правил това много пъти по-рано, но вместо да си отиде, този тигър започнал да ръмжи. Тогава човекът си плюл на петите и последван от биволите си, се изкатерил на най-близкото дърво. Без да обръща внимание на виковете му, тигърът започнал да обикаля около дървото, а биволите насочили глави към него. Тигърът е чул вероятно, че аз идвам, защото си отишъл минута преди да пристигна. Този човек беше мой стар приятел, който, преди да се скара с главатаря на своето село, бе ходил често на лов из тези джунгли без позволено с пушката на главатаря. Сега той ме помоли да го изведе заедно с биволите му из джунглите. При това положение му казах да mine напред, а аз тръгнах отзад, за да гледам някой бивол да не се отклони от пътя. Отначало биволите не искаха да разтурят здравия кръг, който бяха образували, но след като ги подканихме по-настойтелно, успяхме да ги накараме да тръгнат и бяхме на средата на откритата равнина, за която споменах, когато чухме тигърът да реве в джунглите отдясно.

Селянинът ускори крачките си и аз подканих биволите да побързат, защото имахме да изминаваме два километра много гъсти джунгли, които се простираха между нас и широкото голо речно корито, зад което се намираще селото на моя приятел; там биволите му щяха да бъдат в безопасност.

Спечелил съм си славата, че повече обичам да фотографирам животните, отколкото да ги убивам, та преди да се разделим с приятеля ми, той ме помоли този път да оставя настрана снимките и да убия тигъра, за когото ми каза, че бил толкова голям, че можел да изяде по

един бивол на ден, и за двадесет и пет дни да го съсипе. Обещах му да сторя всичко, което е по силите ми, и се върнах обратно по същия път до откритата равнина, за да преживея нещо, което се отпечата завинаги и дълбоко в паметта ми, и то с всичките си подробности.

Излязъл на равнината, седнах да почакам тигърът да ми открие местонахождението си или пък да разбере от обитателите на джунглите къде се намира. Беше около три часа след обяд и понеже слънцето грееше топло и приятно, отпуснах глава върху присвитите си колене и съм подремнал така няколко минути, когато чух тигърът да реве. След това той продължи да реве през няколко минути.

Между равнината и хълмовете има пояс от най-гъсти нискостъблени джунгли, широк около километър и дълъг стотици километри. Разбрах, че тигърът се намираше на хълма отвъд тези джунгли — на около километър от мен, а по начина, по който реवेशе, явно бе, че си търси другарка.

Стар коларски път, прокаран преди няколко години за свличане на дървен материал, започваше от горния ляв ъгъл на равнината близо до мястото, където бях седнал, и вървеше почти в права линия към мястото, откъдето реवेशе тигърът. Този път би ме извел в посока към ревящия тигър, но по хълма растеше висока трева, а без помощта на Робин вероятността да го открия бе слаба. Затова вместо да тръгна да диря тигъра, реших, че той трябва да дойде да ме търси. Бях твърде далеч, за да може той да ме чуе, затова изтичах нагоре по коларския път на няколкостотин метра, сложих пушката си на земята, изкачих се на върха на едно високо дърво и извиках три пъти. Тигърът веднага ми се обади. Спуснах се по дървото, хукнах обратно, ревейки, и излязох на равнината, без да успея да намеря подходящо място да седна и дочакам тигъра. Нещо трябваше да се направи, и то бързо, защото тигърът вече се приближаваше, и тъй, след като подминах една малка вдлъбнатина в земята, пълна с мътна воняща вода, проснах се по корем на откритата поляна на двадесетина метра от мястото дето пътеката навлизаше в нискостъблените гъсталаци. От тази точка виждах ясно на петдесет метра нагоре по коларския път, където един храст, надвиснал над пътеката, препречваше погледа ми по-нататък. Ако тигърът слезеше по коларския път, както очаквах, реших да стрелям по него веднага след като премине това препятствие.

Отворих пушката, за да се уверя още един път, че е пълна, отпуснах предпазителя и подпрял удобно лакти на меката трева, зачаках да се появи тигърът. Не бях викал, откакто излязох на равнината, и за да му дам правилна насока, изревах сега тихо, на което той веднага ми отговори от разстояние сто метра. Ако вървеше с обичайната си бързина, според мен той трябваше да мине покрай храста след тридесет секунди. Преброих бавно това число и продължих да броя до осемдесет, когато с крайчеца на окото си забелязах едно движение вдясно пред себе си, където храсталаците бяха само на десетина метра от мен. Обърнах очи в тази посока и видях една голяма глава да се подава над храстите, които тук бяха високи около метър и двадесет. Тигърът бе само на около половин метър навътре в гъсталака и се виждаше само главата му. Когато извих много бавно дулото на пушката си нататък и се прицелих, забелязах, че главата му не бе насочена съвсем право срещу мен, а понеже стрелях нагоре, а той гледаше надолу, премерих се на два и половина сантиметра под лявото му око, натиснах спусъка и през следващия половин час едва не умрях от страх.

Наместо да падне мъртъв, както очаквах, тигърът се вдигна, опънат цял във въздуха над храстите, и падна възник върху едно дърво, дебело около тридесет сантиметра, съборено от бурите, но още зелено. Той се хвърли с невероятна ярост върху това дърво и започна да го къса на парчета, ревейки непрестанно, и то с ужасен рев, който смразяваше кръвта ми, сякаш че нападаше най-върлия си неприятел. Клоните на дървото хвърчаха наоколо като откъснати от буря, а храстите откъм моята страна се тресяха и издуваха и всеки момент очаквах да се хвърли върху мен, защото, когато стрелях, той ме гледаше и знаеше къде съм.

Толкова се уплаших, че дори не посмях да напълня отново пушката си от страх да не би най-слабото ми движение да привлече вниманието на тигъра. Половин час лежах така и се обливах в пот, поставил единия си пръст върху левия спусък. Най-сетне клоните на дървото и храстите престанаха да се тресат и ревовете му станаха поредки и в края на краищата за голямо мое успокоение спряха. Аз продължих да лежа съвсем неподвижен още половин час с ръце, изтръпнали от тежестта на пушката, а после, помагайки си с пръстите на краката, започнах да се издърпвам назад. Като се предвижвах по

този начин на около тридесетина метра, изправих се на крака и пропълзявайки ниско по земята, се отправих към спасителния заслон на най-близкото дърво. Тук постоях няколко минути и понеже сега всичко бе тихо, слязох и се упътих към къщи.

На другата сутрин се върнах, придружен от един от своите хора, опитен в катерене по дърветата. Миналата вечер бях забелязал, че на края на откритата поляна имаше дърво на около четиридесет метра от мястото, където беше паднал тигърът. Приближихме се много внимателно до това дърво и аз заставах до него, а моят човек се изкачи на върха му. След като разгледа дълго и внимателно цялото място наоколо, той погледна към мен и поклати глава, а когато слезе на земята, ми обясни, че храстите били смачкани на голямо разстояние, но тигърът не се виждал.

Накарах го отново да се покатери на дървото, като му казах да внимава добре и да ме предупреди, ако види някакво движение из храстите, а аз отидох напред, за да разгледам мястото, където тигърът бе вилнял. Той бе изпочупил клони и изкъртил големи парчета от самото дърво, изкоренил бе едни храсти, а други — изскубал до корен. Наоколо беше напръскано с много кръв, а на земята имаше две локви съсирена кръв, до една, от които лежеше парче кост 2,5 на 2,5 сантиметра, която, след като разгледах внимателно, установих, че бе част от черепа на тигъра.

Никакви кървави дири не извеждаха наникъде и това обстоятелство, съпоставено с двете локви кръв, доказваше, че тигърът е бил още тук, когато съм си отишъл, и че предпазните мерки, които бях взел миналата вечер, са били много необходими, защото, когато предприех своето „отстъпление“, съм бил само на десет метра от най-опасния звяр в света — един току-що ранен тигър. Обикаляйки мястото, открих по листата, които се бяха докосвали до лицето му, тук-там слаби кървави петна. Забелязах, че тези следи, установяващи посоката, в която е минал тигърът, извеждаха по права линия до една индийска топола на двеста метра отук. После се върнах и се покатерих на дървото, където се бе качил моят човек, за да хвърли отгоре поглед върху мястото, което трябваше да извървя, защото имах неприятното чувство, че ще заваря тигъра жив — застрелян в главата тигър може да живее с дни, а може и да оздравее от раните си. Наистина на този тигър липсваше част от черепа, но понеже никога

досега не бях имал случай да се справям с тигър в подобно състояние, не знаех дали ще живее няколко часа или дни, или пък въобще ще остане жив, за да си умре от старост. Затова реших да постъпя с него, както се постъпва обикновено с ранен тигър, и при гонитбата му да не поемам рискове, които биха могли да се избягнат.

Видях от високото дърво, че малко вляво от правата линия, водеща към индийската топола, имаше две дървета — по-близкото на тридесет метра от кръвта, а другото петдесет метра по-нататък. Оставих човека на дървото, слязох, взех пушката си и една двуцевка със сто дребни сачми и много предпазливо се доближих до по-близкото дърво, по което се изкатерих на десет метра височина, след което издърпах отгоре пушката и двуцевката с помощта на здрава връвчица, на която ги бях вързал. Поставих пушката в един чатал на дървото, откъдето можех удобно да я грабна в случай на нужда, и започнах да ръся храсталаците с дребни сачми метър след метър до подножието на второто дърво. Правех това, с цел да откроя тигъра, като предполагах, че е жив и се върти насам, защото един ранен тигър, като чуе изстрел наблизо или пък го удари сачма, или започва да реве, или се хвърля да напада. Като не успях да откроя тигъра, отидох до второто дърво и поръсих храсталаците на няколко метра през индийската топола, като последният изстрел дадох в самото дърво. Стори ми се след този последен изстрел, че чух едно слабо ръмжене, но то не се повтори и аз го отдадох на въображението си. Торбата ми с патрони беше вече празна, затова извиках човека, обявих днешната ни работа за приключена и се върнах в къщи.

Когато се завърнах на другата сутрин, заварих моя приятел — биволаря — да пасе биволите си на равнината. Той въздъхна с голямо облекчение, като ме видя, а после ми обясни защо. Тревата беше още росна, но намерихме сухо място, където седнахме да изпушим по една цигара и да си разкажем кой какво бе преживял. Моят приятел, както вече споменах, беше ловувал без разрешение твърде дълго време и понеже беше прекарал целия си живот из джунгли, където и ловуваше, и пасеше биволите си, естествено, че познаваше тези, джунгли много добре.

След раздялата ни онзи ден при широкото голо речно корито той прекосил на отсрещната страна, седнал и се послушал, надявайки се да чуе нещо от посоката, в която бях тръгнал. Чул да реват два тигъра, чул

и гърмежа ми, и дългото бесуване на тигъра и много естествено заключил, че съм убил единия от тигрите и че другият ме е удавил. Като се върнал на другия ден на същото място, озадачили го много стоте изстрела, а тази сутрин, не можейки повече да въздържа любопитството си, дошъл да види какво е станало. Привлечени от дъха на кръв, биволите му показали мястото, където бил паднал тигърът, и той видял засъхналите локви и парчето кост. Според него никое животно не би могло да живее повече от няколко часа с така разбит череп и той бе толкова сигурен, че тигърът е мъртъв, че предложи да откара биволите си в джунглите и да го намери с тяхна помощ. Слушал бях за тоя начин на дирене тигри с помощта на биволи, но сам аз не бях го опитвал и след като приятелят ми се съгласи да го обезщетя за всяка евентуална щета, аз приех предложението му.

Подбрахме биволите, двадесет и пет на брой, и придържайки се към линията, която бях осеял предишния ден със сачми, се отправихме към индийската топола, последвани от биволите. Напредвахме бавно, защото не само че трябваше да отстраняваме с ръце храстите, високи до брадите ни, за да гледаме къде да стъпим, но трябваше често да възпираме и биволите, които бяха склонни естествено да се отбиват встрани. Като се приближихме до индийската топола, гдето храстите бяха по-редки, видях малка вдлъбнатина, пълна със смачкани окапали листа, по които личаха петна кръв, едни засъхнали, други, започнали да се съсирват, а едно съвсем прясно. А когато попипах земята, тя бе топла. Макар и невероятно, тигърът бе лежал в тази вдлъбнатина предишния ден, когато изстрелях стоте патрона, и се бе махнал едва след като е видял, че ние с биволите се приближаваме. Биволите сега видяха кръвта и започнаха да ровят земята с копитата си и да пръхтят. Но понеже се уплашиха, да не би да се озовем срещу един тигър, готов да ни нападне, и раздразнените биволи, хванах приятеля си за лакътя и го накарах да се обърнем и излезем на откритата равнина, последвани от биволите. Когато излязохме на по-безопасно място, изпратих човека да си отиде в къщи, а пък аз му казах, че ще се върна на другия ден, за да се справя сам с тигъра.

Пътеката за джунглите, по която минавах всеки ден на отиване и на връщане от къщи, минаваше из мека почва и по нея днес, на четвъртия ден, открих пресните дири на голям мъжки тигър. Тръгнах по тези дири и видях, че тигърът бе влязъл в гъст шубрак на стотина

метра вдясно от индийската топола. Тук се появи едно неочаквано усложнение, защото, ако сега в тези джунгли срещнеш тигъра, не бих могъл да знам, без да го видя отблизо, дали е раненият тигър или друг. Но оставих да се справя с това усложнение, когато стане нужда. Да си блъскам главата предварително бе безполезно. Затова навлязох в храстите и се отправих към вдлъбнатината до дънера на индийската топола.

Нямаше кървави дири, по които да вървя, затова вървях цял час в зигзаг през храстите, в които беше невъзможно да видиш повече от няколко сантиметра пред себе си, докато излязох на речно корито, широко около три метра. Погледнах нагоре по него и зърнах левия заден крак и опашката на тигър. Тигърът стоеше съвсем неподвижен, тялото му бе скрито зад едно дърво и се виждаше само този му крак. Вдигнах пушката си, но после я свалих. Лесно би било да му счупя крака, защото тигърът бе само на десетина метра от мен, и точно така трябваше да постъпя, ако пред мен стоеше раненото животно. Но из тази местност имаше два тигъра, а ако счупех крака на другия, само бих си удвоил трудностите, които и без това бяха значителни. Изведнъж кракът се отдръпна и чух как тигърът се отдалечи, а след като отидох на мястото, където беше застанал, открих няколко капки кръв, но вече беше твърде късно да съжалявам, че не му счупих крака.

По-нататък на петстотин метра имаше поточе. Твърде вероятно бе точно сега, когато тигърът се съвземаше от нанесената му рана, да се упъти към него. С цел да пресека пътя му или ако не успея да сторя това, да го причакам при водата хванах една пътека, като знаех, че тя извежда на ручея, и вървях известно време по нея, когато един самбурски елен изляз от лявата ми страна и хукна през джунглите. Явно бе, че сега тигърът се намираще някъде около мен, и щом направих няколко крачки, чух как сух клон се счупи с голям шум, сякаш някакво едро животно пада върху него. Звукът долетя от разстояние петдесет метра, точно оттам, където бе излязъл еленът. Самбурът по безсъмнен начин бе предупредил обитателите на джунглите за присъствието на тигър, а само тигърът би могъл да строши сухия клон. Затова се сниших и като пълзях на ръце и крака, се отправих по посоката, откъдето дойде звукът.

Храстите тук бяха високи два до пет метра, с гъсто обрасли с листа горни клони, но с малко листа по стъблата, така че през тях

можех да виждам на разстояние от три до пет метра. Така пропълзях тридесетина метра, като се надявах, че ако тигърът ме нападне, ще направи това отпреде ми (защото в никоя друга посока не бих могъл да стрелям), когато забелязах нещо червено, осветено от слънчевите лъчи, които се провираха между горните листа. Може би беше само купчина сухи листа, но може би беше и тигърът. Бих могъл да видя по-добре този предмет, като изляза около два метра вдясно, затова наведох глава така, че брадата ми се опря о земята, пропълзях това разстояние, влачейки се по корем, и като вдигнах глава, видях тигъра пред себе си. Той бе приклеknал и ме наблюдаваше, а слънцето огряваше лявата му плешка. Отправих му двата си куршума и той се преметна на една страна, без да издаде звук.

Застанал над него, разглеждайки великолепните му размери, не беше нужно да проверявам ходилата на краката му, за да се уверя, че пред мен лежеше Поуалгарският sameц.

Входната рана от куршума, изстрелян преди четири дни, бе закрыта от една бръчка на кожата му, а на задната част на главата му имаше дупка, която за голяма моя изненада беше идеално чиста и заздравяла. Знаех, че у дома се ослушвах за гърмежа на пушката ми, затова побързах да се върна и успокоя своите хора, а докато разказвах последната фаза от лова и пиех чаша чай, хората ми се насъбраха.

Придружен от сестра си, Робин и една група от двадесет души носачи, аз се върнах на мястото, където лежеше тигърът, и преди да го вържат с въжетата за една греда, сестра ми и аз го премерихме от носа до края на опашката и обратно. У дома пак го премерихме, за да се уверим, че не сме направили грешка първия път. Тези мерки са без всякаква стойност, защото нямаше обективни свидетели да ги удостоверят. Мерките обаче са интересни, защото показват с каква точност опитните планинци, могат да съдят за дължината на един тигър по отпечатъците от стъпките му. Уиндам, както си спомняте, каза, че тигърът е 3,05 метра от колче до колче, което представлява приблизително 3,15 метра по извивките. А докато единият шикари каза, че ще дойде 3,12 метра по извивките, другият каза, че ще дойде 3,15 метра или малко повече. Седем години след като тези изчисления бяха направени, сестра ми и аз установихме, че тигърът бе 3,18 метра по извивките.

Разказах тази история малко по-надълго, тъй като съм сигурен, че всички, които идваха гонят този тигър между 1920 и 1930 година, ще искат да узнаят как е завършил животът си Поуалгарският самец.

МОХАНСКИЯТ ЧОВЕКОЯДЕЦ

На двадесет и пет километра от лятната ни къща в Хималаите от изток към запад се простира дълга планинска верига, висока три хиляди метра. По горните склонове на източния край на тази верига расте в изобилие див овес. Точно под това място планината се спуща на редица отвесни стени до река Кози.

Един ден група жени и девойки от селото, което беше разположено на северния склон на планината, косели див овес. Изведнъж сред тях се появил тигър. Настъпила паника. Жените се разбягали на всички страни. Една бабичка се препънала и се търколила надолу по стръмния склон. Тигърът, уплашен от писъците на жените, изчезнал също така тайнствено, както се появил. Скоро след това жените отново се събрали. Страхът им попреминал. Слезли по тревистия скат и като надникнали от стръмната скалиста стена, видели бабичката да лежи на една тясна издатина на няколко метра под тях.

Жената казала, че била тежко ранена. По-късно обаче се установило, че единият ѝ крак и няколко ребра били счупени и че не могла да се движи. Започнали спор как да ѝ помогнат и най-сетне решили, че това е мъжка работа. Понеже никоя от жените не искала да остане там, казали на ранената, че ще се върнат в селото за помощ. Жената обаче започнала да ги моли да не я оставят сама. Едно шестнадесетгодишно момиче се трогнало от молбите ѝ и доброволно решило да остане при нея. И тъй, докато останалите жени тръгнали за селото, момичето слязло вдясно, където през един процеп в скалата успяло да стъпи на ръба.

Ръбът се простирал до половината лице на скалата и само на няколко метра от мястото, където лежала жената, завършвал с плитка вдлъбнатина. Боейки се да не падне от ръба и да се убие върху скалите на десетки метри под нея, тя помолила девойката да я премести във вдлъбнатината и тя успешно изпълнила тази трудна и опасна задача. В тази вдлъбнатина имало място само за един човек, та девойката

приклепнала, както само една индийка може да приклепна, на ръба срещу жената.

Селото се намирало на шест километра. Двете жени на ръба на скалата започнали безкрайно да пресмятат колко ли време ще мине, докато другарките им се върнат в селото, кои мъже ще сварят там по това време, колко ще им трябва да обяснят случката и най-сетне след колко време ще пристигне спасителната команда.

Разговаряли шепнешком от страх да не би тигърът да се е скрил наоколо и да ги чуе. Изведнъж жената отворила уста, смразена от ужас, а девойката, като забелязала изписания по лицето ѝ страх и посоката, в която била вперила очи, извила глава и видяла през рамото си как тигърът изскочил от процепа в скалата и се запътил към ръба, на който стояли.

Всички вие, вярвам, сте преживели кошмари, при които краката и гласът ви се парализират, когато някой ужасен звяр, страшен и чудовищен на вид, пристъпва към вас, за да ви погуби, кошмари, при които се събуждате целите облени в пот, с въздишка на благодарност към бога, че всичко е било само сън. Горкото момиче не е преживяло такова щастливо пробуждане от своя кошмар. Не е необходимо голямо въображение, за да си представим картината: една скалиста стена с тесен ръб по нея, завършващ с вдлъбнатина, в която лежи ранената жена; едно младо момиче, смразено от страх, приклепнало на ръба, и един тигър, който полека допълзва до него — път за бягство наникъде; помощ отникъде.

Моти Синг, един мой стар приятел, бил в селото на гости на болната си дъщеря, когато пристигнали жените. Той застанал начело на спасителната команда. Когато тази команда се спуснала по тревистия скат и надникнала от скалата, заварила жената припаднала, а по ръба личали петна кръв.

Отнесли ранената жена в селото, а когато дошла на себе си и разказала случилото се, Моти Синг без никакво колебание тръгнал веднага и извървял цели двадесет и пет километра път, за да дойде при мен. Той бе стар човек, над шестдесетгодишен, но се засегна, когато загатнах, че е изморен и трябва да си почине, та заедно тръгнахме да разследваме случая. За жалост обаче с нищо не можах да помогна, защото бяха минали двадесет и четири часа, та от храброто младо момиче, което доброволно останало до своята ранена другарка,

тигърът бе оставил само няколко парченца кости и изпокъсаните му и окървавени дрехи.

Това бе първата човешка жертва на тигъра, който по-сетне в официалните документи доби прозвището Моханския човекоядец.

След като изяде момичето, тигърът се спусна през зимата надолу по река Кози и издави по пътя си между другото двама чиновници от Министерството на благоустройството и снахата на нашия народен представител. При приближаването на лятото той се завърна на мястото, където бе удавил първата си жертва, а през следващите няколко години районът му на действие се простираше по цялата долина на река Кози от Какригат до Гаргия — пространство, дълго шестдесет километра. Най-сетне той установи леговището си на хълма над Мохан в землището на село Картканула.

На областната конференция, за която споменавам в един от по-раншните си разкази, трите тигъра-човекоядци, върлуващи из Кумаонската област, се редуваха по значение, както следва:

1. Чоугар, Найниталска околия.
2. Мохан, Алморска околия.
3. Канда, Гаруалска околия.

След като убих Чоугарския тигър, заместник-комисарят в Алмора, Бейнс, ми напомни, че съм изпълнил само част от своето обещание, дадено на конференцията, и че според списъка сега идвал редът на Моханския тигър. Той заяви, че тигърът все повече се настървявал и застрашавал околията. Миналата седмица убил трима души от село Картканула. И Бейнс ми предложи да замина именно за това село.

Докато се занимавах с Чоугарския тигър, Бейнс склонил няколко ловци да заминат за Картканула. Те стояли много пъти да пазят над умъртвени хора и животни, но не успели да срещнат човекоядеца и се върнали в базата си Раникет. Бейнс ми каза, че сега аз ще бъда сам в царството на тигъра — една необходима предохранителна мярка, защото при лова на тигър-човекоядец нервите на човека се изострят, а нещастните случаи са неизбежни, особено когато двама или повече души гонят едно и също животно.

Един страшно горещ майски ден аз, двамата ми прислужници и шестима гаруалци, които взех със себе си от Найни Тал, слязохме от влака, който пристига в един часа след обяд в Рамнагар, и поехме

пешком тридесет и пет километрова път за Картканула. Първия ден трябваше да извървим само десет километра, но когато пристигнахме в Гаргия, вече се мръкна. Бях тръгнал от къщи набързо, щом получих писмото на Бейнс, и нямах време да взема разрешение да отседнем в горската хижа в Гаргия, та спяхме на открито.

На другия бряг на река Кози, в Гаргия, има отвесна стена, висока няколко метра. Докато се опитвах да заспя, доту ми се, като че от тази стена падаха камъни в подножието върху скалите. Звукът приличаше досущ на сблъскването на два камъка. След известно време този шум започна да ме дразни, както това се случва на човек през горещите летни нощи, и понеже луната бе изгряла и осветяваше всичко наоколо и нямаше опасност човек да настъпи някоя змия, станах от походното легло и тръгнах на разузнаване. Открих, че този шум вдигат жабите в един мочурляк край пътя. Слушал съм странните звуци на земните и водните жаби и на жабите, които живеят по дърветата, из най-различни краища на света, но не съм чувал нищо по-странно от крякането на жабите в Гаргия през май.

На другата сутрин тръгнахме много рано и извървахме осемнадесет километра до Мохан, преди слънцето да започне истински да пече. Докато моите хора приготвяха яденето, а прислужниците ми правеха закуската, пазачът на хижата, двама горски пазачи и няколко търговци от Моханския пазар ми разказаха няколко истории за Моханския човекоядец. Най-прясната история описваше подвизите на един рибар, който ловил риба в река Кози. Един от горските пазачи с гордост твърдеше, че участвал в това приключение. Той много картинно ни описа как веднъж излязъл с рибаря и като минали един завой на реката, се изправили лице с лице с човекоядеца. Рибарят хвърлил въдицата си и грабнал пушката от рамото му и хукнали да бягат, колкото им сила държи, подгонени от тигъра.

— Обърнахте ли се да погледнете назад? — попитах аз.

— Не, сахиб — каза той със снизходителна усмивка спрямо моето невежество.

— Как може да се обърне човек назад и да гледа, когато си е плюл на петите, за да се спаси?

Той ни разказа още как рибарят, който бягал на разкрач пред него, се препънал на една поляна, обрасла с гъста трева, и паднал върху една заспала мечка, след което настъпила голяма бъркотия.

Разнесли се много викове и всички, включително и мечката, хукнали да бягат в различни посоки, а рибарят се изгубил и след дълго лутане намерил пътя за хижата и се карал много на горския, загдето избягал с пушката си, а оставил него — рибаря — сам да се справя с празни ръце с тигъра-човекоядец и с раздразнената мечка. Горският пазач привърши разказа си, добавяйки, че рибарят още на другия ден си заминал от Мохан под претекст, че си наранил крака, когато се препънал о мечката, и че и без това нямало никаква риба за ловене в река Кози.

Към обяд бяхме готови, да продължим пътя си. Малката Тълпа от хора, които се бяха събрали да ни изпратят, ни предупредиха да внимаваме добре за човекоядеца из гъстите гори, през които минаваше пътеката, и ние започнахме да се изкачваме на хиляда и двеста метра височина до Картканула.

Напредвахме бавно, защото моите хора носеха тежки товари, пътеката беше крайно стръмна, а жегата — ужасна. Горе, в селото, преди известно време станало някакво произшествие, поради което била изпратена полиция от Найни Тал, затова ми бяха казали да взема със себе си всичко необходимо за мен и хората ми, тъй като поради неуреденото още положение нямало да мога да се снабдя с нищо на самото място. Ето защо моите хора носеха тежките товари.

Късно подир обяд след много почивки стигнахме до границата на селските ниви. Понеже не съществуваше вече опасност за хората ми да бъдат удавени от човекоядеца, аз ги оставих и сам се упътих към горската хижа, която се виждаше от Мохан и която горските пазачи ми посочиха като най-удобното място за нощуване през време на престоя ни в Картканула.

Хижата е кацнала на билото на върха, който се издига над Мохан. Отправих се към нея по една равна част на пътя, който минава по лицевата страна на върха. Като свих из една урва, обрасла с гъсти шубраци, натъкнах се на една жена, която пълнеше стомна с вода на едва цъцрецо чучурче от издълбано дърво. Понеже разбрах, че ако се приближа тихо с гумените си обувки, ще я уплаша, аз се изкашлях, за да привлека вниманието ѝ. Забелязах, че тя силно трепна при изкашлянето ми. Като подминах на няколко метра, спрях се да запаля цигара. След минута-две аз я запитах, без да извърщам глава, дали е безопасно човек да стои сам на такова усамотено място. Жената се

поколеба малко, а после ми отговори, че не било безопасно, но не могло да не се налее вода, а понеже в къщи нямало кой да я придружи, дошла сама. Няма ли мъж? Да, имала мъж, но той орял на нивите, а да се носи вода било женска работа. За колко време се напълня стомната? Още малко. Жената се престаши и пресрами и ето, че аз станях предмет на същински съдебно следователски разпит. Полицай ли съм аз? Не. Да не би да съм горски чиновник? Тогава кой съм? Човек като всички хора. Защо идвам? Да се опитам да помогна на населението на Картканула. Как? Като убия тигъра. Къде съм чул за човекоядеца? Защо съм дошъл сам? Къде са хората ми? Колко души са? Докога ще седя?

Докато не задоволи любопитството си, жената не обяви стомната за напълнена. Вървейки подире ми, тя ми посочи един от многото хълмове, които се спущаха от южната страна на планината, показва ми едно голямо дърво на тревист скат и ми каза, че човекоядецът преди три дни удавил под него една жена. За мен бе интересно да установя, че това дърво отстоеше само на двеста-триста метра от мястото, където отивахме ние — горската хижа. Стигнахме до пътека, която се изкачваше по хълма. Жената тръгна по нея и ми каза, че селото ѝ се намирало непосредствено зад хълма и че сега вече била в безопасност.

Онези от вас, които познават индийката, схващат, че бях постигнал значителен успех, особено като се има предвид, че тук неотдавна бяха ставали неприятности с полицията. Наместо да уплаша жената и да си спечеля по този начин неприязънта на всички селяни, аз успях с това, че я почаках да си напълни стомната и отговорих на няколкото въпроса, да си спечеля приятелка, която в най-скоро време щеше да уведоми цялото село, че не съм никакъв чиновник и че единствената цел на посещениято ми е да се опитам да ги отърва от човекоядеца.

Горската хижа се издигаше на малък хълм на двадесетина метра вляво от пътя. Понеже портата ѝ беше вързана само със синджир, отворих я и влязох. Стаята беше широка три на три метра и твърде чиста, но миришеше на мухъл и на застояло. По-сетне ми казаха, че никой не бил; влизал в нея, откакто преди осемнадесет месеца се появил човекоядецът. От двете страни на главната стая имаше две малки помещения, едното, от които служеше за кухня, а другото — за склад за дърва. Хижата представляваше отличен и безопасен подслон

за моите хора. Отворих задната врата, за да направя течение в стаята, а после излязох и избрах място между хижата и пътя за двадесеткилограмовата си палатка. В хижата нямаше никакви мебели, затова седнах на един камък край пътя, за да дочакам хората си.

Билото тук бе широко около петдесет метра и понеже хижата се намираше на южния склон на хълма, а селото — на северния, северният склон не се виждаше от нея. Поседях на камъка десетина минути, докато зад хребета откъм селото се показва човешка глава, а след нея втора и трета. Моята приятелка от чучура не се бе забавила да уведоми селото за пристигането ми. Когато в Индия се срещнат непознати хора и искат да узнаят един от друг нещо по някакъв въпрос, те по стар обичай се въздържат да говорят по този въпрос, който ги е събрал — било случайно или нарочно, — до последния момент. Междувременно те си задават въпроси за частните и семейните си работи, като например дали сте женен и ако сте женен, колко деца имате, момчета или момичета и по на колко години са те, с какво се занимавате, каква ви е заплатата и пр. Въпроси, на които другаде по света едва ли биха ви удостоили с отговор, в Индия, а пък особено в нашите планини, се задават така просто и на всяка крачка, че на човек, който е живял с тези хора, и през ум не му минава да се обиди от тях.

При разговора си с жената отговорих на много от обичайните въпроси, а въпросите от семеен характер, които една жена не е прието да задава, ми се зададоха, след като пристигнаха хората ми. Те бяха напълнили един чайник на чучура и в невероятно кратко време събраха съчки, запалиха огъня, свариха водата в чайника и извадиха чай и сухари. Когато отворих кутия кондензирано мляко, чух как селяните запитаха прислужниците ми, защо употребявам кондензирано мляко, а не прясно. Те им отговориха, че нямаме прясно мляко, а освен това, понеже сме се побояли, че няма да намерим прясно мляко поради скорошните неприятности в селото, сме си донесли твърде голямо количество. Стори ми се, че селяните останаха крайно разочаровани от тези обяснения, и след като си пошепнаха нещо, един от тях, за когото после узнах, че е главатарят на Картканула, се обърна към мен и ми каза, че за тях било обидно дете съм носел кондензирано мляко, когато всичкото мляко на селото било на мое разположение. Признах грешката си и обясних, че съм я допуснал само защото не познавах този край. Казах на главатаря, че ако има излишно мляко, с

удоволствие ще купувам по малко за всекидневните си нужди, но че освен от млякото не се нуждая от нищо друго.

Моите хора развързаха денковете, а от селото надойдоха още хора. Когато казах на прислужниците си къде искам да ми опънат палатката, насъбралите се селяни нададоха вик на уплаха. Да живееш в палатка! Я гледай ти! Та нима сахибът не разбира, че из тези места върлува тигър-човекоядец и че той редовно минава по този път всяка нощ. Ако не вярва на думите ни, да дойде да види следите от ноктите му по къщните врати там, където пътят минава през горния край на селото. Освен това, ако тигърът не изяде сахиба в палатката, положително ще изяде хората му в хижата, щом като го няма там да ги пази. Последното съображение накара моите хора да наострят уши и да се присъединят със своите молби към увещанията на селяните и в края на краищата аз се съгласих да остана в голямата стая, като двамата ми прислужници се настаниха в кухнята, а шестимата гаруалци — в склада за дърва.

След като заговорихме за човекоядеца, можех вече спокойно да продължа разговора си на тази тема, без да дам да се разбере, че желаех те да се изкажат именно по този въпрос още от момента, в който главата на първия селянин се подаде над хълма.

Показаха ми пътеката, която се спущаше до дървото, където тигърът бе удавил последната жертва, и ми обясниха обстоятелствата, при които жената била умъртвена, както и по кое време се е случило всичко това. Казаха ми, че пътят, по който тигърът идвал всяка нощ, водел на изток до Байтл Гат, като се разклонявал и за Мохан, а на запад до Чакнакл на река Рамганга. Пътят, който отиваше на запад, след като минаваше в продължение на километър през горната част на селото и през нивите, извиваше на юг до предния склон на хълма, извиваше отново на билото, на което бе кацнала хижата и продължаваше все по билото чак до Чакнакл. Тази част от пътя между Картканула и Чакнакл, дълга около десетина километра, смятали за много опасна и по нея не минавал никой от появяването на тигъра насам. Впоследствие установих, че след като пътят излезе от нивите, навлиза в гъсти джунгли от дървета и храсти, които се простираха чак до реката.

По-голяма част от нивите на село Картканула се намират на северния склон на хълма, а отвъд нивите има няколко малки хълма с

дълбоки урви помежду им. На най-близкия от тях на около хиляда метра от горската хижа има голям бор. До него преди десетина дни тигърът удавил, отчасти изял и сетне изоставил една жена. Понеже трима ловци, които били отседнали в горската хижа на шест километра оттук, не могли да се покатерят на бора, селяните поставили три махана на три различни дървета на равни разстояния от сто до сто и петдесет метра от лобното място. Ловците и слугите им се качили на маханите малко преди залез-слънце. По това време имало новолуние. След като луната залязла, селяните чули няколко изстрела. Когато разпитали прислужниците на другата сутрин, те отговорили, че не знаели по какво е стреляно, защото не видели нищо. След два дни била удавена крава, над която ловците останали да пазят, и пак, както и порано, дали изстрелите, след като луната залязла. Ето такива наглед смели, но безуспешни опити да се стреля правят тигрите — човекоядци твърде предпазливи. И колкото по-дълго живеят, толкова по-трудно могат да бъдат убити.

Селяните ми съобщиха твърде интересна подробност във връзка с тигъра. Казаха ми, че винаги познавали, когато той идва в селото, по неговото тихо ръмжене, подобно на стенание. Разпитах ги подробно и разбрах, че имало случаи, когато ръмженето на тигъра било продължително при неговото минаване между къщите, а понякога спирал да ръмжи за по-дълго или по-кратко време.

От тези подробности аз извадих заключение, че тигърът е ранен, че раната е от такова естество, че той я усеща при движение, и следователно раната е на един от краката му.

Увериха ме, че тигърът не е раняван от никой местен шикари, нито от ловците от Раникет, които стояли на пусия за него, но това не беше важно, тъй като тигърът бе човекоядец от години, а раната, от която бях убеден, че страда, може би беше причина за тази негова промяна. Интересен случай, който щеше да се изясни, след като тигърът бъде убит и прегледан.

Селяните любопитстваха да им кажа защо толкова се интересувам от стенанията на тигъра и аз им обясних, че по това можем да заключим, че животното е ранено в крака и че раната му е или от куршум, или от бодли на индийски таралеж. Те не бяха съгласни с мен, като твърдяха, че колкото пъти са имали случай да видят тигъра, той изглеждал здрав. А освен това лекотата, с която

удушвал и отнасял жертвата си, доказвала, че не е сакат. Обаче те запомниха моите думи, които по-късно ми спечелиха славата на ясновидец.

Като минавах през Рамнагар, бях помолил тахсилдаря да ми купи два мъжки бивола и да ги изпрати в Мохан, откъдето хората ми щяха да ги поемат.

Обясних на селяните, че възнамерявам да вържа единия бивол близо до дървото, където преди три дена беше убита жената, а другия — по пътя за Чакнакл. Те заявиха, че не бих могъл да избира по-добри места, и добавиха, че ще разменят мисли по въпроса и ще ми съобщят на другата сутрин, ако дойдат, до какво заключение са стигнали. Нощта вече настъпваше. Главатарят ми обеща, преди да си замине, че сутринта ще съобщи за моето пристигане на всички околни села и за причината, поради която съм тук, и ще им внуши, че е крайно необходимо да ме уведомяват за всички жертви и нападения на тигъра в землищата на селата им.

Миризмата на мухъл беше силно намаляла, но все още се чувстваше. Въпреки това аз не й обърнах внимание и след като се изкъпах и вечерях, подпрях вратата с два камъка, тъй като нямаше друг начин да я затворя — и понеже бях капнал от умора поради извървения през деня път, легнах и заспах. Аз спях леко. След два или три часа се събудих, защото чух, че някакво животно се движи из джунглите. То се приближи до самата задна врата на хижата. Взех пушката и електрическото си фенерче, ритнах единия камък встрани и отваряйки вратата, чух как животното се отдалечи. По звука, който издаваше, беше може би тигър, а може би леопард или индийски таралеж. Джунглите обаче бяха твърде гъсти, та не можах да видя какво е. Като се върнах в стаята и сложих камъка на мястото му, усетих, че ме боли гърлото. Помислих, че е от това, дето бях стоял изложен на вятъра след трудното изкачване от Мохан. Но когато прислужникът бутна вратата и ми донесе утринната чаша чай, разбрах, че съм хванал ларингит, който се дължеше вероятно на това, че спях в отдавна необитавана хижа, чийто таван бе пълнен с прилепи. Прислужникът ми каза, че той и другарят му нямали ларингит, но че шестимата гаруалци в склада за дърва се оплаквали от същото неразположение, както и аз. Моят запас от лекарства се състоеше от шише йод и няколко таблетки хинин, но като прерових калъфа на пушката си, намерих една книжна кесийка

перманганат, който сестра ми ми беше дала по-рано. Кесийката беше напоена със смазка, но кристалите все още можеха да се разтварят и аз сложих доста от тях в тенекийка с гореща вода и прибавих малко йод. Получи се силен разтвор за гаргара и макар че зъбите ни станаха черни, болките ни в гърлата значително намаляха.

Закусихме рано. Изпратих четирима души в Мохан, за да докарат биволите, а пък аз тръгнах да огледам мястото, където беше удавена жената. По снощните указания на селяните можах без мъка да открия мястото, където тигърът бе нападнал и удавил жената, която връзвала накосената трева на вързоп. Тревата и въжето за връзване си стояха така, както ги бе изтървала, а освен тях имаше още два вързопа трева, оставени от другарките ѝ при бягството им към селото. Селяните ми казаха, че не намерили тялото на жената, но понеже трите здрави въжета и сърпът на жената стояха още в джунглите, склонен съм да вярвам, че въобще не са правили опити да я търсят.

Жената била убита на горния край на един сипей и тигърът я отнесъл надолу по сипея в един шубрак. Тук почакал вероятно да изчезнат двете жени, а след това прекосил гребена, който се виждаше от хижата, и отнесъл плячката си право надолу по склона на километър и половина разстояние в гъсти джунгли от дървета и ниски храсти. Дирите бяха отпреди четири дни и понеже нямаше никаква полза човек да върви по-нататък, тръгнах назад за хижата.

Изкачването обратно бе трудно. Когато стигнах хижата по обяд, намерих на верандата наредени много гърнета и тенджери, най-различни по форма и големина, всички пълни с мляко. Противно на вчерашната липса на мляко, сега то бе в голямо изобилие, та бих могъл — дори и да се окъпя в него. Прислужниците ми казаха, че протестите им се оказали безполезни. Всички селяни, като слагали съдовете си на верандата, отговаряли, че ще се погрижат да не ям кондензирано мляко, докато съм при тях.

Не очаквах хората ми да се завърнат от Мохан преди мръкване и поради това слязох след обяд да разгледам пътя към Чакнакл.

От хижата хълмът се издигаше постепенно на височина от около двеста метра и имаше приблизително триъгълна форма. След като вървеше половин километър през нивите, той извиваше остро вляво, прекосяваше една скалиста могила, преди да излезе отново на билото, а после извиваше вдясно и все по билото стигаше в Чакнакл. Като

излизаше на билото, пътят беше равен в началото, а после се спущаше стръмно надолу, като наклонът му на места се облекчаваше с редица остри зигзагообразни завойи.

Целият следобед бях свободен, та много внимателно можах да огледам пет километра от пътя. Когато някой тигър минава редовно по един път, той винаги оставя дири, защото има обичай да драска край пътя. Тези драскотини, правени със същата цел, както драскотините, правени от домашната котка и всички останали животни от рода на котките, са много интересни за ловеца, защото по тях той се добира до следните крайно полезни сведения: първо, дали животното, оставило драскотините, е мъжко или женско; второ, посоката, в която е вървяло; трето, преди колко време е минало; четвърто, посоката и приблизителното разстояние до леговището му; пето, естеството на плячката му и най-сетне, шесто, дали животното скоро е яло човешко месо. Лесно е да се отгатне значението на тези леснодостъпни сведения за човека, който гони тигър-човекоядец по непознат терен. Тигрите оставят по пътищата, по които се движат, отпечатъци от стъпки, а по тях човек се добира до твърде полезни данни, като например посоката и бързината, с която се е движило животното, пола и възрастта му, дали и четирите му крака са здрави, а ако не са, кой именно крак страда от някакъв недостатък.

Пътят, по който сега вървах, бе опасъл поради занемаряване с къса остра трева и затова не представляваше добър терен за отпечатъци, освен на едно-две влажни места. Едно от тези влажни места беше на няколко метра от склона, където пътят излизаше на билото. Тъкмо под това място се намираше зеленясала и много застояла локва — редовно място за водопой на самбурските елени.

Открих няколко драскотини непосредствено зад завоя, където пътят, след като излезеше от нивите, завиваше вляво. Най-новата драскотина беше отпреди три дни. На двеста метра от тези драскотини едната третина от пътя минаваше под надвиснала скала. Тази скала бе четири метра висока, а горната ѝ част образуваше плоскост, широка два или три метра, която се виждаше само от пътя, когато човек се приближава към скалата на идване от селото. На билото открих още драскотини, но отпечатъци от стъпки открих едва на първия зигзагообразен завой. Тук, пресичайки завоя, тигърът бе оставил дири, скачайки върху меката почва. Дирите, оставени преди един ден, бяха

малко неясни, но въпреки това се виждаше, че животното е едър стар мъжки тигър.

Когато човек се движи из местност, където върлува тигър-човекоядец, по неволя напредва бавно, тъй като трябва да се приближава внимателно към всяко препятствие по пътя, към всеки храст, дърво, скала, където може би дебне смъртта, като същевременно, ако не духа вятър — а тази вечер имаше вятър, — трябва постоянно да се оглежда назад и встрани. Освен това имаше и други интересни неща за наблюдаване, защото бе месец май, когато орхидеите на тази височина — 1200–1500 метра — са в своя разцвет, а аз никога не бях виждал такова разнообразие и изобилие на разцъфнали орхидеи, каквото видях из горите на този хълм. Красивата бяла пеперудообразна орхидея се намираще в най-голямо изобилие и всяко второ стъбло бе сякаш цялото потънало в цветове.

Тук за пръв път видях едни птици, които Пратер, от Бомбайското дружество на естествениците, бе любезен да установи след това, че се казват индийски планински лястовици. Тези птици бяха излезли с малките си. Докато малките, по четири в семейство, бяха накацали в редици по сухите клони на върха на едно високо дърво, родителите им постоянно излитаха като стрели — често пъти на разстояние до триста метра — да им ловят насекоми. Те летяха с удивителна бързина и сигурен съм, че няма птица в Северна Индия, без да изключвам и нашата зимна посетителка, голямата тибетска лястовица, с която тези планински лястовици не биха могли да се надбягват в летенето. Друго много интересно нещо у тези птици бе чудното им зрение. Понякога те летяха в абсолютно права линия няколко метра, преди да се извият и да се върнат. Невъзможно бе да гонят насекоми при бързината, с която летяха на такива големи разстояния, а понеже след всеки полет птицата неизменно тикаше по някое насекомо в една от зяпналите човчици, струваше ми се, че виждаха насекомите на разстояние, на каквото човешкото око не би могло да види и през най-силен далекоглед.

Така, като пазех кожата си, търсех дири и се наслаждавах на природата и като се ослушвах във всички звуци на джунглите, времето бързо изтече. Един самбурски елен на километър и половина надолу по склона в посока към Мохан предупреждаваше обитателите на джунглите за присъствието на тигър, а един какар и един лангур

(маймуна Entellus) по пътя за Чакнакл предупреждаваха другите обитатели на джунглите за присъствието на леопард, когато към залез-слънце аз се озовах пак при надвисналата скала. Като се приближих до скалата, установих, че тя представлява най-опасното място из целия извървян път. Ако тигър залегне на обраслото с трева парче земя над скалата, трябваше само да почака някой да мине из пътя безразлично в коя посока и жертвата му беше сигурна — едно наистина крайно опасно място, което заслужаваше да се запомни.

Като се върнах в хижата, двата бивола бяха пристигнали, но беше вече твърде късно да ги изведа и вържа същата нощ.

Прислужниците ми през целия ден поддържали огъня в хижата, в която въздухът бе пресен и чист. Въпреки това аз не пожелах да рискувам да спя пак в затворена стая. Накарах ги да отсекаат два трънливи храста, задръстих с тях здраво входа и си легнах. Тази нощ не се появи нищо в джунглите край задната врата и след един здрав сън, когато се събудих сутринта, гърлото ми беше много по-добре.

По-голямата част от сутринта прекарах в разговори със селяните и слушах разказите им за човекоядеца и за опитите да го убият. След обяд завързах единия бивол на малкия хребет, който тигърът бе прекосил, когато е отнасял със себе си жената, а другия — на острия завой, където открих отпечатъци от стъпките му.

На другата сутрин заварих и двата бивола заспали кротък сън, след като изяли по-голямата част от купчината трева, поставена пред тях. На врата на двете животни бях вързал звънци. Когато се приближих до тях и двата пъти, не чух никакъв звук, но и двата пъти останах разочарован, защото бивоите не бяха удавени, а спяха. Същата вечер преместих втория бивол от острия завой на онова място, където пътят излизаше на билото, близо до локвата застояла вода.

Начините, до които най-често се прибегва при лов на тигри, са чакане на пусия и вдигане с хайка. И в двата случая се употребяват мъжки биволи като стръв. Постъпва се така. Избира се най-удобното място за пусията или за хайката и стръвта се извежда и връзва късно вечерта с въже, което биволът не може, но тигърът може да скъса. Когато тигърът удави животното, тогава или се чака над жертвата на махан, или пък се загражда с хайка скривалището, където е отнесена плячката.

В случая нито един от тези начини не можеше да се приложи. Гърлото ми, макар и много по-добре, все още ме болеше и ми беше невъзможно да застана и чакам на пусия, без да кашлям. А да вдигна хайка из тази обширна местност, гъсто обрасла с дървета и силно пресечена, би било безнадежден опит, дори да можех да събера и хиляда души. Затова реших да издебна тигъра и с тази цел внимателно избрах мястото, където завързах двата си бивола за здрави, млади дървета с по четири ката здраво конопено въже, дебело два сантиметра и половина, и ги оставих в джунглите цели двадесет и четири часа.

Всяка сутрин, щом се развиделеше достатъчно, за да може да се стреля, и всяка вечер дебнешком посещавах биволите един след друг, защото тигрите — човекоядци или не — еднакво охотно убиват жертвите си и денем, и нощем, стига никой да не ги обезпокоява. През деня пък, докато чаках новини от съседните села, лекувах гърлото си и си почивах, а шестимата ми гаруалци хранеха и поеха биволите.

Четвъртата вечер при залез-слънце на връщане от мястото на хребета, където бях вързал единия бивол, свих по един завой на тридесетина метра от надвисналата скала. Изведнъж, за пръв път от пристигането ми в Картканула, усетих, че съм в опасност и че опасността, която ме застрашава, се намира на скалата пред мен. Пет минути стоях напълно неподвижен, с очи, приковани на горния ръб на скалата, за да видя дали някъде ще шавне нещо. От това близко разстояние бих забелязал и най-малкото движение, но всичко бе спокойно. Придвижих се десет крачки напред и пак спрях за няколко минути. Никак не се успокоих от това, че нищо не мърдаше. Човекоядецът беше на скалата, в това бях положителен. Въпросът беше как да постъпя при това положение. Хълмът, както вече казах, бе много стръмен, осеян с големи камъни и обрасъл с дълга трева и ниски храсти. Колкото и трудно да се ходеше, ако беше по-рано, бих се върнал и бих заобиколил над тигъра, за да се опитам да му отправя един куршум. Но понеже оставаше само половин час до мръкване, а трябваше да измина още километър и половина път, лудост би било да се отклоня от пътя. И тъй освободих предпазителя, вдигнах пушката за стрелба и се отправих да задмина скалата.

Пътят тук бе широк около два и половина метра и аз тръгнах заднешком по крайчеца на външната му страна, като при всяка стъпка внимателно напипвах с крак земята, преди да пренеса тежестта си на

другия крак, за да не полетя в пропастта. Напредвах бавно и трудно. Когато се изравних с надвисналата скала, а после започнах да я задминавам, в мен проблесна надеждата, че тигърът ще почака, докато стигна до онази част на пътя, откъдето се виждаше плоското място над скалата, където той бе легнал. Тигърът обаче като не успя да ме изненада, не благоволи да рискува да ме нападне. Едва подминал скалата, дочух ниско, приглушено ръмжене над себе си, а малко покъсно вдясно един какар започна да лае, след което две самбурски кошути залаяха близо до хребета на триъгълния хълм.

Тигърът се отърва с оцеляла кожа, но същото се отнасяше и до мен, та нямаше защо да съжалявам. От онова място на хълма, където самбурите казваха, че се намира тигърът, аз бях сигурен, че той ще чуе звънеца, окачен на врата на бивола, вързан на билото до застоялата локва.

Когато стигнах до селските ниви, там ме чакаха група селяни. Те чули какара и самбурите и много се разочароваха, че не съм видял тигъра, но се окуражиха, като им казах, че имам голяма надежда да го срещна на другия ден.

През нощта се изви пясъчна буря, последвана от силен дъжд. За голямо нещастие открих, че покривът на хижата бе като решето. Но накрая намерих място, където по-малко капеше, довлякох там походното си легло и продължих да спя. На другия ден, когато се събудих, утрото бе кристално ясно. Дъждът бе измил маранята и праха във въздуха и всеки лист и тревица блестяха на току-що изгряващото слънце.

Досега винаги обикалях първо по-близкия бивол, но тази сутрин нещо ми подсказа да изменя реда на ежедневната си процедура. Наредих на хората си да почакаат слънцето да се издигне високо над хоризонта и тогава да отидат да нахранят и напоят по-близкия бивол, а после тръгнах, преизпълнен с надежди, надолу по пътя за Чакнакл, като преди това почистих и смазах своята 450/400-калибрена пушка — едно много ефикасно оръжие, мой дългогодишен и верен другар.

Надвисналата скала, край която толкова трудно минах миналата вечер, сега не ме разтревожи нито за минута. След като я отминах, започнах да се вглеждам за отпечатъци от стъпки, тъй като дъждът бе размекнал повърхността на пътя. Но не видях нищо, докато не стигнах до влажното място на пътя, което, както казах, се намираще откъм

билото и близо до локвата, където бе вързан биволът. Тук по меката земя открих стъпките на тигъра, оставени, преди да се извие бурята. Те водеха към хребета. Близо до това място на външната страна на пътя има скала, висока около метър. По-рано, дебнейки из пътя, бях открил, че изправен на тази скала, можех да видя бивола, вързан на разстояние от четиридесет метра. Покатерих се на скалата, бавно повдигнах глава и установих, че биволът бе изчезнал. Това откритие бе колкото тревожно, толкова и необяснимо. За да попреча на тигъра да отвлече бивола някъде далеч из джунглите, където единственият начин да му отправа своя куршум би бил да застана на пусия на земята или покатерен на дърво — нещо невъзможно за мен при сегашното състояние на гърлото ми, — послужих си с четири ката здраво конопено въже, дебело два сантиметра и половина. Въпреки това обаче тигърът бе отнесъл плячката.

Носех платнени обувки с най-тънки гумени подметки. Доближих се много тихо до младото дърво, за което беше вързан биволът, и разгледах земята. Биволът беше убит преди бурята, а отнесен, след като бурята е била спряла, без да е изядено нещо от него. Три от въжетата, увити в едно, бяха прегризани, а четвъртото — скъсано. Тигрите обикновено не прегризват въжетата, но този тигър ги беше прегризал и отнесъл плячката си надолу, по склона срещу Мохан. Това сериозно обърка плановете ми, но за щастие дъждът ми дойде на помощ. Дебелият килим от окапали листа, които вчера бяха трошливи като прахан, сега бяха влажни и се огъваха. Ако не правех грешка, трудът, който тигърът си бе дал да отвлече плячката, можеше да стане причина за собствената му гибел.

Когато навлизам в джунгли, където всеки момент може да ми се наложи да стрелям, никога не се чувствам спокоен, преди да проверя дали пушката ми е пълна. Да дръпнеш спусъка в критичния момент и да осъмнеш в щастливите ловни селения или другаде на оня свят само защото си пропуснал да напълниш пушката си, е случай на небрежност, за който няма извинение. Затова, макар да помнех много добре, че бях напълнил пушката си, преди да дойда до надвисналата скала, сега пак я отворих и извадих патроните. Смених единия патрон, който беше избелял и малко назъбен. Няколко пъти бутнах предпазителя нагоре и надолу, за да се уверя, че работи гладко — аз

никога не нося оръжие с отворен предпазител, — и тръгнах по дирите на отвличеното животно.

Изразът „дире на отвличено животно“, с който обозначаваме следите, оставени от тигъра, когато пренася плячката си от едно място на друго, е неточен, защото, когато тигърът отнася плячката си някъде, той не я влачи, а я носи. Ако плячката е толкова тежка, че не може да я носи, той я оставя. Дирите на отвличеното животно са ясни или слаби в зависимост от големината на животното, което тигърът носи, и начинът, по който го държи. Например да предположим, че плячката е самбурски елен и че тигърът го държи за врата. Тогава задните му крака ще се влачат по земята, като оставят ясна диря при влаченето. От друга страна, ако тигърът е хванал елена през средата на гърба, може да остави съвсем слаба диря при влаченето, а може да не остави и никаква диря.

В случая тигърът беше хванал бивола за врата и задните му крака, като се влачели по земята, бяха оставили диря, по която лесно можеше да се върви. Тигърът бе извървял сто метра диагонално по предната част на хълма, докато стигнал до един стръмен глинест бряг. Като се опитвал да прекоси този бряг, той се подхлъзнал и изпуснал плячката си, която се отърколила на тридесет-четиридесет метра надолу по хълма, където най-сетне се задържала за едно дърво. Като взел отново своята плячка, тигърът я хванал за гърба и оттук — нататък само един крак сегиз-тогиз се докосвал до земята, оставяйки слаби диря. При все това, понеже склонът бе постлан с килим от папрати, не бе много трудно да се върви по дирята. При падането тигърът сякаш загубил чувство за посоката, изглежда, че се е поколебал къде да отнесе плячката. Най-напред отишъл двеста метра вдясно, след това — сто метра право надолу по хълма, минавайки през място, гъсто обрасло с ниски бамбукови храсти. След като си проправил път през бамбуковите храсти с доста голяма мъка, той извървял диагонално няколкостотин метра по хълма, докато стигнал до голяма скала, която заобиколил отдясно. Тази скала от страната, от която се приближил тигърът, беше на едно ниво със земята и издигайки се постепенно на шест метра височина, изглеждаше, че надвисва отгатък над някаква кухня или малък дол. Ако под тази скала имаше действително пещера или хълнатина, вероятно бе тигърът да е отнесъл плячката си там. Затова аз оставих дирите и се

изкачих на скалата, движейки се много бавно напред и оглеждайки всеки метър земя пред себе си и от двете си страни. Когато стигнах обаче до края на издадената скала и надникнах под нея, аз се разочаровах, защото открих, че хълмът се издигаше стръмно до подножието на скалата. Под нея нямаше, както очаквах, никаква пещера или хълтнатина.

Понеже целият дол и джунглите наоколо се виждаха много добре от края на скалата, а тя представляваше сравнително безопасно място, където човекоядецът не би могъл да ме нападне, аз седнах. Едва седнал обаче, забелязах нещо червено и бяло в един гъст храсталак на четиридесет метра под мен. Когато човек гони тигър из гъсти джунгли, той взема всяко червено нещо, което се мерне пред очите му, за тигър, но сега аз виждах не само червената козина на тигъра, но и ивиците му. Цяла минута наблюдавах напрегнато предмета и тогава, както изведнъж разгадаваме фигурите в скрита картина, разбрах, че предметът, който гледам, е жертвата, а не тигърът. Червеното беше наяденото кърваво месо, а ивиците бяха ребрата, от които тигърът бе одрал кожата. Почувствах се много доволен, че през тази минута се въздържах да стрелям. Един мой приятел някога изтървал великолепен тигър, като изстрелял два куршума в трупа на едно животно, над което възнамерявал да варди на пусия. За щастие, той беше добър стрелец, и двамата души, които бе изпратил напред да намерят жертвата и да поставят махан на най-близкото дърво и които в момента, когато стрелял, били застанали до жертвата, скрити зад един храст, останали невредими.

Когато един тигър, без да го гонят, остави жертвата си на открито, с основание може да се предположи, че е залегнал някъде наблизо да пази плячката си от лешояди и други мародери, та обстоятелството, че не видях тигъра, не значеше още, че не е залегнал някъде из гъстите храсти наоколо.

Тигрите се дразнят от мухите и не лежат дълго време в едно положение, затова реших да остана на мястото си и да наблюдавам къде ще мръдне нещо. Но щом взех това решение, усетих дразнене в гърлото си. Ларингитът ми не бе съвсем минал и дразненето бързо се усили, докато почувствах, че не мога да не се изкашлям. Обикновените начини, до които прибегва човек в подобни случаи, като например да не диша и да започне да преглътва бързо едно след друго,

не ме облекчиха. Дойде моментът, когато ми се стори, че или трябваше да се изкашлям, или да се пръсна. В отчаянието си опи — тях да си облекча гърлото, надавайки предупредителния вик на маймуната-лангур. Да се изрази звук с думи е трудно, но за онези от вас, които не познават нашите джунгли, бих се опитал да опиша този предупредителен вик, който се чува на половин километър разстояние, като кок, кок, кок, което многократно се повтаря през кратки паузи и завършва с ко-корор. Не всички лангури викат по тигри, но лангурите от нашите планини положително правят това и понеже тигърът сигурно бе слушал този вик всеки ден, това бе единственият звук, който можех да издам, без да му обърне и най-малко внимание. Този път не можах да имитирам звука много сполучливо, но получих желанието резултат — дразненето в гърлото ми се облекчи.

Седях още половин час на скалата да наблюдавам дали някъде нещо ще шавне и дали обитателите на джунглите няма да ми кажат нещо, а когато се убедих окончателно, че тигърът не се намираше, докдето виждаха очите ми, станах от скалата и движейки се крайно предпазливо, слязох до трупа на животното.

Съжалявам, че не мога да ви кажа колко килограма месо изяжда един отрасъл тигър наведнъж, но ще добиете известна представа за това, като ви кажа, че изяжда един самбурски елен за два дни, а бивол за три дни, като може би му остава някоя хапка и за четвъртия ден.

Този път вързаният бивол не беше възрастен, но не може да се каже, че беше малко животно. Тигърът го беше почти преполовил. Щом като се е нахранил така добре, бях сигурен, че не е отишъл на далеч. Понеже земята още беше мокра и щеше да бъде влажна още един-два часа, реших да открия в коя посока е отишъл и ако е възможно, да го издебна.

Следите около трупа бяха неясни. Обикаляйки около него във все по-широки кръгове, открих дирите, оставени от тигъра, когато си е тръгнал. Малко по-трудно е да се проследят по дирите животни с меки нозе, отколкото животни с копита, но при все това след дългогодишна практика да вървиш по дирите им е толкова леко, колкото и за ловджийското куче да следи диря, оставена във въздуха. Тръгнах по дирите бавно и тихо като сянка, понеже знаех, че тигърът е наблизо. Като изминах сто метра, излязох на равно място от няколко квадратни метра, обрасло с къса мека трева със силно миризливи корени. На тази

трева бе лежал тигърът и тялото му се беше ясно отпечатало. Когато разглеждах отпечатъка и се мъчех да отгатна колко голямо е животното, забелязах, че някои смачкани треви се надигаха. Това показваше, че тигърът е станал оттук преди една-две минути.

Ще добиете представа за положението, като ви кажа, че тигърът бе свалил трупа от север и оставяйки го, бе отишъл на запад, а скалата, на която седях, трупът и мястото, на което сега бях застанал, образуваха триъгълник, едната страна, на който беше дълга четиридесет метра, а другите му две страни — сто метра.

Когато забелязах, че тревите се изправят, първата ми мисъл бе, че тигърът ме е видял и избягал, но скоро установих, че това е невероятно, защото нито скалата, нито трупът се виждаха от това обрасло с трева място, а пък че не ме е видял и избягал, след като тръгнах по дирите му, бях съвсем положителен. Защо тогава тигърът бе напуснал удобното си леговище и беше изчезнал? Слънцето, което прежуряше врата ми, ми отговори на този въпрос. Беше девет часа преди обяд през един неприятно горещ майски ден, а един поглед към слънцето и върховете на дърветата, над които то грееше, ми показа, че то бе огряло тревата преди десет минути. Очевидно тигърът е намерил, че слънцето пече много силно, и е станал само няколко минути преди да пристигна, за да си потърси по-сенчесто място.

Казах, че обраслото с трева парче земя беше широко два на два метра. На срещуположната страна имаше паднало дърво, проснато от север към юг. Това дърво бе около метър и двадесет сантиметра в диаметър и както лежеше по ръба на обраслото с трева парче земя, бе на три метра от мен. Коренът на дървото се опираше на склона, който се издигаше стръмно нагоре и бе обрасъл с храсти, а пък короната му, която се бе пречупила при падането на дървото, стърчеше навън от склона. Отвъд дървото склонът изглеждаше почти отвесен, а по лицевата му страна минаваше тесен скалист ръб, който изчезваше в гъсти джунгли тридесет метра по-нататък.

Ако моето предположение, че слънцето е станало причина тигърът да се премести от мястото си, беше вярно, нямаше по-удобно място, където той би могъл да се приюти, от онази страна на дървото, която оставаше в сянка. Единственият начин да се уверя в това бе да се приближа до дървото и да погледна зад него. В този миг си спомних една картина, която преди много години бях видял в списанието

„Пънч“. Тя представляваше самичък ловец, излязъл на лов за лъвовете, който, поглеждайки към скалата, край която минава, бе застанал лице срещу лице с най-големия африкански лъв. Под картината пишеше: „Когато тръгнете на лов за лъвовете, решете преди всичко дали наистина желаете да ги срещнете.“ Наистина съществуваше дребната разлика, че този приятел в Африка гледаше нагоре в лицето на лъва, а аз щях да гледам надолу в лицето на тигър. Иначе и двата случая, ако тигърът наистина се намираще зад трупа на дървото, много биха си приличали.

Плъзгайки краката си един след друг по два сантиметра напред, започнах бавно да се доближавам до дървото. Изминах почти половината разстояние, което го отделяше от мен, когато зърнах някакъв черно-жълт предмет, дълъг около осем сантиметра, на скалистия ръб, който едва сега забелязах, че беше пътека, по която редовно се е движел дивеч. Приковах очи една дълга минута върху този неподвижен предмет, докато най-сетне се убедих, че е върхът на опашката на тигъра. Ако опашката бе обърната нататък, главата му очевидно трябваше да е обърната към мен, а тъй като ръбът бе широк само около шестдесет сантиметра, тигърът положително беше приклепнал и чакаше да скочи в момента, когато се появи главата ми над трупа на дървото. Краят на опашката беше на шест метра от мен и ако допуснем, че приклепнал, тигърът е дълъг два метра и половина, главата му трябваше да е на три метра и половина от мен. Трябваше да се приближа още, за да видя по-голяма част от тялото му и да мога да му отправя един осакатяващ куршум, ако исках да се измъкна жив оттук. Изстрелът ми трябваше непременно да е осакатяващ. В този момент съжалявах за пръв път в живота си за навика си да нося пушката със затворен предпазител. Предпазителят на моята 450/400-калибрена пушка издава много характерен звук, когато се отваря, а всеки звук би предизвикал тигъра да връхлети върху мен или пък да хукне право надолу по стръмния склон, без да ми даде възможност да гръмна по него.

Започнах да плъзя напред сантиметър по сантиметър, докато видях цялата му опашка, а след нея и задните му части. Когато видях задните му части, бих могъл да извикам от радост, защото те показваха, че тигърът не бе приклепнал, готов да скочи, а бе легнал. Тъй като на шестдесетсантиметровия ръб имаше място само за тялото му, той бе протегнал задните си крака и ги бе облегал на горните

клони на едно дъбово дръвче, израснало почти на отвесния склон. Още тридесет сантиметра напред и видях стомаха му, а по равномерните му спускания и вдигания разбрах, че тигърът спи. Придвижих се напред вече по-бързо, докато успях да видя цялото му рамо, а после и целия тигър. Задната част на главата му лежеше на ръба на обраслото с трева парче земя, което продължаваше на около метър зад падналото дърво. Очите му бяха съвсем затворени, а носът му бе обърнат към небето.

Премерих се с пушката в челото му, натиснах спусъка и като продължавах да го натискам, отворих предпазителя. Нямах представа как ще действа пушката при този обратен ред на стрелба. Но действието ѝ се оказа ефикасно. Когато тежкият куршум, изстрелян от толкова близко разстояние, се заби в челото на тигъра, само една тръпка мина по цялото му тяло. Опашката му остана протегната, задните му крака продължиха да почиват върху клоните на дървото, а носът му още сочеше към небето. Положението му не се промени, когато отпратих втори съвсем ненужен куршум подир първия. Единствената забележима промяна бе, че стомахът му престана да се спуща и надига и че кръв закапа от челото му от две невероятно малки дупчици.

Не зная какво влияние оказва близкото присъствие на тигър върху другите хора, но аз винаги изпитвам чувство на липса на въздух, което се дължи колкото на страха, толкова и на възбудата. Чувствах и желание да си почина. Седнах на падналото дърво и запалих цигара за пръв път, откакто ме бе заболяло гърлото, и оставих мислите си да блуждаят. Всяка добре свършена работа доставя удоволствие на човека, а току-що свършената работа не представляваше никакво изключение. Целта на идването ми бе да убия човекоядеца. От момента, когато се отделих от пътя преди два часа, до момента, когато вдигнах предпазителя, всичко, включително и викът ми като лангур, бе протекло гладко и без никакви смущения. Това ми доставяше удоволствие, подобно на удоволствието, което изпитва авторът на книга, когато напише развързката на интригата, която стъпка по стъпка се е разиграла точно както той е искал. В моя случай обаче крайт не бе задоволителен, защото убих животното, проснато на метър и половина от мен, докато спеше.

Зная, че моите лични чувства по този въпрос не са интересни за другите хора, но ми се струва, че и вие може би ще си помислите, че не

съм постъпил кавалерски. В такъв случай бих желал да ви изложа онези аргументи, с които се мъчех да убедя себе си, че съм прав, с надеждата, че вие ще ги намерите най-задоволителни, и то повече от мен. Тези аргументи са: тигърът беше човекоядец и по-добре да е мъртъв, отколкото жив, затова е безразлично дали е бил буден, или заспал, когато се появих, и ако си бях отишъл, когато го видях, че спи, щях да бъда морално отговорен за смъртта на всички човешки същества, които той би удавил след това. Все добри и здрави аргументи, ще признаете, за да постъпя така. Но за съжаление истината е, че от страх за себе си и от страх да не изгубя единствения случай, който може би ми се представяше, а може би и поради тези две причини, не събудих заспалото животно, за да му дам един спортсменски шанс.

Тигърът бе мъртъв и ако исках да спася своя трофей да не падне долу в дерето и да се похаби, за препоръчване бе колкото е възможно по-скоро да го махна от ръба на скалата. Облегнах пушката си, която не ми трябваше вече, на падналото дърво и се изкатерих на пътя. Скоро след това свих по завоя до нивите и нададох един вик „Ео!“, който отекна по хълмовете и долините. Не стана нужда да викам повторно, защото моите хора чули двата изстрела на връщане от първия бивол, след като го нахранили и напоили, и изтичали до хижата, за да съберат, колкото селяни успеят. Сега, когато чуха вика ми, всички се спуснаха в голям безпорядък по пътя да ме посрещнат.

Донесоха дебели въжета и брадви и аз поведох тълпата след себе си. След като прекарахме въжетата около тигъра, много ръце с готовност го пренесоха от ръба през падналото дърво на обраслото с трева парче земя. Тук бих го одрал, но селяните ме помолиха да не го одирам, защото жените и децата в Картканула и съседните села щяха страшно да се разочароват, ако не им се даде възможност да видят тигъра със собствените си очи и да се уверят, че човекоядецът, който цели четири години ги караше да живеят в страх и чието царство се простираше из целия окръг, е вече мъртъв.

Докато отсичаха две дървета, за да отнесем тигъра в хижата, забелязах, че някои от селяните попипаха краката му. Разбрах, че искаха да се уверят дали са били прави, когато ми казваха, че не страдал от стари и осакатяващи рани. В хижата поставихме тигъра на сянка под едно широко разклонено дърво и съобщихме на селяните, че

е на тяхно разположение до два часа — за по-дълго не можех да им го дам, защото денят бе много горещ и се боях да не опадат космите и да се похаби кожата му.

Самият аз още не бях разгледал тигъра отблизо, но в два часа след обяд, когато го проснах по гръб, за да почна да го дера, забелязах, че по вътрешната страна на левия му преден крак липсваха много косми и че по кожата се виждаха малки дупчици, от които излизаше жълта течност. Не обърнах внимание на присъстващите върху тези дупчици и оставих крака, който бе значително по-тънък от десния, да бъде одран последен. След като одрах цялата кожа, направих дълъг разрез от гърдите до стъпалото на загноясалия крак и като обелих кожата, започнах да вадя от месото забитите в него бодли от индийски таралеж, които стоящите наоколо селяни бързо грабеха за спомен. Най-дългият бодил бе около дванадесет сантиметра, а всичките бодли бяха 25–30 на брой. Месото под кожата от гърдите до стъпалото на крака му бе като сапунисано и тъмножълто на цвят. Ето причината, поради която бедното животно е стенело, като е вървяло. Тази причина е била достатъчна да го накара да стане и да си остане човекоядец, защото бодлите на индийския таралеж не се разтапят, колкото и дълго, да седят в месото.

Извадил съм може би към двеста бодила от индийски таралеж от убитите от мен тигри — човекоядци. Много от тези бодли са над 25 см дълги и дебели като моливи. Повече от тях бяха забити в корава мускулна тъкан, няколко намерих впити между костите, а всички бяха пречупени под кожата.

Без съмнение тигрите се натъкват на бодлите, когато убиват таралежите, за да се нахранят. Изниква обаче въпросът, на който съжалявам, че не мога да дам задоволителен отговор — как могат да проявяват такова невнимание умни и подвижни животни като тигрите, та да оставят бодлите да се забиват тъй дълбоко в тялото им, и защо са така бавни в движенията си, че позволяват на таралежите, чието единствено средство за защита е да вървят заднешком, да постигат това. И по-нататък как пречупват те бодлите на индийския таралеж, когато тези бодли не са чупливи.

И леопардите като тигрите обичат да нападат индийски таралежи, но в телата на леопарди не съм намирал забити бодли, защото те убиват таралежите, както съм виждал със собствените си

очи, като ги захвапват за главата. Защо тигрите не ги убиват по същия безопасен и прост начин, както леопардите, без да се нараняват, за мен е тайна.

И така, разказах ви историята на втория от трите тигъра-човекоядци, за които ставаше дума на отдавнашната областна конференция, а при друг случай ще ви разкажа как загина и третият човекоядец — тигърът от Канда.

МОЯТА ЛЮБИМА РИБА

Да ловиш махсири^[1] из някоя подпланинска река, където рибата изобилства, според мен е най-хубавият от всички видове спорт. При все това обаче околната природа, макар че невинаги й обръщаме внимание, е от голямо значение и от нея до голяма степен зависи дали даден вид спорт ще ни хареса или не. Убеден съм, че и ловът на любимата риба в сред некрасива природа не би доставил на въдичаря удоволствие, както, да предположим, не би доставило удоволствие на един играч на тенис спечелването на купата Дейвис, ако състезанието се провежда в Сахара.

Реката, из която напоследък лових риба, протича на разстояние шестдесет километра през красиво обрасла с дървета долина, пълна с изобилен дивеч и гъмжаща от птици. Веднъж полюбопитствах да изброя различните животни и птици, които ще срещна през деня, и до вечерта изброих между животните самбурски елени, лаещи кози, лаещи елени, какари, гурали, диви свине, лангури и червени маймуни, а от птиците седемдесет и пет вида, между които пауни, червени индийски кокошки, калезки фазани, черни яребици и горски пъдпъдъци.

Освен това видях пет видри, няколко малки крокодила и един питон. Питонът лежеше в голям и застоял вир и бе подал само върха на плоската си глава и очите си над кристално бистрата вода. Отдавна исках да фотографирам този род питон, а за да сторя това, трябваше да прекося реката над вира и да се изкача на отсрещния склон. Обаче за нещастие изпъкналите му очи ме зърнаха и когато предпазливо се отдръпнах, влечугото, което ми се стори дълго около метър и осемдесет сантиметра, изчезна във водата и се скри в подземното си жилище между натрупаните камъни в началото на вира.

На места долината, през която протича реката, е толкова тясна, че човек лесно може да хвърли камък от единия ѝ край на другия, а на други места се разширява до километър и половина и повече. Из тези широки места растат амалти със своите златисти кичури, дълги

половин метър, караунди и чемшири с бели звездообразни цветове. Смесеният дъх на тези цветя изпълва въздуха, из който кънтят пролетните песни на безброй птици, с най-деликатни и приятни ухания. Да ловиш махсири с въдица сред такава обстановка е спорт — мечта. Моята цел обаче, когато посетих този въдичарски рай, не бе да ловя махсири, а да се опитам да фотографирам тигър на дневна светлина и само когато осветлението ставаше недостатъчно, оставях фотографския си апарат и вземах въдицата.

Веднъж бях излязъл на разсъмване и часове наред се опитвах безуспешно да фотографирам една тигрица с две тигърчета. Тигрицата беше млада, нервна като всички млади майки. И колкото пъти я издебвах, все избягваше с тигърчетата и се скриваше из гъсталаците. Една тигрица не те оставя да я безпокоиш безкрай, била тя млада или стара, особено когато е с децата си. Когато този път изчерпах търпението й, промених тактиката си и се опитах да я причакам покатерен из дърветата край открити полянки или пък легнал във високата трева край една локва, където тя и децата й бяха свикнали да пият вода. Но и по този начин не постигнах никакъв резултат.

Когато залязващото слънце започна да хвърля дълги сенки из откритите полянки, край които пазех, отказах се от намерението си и отписах и този ден като загубен редом със стотиците други дни, прекарани в опити да фотографирам тигри сред природата. Двамата мъже, които бях довел със себе си от лагера, прекараха целия ден под сянката на едно дърво на другия бряг на реката. Казах им да се върнат в лагера по горската пътека, а аз взех въдицата си вместо фотографския апарат и тръгнах сам по реката, решен да си улова една риба за вечеря.

През последните няколко години модата на въдицата и въдичарските съоръжения се измени също като модата на дамските тоалети. Изчезнаха вече пет и половина метровите бамбукови пръчки с техните несчупваеми принадлежности. И човек често пъти се пита къде пропадна всичко това. Изчезнаха и мускулите, които манипулираха с тях, а се появиха леките едноръчни въдици. Аз носех въдица за пъстърва, дълга 3,30 метра, макара с петдесет метра влакно и двеста метра тънък копринен конец, средно дебела жичка и месингова олта, дълга 2,5 см, която си бях направил сам.

Когато по реката има много места с хубави вирове за ловене на риба, човек става прекалено взискателен. Не поглеждаш един вир,

защото, за да се доближиш до него, трябва да преминеш през камъни или пък зарязваш някой бързей само защото смяташ, че въдицата ти може да се закачи за някой стърчащ клон. Този път извървах половин километър, преди да си избира окончателно мястото — разпенена бяла вода, която падаше от едни скали в началото на дълбок и спокоен вир, дълъг двеста метра и широк седемдесет метра. Ето тук щях да уловя рибата за моята вечеря.

Застанал над бялата вода, хвърлих въдицата в бързея, развих няколко метра конец от макарата и като вдигнах пръчката, за да дам възможност на конца да мине през халките, една риба ухапа въдицата близо до брега, където се бях изправил. За щастие останалата част от хлабавия конец се обтегна на макарата и не се оплете на дебелия край на въдицата или дръжката на макарата, както често се случва.

В миг рибата се стрелна надолу по реката, а вярната, добре смазана макара запя радостен химн, докато конецът се развиваше от нея. След като се развиха петдесетте метра влакно и стоте метра копринен конец, които прежулиха пръстите на лявата ми ръка, изведнъж рибата също тъй внезапно се спря, както се бе втурнала да бяга, и конецът спря да се изтегля.

Всички мисли, които обикновено минават през ума на човека в подобни случаи, минаха и през моя ум и за да ми олекне малко, прибавих и малко нецензурни възклицания. Олтата беше безспорно добра, внимателно бях навързал и изпробвал жичката, която преди няколко дни сам бях направил от къси парчета сухи черва, купени от Пайлът Гът Къмпани. Усъмних се в халката. Възможно е да съм я спукал по-рано и сега тя да ми е изневерила.

Навих обратно 60 метра конец на макарата, когато забелязах как отпуснатият конец се изви вляво и образува голяма бразда горе по течението — рибата не се бе освободила и се упъти към бялата вода. Тя остана там и макар че се опитах на няколко пъти да я издърпам, не успях. Времето затече бавно и аз започнах да мисля, че рибата ми е избягала и че въдицата ми се е закачила за някой клон. После още веднъж, тъкмо когато бях загубил всяка надежда, конецът се отпусна, а следния момент пак се обтегна, когато рибата за втори път се стрелна нагоре по течението.

Сега ми се стори, че тя е решила да се махне от тази част на реката и да отиде в бързея под вира. На един дъх със светкавична

бързина тя стигна до края на вира. Тук, където водата се разлива ветрилообразно и става по-плитка, тя се поколеба, но най-сетне се върна пак във вира. След малко тя за пръв път се показа над водата и ако опънатият конец не водеше право от върха на въдицата към неясния предмет на другата страна на вира, невъзможно би било да се повярва, че собственицата на голямата триъгълна перка, подала се 12 сантиметра над водата, е захапала въдицата само на един или два метра разстояние от краката ми.

Когато рибата се върна обратно в дълбокия вир, аз я изтеглих малко по малко към плиткото. Да извадиш голяма риба от водата без чужда помощ с въдица за първ път не е лека работа. Четири пъти изтеглях главата и част от тялото и от водата, но и четирите пъти, макар да се приближавах към нея много внимателно, тя се стрелваше и избягваше, та трябваше отново пак да я изтеглям малко по малко. При петия опит обърнах въдицата наопаки и я хванах с палеца с халките нагоре, за да не докосна рибата с нея. Изморената риба се остави да поставя първо едната, а после другата си ръка от двете ѝ страни и да я избутам полека от плитката вода на брега.

Бях решил да хвана тази риба и я хванах, но не можах да се нахраня с нея тази вечер, защото между мен и лагера имаше пет километра неравен път, половината от който трябваше да извървя в тъмно.

Когато изпратих петкилограмовия си фотографски апарат, задържах памучната връв, с която го изтеглям при себе си на дърветата. Прекарах единия край на тази връв през хрилете на рибата и през устата ѝ и вързах здрава примка. Завързах другия край на връвта за клона на едно дърво. Когато отпуснах въжето, рибата лежеше удобно на един камък в сравнително спокойна вода. Имаше опасност само от видрите и за да се сплашат и отстраняват, вързах носната си кърпа като знаме и забих импровизираната дръжка на знамето на дъното на реката малко под рибата.

Когато на другата сутрин дойдох пак при вира, слънцето позлатяваше върховете на планината. Намерих рибата на същото място, където я оставих миналата нощ. Развързах връвта от клона и слизайки по големия камък към рибата, навих връвта около ръката си. Уплашена от мен или пък от сътресението на връвта, рибата изведнъж се съживи и плескайки силно с перките си, се втурна нагоре по реката.

Изненадан, нямах време да се задържа на крака върху наведената и хлъзгава скала и цопнах във вира с главата надолу.

Никак не ми е приятно да потъвам надълбоко в тези подпланински реки, защото ми е крайно противна мисълта, че някой гладен питон може да се увие около тялото ми. Много съм доволен, че нямаше свидетели да гледат как излязох от вира. Едва се измъкнах с мъка на отвъдната страна и хората ми, на които бях дал нареждания да ме последват, пристигнаха. Дадох им рибата, за да я отнесат в лагера на брега на реката, а пък аз тръгнах напред, за да се преоблека и приготвя апарата си.

Нямаше с какво да претегля рибата, но и хората ми, и аз сметнахме, че горе-долу тежи двадесет и пет килограма.

Не е важно колко тежеше рибата, защото това се забравя, важна е обаче обстановката, при която е уловена. Стоманената синевина на вира, обкръжен с папрати, където водата си почива, преди да се втурне като водопад през канари и камъни, докато пак спре, за да си поеме дъх в друг вир, по-красив от току-що напуснатия, полетът на шарения рибар, когато литва от повърхността на водата и изръсва цял душ диаманти от крилете си, издигайки се високо и хвърчейки радостно, захапал сребърна бодливка в червения си клюн, лаят на самбура и ясният мелодичен вик на планинската кошута, които уведомяват обитателите на джунглите, че тигърът, чиито мокри стъпки ясно личат по пясъка на мястото, където преди няколко минути е прекосил реката, е излязъл да търси нещо за вечеря, са неща, които не мога да забравя. За тях аз вечно ще си спомням и те са като магнит, който постоянно ме тегли към тази красива долина, засега още неосквернена от човешка ръка.

[1] Едра, индийска сладководна риба. — Б.пр. ↑

ЧОВЕКОЯДЕЦЪТ ОТ КАНДА

Колкото и малко да вярваме на общоприетите суеверия, като например, че тринадесет души не трябва да сядат на маса, да се подава вино през масата, да се минава под стълба и пр., в собствените си суеверия ние имаме силна вяра, при все че те дават повод на приятелите ни да ни се подиграват.

Не зная дали ловците са по-суеверни от останалите хора, но зная, че те гледат на суеверията много по-сериозно. Един мой приятел винаги когато излиза на лов за едър дивеч, взема със себе си по пет патрона — нито повече, нито по-малко. Друг пък взема винаги по седем. Трети, който впрочем беше известен като най-добрия ловец на едър дивеч в Северна Индия, никога не откриваше зимния ловен сезон, преди да хване един махсир. Моето лично суеверие е свързано със змиите. Когато съм на лов за човекоядци, изпитвам дълбоко вкоренено суеверие, че колкото и да се трудя, всичките ми усилия ще отидат напразно, ако преди това не убия някоя змия.

През най-горещите дни на май, изминал от изгрев до залез-слънце безброй километри надолу и нагоре по невероятно стръмни хълмове, които грозно издраскаха ръцете и коленете ми, аз търсех един крайно предпазлив човекоядец. На петнадесетата вечер, връщайки се уморен като куче, заварих в горската хижа, където, бях отседнал, депутация селяни, които ме чакаха с новината, че видели тигър-човекоядец в околностите на тяхното село. Много късно беше да предприема каквото и да е същата нощ, затова им дадоха фенери и ги изпратих да си вървят със строгите нареждания никой да не излиза от селото през следващия ден.

Селото беше разположено на другия край на хребета, на който се намираще моята хижа, и поради изолираното си положение и гъстите гори, които го окръжаваха, беше пострадало от нападенията на тигъра много повече от кое да е друго село в околията. Последните жертви бяха две жени и един мъж.

На следващата сутрин обиколих селото в широк кръг, след което започнах втората си обиколка на половин километър под първата и като изкачих една песъчлива канара, стигнах до сухо дърво, издълбано от дъждовете. Хвърлих поглед от единия край на дървото до другия и се убедих, че тигърът не е там. В този момент едно раздвижване на седем-осем метра точно пред мен прикова вниманието ми. На това място се намираше вирче, голямо колкото обикновена вана, а на горния му край стоеше змия, която навярно пиеше от водата. Змията прикова погледа ми с повдигането на главата си, и когато я вдигна на около метър от земята, видях, че беше змия-качуларка. Най-красивата змия, каквато някога съм виждал! Гушата ѝ, обърната към мен, беше тъмнооранжево червена и ставаше златистожълта там, където тялото опираше земята. Гърбът, маслиненозелен, имаше правилни ивици с цвят на слонова кост, а около един метър от дължината ѝ от края на опашката нагоре беше лъскавочерна с бели резки. На дължина змията беше между три и четири метра.

Много се говори за този вид змия, за нейната нападателност, когато я обезпокоят, и за бързината, с която може да се движи. Ако змията ме нападнеше, както изглеждаше, че ще направи, щях да бъда в много неизгодно положение в самото дърво, обаче ако се покачах на канарата, чувствавах, че ще мога да се отбранявам. Разбира се, аз можех да прекъсна напрежението само с един изстрел в разперената ѝ качулка, голяма колкото малка чиния, но пушката, която имах в ръцете си, беше тежкокалибрена и аз нямах никакво намерение да обезпокоявам тигъра, който се бе появил след толкова изнурително очакване и труд. Измина една безконечно дълга минута, през което време единственото движение бе трептенето на дългия ѝ чаталест език. След това змията прибра качулката си, сведе глава на земята и побягна по отсрещния бряг. Без да снемам очи от нея, попипах с ръка настрана и сграбчих един валчест камък колкото топка за крикет. Змията едва достигна един остър глинест издатък, когато захвърлих камъка с всичка сила и я тупнах отзад по главата. Ударът би убил друга змия отведнъж, но единственият ефект тук и при това много обезпокоителен, който ударът предизвика върху качуларката, бе да я обърне и насочи право към мен! За щастие вторият камък я улучи по врата, когато беше изминала половината разстояние между нас, а след това останалото беше лесно.

Довърших втората си обиколка около селото с голямо задоволство и при все че и тя беше също така безрезултатна, както първата, аз се почувствувах насърчен, понеже бях убил змията. Сега за първи път от много дни насам предчувствах, че ловът ми ще излезе сполучлив.

На следващия ден аз пак претърсих гората около селото и привечер забелязах пресните дири на тигъра на края на една скоро разорана нива, която се намираше над селото. Населението, около сто души, беше изпаднало засега в пълен ужас и като оставих всички с уверението, че ще се завърна рано на следващия ден, поех обратно по самотния път от четири километра към горската хижа.

Да вървиш безопасно през гори или изоставени дълги пътища и то в някоя местност, в която се подвизава човекоядец, изисква най-голяма бдителност и спазване на много правила. Само когато ловецът е бил многократно преследван, само тогава неговите сетива са на нужната висота и онези правила, нарушаването, на които би дало лесна плячка на човекоядеца, наистина се спазват.

Читателят може би ще запита: защо „самотна разходка“, когато имах толкова много хора на разположение в лагера? Отговорът на този въпрос е следният: първо, защото човек е склонен да стане непредпазлив и да разчита много на другарите см, и, второ, защото при схватка с тигър ловецът има повече шанс, когато е сам.

Следващата сутрин, когато наближих селото, забелязах група възбудени мъже, които ме очакваха. От разстояние, от което можах да ги чуя, те ми съобщиха радостната вест, че през нощта бил убит един бивол. Тигърът удавил животното в самото село и след като го влачил по хребета, завлякъл го надолу в една тясна, гъсто обрасла долина на северната страна на хълма.

Направих внимателно разузнаване от една издадена скала на хребета и се убедих, че не би било разумно да се спусна надолу по стръмния път по дирята на отвличането, а единственото нещо, което можех да направя, бе да заобиколя отдалеч и да вляза в падината откъм долния ѝ край и тогава да се изкача дотам, където смятах, че ще намеря убитото животно.

Тази маневра извърших благополучно и към обяд пристигнах на мястото, което си бях набелязал още отгоре, където падината се разстилаше на стотина метра от стръмнината и, на около триста метра

от хребета. На това именно равно място очаквах да видя жертвата и ако имах късмет, и тигъра. Бях потънал в пот от дългото и трудно изкачване по долината през гъсти трънливи шубраци и недоразвит бамбук, а не беше никак разумно с потни ръце да предприема нещо, което изисква бърза стрелба. Седнах да си почина и да изпуша една лула.

Грамадни гладки закръглени камъни изпълваха местността пред мен и между тях протичаше ручей, който образуваше малки, кристалночисти вирчета. Бях обут в обувки с най-тънки гумени подметки, които подхождаха идеално за минаването по тези камъни. Като си отпочинах и се поизсуших, тръгнах да открия убитото животно с надежда, че ще намеря и тигъра, заспал близо до него. Когато прекосих около две трети от разстоянието, забелязах бивола, скрит под един бряг, обрасъл с папрати, на около двадесет метра от мястото, където започваше стръмнината на хълма. Тигърът не се виждаше. Много предпазливо се изравних с убитото животно и застанах на един плосък камък, за да прегледам всяко кътче на местността.

Предчувствието за надвиснала опасност е толкова познат и установен факт, че не заслужава споменаване. В продължение на три-четири минути стоях напълно неподвижен и изведнъж почувствувах, че тигърът ме гледа някъде отблизо. Същото чувство, което ме беше накарало да усетя надвисналата опасност, беше подействало навярно и на тигъра, като го събуди от сън. Върху една равнинка откъм лявата ми страна имаше гъсти храсти. Вниманието ми се спря върху храстите на около пет-шест метра от мен и на същото разстояние от убитото животно. Изведнъж храстите се размърдаха слабо и аз видях как тигърът бяга с всички сили нагоре по стръмния хълм. Преди да успея да насоча пушката си към него, той изчезна зад едно дърво, покрито с пълзящи растения, и едва след като измина петдесет метра, го видях пак, както скачаше по една скала. Гръмнах и той падна с рев надолу, повличайки цяла лавина камъни подир себе си. Счупен гръбнак, заключих аз. И точно когато обмислях как най-добре да се справя с него, като падне на топка пред краката ми, ревът му престана, а в следната минута — за мое облекчение и разочарование — го видях целия и очевидно не ранен, да бяга по склона на хълма. Виждах го само бегло от време на време и не си заслужаваше да стрелям по него.

Преминавайки с трясък през сухи бамбукови дървета, той изчезна зад хълма в следващата долина.

Впоследствие открих, че куршумът, изстрелян под ъгъл седемдесет и пет градуса, беше улучил левия лакът на тигъра и отчупил част от лакътната кост. Пробивайки костта, куршумът ударил скалата и като рикоширал, нанесъл съкрушителен удар отпред под челюстта му. Нито една от двете рани, макар и много болезнени, не беше смъртоносна. Единственият резултат от моето преследване по слабата кървава дияра в следващата долина бе, че тигърът ръмжеше по мен от един гъст трънлив, шубрак, навлизането ми, в който би било равно на самоубийство.

Изстрелът ми бил чул в селото и една нетърпелива тълпа ме чакаше на хребета. Те като че изпитаха по-голямо разочарование от мен, ако това бе възможно, поради провалянето на така грижливо замисленото и проведено преследване.

На следващата сутрин се върнах при убитото животно и едновременно се зарадвах и учудих, като видях, че тигърът се е връщал през нощта и отхапал малко от него. Единствената възможност да стрелям по тигъра беше да седя и чакам край трупа на животното, но тук се появи една трудност. Нямахше подходящи дървета на удобно разстояние, пък и много неприятното ми приключение от един предишен случай ме бе излекувало от желанието да седя на земята и да чакам човекоядеца. Двоумих се къде да застана, когато чух тигърът да реве някъде надолу в долината, откъдето се бях изкачил предишния ден. Ревът на тигъра ми предлагаше удобен случай да го убия по най-приятния възможен начин при лов на такива животни. Обичайно е един тигър да реве така при следните обстоятелства: когато броди из гората и търси другар или другарка или когато е леко ранен. Не ще и дума, че ловецът трябва да умее да реве като тигър достатъчно добре, за да може да го подмами и да го извика на такова място, където тигърът най-естествено ще дойде, като някой гъсталак или място, обрасло с висока трева, а самият той да е готов да стреля от много близко разстояние. Зная, че много колеги — ловци ще останат скептични по отношение на твърдението ми, че леко раненият тигър се озовава на повикване, но такива хора по-добре да не отсъждат, преди да са го изпитали сами. В случая обаче тигърът, при все че отговаряше на моето повикване, отказа да дойде по-близо. Аз отдадох неуспеха си

на факта, че отправях вика си от мястото, на което той преживя едно нещастно приключение предишния ден.

Дървото, което най-сетне избрах, растеше на края на един отвесен бряг и имаше удобен клон на около два и половина метра от земята. Седнал на него, щях да бъда на около десет метра от осеяното с камъни дере, по което очаквах да дойде тигърът. След като въпросът за дървото беше разрешен, аз се върнах на хребета, където бях казал на хората си да ме чакат със закуската.

Към четири часа след пладне седях удобно на клона, готов за дълго и мъчително чакане. Преди да оставя хората си, наредих им да ми изкукат на следващата сутрин при изгрев-слънце. Уговорихме се, ако им отвърна с вик на леопард, да останат на място, но ако не чуят никакъв отговор, да съберат колкото могат селяни и на две групи да дойдат надолу по двете страни на долината, като надават викове и хвърлят камъни.

Свикнал съм да спя във всяко положение на някое дърво и понеже бях изморен, прекарах вечерта не много неприятно. Когато залязващото слънце осветяваше само върховете на планините над мен, чух тревожния вик на лангур, който ме стресна и разбуди напълно. Много скоро открих мястото на маймуната, която седеше на върха на едно дърво на другия край на долината и понеже гледаше към мен, заключих, че ме е взела за леопард. Тревожният вик продължи на интервали и престана да се чува едва когато настъпи пълен мрак.

Час след час напънах очи и уши. Изведнъж се стреснах от шума на камък, който се търкулна по скалата и се удари о дървото ми. След камъка чух предпазливите меки стъпки на тежко животно — безспорно тигър. Отначало помислих с утеха, че той идва от тази посока вместо отдолу, из долината, по-скоро по някаква случайност, но тази ми мисъл се изпари веднага щом го чух да издава дълбоки ръмжения точно зад мен. Очевидно той беше дошъл от долината, когато съм закусвал, и като застанал на хълма, където го забелязала маймуната, е наблюдавал как се качвам на дървото. Ето едно положение, което нямах предвид и с което трябваше да се справя много внимателно. Клонът, на който седнах удобно още на светло, не позволяваше много да се обръщам в тъмнината. Разбира се, можех да стрелям във въздуха, обаче си спомних за ужасните последствия, които имах при опит да убия друг тигър с изстрел от близко разстояние, и се

отказах. Нещо повече. Дори тигърът да не ме нападне, гърмеж от толкова малко разстояние на тежкокалибрена пушка щеше да го пропъди от тази местност и всичият ми труд отиваше напразно.

Знаех, че тигърът нямаше да скочи върху мен, защото скокът щеше да го отнесе на десет метра надолу из скалите. Но нямаше и нужда да скача, защото можеше само да се изправи на задните си крака и лесно да ме достигне. Повдигнах и обърнах пушката от скута си, тикнах цевта под лявата си мишница, като едновременно с това натиснах предпазителя. Това ми движение се посрещна с още по-дълбоко ръмжене, отколкото преди. Ако сега тигърът посегне към мен, той щеше по всяка вероятност да дойде в допир с пушката, на спусъците, на която бях подгънал пръсти. Дори и да пропусна да го застрелям, щях да имам възможност да се покатеря по-нагоре по дървото през суматохата, която би последвала гърмежа. Времето се влачеше с бавни стъпки и най-сетне, изморен от лазене и от ръмжене, тигърът прескочи малко дърво от лявата ми страна и след малко го чух как хруска кокали от убитото животно. Едвам сега можах да се поотпусна в неудобното си положение. Единствените звуци, които чувах до края на нощта, идваха от посоката на убитото животно.

Слънцето бе изгряло съвсем скоро, долината още тънеше в дълбока сянка, когато чух моите хора да кукат из хребета и почти веднага след това видях тигъра как бяга на скокове по хълма от лявата ми страна. Трудно бе да се прицеля в несигурната светлина и с напрегнати очи, но аз се реших и имах удоволствието да видя как куршумът попадна в целта. Като се обърна със страхотен рев, той се спусна право към дървото ми и точно когато щеше да скочи, отпратих втори куршум в гърдите му. Отместен по време на скока от силата на тежкия куршум, тигърът се удари о дървото, без да ме засегне, и отхвъркна надолу с главата право в пропастта, където падна в едно от вирчетата, за които вече споменах. Той се измъкна от водата, оцветявайки я в червено с кръвта си, и като закуца надолу по дола, изчезна от погледа ми.

Всеки мускул на тялото ми се бе схванал от петнадесетте часа, които прекарах на твърдия клон. Свлякох се от дървото, като си изцапах дрехите от обилната кръв, оставена по него от тигъра, и едва

след като разтрих вдървените си крака, можах да го проследя. Намерих го мъртъв в подножието на една скала в друг вир с вода.

Противно на моите нареждания хората ми, събрани на хребета, когато чули първия ми изстрел и рева на тигъра, последван от втори изстрел, слезли групово по хълма. Стигнали до изцапаното с кръв дърво, при дънера, на което намерили меката ми шапка, те естествено дошли до заключението, че тигърът ме е отвлякъл. Чувайки тревожните им викове, аз отговорих и те отново се спуснаха по дола и спряха със затаен дъх и отворени уста, когато видяха изцапаните ми с кръв дрехи. Едва след като се увериха, че не съм ранен и че кръвта по дрехите не е моя, те се струпаха минута по-късно около тигъра. Скоро отсякоха едно яко, младо дърво и вързаха здраво тигъра за него с пълзящи растения. Понесоха го нагоре по стръмния хълм с немалко трудности и с много викове и шум.

Много подвизи се извършват в тези отдалечени области, из които бродят закоравели човекоядци. Тези подвизи, за които външният свят няма възможност да чуе, се приемат от местните жители като всекидневни явления. Желая да опиша един такъв подвиг, който се отнася до последната жертва на човекоядеца от Канда.

Пристигнах на местопроизшествието скоро след случката и от събраните подробности от селяните, както и от внимателното проучване на терена, по който междувременно не беше ходено, аз съм в състояние да предам случката така, както мисля, че отговаря на истината с всички подробности.

В селото, близо, до което убих човекоядеца от Канда, живеел възрастен човек със своя син. Бащата служил във войската през 1914–1918 година и хранел амбицията да запише сина си в полка на гаруалските кралски стрелци — една не много лесна работа през „веселите мирни години“, когато имало малко вакантни места, а много желаещи. Скоро след като младежът навършил осемнадесет години, през тяхното село минала група мъже на път за пазара в Лансдаун. Младежът тръгнал с тях и още с пристигането си в Лансдаун се явил в канцеларията, където записвали доброволците. Тъй като знаел от баща си как да поздравява по военному и как да се държи в присъствието на офицер, приет бил без всякакво колебание. Записали го и му дали отпуск, за да отнесе малкото си лични вещи у дома, преди да започне военното си обучение.

Той пристигнал в къщи по обяд, след като пет дни отсъствал оттам, и научил от приятели, които се тълпели около него, че баща му орал малката им нива на другия край на селото и че нямало да се върне преди здрач. (Нивата, която баща му орал, била същата, по която аз открих стъпки от човекоядеца в деня, когато убих качуларката.). Младежът се грижел от по-рано за фуража на добитъка и затова след като се наобядвал при едни съседи, тръгнал с дружина от двадесет души да набере шума.

Както споменах преди, селото се намира на хребет и е заобиколено с гори. Две жени били вече удавени от човекоядеца, когато косели трева из гората, и селяните от няколко месеца хранили добитъка с шума от дърветата край селото. Те трябвало да ходят всеки ден все по-далеч, за да си набавят необходимата шума, и този ден групата от двадесет и един души, като прекосили обработваемите земи, изминали около петстотин метра надолу по един стръмен и каменист хълм и навлезли в началото на долината, която се простира на изток в продължение на двадесет километра през гъсти гори и срещу реката Рамганга и горската хижа на Дикала.

В началото на долината теренът е почти равен и осеян с големи дървета. Тук хората се разделили, като всеки от тях се покачил на едно дърво по свой избор. След като си насекли необходимото количество шума, направили я на вързоп, вързали го с въжето, което носели за тази цел, и се върнали в селото по двама и по трима.

Тигърът, който лежал в един гъсталак на около осемстотин метра в долината, ги чул, когато слизали по хълма, говорейки на висок глас за кураж и да плашат човекоядеца, или пък когато се викали един друг още докато били по дърветата. Той напуснал скривалището, където преди четири дни убил и изял една кошута, прекосил ручея и пътеката за говеда, която върви по протежението на цялата долина, и се отправил бързо към мъжете. (Скоростта, с която тигърът е минал по дадено място, може да се установи по относителното положение на отпечатъците от предните и задните му крака.)

Младежът си избрал също едно дърво — бохиня, — от което си нарязал шума за добитъка. Дървото се намирало на около шест метра от пътеката за говеда и горните му клони надвисвали над малка урва, в която имало две големи скали. От един завой на пътеката тигърът зърнал младежа на дървото и след като го наблюдавал известно време,

оставил пътеката и се скрил зад една повалена индийска топола на около двадесет и пет метра от урвата. Младежът си насякъл достатъчно шума, слязъл от дървото и я събрал накуп, за да я върже на вързоп. Докато вършел това и стоял на равното място, той се намирал сравнително в безопасност. За нещастие забелязал, че два клона били паднали в урвата между двете скали и така предрешил съдбата си, като слязъл в урвата, за да ги прибере. Щом младежът се скрил от погледа му, тигърът напуснал скривалището си зад поваленото дърво и пропъзлял до края на урвата и точно когато момчето се навеждало да вземе клоните, той скочил върху него и го удавил. Дали удушването е станало, докато другите са били още по дърветата, или пък след като те си отишли, не можах да установя.

Бащата се върнал в селото по залез-слънце и го посрещнали с добрата вест, че син му бил приет във войската и си дошъл от Лансдаун в кратък отпуск. Като запитал за момчето, казали му, че то отишло рано през деня за шума и се почудили, загдето бащата не го намерил в къщи. След като подредил биволите си за през нощта, бащата тръгнал да дири момчето си от къща на къща. Разпитал мъжете, които ходили навън този ден, и всички казвали едно и също, че се разделили в началото на долината и никой не помнел да го е виждал след това. Бащата прекосил терасовидно разположените ниви, отишъл на края на стръмния хълм и няколкократно викал сина си, обаче не получил никакъв отговор.

По това време се стъмнило. Мъжът се върнал в къщи, запалил малък опушен фенер и минавайки през селото, ужасил съседите си, като им казал в отговор на техните запитвания, че отива да търси сина си. Попитали го дали е забравил за човекоядеца, а той отвърнал, че именно поради човекоядеца бил толкова загрижен да намери момчето, защото може да е паднало от някое дърво и да се е наранило и страхувайки се да не го нападне тигърът, не отговаряло на повикването му.

Той не пожелал никой да го придружи, а и надали би се намерил някой, който сам да пожелае. Цялата нощ той претърсвал долината, в която никой не би посмял да стъпи, откакто се появил тигърът. Той минал по пътеката четири пъти през нощта — както видях това от стъпките му — на три метра от мястото, където тигърът лежал и ядъл сина му.

Точно на разсъмване, изморен и съкрушен, той се изкачил малко по-нагоре по скалистия хълм и седнал да си почине. От издигнатото място, на което седял, той могъл да гледа долу в урвата. При изгрев-слънце забелязал петна кръв върху две големи скали и като изтичал дотам, намерил онова, което тигърът оставил от сина му. Той събрал тези остатъци, отнесъл ги у дома и като се сдобил с подходящ саван, подпомогнат от приятели, отнесъл останките на брега на реката Мандал и ги оставил на кладата, на която изгаряли мъртъвците.

Мисля, че не е справедливо да се смята, че дела като тези се извършват от хора, лишени от въображение, и които следователно не съзнават големия риск, на който се излагат. Обитателите на нашите планини, освен че са много чувствителни към околната среда, са и много суеверни и вярват, че всеки връх, долина или клисура се обитава от някой дух под една или друга форма с най-зъл и злодейски вид, от който човек трябва да се страхува най-много нощем. Човек, отрасъл в тази обстановка, заплашван от човекоядец в продължение на години, невъоръжен и сам-самичък, можел от залез до изгрев-слънце да ходи из гъстите гори, които неговото въображение изпълня със зли духове и в които е имал всичкото основание да вярва, че човекоядецът го дебне! Той е по мое мнение надарен с такъв кураж по качество и степен, какъвто много малко хора притежават. Отдавам още по-голяма заслуга на героичния му подвиг, загдето той не е съзнавал, че върши нещо необикновено, което заслужава да се отбележи. Когато по моя молба той седна на земята близо до човекоядеца, за да ми помогне да го фотографирам, той ме погледна и каза с тих и въздържан глас: „Сега съм доволен, сахиб, защото ти отмъсти за моя син.“

Това бе последният от трите човекоядеца, за които бях обещал на чиновниците от областната служба и по-сетне на населението на Гаруал^[1], че ще сторя всичко възможно, за да ги отърва от тигрите.

Молба от жителите на общините Пейнаунаун, Бунджи и Бикла Бадапур, околия Гаруалска

До Господин Капитан Дж. Е. Корбет, от полка на Негово Величество в Каладунджи, околия Найни Тал

Уважаеми господине

Ние, цялото население (на горните три общини), най-смирено и почтително се осмеляваме да изложим пред Вас следните няколко реда, за да благоволите да ги проучите и сторите нужното.

В тази околност един тигър се обърна в човекоядец от миналия декември. До днес той е удавил трима мъже и е наранил други двама. Тъй че ние се намираме в голяма беда. Поради страха от този тигър не можем да опазим посевите си и сърните ги опропастиха. Не можем да отидем в гората за сено, нито можем да пуснем говедата на паша в гората, защото много от тях ще загинат. При тези обстоятелства ние се намираме пред гибел. Горските власти правят всичко възможно да убият този тигър, но има малко надежда за успех. Двама ловци също се опитаха да го застрелят, обаче не успяха. Нашият почитаем управител обяви награда от 150 рупии за главата на тигъра, така че всеки се стреми да го убие, но без успех. Научаваме се, че Ваша милост сте убили много човекоядци — тигри и леопарди. Поради това сте си спечелили добро име, особено из окръга на Кумаон. Прочутият човекоядец — леопард от Нагпур е бил убит от Вас. Повикът на цялото население тук е, че този тигър може да бъде убит само от Вас. Ето защо населението се осмелява да замоли да си направите труда и да дойдете тук, за да застреляте този тигър (наш враг) и да спасите населението от напаст. За тази голяма услуга ние, населението, ще Ви бъдем много признателни и ще се молим за Вашия дълъг живот и благоденствие. Надяваме се, че Вие сигурно ще влезете в нашето положение и ще си направите труда да дойдете и ни отървете от тази беда. Пътят, който води тук, минава през Ламнагар до Султан, от Султан за Лахачаур и от Лахачаур до Канда. Ако Ваша милост би благоволил да ни предупреди за пристигането си в Рамнагар, ще изпратим наши хора и кола да Ви посрещнат и придружат.

Оставаме, Господине, с най-добри пожелания: село

Джарат, 18 февруари 1933

Подписал: Говинд Синг Неджи

Главатар на село Джарат

Следват 40 подписа и 4 отпечатъка от палци на жители на селата Пейнауна, Бунджи и Бикла Бадапур.

Адрес: Говинд Синг Неджи, село Джарат.

Пощенска станция Пейнауна. Околия Бадиалгаон, Гаруал, С. П. Обещанието, поменато на стр. 57, направих след получаване на тази молба.

[1] Препис от молбата на населението на Гаруал. ↑

ТИГЪРЪТ ОТ ПАЙПАЛ ПАНИ

Не зная нищо повече от неговия по-раншен живот, освен факта, че е роден в една урва, врязана дълбоко в хълмовете, и че е член на семейство от три тигъра.

Беше на около година, когато една декемврийска сутрин, привлечен от вика на сърна, забелязах стъпките му върху пясъчното корито на рекичка, позната из местността под името Пайпал Пани. Отначало мислех, че се е загубил от майка си, но като срещях седмица след седмица самотните му стъпки по пътеките, по които се движеше дивечът, дойдох до заключението, че настъпването на любовния период е достатъчно задоволителна причина, за да се движи сам. Съдбата на всички обитатели на джунглите е една и съща: най-ревностно гледани, предпазвани дори с цената на живота на родителя, ако е необходимо, а на следващия ден пуснати сами из широкия свят. Това е методът на природата за предотвратяване на кръвосмешението.

Прекарал онази зима, като се хранел с пауни, папагали и малки диви свини и от време на време по някоя сърна, скътал си леговище в грамадно дърво, повалено без очевидна причина и издълбано от времето и таралежите, той довлечал тук повечето от жертвите си и при студени дни се препичал на слънце върху гладкото стъбло на дървото, на което са се препичали преди него много леопарди.

Видях отблизо малкия тигър, когато вече януари бе доста напреднал. Една вечер излязох без някаква определена цел и видях как една гарга подскокна от земята, кацна на клона на някакво сухо дърво и започна да си чисти човката. Гарги, лешояди и свраки винаги ме интересуват в джунглите и много са убитите животни, които съм намирал както в Индия, така и в Африка благодарение на помощта на тези птици. В случая гаргата ме доведе на мястото, където през миналата нощ се бе разиграла трагедия. Една сърна била удавена и отчасти изядена и няколко души, минавайки по пътя, отстоящ на около петдесет метра, навярно привлечени по същия начин, както и аз, я нарязали на късове и отнесли със себе си. Оставили от сърната само

няколко кости и малко съсирена кръв, от която гаргата току-що кълвеше. Тъй като нямаше никакво закритие близо до пътя, аз бях убеден, че звярът, който е убил сърната, не е забелязал, че други са му вдигнали плячката оттам, и че той сигурно ще се върне по-късно на същото място. Поради това реших да остана и да чакам и си направих удобно място за седане на едно сливово дърво, доколкото позволяваха бодлите му.

Не диря извинение от вас, читателю, ако се различаваме по много оспорвания въпрос за пазенето край някое убито животно. Едни от най-приятните ми спомени са свързани с някой и друг час преди залез-слънце, прекаран в чакане край някое убито от зверове животно, като се започне от деня, когато въоръжен с евзалия пушка, чиято пукната цев бях намотал с тел, за да не се пръсне, чаках край един убит от леопард лангур, та се стигне допреди няколко дни, когато с най-модерна пушка на скута наблюдавах как една тигрица с две напълно пораснали тигърчета изядоха цял елен, който те бяха убили, разбира се, без да ми стане мъчно, че не взех и аз някой дял.

Наистина в случая нямаше убито животно под дървото, но поради причините, които изтъкнах, имаше все пак някаква вероятност да ми се удаде случай да стрелям. За обитателите на джунглите винаги има дири в напоената с кръв земя, за което свидетелства старият глиган със сиви мустаци, който от десет минути тихо рови земята за корени и изведнъж настръхна, щом го лъхна вятърът, напоен с миризма на кръв. Високо вдигнатата му зурла, която той мърда само както едно прасе може да мърда тази част на главата си, му подсказва много повече, отколкото аз мога да проумея от почвата, по която няма никакви следи. Начинът, по който се приближава към убитото животно — веднъж се отклони вдясно и се обърне към вятъра, после малко вляво пак срещу вятъра и с всяко отклонение застава с няколко метра по-близо до плячката, — показва, че сърната е убита от тигър. Накрая, щом се увери за сетен път, че няма оставено нищо, което да заслужава да се яде, хуква в тръс и изчезва от погледа ми.

Сега пък идват две сърни, и двете с кадифени рогчета и от факта, че се насочват право към напоеното с кръв място и вървят с вятъра, е очевидно, че са свидетели на снощната трагедия. Задоволяват любопитството си, като ту душат земята, ту се ослушват с напрегнати мускули, готови за миг да побегнат и поемат пътя, по който са дошли.

Любопитството не е изключително право на човешкия род. Много животни съкращават живота си, като се отдават на любопитството си. Кучето излиза от верандата, за да полае по някоя сянка, сърната се отделя от стадото, за да погледне някоя туфа трева, която никакъв вятър не поклаща, и дебнещият леопард си набавя ядене.

Слънцето приближаваше към залез, когато едно мърдане отпред вдясно привлече вниманието ми. Някакво животно прекоси пролуката между два храста на другия край на залесеното място с форма на клин, което завършва на двадесет и пет метра от дървото ми. Изведнъж храстите откъм моята страна се разтварят и тигърът излиза на открито, без да погледне вляво или вдясно. Отива право към мястото на убитото животно. В погледа му, пълен с очакване, настъпва разочарование, като вижда, че плячката, добита навярно след дълго търпеливо дебнене, е изчезнала. Не обръща внимание на парчетата кости и съсирената кръв и спира пред дънера, който послужил за касапски дръвник и на който още висят няколко парченца месо. Аз не бях единственият, който носи оръжие из тези джунгли, и ако тигърчето трябваше да стане голям тигър, налагаше се да му дам урок за опасността, на която се излага, като се приближава до убити животни на дневна светлина. Един халосен патрон би свършил по-добра работа, но сега трябваше да се задоволява с бойната си пушка. Точно когато повдигна глава да подуши дънера, куршумът се заби в твърдото дърво на два сантиметра от носа му. Тигърчето забрави този урок само веднъж през следващите години.

През следващата зима го виждах няколко пъти. Сега ушите му не изглеждаха толкова дълги и бе сменил бебешката си козина с кафяво-червеникава с ярко очертани ивици. То беше, отстъпило кухото дърво — леговище на правоимеещите му собственици — двойка леопарди — и си беше намерило ново жилище в гъст пояс от шубраци, който ограждаше подножието на хълма. Допълваше си храната с малки самбури.

На другата зима, когато слязох от планините, както всяка година, не срещнах познатите му стъпки по пътеките, по които се движеше дивечът, нито край водопойните места. В продължение на няколко седмици мислех, че малкият тигър е изоставил предишното си свърталище и е слязъл нататък в равнината. Една сутрин обаче си

обясних отсъствието му — редом с неговите стъпки видях и потънките и удължени стъпки на другарката, която си бе намерил. Само веднъж видях двата тигъра, понеже сега тигърчето бе вече голям тигър.

Една заран слязох на лов за антилопи преди съмване и се върнах по просека, причинена от пожар, когато един лешояд, кацнал на сухия клон на едно дърво, привлече вниманието ми. Птицата стоеше гърбом към мен, обърната към ивица ниски шубраци, зад които се простираха гъсти джунгли. По земята имаше още дебела роса. Аз се приближих без всякакъв шум до дървото и погледнах наоколо. Над ниските храсти стърчеше рогът на убит елен — защото никое живо същество не можеше да застане в такова положение. Стъпих здраво на една скала, покрита с мъх, и безшумно пристъпих с гумените си обувки. Като се изправих, видях целия елен. Задницата му бе изядена, а от двете му страни лежах тигрите — тигърът лежеше на по-далечната страна и се показваха само задните му крака. И тигърът, и тигрицата спяха. Ако се преместех три метра напред, за да избягна един сух клон, и десетина метра вляво, щях да мога да се прицеля във врата му, но докато си правех тази сметка, бях забравил за мълчаливия зрител. Там, където стоях, лешоядът не можеше да ме види. Обаче преди още да направя десетина стъпки, той ме зърна и уплашен от близостта ми, отлетя от клона, удари се в едно пълзящо растение, което висеше от по-големия клон, и падна най-позорно на земята. Тигрицата рипна и за миг изчезна, а и тигърът не закъсня да я последва. Имах възможност да стрелям, обаче беше много рисковано поради гъстите джунгли отпред, където едно ранено животно имаше всички предимства. На онези, които никога не са го изпитвали, мога да препоръчам издебването на тигри и леопарди край техните жертви като най-забавен спорт. Но трябва много да се внимава, когато се стреля, защото, ако животното не бъде убито или повалено още с първия изстрел, може да последват неприятности.

Седмица по-късно тигърът поднови самотното си съществуване. Сега имаше някаква промяна в нрава му. Досега той нямаше нищо против, когато посещавах жертвите му, обаче, след като другарката му го напусна, той ми даде много ясно да разбере — още щом тръгнах по дирята на първото отвлечено от него животно, — че за в бъдеще не ще ми позволи повече волности. Трябва да се чуе отблизо ядовитото

ръмжене на някой тигър, за да се разбере, че в джунглите няма по-ужасяващ звук.

Рано през март тигърът удуши първия си голям бивол. Една вечер се намирах близо до подножието на хълмовете и чух как из гората проехтя ревът на агонизиращ бивол, примесен с ядовития рев на тигър. Установих, че звукът идваше от една урва на около петстотин метра. Движех се трудно по разпръснати камъни и през трънливи храсти. Когато се покатерих на една издадена скала, от която се виждаше надолу в урвата, мъченията на бивола бяха спрели и тигърът не се виждаше никъде. Цял час лежах с пръст на спусъка, без да забележа нещо от тигъра. Следващата сутрин при пукване на зората отново се покачих на канарата и намерих бивола в положението, в което го бях оставил. Меката почва, разорана от копита и нокти, свидетелстваше за развилата се отчаяна борба. Тигърът е успял да го повали едва след като му е счупил крака. Борбата е траяла от десет до петнадесет минути. Проследих дирите на тигъра, които водеха през урвата, и върху една скала намерих голямо петно кръв, а на сто метра по-нататък — друго петно върху едно повалено дърво. Раната, която биволът е нанесъл с рогата си по главата на тигъра, трябва да е била достатъчно тежка, за да го накара да се откаже от жертвата си, защото той не дойде вече при нея.

Три години по-късно тигърът, пренебрегвайки урока, който му дадох, когато беше малък (оправданието му се криеше може би в това, че приближаваше любовният период на тигрите), се върнал най-непредпазливо при една своя жертва. Край нея чакали през нощта един заминдар^[1] с няколко свои наематели и тигърът получил куршум в рамото, който му счупил костта. Не направили никакъв опит да го преследват. Тридесет и шест часа по-късно с рамо, покрито с мухи, той прекосил, като накуцвал, района на горската хижа, преминал през моста на отвъдната страна, на която имало два реда къщи на наематели, които стояли на вратите да го видят как минава, влязъл през портата на едно заградено със зид имение и се настанил в един празен склад. Двадесет и четири часа по-късно, навярно подплашен от големия брой хора, дошли от съседните села да го видят, той напуснал имението по пътя, по който бил дошъл, минал покрай нашата порта и се запътил към долния край на селото ни. Предишната нощ бил умрял бивол на един от нашите наематели и те го хвърлили в тръните на края

на селото. Тигърът го намерил и останал там, като уталожвал жаждата си от една вада за напояване.

Когато два месеца по-късно се завърнахме от планините, тигърът вече се хранеше с малки животни (пилета, овце, кози и др.), които успяваше да залови в покрайнините на селото. До март раната му зарасна, но десният му крак остана слабо извит навътре. Върна се в гората, където го бяха ранили, и наложи тежък данък върху говедата на селото. За да бъде в безопасност, той ядеше само по веднъж от всяко удавено животно и по този начин уби пет пъти повече животни, отколкото обикновено. Заминдарят, който го бе наранил, имаше стадо от около четиристотин крави и биволи и бе най-главният пострадавш.

През последните години обаче тигърът набележа толкова, колкото порасна и лошото му име, и много ловци, както и други хора, правеха опити да го убият.

Един селянин, въоръжен с едноцевна евзалия пушка, отишъл една вечер през ноември да убие някоя дива свиня и застанал да чака в един храст, намиращ се в сухо дърво, широко около двадесет метра, надолу по една пресечена местност. Мястото имаше форма на правоъгълник, граничещ с дългите си страни с обработваеми земи, а с късите страни с път и канал, широк три метра, който представлява границата между нашите посеви и гората. Пред ловеца се издигал бряг, висок около метър, по горния край, на който минава пътеката за говеда, а зад него — парче земя, покрита с гъсталак. Към осем часа вечерта някакво животно се появило на пътя и той, като се прицелил, колкото могъл, стрелял. Ударено от куршума, животното паднало от брега, минало с грухтене на няколко крачки от човека и навлязло в гъсталака зад него. Той захвърлил чергата и отърчал в колибата — на двеста метра от там. Скоро се събрали съседите и чули разказа му. Дошли до заключение, че глиганът е тежко ранен. Ще бъде жалко, казали си те, да оставим хиените и чакалите да ядат прасето. Запалили фенер и група от четирима смелчаги тръгнали да приберат плячката. Един от моите наематели (който отказвал да се присъедини към експедицията и по-късно си призна пред мен, че се е страхувал да отиде и търси ранения глиган из гъсталаците и тъмнината) ги подсетил да напълнят отново пушката и да я вземат със себе си.

Послушали го, натъпкали барута, без да го отмерват, но пръчката, с която го тъпкали, се заклешила и се счупила в цевта —

незначителна случка, която без съмнение спасила живота на шестимата мъже. Впоследствие с голяма мъка извадили счупената пръчка, напълнили пушката и тръгнаха. Отишли на мястото, където животното навлязло в гъсталака, претърсили най-внимателно и като видели кръв, обърнаха всичко, за да намерят глигана. Едва след като обходили цялата местност, изоставили диренето за тази нощ. Рано на следващата заран подновили търсенето. Към тях се присъединил и човекът, който ме бе уведомил. Той бил по-добър познавач на гората от другарите си, та като прегледал един храст, където имало много кръв, събрал и донесъл няколко косъма, изцапани с кръв, които аз разпознах като косми от тигър. Беше ми на гости един колега — ловец и заедно с него отидохме да разгледаме мястото.

Винаги ми се е виждало интересно да разчитам какво се е случило из джунглите чрез дирите по земята. Наистина нашите изводи понякога са грешни, но понякога са и верни. В случая бях прав, като казах, че раната се намира на вътрешната страна на десния преден крак, но сгреших, като помислих, че кракът е счупен и че тигърът е млад и чужденец в тази местност.

Нямаше кръв отвъд мястото, където бяха намерени космите, та беше невъзможно да следвам дирята по тази твърда почва. Затова прескочих канала и стигнах там, където пътеката за говеда минаваше по едно пясъчно корито. Тук от стъпките видях, че тигърът не е млад, както бях помислил отначало, а е моят стар приятел — тигърът от Пайпал Пани. В тъмнината погрешно го взели за глиган, когато искал да премине през селото.

Веднъж, когато бил лошо ранен, той минал през селището, без да навреди на човек или животно, сега обаче беше вече по-стар и заставен от болка и глад, можеше да направи доста пакости. Създаде се тревожно положение, защото местността беше много гъсто населена, а на мен се налагаше да замина през седмицата, за да устоя на едно задължение, което не можех да отложам.

За три дни претърсих всяко кътче от джунглите между канала и подножието на хълмовете — пространство от около шест квадратни километра, — без да намеря никаква следа от тигъра. На четвъртия ден след обяд, когато тръгнах да продължа търсенето, срещнах стара жена и сина ѝ, които бягаха от джунглите. От тях научих, че тигърът ревал близо до подножието на хълмовете и всички говеда побягнаха навън от

джунглите. Винаги когато съм на лов с пушка, ходя сам. Така е по-безопасно при схватки, пък и по-тихо се ходи из джунглите. В този случай обаче наруших принципа си и позволих на момчето да ме придружи, понеже то имаше голямо желание да ми посочи къде точно бе чул тигъра.

Пристигнахме в подножието на хълма и момчето посочи към един гъсталак, ограден от далечната страна с просеката, причинена от пожар, за която вече споменах, и от близката страна с рекичката Пайпал Пани.

Успоредно на дължината ѝ на около сто метра от рекичката имаше плитка дупка, около шест метра широка, с отвор към мен и заградена с храсти откъм реката. Отгъпкана пътека пресичаше дупката под прав ъгъл. На отворената страна на дупката на около двадесет метра от пътеката растеше малко дърво. Ако тигърът слезеше по пътеката на излизане от шубраците, щеше да се натъкне на мушката ми. Реших да застана именно тук. Покачих момчето на дървото с крака на едно ниво с главата ми и му казах да ми даде знак с пръстите на краката си, ако от това високо място види тигъра, преди аз да го зърна. Опрях гръб на дървото и започнах да викам като тигър.

На човек, прекарал толкова години в джунглите, колкото съм прекарал аз, не е нужно да описвам как точно реве тигрицата, когато търси другар, а на онзи, който не е имал щастието да я чуе, ще кажа само, че този рев не може да се опише с думи. За да се усвои този рев, трябва да се наблюдава отблизо и да се командват най-свободно гласовите струни.

За мое голямо облекчение — защото бях ходил из джунглите цели три дни с пръст на спусъка — чух тигърът да отговаря от разстояние около петстотин метра. В продължение на половин час след това (може би е било по-малко, но на мен с положителност ми се стори повече) ревт на тигри продължи оттам и отсам. От едната страна идваше заповедническият зов на господаря, а от другата — смиреният гальовен отговор на неговата робиня. На два пъти момчето ми даде знак, обаче аз не видях нищо от тигъра. Едва когато залязващото слънце обсипа гората със златиста светлина, той изведнъж се появи. Слизаше с бързи стъпки по пътеката, без да спре при минаване през храстите. Когато измина половината път до дупката и аз вдигнах пушката, той сви вдясно и се насочи право срещу мен.

Тази маневра, която нямах пред вид, когато избирах мястото си, го доближи още повече, отколкото можех да предполагам и ми даваше възможност да стрелям в главата му, за което също не бях подготвен. Прибягнах до едно много старо средство, което бях научил преди много години и което прилагах с успех при подобни случаи, и го накарах да спре, без да се уплаши. Изправил лапи във въздуха, той бавно повдигна глава и по този начин изложи гърдите и гърлото си. След попадането на тежкия куршум той се изправи на крака и хукна сляпо през гората, но се строполи шумно на няколко метра от мястото, на което бях видял за пръв път стъпките му една ноемврийска сутрин, когато ме привлече викът на сърна.

Едва тогава видях, че е бил леко ранен и раната, която се опасявах да не го направи опасен, се оказа почти зараснала. Тя беше причинена от оловния куршум, който беше прекъснал малка вена на десния му преден крак.

Удоволствието, че се сдобих с такъв прекрасен трофей — той беше над три метра дълъг и зимната му козина бе отлично запазена — се примеси със съжаление, защото никога вече обитателите на джунглите и аз нямаше да слушаме със затаен дъх как дълбокият му рев ехти по хълмовете и никога вече познатите му стъпки нямаше да личат по пътеките на дивеча, по които той и аз бяхме скитали цели петнадесет години.

[1] Заминдар — земевладелец, който плаща на правителството определен данък. ↑

ТАКСКИЯТ ЧОВЕКОЯДЕЦ

В долината Ладя месеци наред царуваше мир. Обаче през септември 1938 година в Найни Тал се получи съобщение, че едно дванадесетгодишно момиче било удавено от тигър в селото Кот Киндри. Съобщението, което ми се предаде от Доналд Стюарт от Министерство на горите, не съдържаше никакви подробности и едва когато посетих селото след седмици, можах да събера подробни сведения за трагедията. Оказа се, че по обяд момичето събирало отбрулени от вятъра плодове от едно мангово дърво, което се намирало наблизо и се виждало от селото. В същото време се появил тигър, който отнесъл момичето, преди работещите наблизо мъже да могат, да му се притекат на помощ. Никой не се опитал да преследва тигъра. Дъждовете отдавна бяха изличили и измили всички следи и кървави дири от отвлеченото момиче, та не успях да открия къде тигърът е отвлякъл тялото му.

Село Кот Киндри се намира на около шест километра югозападно от Чука и на пет километра на запад от Так. В тази долина именно между Кот Киндри и Так през април тази година падна убит тигърът от Чука.

През лятото на 1938 година Министерството на горите маркира всички подлежащи на изсичане дървета в тази област. Страхуваха се обаче, че ако не се справят с човекоядеца преди ноември, когато трябваше да започне изсичането, предприемачите не ще могат да намерят работна ръка и ще се откажат от сключените договори. Във връзка с това Доналд Стюарт ми писа много скоро след смъртта на момичето. Но когато по негова молба обещах да отида в Кот Киндри, трябва да си призная, че дадох съгласието си по-скоро за да помогна на местните жители, отколкото заради предприемачите.

Най-прекият път до Кот Киндри беше с влака до Танакпур и оттам пешком до Калдунга и Чука. Пътят обаче, при все че ми спестяваше около 150 километра ходене пешком, налагаше да мина през най-страшната маларична област в Северна Индия. За да я

избягна, реших да мина през планините на Морнаула, а оттам по изоставения път до мястото, където той свършва на хребета над Кот Киндри.

Докато се приготвявах за този дълъг път, второ съобщение пристигна в Найни Тал за нова човешка жертва в Сем — селище, разположено на левия бряг на река Ладя и на около километър от Чука.

Жертвата била една баба, майка на главатаря на селото. Тази нещастна жена била убита, като режела храсти по един стръмен бряг между две терасовидни ниви. Тя започнала да реже от горния край на терасата, дълга около петдесет метра, и изрязала храсти на около километър от колибата си, когато тигърът скочил върху нея от погорната нива. Нападението станало толкова внезапно и ненадейно, че жената успяла да изпищи само веднъж, преди тигърът да я удави. Той я понесъл нагоре към брега, висок три метра, прескочил горната нива и изчезнал с нея отвъд, в гъстите джунгли.

Синът й, двадесетгодишен момък — работел по същото време в едно оризище на няколко метра встрани и станал свидетел на цялото събитие, но се изплашил толкова, че не могъл да й се притече на помощ. В отговор на настоятелните молби на младежа секретарят на селото пристигнал след два дни в Сем, придружен от осемдесет души, които успял да събере. Те тръгнали по пътя, по който минал тигърът, намерили дрехите на жената и няколко частици от кости. Това отвличане станало през ясен слънчев ден в два часа след пладне и тигърът изял жертвата си на петдесет метра от колибата, до която я удавил.

Щом получих това второ съобщение, Иботсон — помощник — управител на трите околии Алмора, Найни Тал и Гаруал — и аз се събрахме на военен съвет, в резултат на който Иботсон, който трябваше да отиде да уреди един спор за земя в Аскот на границата с Тибет, промени своя маршрут и вместо да замине през Багашвар, реши да ме придружи до Сем и оттам да продължи за Аскот.

Пътят, който бях избрал, налагаше да се изкачваме на много места по хълмове, та впоследствие решихме да вървим нагоре по долината на Нандур, да прекосим вододела между реките Нандур и Ладя и да следваме течението на Ладя до Сем. Семейство Иботсон тръгна от Найни Тал на 12 октомври, а аз ги настигнах на другия ден в Чаургалия.

Вървахме нагоре по реката Нандур и ловихме риба, като хващахме до сто и двадесет риби на ден с леки въдици за пъстърва. На шестия ден пристигнахме в Дурга Пепал, където се отклонихме от реката и след едно много стръмно изкачване лагерувахме през нощта на вододела. Потеглихме рано сутринта и вечерта опънахме палатките си на левия бряг на река Ладя, на осемнадесет километра от Чалти.

За нас беше цяло щастие, че дъждовете бяха преминали рано, защото канарите се спускаха отвесно в долината и трябваше да прегазваме реката почти на всеки половин километър. На един от тези бродове водата повлече моя готвач — висок около метър и половина. Спаси го от удавяне навременната намеса на човека, който носеше кошницата с храна.

На десетия ден след заминаването ни от Чаургалия построихме лагера си на една нива в Сем на двеста метра от колибата на убитата жена и на сто метра от мястото, където се сливат реките Ладя и Сарда.

Джел Уадел, от полицията, когото срещнахме по течението на Ладя и който лагеруваше от няколко дни в Сем, бе вече вързал навън един бивол, оставен ни на разположение от Мак Доналд, от Министерството на горите. Макар че тигърът беше идвал на няколко пъти в Сем през време на престоя на Уадел, не се бе докоснал до бивола.

В деня на нашето пристигане, докато Иботсон разпитваше секретарите на общините, горските стражари и главатарите на околните села, аз излязох да потърся отпечатъци от стъпки. Между лагера ни и мястото, където се сливаха реките, а също и на двата бряга на река Ладя имаше големи пространства с пясък. По този пясък открих стъпки на тигрица и млад тигър — навярно едно от тигърчетата, които бях видял през април. През последните дни тигрицата бе преминала отсам и отвъд река Ладя на няколко места, а миналата нощ бе минавала по малкото пясъчно пространство пред нашите палатки. Селяните предполагаха, че тази тигрица е човекоядецът, и навярно имаха право, защото откакто уби жената, тя редовно посещаваше село Сем.

По стъпките разбрах, че тигрицата е млада и средна на ръст. Покъсно щях да установя защо бе станала човекоядец. Аз предполагах, че една от причините навярно се крие в това, че тя е споделяла жертвите на тигъра от Чука по време на другаруването им през миналия

любовен сезон. Веднъж вкусила човешко месо, без да има вече другар, който да ѝ го набавя, тя се превръща в човекоядец. Но това бе само предположение, което по-късно се оказа погрешно.

Преди да тръгна от Найни Тал, писах на тахсилдаря в Танакпур и го помолих да закупи четири млади бивола и да ми ги изпрати в Сем. Един от тях умрял по пътя, а останалите три пристигнаха на 24-ти. Вързахме ги навън заедно с бивола, който ни даде Мак Доналд.

Когато излязох сутринта да посетя тези животни, заварих селяните от Чука много възбудени. Нивите край селото бяха наскоро изорани и тигрицата минала предишната нощ покрай три семейства, които нощували в полето с говедата си. За щастие и при трите случая говедата усетили тигрицата, когато се приближила, и събудили спящите хора. Като излязла от нивите, тигрицата се изкачила по пътеката за Кон Киндри и минала край два от нашите биволи, без да посегне на нито един от тях.

Селските писари, горските стражари и селяните казаха още при пристигането ни в Сем, че било само губене на време да връзваме биволите си навън. Те бяха уверени, че тигрицата няма да посегне на тях, като твърдяха, че и други опитвали по този начин да я убият, обаче без успех. Ако тигрицата непременно иска да яде биволи, такива имало много на паша из джунглите, измежду които лесно можела да си избере жертва. Въпреки техния съвет ние продължихме да връзваме навън нашите биволи и през следващите две нощи тя пак бе минавала край някои от тях, без обаче да ги докосне.

На 27-ми сутринта, точно когато довършвахме закуската си, няколко селяни, водени от Теуари — брат на главатаря на село Так, пристигнаха в лагера и съобщиха, че един човек от тяхното село изчезнал. Те казаха, че човекът излязъл от селото вчера по обяд, като казал на жена си, че отива да види да не се загубят говедата отвъд границите на селото, и тъй като не се завърнал, опасявали се да не би човекоядецът да го е удавил.

Пригответихме се набързо и в десет часа Иботсон и аз потеглихме за Так, придружени от Теуари и неговите хора. Разстоянието беше само три километра, но пътят на места беше доста стръмен. А понеже не искахме да губим време, пристигнахме в покрайнините на селото целите облени в пот, като едва поемахме дъх.

Наближихме селото, минавайки по малко равно място, обрасло с ниски шубраци, за което ще имам случай да говоря и по-късно, и чухме женски плач. Вайкането на индуската, когато оплаква мъртвец, не може да се сбърка с нищо друго. Излязохме от джунглите и се приближихме до опечалената съпруга на изчезналия и десетината — петнадесет селяни, излезли да ни посрещнат на края на нивите. Казаха ни, че от техните ниви по-горе се виждал някакъв бял предмет в една нива, обрасла с ниски храсти, на около двадесет и пет метра от мястото, където стояхме. Предметът приличал на част от облеклото на изчезналия. Иботсон, Теуари и аз тръгнахме да разгледаме белия предмет, а госпожа Иботсон поведе жената и останалите мъже нагоре към селото.

Нивата, не сята няколко години, бе обрасла с ниски храсти, подобни на хризантеми. Едва когато застанахме над белия предмет, Теуари позна престилката на изчезналия. Личеше, че на това място е имало борба, обаче кръв нямаше. Липсата на кръв на мястото, на нападението, както и по-голямата част от пътя, по който бе влачен убитият, се обясняваше с това, че кръвта не е могла да тече, защото тигрицата не го е пускала, за да го ухапе втори път, а го е носела, както го е ухапала първоначално.

По хълма на двадесет и пет метра над нас имаше няколко храста, покрити с пълзящи растения. Налагаше се да прегледаме това място, преди да продължим да вървим по следите на отвлечения човек, защото не беше никак разумно да тръгнем напред, като оставим тигрицата зад себе си. В меката пръст под храстите намерихме стъпки от тигрицата и мястото, където е лежала, преди да излезе и нападне човека.

Върнахме се там, откъдето тръгнахме, и се споразумяхме върху следния план на действие. Главната ни цел беше да се опитаме да издебнем и убием тигрицата, когато лежи край жертвата си. За да постигнем това, трябваше аз да вървя по дирите ѝ, като се оглеждам напред, Теуари, който не носеше оръжие, да върви на метър зад мен и да наблюдава зорко вляво и вдясно, а Иботсон — на метър зад Теуари — да ни предпазва от нападение в гръб. В случай, че Иботсон и аз зърнехме дори и косъм от тигрицата, да рискуваме и да стреляме.

Предния ден из тази местност бяха пасли говеда, които бяха отпикали земята, а тъй като нямаше никаква кръв и единствените

следи от минаването на тигрицата бяха тук-там по някой обърнат лист или смачкан стрък трева, напредвахме много бавно. Тигрицата влачила човека около двеста метра и после го умъртвила и оставила, а след няколко часа, когато жителите на Так чули самбурите да реват в тази посока, тя се върнала и го вдигнала. Тигрицата не го отвлякла веднага, след като го удавила, защото навярно се е страхувала да не я видят говедата, когато напада, та да я прогонят.

Намерихме голямо петно кръв на мястото, където го бе оставила. Кръвта обаче спряла да тече, когато се върнала да го вдигне, и този път тя го хванала за кръста, а не за врата, както преди, затова нямаше почти никакви следи и преследването ставаше още по-трудно. Движихме се много бавно, защото тигрицата се бе придържала към контурите на хълма, а освен това през гъстите храсти се виждаше само няколко сантиметра напред. За два часа изминахме по-малко от километър и стигнахме хребета, зад който се намираше долината, където преди шест месеца преследвахме и убихме тигъра от Чука. На този хребет имаше голяма скала, която се издигаше нагоре и в посока, обратна на посоката, от която идвахме. Дирите на тигрицата се спускаха отдясно на скалата и аз бях положителен, че тигрицата лежеше под надвисналата ѝ част или някъде наблизо.

Ние двамата с Иботсон, обути в леки обувки с тънки гумени подметки — Теуари беше бос, — достигнахме скалата без всякакъв шум. Дадох знак на другарите си да не мърдат и да наблюдават наоколо, стъпих на скалата и тръгнах сантиметър след сантиметър напред. Зад скалата се простираше малка равнина. Както вървах, тя все повече и повече се откриваше пред мен и аз се уверих, че предположението ми, че тигрицата лежи отдолу, ще излезе вярно. Оставаше ми да направя още една-две крачки, за да мога да надникна зад скалата, когато забелязах някакво движение вляво отпред. Едно растение, което бях настъпил, се изправи нагоре и секунда по-късно последва раздвижване на храстите, а някаква маймуна започна да надава кръсъци от едно дърво на другия им край.

Тигрицата бе избрала грижливо мястото си за следобедна почивка, но за нещастие не беше заспала. Когато видя голата ми глава — бях свалил шапката си — да се показва над скалата, тя скочи на крака, направи крачка встрани и изчезна под едни заплетени къпинови храсти. Ако беше легнала на кое да е друго място, не можеше да се

изплъзне, без да изстрелям един куршум, колкото и бързо да бягаше. В последния момент пропадна така грижливо проведеното преследване. Не ни оставаше друго, освен да потърсим трупа и да видим дали е останала от него такава част, над която да можем да застанем на пусия. Беше напълно безсмислено да преследваме тигрицата през гъстите къпинови храсти. Това би намалило вероятността да ѝ отправим по един изстрел по-късно.

Тигрицата бе обядвала близо до мястото, където лежеше, но понеже това място беше открито и изложено на зоркия поглед на лешоядите, тя бе преместила плячката си на по-сигурно място, за да не се вижда от въздуха. Дирята водеше сега през верига от грамадни скали, на петнадесет метра, зад които намерихме удавения човек.

Няма да ви развалям настроението с описание на това бедно, разпокъсано и обезобразено човешко същество, съвсем оголено, без всякакви дрехи и капка достойнство, което само преди няколко часа е било човек, баща на две деца и съпруг, който се е грижил за онази опечалена жена, на която без всякакви илюзии предстоеше незавидната съдба на индийска вдовица.

През тридесет и две годишното си ловуване на човекоядци аз съм виждал много подобни картини — всяка една по-ужасна от предшестващата — и винаги съм си мислел, че е по-добре да изоставим жертвата на звяра, отколкото да върнем на близките на убития обезобразената маса човешко месо, за която после ще си спомнят винаги като за някакъв страшен призрак всички, които я видят. Все пак жаждата за мъст и горещото желание да избавиш една област от угрозата, която няма равна на себе си по ужас, са непреодолими, още повече, че винаги съществува искрица от надежда, макар и абсурдна, че жертвата е останала по някакво чудо жива и се нуждае от помощ.

Шансът човек да застреля тигър — човекоядец, като залегне на пусия край жертвата му, въобще е малък, а всеки последователен неуспех без разлика на какво се дължи прави звяра по-предпазлив и се стига до положение, когато той започва или съвсем да изоставя жертвата, след като веднъж е ял от нея, или да се приближава до нея съвсем тихо и бавно като сянка, оглеждайки всеки лист и всеки клон, очаквайки зад тях да дебне неговият убиец, колкото и добре да е прикрит и колкото безшумно и неподвижно да стои. Вероятността да

се стреля при подобни условия е едно към милион, но при все това би ли се намерил поне един измежду нас, който да не поеме този риск?

Гъсталакът, в който се беше скрила тигрицата, нямаше повече от четиридесет квадратни метра. Тя не можеше да излезе от него, без да бъде видяна от маймуната, която щеше да ни предупреди. Ето защо ние седнахме на земята, опрени с гръб един към друг, за да изпушим по една цигара и да видим дали джунглите няма да ни дадат още някакво указание, докато обмисляме какво да предприемем по-нататък.

За да направим махан, трябваше да се върнем в селото, а в наше отсъствие тигрицата сигурно щеше да отнесе удавения. За нас беше трудно да вървим по следите ѝ, докато бе носила цял човек, а сега, когато вече я бяхме обезпокоили и товарът ѝ бе значително намален, по всяка вероятност щеше да избяга на километри далеч и ние никога не бихме могли да открием плячката ѝ. Един от нас прочее трябваше да остане на мястото, а другите двама да се върнат в селото за въжета.

Иботсон със своето обичайно нехайство към опасностите сам пожела да се върне и докато той и Теуари слизаха по хълма, за да избягнат трудното място, от което дойдохме, аз се покачих на малко дърво близо до трупа. На метър над земята дървото се разклоняваше на две. Облегнах се на единия клон, опрях краката си на другия и временно се закрепих на дървото, което бе достатъчно издигнато, за да ми позволи да съгледам тигрицата, ако се приближи до плячката си, и достатъчно високо, за да я видя, преди да може да скочи върху мен, ако въобще има такива намерения.

Изминаха петнадесет-двадесет минути, откакто Иботсон си отиде, когато чух как един голям камък се отмести и после пак се намести. Очевидно камъкът беше много слабо закрепен, та когато тигрицата е стъпила и почувствала, че се наклонява, се е отдръпнала от него и той пак се бе наместил. Шумът дойде отляво, на двадесетина метра пред мен — единствената посока, в която можех да стрелям, без да падна от дървото.

Изминаха няколко минути и с всяка измината минута се изпаряваше по малко надеждата ми да мога да стрелям, а после, когато напрежението на нервите ми и тежестта на пушката ми станаха непоносими, чух как някаква пръчка се счупи в горния край на гъсталака. Ето един чудесен пример, който показва как тигърът може да се движи в джунглите. По шума, предизвикан от тигрицата, аз знаех

точно къде се намираше и при все че не снесах очи от това място, тя все пак бе дошла, видяла ме бе, наблюдавала ме бе известно време и си бе отишла, без да забележа нито един лист или стрък трева да помръдне.

Когато причината за едно нервно напрежение внезапно премине, тогава и схванатите и болезнени мускули искат почивка. В случая бе достатъчно само да сложа пушката на коленете си, за да си облекча раменете и ръцете от тежестта ѝ, и колкото и незначително да бе това движение, по цялото ми тяло се разля приятното чувство на отмора и успокоение. Никакъв друг звук не се чу повече от тигрицата, а след един-два часа чух, че Иботсон се връщаше.

От всички, с които съм ходил на лов, Иботсон е действително най-добрият ловец, понеже не само, че притежава лъвско сърце, но и мисли за всяко нещо, а на всичко отгоре е най-самоотверженият ловец, който съм срещал. Сега беше отишъл за въже, а се върна с черги, възглавници и толкова горещ чан, че не можах да го изпия. Донесе и много ядене. Докато се хранех, Иботсон, седнал срещу вятъра, над убития, постави един от хората на дървото, което стоеше на тридесет метра встрани, за да отвлича вниманието на тигрицата, а сам той се покачи на друго дърво над трупа на жертвата, за да направи махан от въжета.

След като направи махана, Иботсон премести трупа на няколко крачки — крайно неприятна работа — и го завърза за едно младо дърво, за да не може тигрицата да го отнесе, защото луната вече изгряваше късно и през първите два часа от нощта щеше да бъде тъмно като в рог из това гъсто гористо място. Изпуших една последна цигара, покачих се на махана и когато се наместих, Иботсон свали човека, когото беше поставил за заблуда на дървото, и пое по посока на Так, за да вземе госпожа Иботсон и се върнат заедно в лагера край Сем.

Те не се виждаха вече, а само се чуваха, когато усетих как някакво тежко тяло се закача в листата и в същия момент маймуната, която досега мълчеше и аз не я виждах, но знаех, че е на едно дърво на другия край на къпиновите храсти, започна да крещи. Щастieto ми се усмихваше повече, отколкото очаквах. Изглежда, че нашата хитрост да поставим човека на дървото за заблуда има успех, както при един пораншен случай. Измина цяла минута на напрежение, после втора,

трета и след това един какар откъм хребета, по който се бях качил на скалата, връхлетя надолу към мен, лаейки истерично. Значи тигрицата не идеше към убития, а бе тръгнала подир Иботсон. Обзе ме трескаво безпокойство, защото ми стана ясно, че тя бе изоставила убития и е тръгнала да си търси друга жертва.

На тръгване Иботсон обеща, че ще вземе всички предпазни мерки. Когато обаче е чул какара откъм моята страна на хребета, сигурно е предположил, че тигрицата се навърта около трупа. Ако отслабеше вниманието си, тогава тигрицата сигурно щеше да се възползува от случая. Изминаха десет много неприятни минути и чух друг какар да лае откъм Так — тигрицата продължаваше да върви след тях, но теренът там беше по-открит и съществуваше по-малка вероятност да ги нападне. Опасността обаче, която грозеше Иботсонови, не бе в никакъв случай преминала, защото те имаха да изминават още три километра път през много гъсти джунгли, докато стигнат до лагера. А пък ако останат в Так до залез-слънце, очаквайки да чуят изстрела ми, както мислех, че може би ще направят, и както наистина бяха направили тогава, те се излагаха на голям риск по пътя надолу. За щастие Иботсон схванал опасността и придържал групата си да вървят наедно и при все че тигрицата ги следила по целия път — както показваха стъпките ѝ на следващата сутрин, — те се прибрали благополучно в лагера.

Виковете на какарите и самбурите ми даваха възможност да следя движенията на тигрицата. Един час след залез-слънце тя се намираще в дъното на долината на три километра от нас. При все че имаше цяла нощ на разположение, вероятността да се върне отново при трупа бе едно към милион, но аз бях решил да не изпускам и този малък шанс. Загърнах се с една черга, защото нощта бе страшно студена, и се настаних удобно в такова положение, че можех да прекарам часове, без да мръдна.

Изкачих се на махана в четири часа след пладне, а в десет часа вечерта чух как две животни слизаха по хълма към мен. Толкова беше тъмно под дърветата, че не можах да ги видя, но когато дойдоха и застанаха под убития, разбрах, че са индийски таралежи. Тракайки с бодлите си и вдигайки онзи особен шум, който само индийските

таралежи могат да вдигат, те се приближиха до трупа, обиколиха го няколко пъти и продължиха пътя си. След час, когато луната бе вече изгряла, чух някакво животно долу в долината. То вървеше от изток към запад и когато застана под трупа срещу вятъра, който духаше надолу по хълма, се поспря за известно време, а после се изкачи предпазливо нагоре. Докато беше още на известно разстояние, аз го чух да души във въздуха и разбрах, че е мечка. Миризмата на кръв я привличаше, но тя бе примесена с по-неприятната миризма на човек и желяейки да избегне всякакъв риск, мечката дебнеше много предпазливо около трупа. Носът ѝ, най-чувствителният нос на животно в джунглите, я бе осведомил още когато е била в долината, че трупът беше плячка на тигър. Това не представляваше пречка за хималайската мечка, която не познава страх от нищо и която в няколко случая съм виждал да прогонва тигър от плячката му. Това обаче, което ѝ причиняваше загриженост, бе миризмата на човек, примесена с тази на кръв и на тигър.

Като стигна до равното място, мечката седна на няколко метра от убития. Виждайки, че омразната ѝ човешка миризма не представлява никаква опасност за нея, тя стана, извърна глава и нададе дълбок гърлен рев, който проехтя из долината и който аз сметнах за рев, отправен към нейния другар. После без всякакво колебание тя се отправи смело към убития, а щом започна да го души, аз насочих пушката по нея. Знам само един случай, когато хималайската мечка бе изяла човек. Това бе станало с една жена, която, косейки трева, бе паднала от една канара и се убила, а една мечка намерила обезобразеното ѝ тяло, отнесла го някъде и го изяла. Тази мечка обаче, към чието рамо беше насочена пушката ми, изглежда, че не ядеше човешко месо. След като разгледа и помириса трупа, тя продължи прекъснатия си път на запад. Шумът от отдалечаващите ѝ се стъпки заглъхна в далечината и джунглите се потопиха в тишина, която трая до изгрев-слънце, когато най-сетне пристигна Иботсон.

С Иботсон пристигнаха братът и други роднини на убития човек, които много благоговейно обвиха останките в чисто бяло платно, поставиха ги на носилка, направена от два пръта и едно въже, дадено им от Иботсон, и се упътиха към ямата за изгаряне на мъртъвци на бреговете на река Сарда, мрънкайки под носа си хвалебствената индийска песен: „Рам нам сат Хай“^[1] и припева ѝ „Сатя бол гат хай“^[2].

Четиринадесетте часа, които прекарах на студа, се отразиха на физическото ми състояние, но след като пийнах от горещия чай и хапнах от храната, която Иботсон ми донесе, аз пак се почувствувах с възстановени сили.

След като проследила Иботсон на 27-и вечерта надолу към Чука, тигрицата преминала през нощта река Ладя и влязла в ниските джунгли зад нашия лагер. През този гъсталак минаваше пътеката, по която селяните от долината на Ладя редовно се движеха до появяването на човекоядеца, който беше направил минаването по нея опасно. Двамата куриери, които носеха пощата на Иботсон до Танакпур, се забавили в лагера на 28-и и за да спечелят време, тръгнали по един пряк път през тези джунгли. За щастие този, който вървял напред, си отварял очите, та забелязал как тигрицата пропъзляла през гъсталака и залегнала край пътеката пред тях.

Ние с Иботсон току-що се бяхме върнали от Так, когато тези двама души се втурнаха в лагера. Грабнахме пушките си и отърчахме на разузнаване. Намерихме стъпките на тигрицата там, където беше излязла от гъсталака на пътеката и вървяла известно време подир хората, обаче не успяхме да я видим, въпреки че на едно място, където шубракът бе много гъст, забелязахме, че нещо мръдна и чухме, как някакво животно се отдалечава.

На 29-и сутринта дойдоха няколко души от Так и казаха, че един от техните бикове не се върнал в обора предишната вечер, а когато го потърсили на мястото, където го видели за последен път, намерили малко кръв. В два часа след обяд Иботсон, жена му и аз отидохме на това място и от пръв поглед разбрахме, че биволът е убит и отвлечен от тигъра. Хапнахме набързо и с Иботсон тръгнахме по дирята, придружени от двама души, които носеха въжета за махан. Дирята вървеше диагонално по склона на могилата на разстояние от стотина метра, след това се спускаше надолу към урвата, в която бях стрелял, но бях пропуснал да улуча по-големия тигър през април. На няколко метра надолу в урвата биволът, който беше грамадно животно, се бе залостил между две скали и като не могъл да го придвижи, тигърът се налял от задницата му и го оставил.

Стъпките на тигрицата бяха много размазани поради тежкия товар, който е носила. Затова не бе възможно да се каже дали е човекоядец или не. Но тъй като всеки тигър в областта бе под знака на

съмнението, реших да се покача на някое дърво край жертвата и да го причакам. На изгодно разстояние от животното имаше само едно дърво. Когато хората се покачиха на него, за да направят махана, тигърът се обади някъде долу в долината. Хората ми прекараха въжето много набързо няколко пъти между два клона. Иботсон застана на пост, докато аз се покачих на дървото и заех позиция. През следващите четиринадесет часа това място се оказа най-неудобният и най-опасният махан, на който въобще съм стоял някога на пусия. Дървото беше наклонено и надвесено под ската, а под трите ката въже, на които бях седнал, зееше пропаст тридесет метра дълбока, по дъното на каменистата урва.

Когато се покачих на дървото, тигърът изрева няколко пъти и продължи да реве през големи интервали до късно през нощта, а последният рев се чу от един хребет на осемстотин метра встрани. Сега ми стана ясно, че тигрицата е лежала някъде наблизо до убитото животно и е видяла хората, като се качват на дървото. Помнейки от предишен опит какво означава това, тя изразила неудоволствието си, загдето я безпокоят, и си отишла, защото, при все че седях на въжената седалка до сутринта, когато Иботсон се върна, не чух абсолютно нищо през цялата нощ.

Не бе вероятно лешоядите да намерят трупа, защото урвата беше дълбока и засенчена от дървета. Понеже биволът, от друга страна, беше голям и тигърът можеше няколко пъти да яде от него, решихме да не стоим и чакаме там, където се намираше, а се надявахме, че тигърът ще го отнесе на някое по-удобно място, където ще имаме по-добри условия, за да стреляме по него. В това обаче останахме излъгани, тъй като тигърът въобще не се завърна при удавеното животно.

Две нощи по-късно беше убит младият бивол, който връзвахме зад лагера в Сем, но поради липса на наблюдателност от моя страна пропуснахме чудесен случай да се справим с човекоядеца.

Хората, които донесоха новината за удавянето на бивола, казаха, че въжето, с което бе завързано животното, било скъсано, а трупът му бил отвлечен нагоре по урвата, в долния край, на която беше завързано. Това беше същата урва, в която Макдоналд и аз гонихме една тигрица през април, и понеже тогава тя беше отнесла жертвата си малко нагоре по урвата, сега аз много глупаво сметнах, че е направила същото и с тази жертва.

След закуска излязохме с Иботсон да намерим убитото животно и да видим какви са изгледите за чакане край него през нощта.

Урвата, в която бе удушен биволът, беше около петдесет метра широка и се връзваше дълбоко в подножието на хълмовете. Първите двеста метра урвата вървеше право, а след това се извиваше наляво. Точно зад завоя отляво имаше гъста млада горичка, а зад нея се спускаше скат, обрасъл с гъста трева. В самата урва близо до младата горичка имаше малко вирче. През април на няколко пъти се бях изкачвал по урвата, но не бях обърнал внимание, че младата горичка беше много подходящо място за тигъра да залегне, и не взех необходимите предпазни мерки, както трябваше да направя.

Когато преминавах завоя, тигрицата, която е пиела вода от вирчето, ни бе видяла първа. Имаше само една посока, в която можеше да се оттегли безопасно, и тя бе тръгнала по нея — право нагоре по стръмния хълм, през хребета и в гората отвъд.

Не ни бе възможно да изкачим стръмния хълм, затова продължихме нагоре по урвата до мястото, където я пресичаше проправена от самбурски елени пътека, и по нея излязохме на хребета. Сега тигрицата се намираше в една триъгълна горичка, граничеща с гребена, река Ладя и отвесна канара, по която не можеше да мине никакво животно. Пространството не беше голямо и в него се намираха няколко сърни, които от време на време ни даваха да разберем къде е тигрицата, но за нещастие теренът беше пресечен от много дълбоки канали, издълбани от дъждовете, и из тях накрая загубихме дирите ѝ.

Още не бяхме видели убитото животно, затова слязохме отново в урвата по пътеката, проправена от самбурските елени, и го намерихме скрито между младите дръвчета. Те имаха обиколка от петнадесет до тридесет сантиметра и не бях достатъчно здрави за махан, та трябваше да изоставим тази идея. С дърво, което би заместило лост, бихме могли да изкъртим някой голям камък и да си направим място за седане, но това не бе за препоръчване, когато имахме работа с човекоядец.

Не ни се искаше да пропуснем възможността да стреляме по тигрицата и обмисляхме дали не бихме могли да се скрием в тревата близо до жертвата с надежда, че тя ще се върне, преди да се стъмни, и че ние ще я видим, преди тя да ни види. Против този план съществуваха две възражения: ако не успеем да я застреляме и тя ни

види близо до жертвата, би могла да я изостави, както направи това с другите две удавени животни, а между мястото, където лежеше плячката, и нашия лагер се простираха гъсти джунгли и ако се опитахме да ги преминем в тъмнината, бихме били изцяло във властта на тигрицата. И тъй съвсем неохотно решихме, че за тази вечер ще оставим трупа на тигрицата, като се надявахме, че на следващия ден бихме имали повече щастие.

Когато на другата сутрин се завърнахме, открихме, че тигрицата е отнесла жертвата си. Тя се бе изкачила на триста метра по коритото на урвата, стъпвайки от камък на камък, като не бе оставила никакви следи от отвличането. На това място — на триста метра, откъдето бе вдигнала жертвата — ние изпаднахме в грешка, защото, макар че имаше няколко стъпки по мократа земя, никоя от тях не бе направена, когато е носила жертвата. Най-сетне, като направихме няколко кръга, открихме случайно откъде е излязла от урвата и че е тръгнала нагоре по хълма вляво.

Хълмът, по който тигрицата бе отнесла животното, бе обрасъл с папрат и златник и не бе трудно да се върви по следите, но самото ходене бе мъчно, защото мястото бе много стръмно и на места трябваше да заобикаляме, преди да продължим нататък по дирята. Когато изминахме около триста метра, стигнахме до малко плато, заградено от лявата страна с канара, широка километър и половина. На страната на платото, която беше най-близо до канарата, теренът бе назъбен и напукан и в пукнатините растяха гъсти храсти, високи от половин до два метра. Тигрицата бе отнесла плячката си в това гъсто прикритие и едва като настъпихме жертвата, открихме къде се намира.

Когато спряхме да разгледаме какво бе оставила тигрицата от животното, разнесе се ниско ръмжене отдясно. Почакахме една минута с вдигнати пушки и чухме, че нещо мръдна в храстите, откъдето дойде ръмженето. Проправихме си път на десетина метра през храстите и стигнахме до малка полянка, където тигрицата си беше направила легло на меката трева. На отвъдната страна на полянката склонът се издигаше на двадесет метра до друго плато. Бяхме чули, че звукът дойде от този именно склон. Напредвайки колкото е възможно побезшумно нагоре по склона, едва стигнахме равната площ, около петдесет метра широка, когато тигрицата избяга от другата страна надолу в урвата, като при спускането си подплаши няколко калежки

фазана, и един какар. Да вървим след нея беше безсмислено, затова се върнахме при трупа и тъй като от него беше останало още доста за ядене, набелязахме си две дървета за чакане и се върнахме в лагера.

Обядвахме рано и се върнахме при трупа. Понеже пушките ни пречеха, покачихме се малко трудно на дърветата, които си бяхме избрали. Седяхме цели пет часа, без да видим или чуем нещо. На мръкване слязохме от дърветата и препъвайки се по напукания и неравен терен, полека-лека стигнахме в урвата, когато вече беше доста тъмно. И двамата изпитвахме неприятното чувство, че тигрицата ни преследва, но вървейки един до друг, стигнахме благополучно в лагера към девет часа вечерта.

Иботсонови не можеха да останат повече в Сем. Рано на другата сутрин те тръгнаха пешком на дванадесетдневен път, за да устоят на срещата си в Аскот. Преди да тръгнат, Иботсон изтръгна от мен обещанието, че няма вече да ходя сам и да дебна около други трупове и че няма да излагам живота си на опасност и да остана повече от ден-два в седмици в лагера ни, който се ограждаше от гъсти храсти, останахме само аз и двамата ми слуги — носачите ми живееха в една стая в къщата на главатаря на селото, — та затова карах всички по цял ден да събират дърва и съчки, от които имаше в голямо изобилие там, където се сливаха реките, за да поддържаме огъня през цялата нощ. Огънят нямаше да прогони тигрицата, но щеше да ни помогне да я видим, ако бродеше през нощта край палатките ни, а и без това нощите започнаха да стават студени, та имахме добро оправдание — ако въобще се нуждаехме от такова — да поддържаме голям огън през цялата нощ.

Привечер, когато хората ми се прибраха в лагера, взех пушка и тръгнах нагоре по река Ладя да видя дали тигрицата е преминавала водата. Намерих няколко дири по пясъка, но не бяха пресни. На мръкване се върнах в лагера, уверен, че тигрицата още се намира на нашата страна на реката. След час, когато беше вече доста тъмно, един какар започна да лае близо до палатките ни и продължи да лае настойчиво близо половин час.

Моите хора поеха грижата да връзват биволите навън — работа, която дотогава се извършваше от прислужниците на Иботсон, — а аз ги придружих на следващата сутрин, когато отидоха да ги докарат. Не видях никакви следи от тигрицата, при все че изминахме няколко

километра. След закуска взех въдицата, слязох на мястото, където се сливаха реките, и си налових риба като никога. Това място беше пълно с риба и макар че въдицата ми често се късаше, налових достатъчно махсири, за да нахраня целия лагер.

И днес, както предишната вечер, преминах река Ладя с намерение да застана на пусия върху една скала, от която се виждаше откритото място на десния бряг на реката, и да наблюдавам кога ще премине тигрицата. Щом се отдалечих от шума на водата при сливането на реките, чух един самбур и една маймуна да викат по хълма от лявата ми страна и като се приближих до скалата, открих пресни отпечатъци от стъпките на тигрицата. Тръгнах обратно по отпечатъците и стигнах до камъните, които бяха още мокри от преминаването ѝ през реката. Обстоятелството, че се забавих няколко минути в лагера, за да си изсуша въдицата и изпия чаша чай, струваше живота на един човек и цели седмици, прекарани в ужас и страх от хиляди хора, и много дни, прекарани в напрежение лично от мен, защото друг случай да стрелям по тигрицата не ми се удаде, макар че останах в Сем още три дни.

На седми сутринта, когато вдигах лагера и се приготвях да тръгна пеш за Танакпур, тридесет километра далеч, голяма група хора от всички околни села пристигнаха в лагера и ме замолиха да не ги оставям на милостта на човекоядеца. Дадох им съвети, каквито могат да бъдат дадени на хора в тяхното положение, и им обещах, че ще се върна пак, щом ми се удаде случай.

Взех влака в Танакпур на другата сутрин и пристигнах в Найни Тал на девети ноември след близо едномесечно отсъствие.

Заминах си от Сем на седми ноември, а на дванадесети тигрицата удави един мъж в Так. Получих известие за това нещастие чрез областния горски началник Халдуани скоро след като се бяхме преместили в зимната си къща в подножието на планините. С усилен преход пристигнах в Чука малко след изгрев-слънце на 24 ноември.

Възнамерявах да закуся в Чука, а после да продължа за Так и там да отседна, но главатарят на Так, когото намерих в Чука, ме уведоми, че всички мъже, жени и деца напуснали Так веднага след отвлечането на човека, станало на дванадесети. Той добави, че ако остана наистина да лагерувам в Так, може би ще мога да опазя собствения си живот, обаче не бих могъл да опазя живота на хората си. Това беше много

разумно. Докато чаках хората си да дойдат, главатарят ми помогна да избира място за лагера си в Чука, където хората ми щяха да бъдат в безопасност, пък и аз щях да остана по-настрана от хилядите работници, които сега пристигаха да секат гората.

Още щом получих телеграмата на областния горски началник, която ме уведомяваше за човешката жертва, телеграфирах на тахсилдаря в Танакпур да ми изпрати три млади мъжки бивола в Чука. Молбата ми беше изпълнена веднага и трите бивола пристигнаха предишната вечер.

След закуска взех един от биволите и тръгнах за Так с намерение да го вържа на мястото, където беше убит човекът на 12 ноември. Главатарят ми даде много ясен доклад за случката на тази дата, защото и той самият за малко щял да стане жертва на тигрицата. След обяд той излязъл заедно с внучката си, десетгодишно момиченце, да изрови исиотовите грудки от една нива на около шестдесет метра от къщата му. Тази нива от около два декара е заградена от трите страни с джунгли и понеже се намира на твърде стръмен хълм, се вижда от къщата на главатаря. След като старецът и внучката му поработили известно време, жена му, която чукала ориз в двора на къщата, извикала с много развълнуван глас и го запитала, дали е глух, та не чува как фазаните и другите птици писукат из джунглите над него. За щастие той веднага пристъпил към действие. Захвърлил мотиката, хванал детето за ръката и двамата хукнали към къщи, подканвани от жена му, която казала, че вече вижда едно червеникаво животно из храстите на горния край на нивата. Половин час по-късно тигрицата убила човека, който кастрел клони от едно дърво в една нива на триста метра от къщата на главатаря.

По описанието, което главатарят ми даде, намерих много лесно дървото. Това малко чепато дърво растеше на бряг, висок около метър, между две терасовидни ниви. От него хората години наред кастрели шума за добитъка. Човекът, който станал жертва, стоял на стъблото, хванат за един клон, и сечал друг, когато тигрицата дошла отзад, издърпала го от клона, за който се държал, и след като го умъртвила, го отнесла в гъстия шубрак на края на нивите.

Великите раджи, които управлявали Кумаон стотици години преди нашествието на гурките, подарили селото Так на прадедите на сегашните му собственици заради техните услуги към храмовете на

Пунаджири. (Британското правителство вече сто години съблюдава обещанието, дадено от Великите раджи, че земите на Так и на две други села завинаги ще се използват безплатно от местните жители.) От няколко сламени колиби с течение на времето селото се бе развило в много заможно селище със зидани къщи, покрити с каменни плочи, защото не само че земята му е много плодородна, но и доходът от храмовете е значителен.

През няколко вековното си съществуване Так е преживял, както всички останали села в Кумаон, много превратности на съдбата, но никога в дългата си история не е бил така обезлюден, както сега. По време на предишните ми посещения селото гъмжеше като кошер от трудолюбиви пчели, а когато днес след обяд го наближих, водейки младия бивол, в него цареше мъртва тишина. Всичките стотина или повече жители бяха забягнали, отвеждайки своя добитък със себе си. Единствената жива душа, която намерих там, бе една котка, и тя ме посрещна най-сърдечно. Изселването е станало толкова ненадейно, че много от вратите на къщите бяха оставени широко отворени. По всяка пътека из селото, в дворовете на къщите и в праха открих стъпки от тигрицата. Отворените врати представляваха истинска опасност, защото пътеката, която криволичеше из селото, минаваше близо край тях, а тигрицата можеше да стои и дебне зад всяка порта.

На хълма, на тридесет метра над селото, имаше няколко обора за добитък и около тях аз видях толкова много калезки фазани, червени кокошки и бели врани, колкото никога не бях виждал. От спокойствието, с което те ме оставяха да се движа между тях, ми стана ясно, че жителите на Так имаха някакво религиозно предубеждение срещу отнемането, на какъвто и да е живот.

От терасообразните ниви над оборите се виждаше цялото село, а по описанието на главатаря лесно определих дървото, от което тигрицата бе грабнала последната си жертва. В меката земя около дървото имаше следи от борба и петна съсирена кръв. Оттук тигрицата бе отнесла жертвата си на стотина метра през една изорана нива, преминала бе през дебел жив плет и бе навлязла в отвъдния гъсталак. От селото до дървото и обратно личаха много човешки стъпки, което показваше, че цялото село е идвало да види мястото, където е била убита жертвата, обаче от дървото до плета се виждаха само едни

стъпки — на тигрицата, когато е носела жертвата си. Никакъв опит не бил направен да се проследи тигрицата и да ѝ се отнеме трупът.

Разринах около дървото и открих корен, на който завързах бивола, като му подложих куп слама от една близка купа.

Селото, разположено на северния скат на хълма, сега бе в сянка и ако исках да се прибера в лагера преди мръкване, трябваше да тръгна веднага. Заобиколих селото, за да не минавам покрай отворените врати, понеже ми се виждаха опасни, и едва след като отминах къщите, излязох на пътеката.

Тази пътека, излизайки от селото, минава под грамадно мангово дърво, от корените, на което извира бистро поточе. Водата му протича през естествен улей, врязан в скалата, и се влива в грубо иззидано водопойно корито, от което се разлива наоколо и прави земята мека и кална. Когато отивах нагоре, пих вода от извора, оставяйки отпечатъци от стъпки върху калната почва. Когато се приближих сега пак да пия вода, открих върху своите стъпки отпечатъци от стъпките на тигрицата. След като уталожила жаждата си, тигрицата не тръгна нагоре по пътеката, а прекосила един стръмен бряг, обрасъл с тръни и коприва, и отишла в селото. Тя вероятно ме е наблюдавала, скрита в селото, докато съм връзвал бивола, предполагайки, че ще се върна по пътя, по който дойдох. За щастие обаче аз се сетих за опасността, която би могла да ме дебне зад отворените врати, и на връщане заобиколих по по-дългия път.

На идване от Чука взех всички предпазни мерки срещу неочаквано нападение и добре съм направил, защото по стъпките на тигрицата разбрах, че тя ме е следила по целия път от лагера насам. На другата сутрин, когато се връщах в Так, установих, че ме е следила от мястото, където бях излязъл на пътеката под къщите, чак долу до селските ниви край Чука.

Невъзможно ми бе да чета на лампата, която си донесох, та след вечеря седнах край огъня, радвайки се не само на топлината му, но и на чувството за сигурност, което ми даваше. Прехвърлих през ума си цялото положение и се опитах да измисля начин да надхитря тигрицата.

Когато тръгнах от къщи на 22 ноември, обещах да се върна след десет дни и че това ще ми бъде последният лов на човекоядци. Годишите, прекарани в опасности, с напрежение и дълги странствания,

които понякога траеха с месеци, както в случая с Чоугарската тигрица и Рудрапраягския леопард, бяха почнали да се отразяват както на здравето ми, така и на нервите на домашните ми. Ако не успеех да убия този човекоядец до края на ноември, решил бях да оставя някой друг да се заеме с тази работа.

Днес бе 24 ноември вечерта. Пред себе си имах още цели шест дни. Съдейки по поведението на тигрицата, струваше ми се, че тя възнамерява да си набави нова човешка жертва. Затова не ми се виждаше трудно да я изненадам през тези шест дни. За да постигна това, имах няколко начина, които щях да опитам един след друг. Начинът, по който човек най-лесно може да убие тигър в планината, е да го изчака на някое дърво над убитото от него животно. Ако през нощта тигрицата не убие бивола, вързан при Так, всяка следваща нощ щях да връзвам другите два бивола на места, които предварително си бях набелязал. Ако не удави човек, възможно бе тигрицата да удави някой от моите биволи, както бе направила веднъж през април, когато Иботсон и аз лагерувахме край Сем. Натрупах дебели дървета на огъня, за да гори цяла нощ, прибрах се и си легнах, дочувайки лая на какар в нискостъблените джунгли зад палатката ми.

На другата сутрин, докато приготвявах закуската, взех пушка и излязох да търся стъпки по пясъка на десния бряг на реката между Чука и Сем. Пътеката, след като излиза от нивите, върви известно време през нискостъблени джунгли. Тук открих стъпки на голям мъжки, леопард. Сигурно този звяр бе разтревожил снощи какара. Мъжко тигърче бе прекосявало река Ладя много пъти през последната седмица. През това време човекоядецът бе минал само веднъж, идвайки от Сем. Една голяма мечка бе прекосила пясъка малко преди да дойда. Когато се върнах в лагера, предприемачите се оплакаха, че като разпределяли работата тази сутрин, се натъкнали на мечка, която се държала много застрашително. Работниците им отказали да работят в района, в който видели мечката.

Няколко хиляди души — по думите на предприемачите към пет хиляди — били събрани в този момент в Чука и Кумая Чак, за да секат и свалят дървен материал на пътя, който се строеше. По цял ден тези хора викали през време на работа, за да поддържат духа си. Можем само да си представим, а не и да опишем олелията, която се е вдигала из долината от брадвите трионите, от трясъка на падащите по

стръмния скат трупи и от ломенето на скалите с тежките чукове. Естествено сред това възбудено множество от хора често се разнасяха тревожни слухове. През следващите няколко дни изминах много километри път и загубих много ценно време в проследяване на най-различни слухове за мними нападения и пакости на човекоядеца, защото тигрицата бе всяла ужас не само в долината на Ладя, а и по цялото течение на река Сарда отвъд Калдунга чак до пролома, пространство от около сто и двадесет квадратни километра, в което работеха още други десет хиляди работници.

Просто невероятно бе как един-единствен звяр можеше да тероризира такава голяма група работници, към която трябваше да прибавим и населението на околните села, както и стотиците мъже и жени, които носеха хранителни продукти за работниците или минаваха през долината със своите планински произведения, като портокали (които се продаваха по сто за дванадесет анни^[3]), орехи и индийски пиперки, на път за пазара в Танакпур. Това би било съвсем невероятно, ако няхахме същия случай с човекоядците в Цаво, където двойка лъвове, които върлуваха само нощно време, спряха работата по жп линия Уганда за дълго време.

Но да се върна пак към разказа си. След закуска на 25-и взех един бивол и потеглих за Так. Пътеката, след като излиза от нивите при Чука, заобикаля из подножието на хълма около километър и после се разклонява. Единият път минава право нагоре през хребета за Так, а другият, след като върви още километър из подножието, се изкачва на зигзаги през Кумая Чак до Кот Киндри.

При разклонението открих стъпките на тигрицата и по тях се върнах обратно в Так. Фактът, че миналата вечер ме бе следила надолу по хълма, показваше, че не бе удушила бивола. Макар че това ме разочарова, не беше нещо необикновено. Тигрите често се въртят около вързана стръв по няколко нощи наред, преди да я убият, защото те нападат само когато са гладни.

Оставих втория бивол при манговото дърво, където имаше в изобилие зелена трева, заобиколих около къщите и заварих първия бивол заспал спокоен сън, след като се бе наял добре и бе прекарал една неспокойна нощ. Идвайки откъм селото, както показваха отпечатъците от стъпките ѝ, тигрицата се бе приближила на няколко крачки от бивола, а после се бе върнала, откъдето бе дошла. Откарах

бивола до извора, оставих го един-два часа да се напасе, а после го върнах и вързах на същото място, където бе пренощувал.

Вързах втория бивол на около петдесет метра от манговото дърво, където срещнахме с Иботсонови плачещата жена и селяните, когато се изкачихме да разгледаме лобното място на удавения човек. Тук пътеката се пресичаше от дера, дълбоко около метър. От едната ѝ страна имаше сух дънер, а от другата — бадемово дърво, на което можеше да се постави махан. Вързах втория бивол за дънера и му подложих сено за няколко дни. Понеже нямаше какво друго да правя в Так, върнах се в лагера. Взех третия бивол, пребродих река Ладя и го вързах в урвата отвъд Сем, където тигрицата бе удавила един наш бивол през април.

По моя молба тахсилдарят на Танакпур ми бе избрал три охранени млади мъжки бивола. И трите сега бяха вързани на места, където тигрицата често се навърташе. Когато тръгнах да ги обходя на 26-и сутринта, надявах се, че тигрицата е удавила поне един от тях и че ще мога да я застрелям, като заста на, на пусия край жертвата. Започнах от бивола, който бе вързан отвъд река Ладя, обиколих и другите биволи, и видях, че тигрицата не се бе докоснала до нито един от тях. И сега, както предишната сутрин, открих стъпките ѝ по пътеката, която водеше за Так, но този път имаше двойни дири — едните слизаха надолу, а другите се връщаха назад. И на отиване, и на връщане тигрицата бе вървяла по пътеката и бе минала на няколко метра от бивола, вързан за сухия дънер на петдесет метра от манговото дърво.

Когато се върнах в Чука, делегация селяни от Так начело с главатаря на селото дойдоха в палатката ми и ме замолиха да ги придружа до селото, за да вземат хранителни продукти. След обяд, последван от главатаря и хората му и четирима мои прислужници, които носеха въжета за махана и храната ми, се върнах в Так и заста нах на пост, докато селяните набързо събраха провизиите, от които имаха нужда.

Напоих и нахраних двата бивола и вързах втория бивол отново за дънера, а първия бивол откарах километър надолу по хълма, където го вързах за едно младо дърво край пътеката. След това отведох хората обратно в Чука и се върнах половин километър назад, по могилата, за да хапна нещо, докато ми приготвят махана.

Явно бе, че тигрицата не проявяваше интерес спрямо моите млади биволи, а понеже и през трите последни дни бе оставила стъпки по пътеката за Так, реших да се изкача над пътеката и оттам да я причакам. Вързах на пътеката една коза със звънец, окачен на шията, за да ме предупреди за приближаването на тигрицата, и в четири часа след обяд се покачих на едно дърво. Казах на хората си да се върнат при мен в осем часа на другата сутрин и зачаках.

При залез-слънце излезе студен вятър, а когато се опитвах да се наметна с палтото, въжетата от едната страна на махана се изхлузиха и седенето ми стана много неудобно. След час излезе буря. Макар че не валя дълго, дъждът ме намокри до кости и увеличи несгодите ми. На дървото прекарах цели шестнадесет часа, но нищо не видях и не чух. Моите хора дойдоха в осем часа сутринта. Върнах се в лагера, за да взема топла баня и да се нахраня. След това потеглих за Так, придружен от шестима мои прислужници.

Дъждът през нощта бе измил всички дири от пътеката. На двеста метра над дървото, където пренощувах, открих пресни стъпки от тигрицата, оставени, когато бе излязла от джунглите и бе тръгнала по пътеката нагоре към Так. Много предпазливо се приближих до първия бивол, но го заварих заспал дълбок сън на пътеката. Тигрицата бе обиколила около него и бе излязла отново на пътеката няколко метра по-горе, откъдето бе продължила да върви нагоре по хълма. Вървейки по стъпките ѝ, приближих се до втория бивол и като стигнах близо до мястото, където бе вързан, две сини хималайски свраки се вдигнаха от земята и отлетяха с крясък надолу по хълма.

Присъствието на тези две птици означаваше, че биволът е мъртъв, че е ядено от него, но не е отвлечен и че тигрицата не се намира наблизо.

Когато дойдох до дънера, за който бе вързан биволът, видях, че е отвлечен встрани от пътеката, но след като огледах внимателно животното, установих, че не е удавено от тигрицата, а по всяка вероятност бе ухапано от змия и умряло (в джунглите имаше много качуларки) и че като го е намерила мъртъв на пътеката, тигрицата се бе нахранила от него и се опитала да го отнесе. След като разбрала, че не може да скъса въжето, тя го покрила отчасти с шума и храсти и продължила пътя си към Так.

По общо правило тигрите не ядат мърша, но понякога изяждат животните, които те самите не са убили. Например веднъж бях оставил труп на леопард в едно пожарище, а когато се върнах на другата сутрин да взема ножа си, който бях забравил, открих, че тигър бе преместил трупа на стотина метра и бе изял две трети от месото.

Изкачвайки се от Чука, бях разглобил махана, на който прекарах миналата нощ, и докато двама мои слуги се изкачиха на бадемовото дърво да ми направят седалка — дървото не бе достатъчно голямо, за да се направи махан на него, — другите четирима отидоха на извора да напълнят чайника и да сварят вода за чай. Към четири часа след обяд вечерях леко с чай и сухари, с което трябваше да се задоволя до следващия ден. Отказах да удовлетвори молбата на своите хора да ги оставя да пренощуват в някоя къща в Так и ги изпратих обратно в лагера. Това бе придружено с известен риск, но не бе нищо в сравнение с риска, на който щяха да се изложат, ако прекарат нощта в Так.

Моята седалка на дървото се състоеше от няколко възета, вързани между два прави клона, и още няколко възета, вързани подолу, за краката ми. Настаних се удобно, притеглих клоните около себе си и ги вързах с връв, като оставих малък отвор, за да мога да виждам и стрелям. Скоро ми се удаде случай да изпробвам това си „скривалище“, защото двете свраки, щом хората ми си отидоха, се върнаха, като докараха други свраки със себе си, така че девет такива птици кълвяха от убитото животно, докато се мръкне. Присъствието на птиците ми даде възможност да дремна, защото те щяха непременно да ме предупредят, ако се приближи тигрицата. Когато си отидоха, започна нощното ми бдение.

Когато луната (един ден след пълнолуние) се показва пълна и светла над непалските хълмове зад мен и изпълни цялата планинска област със светлина, все още можеше да се стреля. Миналата вечер дъждът бе очистил въздуха от прах и дим и няколко минути след като изгря луната, светлината бе толкова силна, че виждах ясно една самбурска кошута с малкото си, които се хранеха в нива, засята с пшеница, на сто и петдесет метра от мен.

Трупът на бивола бе пред мен точно на двадесет метра, а пътеката, по която очаквах да се появи тигрицата, бе два-три метра по-близо, така че бих могъл лесно да ѝ пратя своя куршум от разстояние,

което не допускаше да не умеря тигрицата, стига да дойде. А нямаше причини да не дойде.

Два часа минаха, откакто луната бе изгряла. Самбурската кошута се бе доближила на петдесет метра от моето дърво, когато един какар залая на хълма над селото. Какарът лая няколко минути, когато неочаквано долетя до слуха ми вик откъм селото. Мога само съвсем несполучливо да опиша този вик като а-р, а-р, а-рр, замиращо в един провлачен тон. Този вик бе толкова внезапен и неочакван, че машинално се изправих с намерение да се спусна от дървото и да хукна нагоре към селото, защото в първия момент помислих, че тигърът дави някой от моите хора. След това обаче си спомних, че като минавах край дървото, ги бях преброил и че гледах подире им докато изчезнаха, за да се уверя, че спазват нарежданията ми да вървят вкупом.

Писькът бе отчаян вик на човек в смъртен ужас. Питях се как е възможно да долети такъв звук от едно пусто село. Викът не бе резултат на въображението ми, защото и какарът го чу и веднага спря да лае, а кошутата избяга през нивите заедно с малкото си. Преди два дни, когато заведох селяните в селото, забелязах, че са много самоуверени и оставяха вещите си в къщи при незаключени и дори и незатворени врати. Главатарят ми отговори, че и години наред селото им да остане пусто, вещите им пак щели да са в безопасност, защото те били жреци в Пунаджири и никому нямало и през ум да мине да ги ограби. Той добави, че докато е жива тигрицата, тя е по-добър пазач на имота им — ако въобще има нужда от пазач, — отколкото сто мъже, защото от цялата околност никой не смеел да се приближи до селото, по каквата и да е работа през гъстите гори, които го обкръжаваха, освен ако аз го придружа, както и бях сторил.

Письците не се повториха и понеже видях, че нищо не мога да направя, настаних се пак на въжената си седалка. В десет часа през нощта един какар, който пасеше в нива, засята с пшеница, хукна да бяга и залая. Следната минута тигрицата изрева два пъти. Сега тя бе излязла от селото и пак бе тръгнала на път. Дори и да нямаше намерение да си хапне отново от бивола, вероятността да мине по пътеката, по която бе минавала по два пъти на ден последните няколко дни, бе голяма. Поставил пръст на спусъка и с очи, вперени в пътеката, прекарах цялата нощ, докато дневната светлина замести луната. Един

час след изгрев-слънце хората ми се върнаха при мен. Те бяха съобразили и донесли вързоп съчки и много скоро седях и пиех утринната си чаша топъл чай. Може би тигрицата ни дебнеше от близките храсти, а може би беше и на километри далеч от нас, защото след рева, който нададе в десет часа през нощта, джунглите тънеха в тишина.

В лагера заварих няколко селяни, насядали край палатката ми. Някои от тези хора бяха дошли да се осведомят какво съм успял да сторя през нощта, а други — да ми кажат, че тигрицата ревала от полунощ допреди изгрев из подножието на хълма и че всички работници по новия път в гората били толкова уплашени, че не отишли на работа. Моите хора ми бяха вече казали за тигрицата и че заедно с хилядите селяни, лагеруващи около Чука, те стояли будни цяла нощ и поддържали големи огънове.

Между хората, насядали около палатката ми, бе и главатарят на Так. Щом другите си отидоха, аз го запитах за жертвата в Так на 12 ноември, когато и той без малко не станал жертва на човекоядеца.

Главатарят отново с най-големи подробности ми разказа, как излязъл да копае исиотовите грудки с внучката си и щом чул виковете на жена си, хванал детето за ръка и избягал в къщи, където жена му се скарала, задето не си отварял ушите и излагал собствения си живот и живота на детето на опасност, и как след няколко минути тигрицата удавила един човек, който кастрел шума от дървото в нивата зад къщата му.

Тази част от разказа му ми беше известна от по-рано. Запитах го дали наистина е видял, че тигрицата е удавила човека. Отговорът му беше „не“, защото дървото не се виждало от мястото, на което бил застанал. Тогава го запитах откъде знае, че човекът е удавен. Той отговори, че го чул да вика. На по-нататъшните ми въпроси той обясни, че човекът не викал за помощ, а само извикал. Запитах го дали само веднъж е извикал и той ми каза: „Не, три пъти.“ Тогава аз настоях да ми имитира вика на човека и той извика като него, само че с много по-слаб глас, имитирайки писъците, които бях чул предишната нощ.

Тогава му казах какво бях чул и го попитах дали е възможно някой случайно да е пристигнал в селото, но той категорично отхвърли тази моя мисъл. Имало само две пътеки, които водели за Так, и всички мъже, жени и деца от селата, през които минават тези две пътеки,

знаели, че Так е запустял, и причината за това. Навсякъде из околията се знаело, че е опасно да се минава край Так през деня, и било съвсем изключено да е имало човек в селото в осем часа предишната вечер.

Когато запитах дали може да ми даде някакво обяснение за писъците от селото, в което не би могло — според него — да има жив човек, той ми каза, че не може да си го обясни. Понеже и аз сам не мога да дам никакво обяснение по въпроса, най-добре ще е да приемем, че нито какарът, нито самбурът, нито пък самият аз сме чули явните писъци — писъци на човешко същество в предсмъртна агония.

Когато всичките ми посетители, включително и главатарят, си отидоха, а аз седнах да закуся, моят слуга ми каза, че главатарят на Сем идвал в лагера миналата вечер и съобщил, че жена му, като косила трева край колибата, до която била убита майка му, се натъкнала на кървави дири и че той щял да ме чака край брода през река Ладя на сутринта. Прочее след закуска излязох да разгледам тези дири.

Преброждайки реката, забелязах четирима мъже, които бързаха към мен. Щом стъпих на брега, те ми казаха, че като слизали по могилата на Сем, чули тигър да реве отвъд долината на хълма между Чука и Так. Шумът на водата ми бе попречил да чуя този рев. Казах им, че отивам в Сем, но че скоро ще се върна в Чука, и се разделих с тях.

Главатарят ме чакаше близо до къщата си. Жена му ме заведе на мястото, където вчера видяла кървавите дири. След като минаваха през една нива, дирите продължаваха да вървят по големи скали. На една от тях намерих косми от какар. Малко по-нататък открих стъпки на мъжки леопард. Докато ги разглеждах, чух да реве тигър. Казах на другарите си да седнат и да запазят тишина. Ослушах се, за да се опитам да определя, къде се намира тигърът. След малко ревет се повтори, а после продължи да се повтаря всеки две минути.

Ревеше тигрицата. Според мен тя се намираще на петстотин метра под Так, в дълбоката урва, която започва от манговото дърво, върви успоредно на пътеката и я пресича там, където тя се съединява с пътеката, която идва от Кумая Чак.

Казах на главатаря, че ще почакаме и убием леопарда друг път, а после побързах да се върна в лагера, като при брода взех със себе си четиримата мъже, които чакаха да ги придружа до Чука.

Когато дойдох в лагера, заварих около една палатка тълга хора, предимно бичкиджии от Делхи и разни дребни акорданти, агенти, чиновници, надзиратели и майстори на предприемача, комуто бе възложено извозването на дървения материал и постройката на жп линия в долината на Ладя. Те бяха дошли да ме видят във връзка с престоя ми в Чука. Казаха ми, че много планинци, които превозвали дървен материал и работели по пътя, същата сутрин се върнали по домовете си и че ако аз си замина от Чука на 1 декември, както чули, че съм възнамерявал да сторя, цялата група работници и те самите щели да напуснат работата още същия ден. Толкова били уплашени, че не могли нито да ядат, нито да спят и никой не смеел да остане в долината, след като аз си замина. Това ставаше на 29 ноември сутринта. Аз казах на хората, че имам на разположение още два дни и две нощи и че много неща може да се случи през това време. Но в никакъв случай не можех да остана след 1 декември сутринта.

Тигрицата бе вече престанала да се обажда. Слугата ми приготви нещо за ядене и аз тръгнах за Так е намерение, ако чуя отново тигрицата да реве и успея да определя къде се намира, да се опитам да я издебна, ако ли пък вече не се обади, тогава да се покача и да чакам над трупа на бивола. Открих стъпките ѝ по пътеката и видях откъде бе влязла в урвата, но при все че на няколко пъти спирах нагоре по пътя за Так, за да се ослушвам, не я чух вече да се обади. Малко след залез-слънце изядох сухарите и изпих бутилката с чай, които носех, покачих се на бадемовото дърво и заех мястото си върху въжетата, които трябваше да ми служат за махан. Този път свраките ги нямаше. Без тяхна помощ не можах да дремна поне час-два, както предишната вечер.

Ако един тигър не се завърне при своята плячка първата нощ, това още не означава, че я е изоставил. В известни случаи съм виждал тигри да се връщат при пляката си едва на десетата нощ и да изяждат вмирисаната вече мърша. В случая обаче аз не пазех край трупа на животно, удавено от тигъра, а край труп, намерен от тигрицата, от който тя бе яла. Ако тигрицата не бе човекоядец, не бих помислил, че е вероятно да се върне при трупа на втората нощ, което оправдаваше намерението ми да прекарам още една нощ на дървото, толкова повече, че тя не бе проявила интерес към трупа на бивола и не се бе върнала при него първата нощ. Затова стоях на дървото от залез до изгрев-

слънце почти без надежда да успее да й отправя своя изстрел. Макар, че прекараното на дървото време не ми се стори толкова дълго, колкото миналата нощ, несгодите ми бяха много по-големи, защото възжетата, на които седях, се впиха в мен, а освен това малко след като изгря луната излезе студен вятър, който духа през цялата нощ, та ме смрази до кости. През тази втора нощ не чух никакъв шум от джунглите или от другаде, нито пък кошутата с малкото си дойде да пасе из нивите. При пукването на зората ми се стори, че чух тигърски рев някъде в далечината, но не бях сигурен нито дали наистина реवेशе тигър, нито от коя посока идваше звукът.

Когато се върнах в лагера, слугата ми беше приготвил чаша чай и топла баня. Но преди да започна да се къпя — двадесеткилограмовата ми платка бе малка, та не можех да се къпя в нея, — трябваше да се освободя от възбудената тълпа хора, които се надпреварваха да ми разказват какво са преживели миналата нощ. Излезе, че скоро след като се появила луната, тигрицата започнала да реве из околността на Чука и след като ревала цели два часа през кратки интервали, отдалечила се в посока към работническия лагер край Кумая Чак. Когато чули, че идва, хората от този лагер започнали да викат, за да я пропъдят, обаче, напротив, виковете им още повече я разярили и тя демонстративно се изпречвала пред тях, докато ги принудила да млъкнат. След като млъкнали, тя прекарала останалата част от нощта между работническия лагер и Чука, готова да се справи с всекиго, който посмее да викне срещу нея. Към зазоряване тя се отправила в посока към Так и разочарованите разказвачи се чудеха, как не съм я срещнал.

Днес излизах за последен път да ловя човекоядци и при все че чувствувах голяма нужда от почивка и сън, реших да прекарам остатъка от деня, като се опитам за последен път да се добера до тигрицата.

Не само жителите на Чука и Сем, но и на всички околни села, особено селяните от Тала Дес, където няколко години преди това бях убил три човекоядца, много настояваха да се опитам да изчакам тигрицата край някоя вързана коза. Те казваха: „Всички тигри из планините ядат кози. Понеже с биволите нямаш късмет, защо не опиташ с коза?“ Повече за тяхно удоволствие, отколкото с някаква надежда да успее да стрелям по тигрицата се съгласих да прекарам

този последен ден на пусия край двете кози, които бях купил за тази цел.

Бях убеден, че леговището на тигрицата се намираще при Так, независимо от нощните ѝ скитания. Затова на обяд взех двете кози и придружен от четирима мои хора, се упътих за Так.

Както вече споменах, пътеката от Чука за Так върви по много стръмен скат. Половин километър пред Так пътеката се отделя от склона и пресича малко, почти равно пространство, което се простира до самото мангово дърво. По това равно място пътеката минава през гъсти шубраци и се пресича от две тесни дерета, които на изток се съединяват с голямата урва. На средата на пътя между тези две дерета и на около сто метра от дървото, на което пазих последните две нощи, се намира грамадно бадемово дърво. Именно това дърво имах пред вид още на тръгване от лагера. Пътеката минава точно под него и аз смятах, че ако се изкача на дървото, ще виждам не само двете кози, едната, от които възнамерявах да вържа на края на голямата пропаст, а другата — в подножието на хълма отдясно, но и трупа на бивола. Тъй като и трите точки бяха далеч от дървото, освен 450/400-калибрената си пушка, която взех за в случай на крайна нужда, аз се въоръжих и с много точна 0,275-калибрена пушка.

Изкачването от Чука този последен ден ми се видя крайно мъчително. Щом стигнах на мястото, където пътеката се отделя от билото и навлиза в равното пространство, чух тигрицата да реве на около сто и петдесет метра вляво от мен. Там земята бе обрасла с гъсти шубраци и дървета, обвити в пълзящи растения, пресечена бе от тесни и дълбоки дерета и бе осеяна с големи камъни — много неблагоприятен терен за дебнене на човекоядец. Обаче, преди да реша как да постъпя, трябваше да разбера дали тигрицата не е легнала някъде, което бе много вероятно, понеже часът бе един по пладне, или пък се движеше и ако се движеше, в коя посока. И тъй накарах своите хора да седнат зад мен, а аз се ослушах. Изведнъж ревът се повтори. Тигрицата се бе придвижила на петдесет метра и изглежда, че се изкачваше по голямата урва в посока към Так.

Това ми даде кураж, защото дървото, на което бях решил да се покача, отстоеше само на петдесет метра от урвата. Предупредих хората си да не вдигат шум и да не се отделят от мен и се упътихме бързо по пътеката. Изминахме половината разстояние и на около сто

метра от дървото стигнахме до място, където пътеката от две страни бе обградена с гъсти шубраци. Ято калезки фазани се вдигна от шубраците и изхвърча с крясъци. Приклекнах и няколко минути наблюдавах пътеката, но понеже нищо не се случи, продължихме предпазливо напред и стигнахме до дървото без никакви произшествия. По възможност най-бързо и безшумно вързахме едната коза на края на урвата, а другата оставихме вдясно — в подножието на хълма. Тогава отведох хората си на края на нивите и им казах да стоят на горната веранда на къщата на главатаря, докато отида да ги взема, и отърчах обратно до дървото. Изкачих се на десетина метра от земята и с връв, която носех за целта, издърпах пушката си нагоре. От мястото, на което седях, виждах не само двете кози — едната на седемдесет, а другата на шестдесет метра от мен, — но и част от трупа на бивола. Понеже 0,275-калибрена ми пушка биеше много точно, бях сигурен, че ще убия тигрицата, стига да се появи на такова място, където можех да я видя от дървото.

Откакто бях купил козите при предишното си посещение, те живееха заедно, та когато ги разделихме, започнаха жално да вресят. Обикновено вресенето на козите се чува на четиристотин метра разстояние, но тук условията не бяха нормални, защото козите бяха вързани на тази страна на хълма, по която духаше силен вятър надолу. Даже и да се бе придвижила тигрицата, след като я чух, невъзможно бе да не ги чуе. Ако беше гладна, както вярвах, че е, шансът да мога да пусна един изстрел по нея беше голям. Постоях на дървото десетина минути, когато един какар изляя близо до мястото, откъдето излетяха фазаните. В този момент едва ли не литнах от радост, но скоро пак изтрезнях. Защото какарът изляя само три пъти, завършвайки с въпросителен тон. Очевидно в шубрака се криеше някаква змия, от която и фазаните, и какарът се плашеха.

Мястото ми бе удобно, слънцето грееше топло и приятно, та следващите три часа прекарах на дървото, без да почувствувам никакво неудобство. В четири часа след пладне слънцето се скри зад високия хълм над Так, а след това вятърът стана непоносимо студен. Едва изтраях един час на него и тогава вече реших да се откажа, защото ме втресе от студ и ако дойдеше тигрицата сега, не бих могъл да я улуча. Вързах пушката за връвта, спуснах я на земята, слязох и отидох на края на нивите, за да повикам своите хора.

Малко са хората, струва ми се, които не са изпитвали онова чувство на потиснатост, което изпитваме след всеки сериозен неуспех. На връщане от лов, колкото и да си изморен през деня, ако си успял да напълниш торбата си с планински яребици, пътят към лагера ти се вижда като разходка в сравнение със същия този път, когато се влачиш по него километър след километър с празна торба. Ако това чувство на потиснатост те обхваща винаги, дори и само след едnodневно безуспешно ловуване за кеклици, можете да си представите как бе свито сърцето ми онази вечер, когато трябваше да извикам хората си, да отвържа козите и да поема трите километра път до лагера. Защото освен че не бях ловувал само един ден и не гонех никакви си пилета, но неуспехът ми засягаше много хора.

Като изключим времето, прекарано в път от къщи до джунглите и обратно, вървял бях по петите на човекоядеца от 23 октомври до 7 ноември и от 24 до 30 ноември. Само онзи, който е следил тигър и е живял под угрозата да бъде докопан за врата всяка минута, може да си представи напрежението, в което те поставя постоянната бдителност в продължение на дни и седмици.

Освен това тигърът, който гонех, беше човекоядец и ако не успееш да го убия, това щеше да се отрази върху всички, които работеха или живеяха в тази местност. Работата спря съвсем, а всички жители на най-голямото село в околията бяха избягали от домовете си. Колкото и лошо да беше положението, то щеше да се влоши още повече, ако тигърът не бъдеше убит, защото работниците не можеха да стоят вечно без работа, а и жителите на околните села не разполагаха със средства, с каквито разполагаха по-богатите хора от Так.

Тигрицата отдавна бе изгубила всякакъв страх от човека. Това личеше от начина, по който бе отвлякла момичето, докато то събирало плодове в една нива, край която работили много хора, от удавянето на жената до самата врата на къщата ѝ, от отвличането на мъжа от дървото всред селото и от обстоятелството, че предишната вечер бе заставила хиляди работници да млъкнат от страх. И ето сега аз се прибирах пребит от умора към лагера в деня, за който бях обещал на близките си, че ще е последен в ловната ми кариера. Знаех много добре какво значи присъствието на тигър — човекоядец за всички постоянни и временни обитатели в околията и за всички, които минаваха през нея на път за пазарите в подножието на планините или

за храмовете на Пунаджири, и това бе достатъчно да потисне духа ми така, че ми се струваше, че цял живот ще ми тежи. Готов бях да заменя в този момент с удоволствие всичките си успехи през тридесетгодишното си ловуване за човекоядци само за един спокоен изстрел срещу тигрицата.

Разказах ви вече някои от опитите, които направих през последните седем дни й нощи да убия тигрицата, но това далеч не бе всичко. Аз знаех, че тигрицата ме следи и наблюдава, и всеки път, когато изминавах трите километра път между лагера и Так, прибягвах до всички възможни начини и средства, усвоени през живота ми, прекаран в джунглите, да я надхитря. Колкото и горчиво да бе разочарованието ми от неуспеха, чувствавах, че той не се дължеше в никакъв случай на нещо, сторено от мен, или на нещо, което съм пропуснал да направя.

Когато дойдоха хората ми, те ми казаха, че един час след като излял какарът, чули тигрицата да рече някъде далеч, но не били сигурни за посоката. Ясно бе, че тигрицата не проявяваше никакъв интерес спрямо козите, нито спрямо биволите. Но и при това положение чудно би било да се премести по това време на деня от една местност, където се чувстваше напълно като у дома си, освен ако я е привлякъл нататък някой звук, който нито аз, нито хората ми бяхме чули. Както и да е, съвсем ясно бе, че си бе отишла и понеже не ми оставаше вече, какво да правя, поех отчаяно пътя към лагера.

Пътеката, както вече споменах, излиза на билото, което се простира до Чука, на петстотин метра от Так. Сега, когато дойдох на онова място, където билото е само няколко метра широко и се виждат двете урви, спускащи се към река Ладя, чух, че тигрицата изрева няколко пъти отвъд долината вляво. Тя се намираще вляво и малко над Кумая Чак и на няколкостотин метра от билото на Кот Киндри, на което работниците си бяха построили сламени заслони.

Ето един случай, явно безнадежден и съвсем отчаян, да дам своя изстрел. Но все пак това бе един случай, и то последният ми шанс, и се поставяше само въпросът, дали си заслужаваше трудът.

Когато слязох от дървото, оставаше ми само един час, за да се прибера в лагера преди мръкване. Тридесет минути минаха, докато събрах хората си, изслушах разказа им, прибрах козите и се изкачих на билото. Съдейки по слънцето, което сега хвърляше бляскава червена

светлина по върховете на Непалските планини, пресметнах, че ми остава на разположение само половин час дневна светлина. Светлината бе най-важният фактор в този момент, защото ако исках да използвам последния си шанс, от нея зависеше животът на петима души.

Тигрицата се намираше на километър от нас. Теренът помежду ни бе осеян с грамадни скали и пресечен с безброй дълбоки дерета, но ако желаше, тя можеше преспокойно да измине това разстояние за половин час. Трябваше да си отговоря на въпроса, дали да я повикам или не. Ако изрева и тя ме чуе и дойде, докато е още светло, за да мога да стрелям, всичко беше наред. От друга страна, ако тя дойде, но не успея да я застрелям, някой от нас положително нямаше да се върне в лагера, защото ни предстоеше три километра път, а пътеката минаваше из гъсти джунгли и на места през големи скали, а на други през ниски гъсталаци. Нямаше смисъл да се съветвам с хората си, защото нито един от тях не бе идвал в джунглите, преди да дойдат с мен, та аз сам трябваше да реша. Реших да се опитам да повикам тигрицата.

Подадох пушката на един от хората си, почаках тигрицата отново да се обади, поставих ръце на устата си, напълних гърдите си с въздух и изревах с всички сили из долината. Тя ми отговори и след това няколко минути се обаждахме един на друг. Тя щеше да дойде, дори бе тръгнала, и ако пристигнеше, докато бе още светло, за да мога да стрелям, всички предимства щяха да бъдат на моя страна, защото можех да си избира място, където бе най-удобно да я пресрещна. През ноември тигрите се разпасват и бе ясно, че през последните четиридесет и осем часа тя вилнееше из джунглите и си търсеше другар. Сега, смятайки, че тигър отговаря на рева ѝ, тя щеше да се появи веднага.

На четиристотин метра под билото пътеката вървеше около петдесет метра през равно място. На отвъдната страна вдясно тя обикаля около една голяма скала, спуска се стръмно надолу и продължава в цяла серия от остри зигзагообразни завой до по-долната равна тераса. На тази скала реших да причакам тигрицата и слизайки по пътеката, изревах няколко пъти, за да ѝ дам да разбере, че съм се придвижил, и да поддържам връзката си с нея.

Бих желал да ви дам ясна картина на цялата обстановка, за да можете да разберете развоя на събитията. Представете си прочее

правоъгълно парче земя, четиридесет метра широко и осемдесет метра дълго, завършващо с почти отвесна скала. Пътеката, идваща от Так, навлиза в този правоъгълник откъм късата му южна страна и след като върви по средата му около двадесет и пет метра, извива вдясно и излиза от правоъгълника през дългата му източна страна. В онази точка, където пътеката излиза от равното място, се издига скала, висока около метър и половина. Малко по-нататък от мястото, където пътеката завива вдясно, се издига скалист гребен, висок около метър, който върви до северната страна на правоъгълника, където земята се спуща надолу във вид на отвесна скалиста стена. На отсамната страна на ниския скалист гребен растат ред гъсти храсталаци, които стигат на около три метра от скалата, до която възнамерявах да причакам тигрицата. Останалата част от правоъгълника е обрасла с дървета, разпръснати храсти и ниска трева.

Намерението ми бе да залегна на пътеката до скалата и да стрелям по тигрицата, когато се приближи, обаче, когато проверих, се оказа, че оттам не можех да видя тигрицата, докато не дойде на два-три метра от мен, а освен това тя можеше да дойде до мен или зад скалата, или през разпръснатите храсти отляво, без да мога да я видя. На скалата срещу мястото, откъдето очаквах да се появи тигрицата, имаше тесен издаден ръб. Седнах малко настрана, успях да се задържа на ръба, поставил лявата си ръка върху заоблената скала и протегнал десния си крак така, че да се допирам о земята с върха на пръстите ми. Хората и козите поставих непосредствено зад себе си, до скалата, три-четири метра под мен.

Всичко беше готово за посрещането на тигрицата, която през време на тези приготовления се беше приближила на около триста метра. Наддадох последен рев, за да я ориентирам, и се огледах наоколо, за да проверя дали хората ми се чувстват добре.

Зрелището, което тези хора представляваха, при други обстоятелства би било смешно, но в случая бе трагично. Бяха седнали в тесен кръг, с подгънати колене и глави, опрени една в друга, и сгушили козите в краката си, а по лицата им се четеше онзи израз на напрегнато очакване, който виждаме по лицата на зрители, очакващи да гръмне някой голям топ. Откакто за пръв път чухме тигрицата да рече по хребета, нито хората ми, нито козите издадоха някакъв звук, освен едно сподавено покашляне. Сега те вероятно бяха смразени от

страх — както изглеждаше по всичко, — но дори и да беше така, пак свалям шапка на тези четирима мъже, които имаха куража да сторят това, което аз на тяхно място никога не бих помислил да направя. Цели седем дни им бяха разправяли най-преувеличени и страхотни приказки за този ужасен звяр, който ги бе държал будни последните две нощи, а сега, когато падаше мрак, седнали с голи ръце на място, откъдето нищо не можеха да видят, те чуваха как човекоядецът се приближава все повече и повече. По-голям кураж и по-голяма вяра не мога да си представя.

Обстоятелството, че не можех да хвана 450/400-калибрената пушка с лявата си ръка (с която се държах в неудобното си положение на скалата), ми причиняваше известно безпокойство, защото, освен че се страхувах да не се плъзне пушката ми по заобления връх на скалата — сгънал бях носната си кърпа и я бях турил под пушката, за да предотвратя това, — но не знаех и какъв ще бъде резултатът от ритането на силната пушка при стрелба в това положение. Пушката сочеше към пътеката, която беше изтърбушена, и моето намерение бе да стрелям в лицето на тигрицата, щом се появи над тази гърбица на около седем метра от скалата.

Тигрицата обаче не се придържаше към контурите на хълма, което би я извело на пътеката малко зад гърбицата ѝ, а прекоси една дълбока урва и идваше право към мястото, откъдето бе чула последния ми рев, под ъгъл от тридесет градуса. Тази нейна маневра поставяше ниския скалист гребен, зад който не можех да виждам, между мен и нея. Тя бе налучкала посоката на последния ми рев с голяма точност, но не бе преценила правилно разстоянието. Понеже не бе намерила търсения другар на онова място, където очакваше да го намери, сега тя започваше да беснее. А вие ще добиете представа как може да се разгневи тигрица в нейното положение, като ви кажа, че веднъж на няколко километра от нашата къща една тигрица преустанови движението по едно шосе за цяла седмица, нападайки всичко живо, което се опитваше да мине по него, между другото керван камили, докато най-после си намери другар.

Не познавам звук, който повече да може да разстрои нервите на човека, от рева на тигър, който е наблизил, но не се вижда. Не смеех и да помисля какво въздействие оказваше този страшен звук върху моите хора и ако бяха хукнали надолу по хълма с писъци, не бих се учудил

никак, защото и аз, макар че усещах приклада на сигурната пушка върху рамото и бузата си, изпитвах желанието да изпищя.

Но нещо по-ужасяващо от непрестанните резове на тигрицата бе падащият мрак. След няколко само секунди, десет или най-много петнадесет, щеше да бъде толкова тъмно, че не бих могъл да видя мушката, и тогава ние щяхме да бъдем оставени на произвола на човекоядеца, който на това отгоре си търсеше другар. Трябваше да се предприеме нещо и при това веднага, ако не искахме да ни разкъса на парчета, и единственото нещо, което успях да измисля, бе да изрева още един път.

Сега тигрицата бе толкова наблизко, че чувах как поема дъх всеки път, преди да изрева, и когато сега пак пое дъх, аз сторих същото и двамата изревахме едновременно. Резултатът настъпи веднага. Без никакво колебание тя дотърча бързо през сухите листа по ниския гребен и през храстите вдясно от мен и тъкмо когато очаквах да мине през нас, тя спря, и следния миг лъхът от нейния рев ме удари право в лицето и би отнесъл шапката ми, ако носех такава. За миг тя се поспря, а после продължи с бързи крачки. Зърнах я, когато минаваше между два храста, а после излезе на открито и като ме погледна в лицето, се закова на място.

За голямо и неочаквано мое щастие десетината крачки, които направи вдясно и пред мен, я изведоха почти там, накъдето сочеше пушката ми. Ако бе продължила да върви в посоката, по която идеше, когато изрева последния път, разказът ми, ако въобще някой го напишеше, щеше да има съвсем друг край, защото не можех нито да извъртя пушката на заобления връх на скалата, нито пък да я вдигна и стрелям с една ръка.

Понеже тигрицата бе съвсем близо, а вече едвам се виждаше, различих само главата ѝ. Първият ми куршум я улучи под дясното око, а вторият, изстрелян по-скоро случайно, отколкото преднамерено, я удари в шията и тя падна мъртва, опряла муцуната си в скалата. Ритането на пушката, когато изстрелях дясната цев, ме застави да се пусна от скалата и да падна от ръба, а ритането на лявата цев, която изстрелях, докато бях във въздуха, ме удари по челюстта и ме преметна с главата надолу върху хората ми и козите. Още веднъж свалям шапка на тези четирима мъже, които, макар че не очаквах

друго, освен тигрицата да скочи върху тях, ме хванаха, като падах, и ме спасиха да не се нараня и да не счупя пушката си.

Когато се освободих от преплетените човешки и кози крака, грабнах 0,275-калибрена пушка от човека, който я държеше, тикнах пачка патрони в магазина ѝ и дадох пет последователни изстрела, които отекнаха в долината през река Сарда и чак до Непал. За хилядите хора в долината и околните села, които със затаен дъх очакваха да чуят гърмежа на пушката ми, два гърмежа можеха всякак да се изтълкуват. Обаче два гърмежа, последвани от други пет, изстреляни последователно през пет секунди, можеха да означават само едно нещо — че човекоядецът е мъртъв.

Не бях разменил нито дума с хората си, откакто за пръв път чухме тигрицата да реве на хребета. Когато им казах, че е мъртва и че няма вече от какво да се боим, те като че ли не можах да разберат за какво им говоря. Тогава им казах да се изскачат и да погледнат със собствените си очи, а аз потърсих из джобовете си и запалих цигара. Много предпазливо те се изкачиха на скалата, но не мръднаха по-нататък, защото, както вече казах, тигрицата опираше до другата ѝ страна.

Късно през нощта в лагера, насядали край огъня, те разправяха приключенията си на многобройните слушатели, редуващи се на смени, и завършваха разказа си неизменно с думите: „И тогава тигърът, чийто рев бе смразил кръвта ни, удари сахиба по главата и го прекатури върху нас. Ако не вярвате, идете и вижте лицето му.“ Огледалото е излишна вещ в един лагер, но дори и да имах огледало, то никога точно не би отразило болката, която изпитвах от подутата си челюст, която стана причина да пазя млечна диета няколко дни.

Докато хората ми отсякоха едно младо дърво и вързаха тигрицата на него, започнаха да се появяват светлини в долината на Ладя и из всички околни лагери и села. Четиримата мъже горяха от желание да не им се отнеме честта да отнесат тигрицата в лагера. Обаче тази работа се оказа не по силите им. Затова аз ги оставих и тръгнах да диря помощ.

При трите си посещения в Чука през последните осем месеца минавах по тази пътека много пъти през деня и винаги с пълна пушка в ръце, а сега се препъвах в тъмнината невъоръжен и единствената ми грижа бе да внимавам да не падна някъде. Ако най-голямото щастие на

човека настъпва, когато престане някое голямо страдание, второто по големина щастие безсъмнено настъпва с прекратяването на някой голям страх. Само преди един час трябваше да вдигнеш хайка от диви слонове, за да пропъдиш от домовете и селата им селяните, които сега с песни и викове се стичаха от всички посоки, сами и на групи, на пътеката, водеща за Так. Една част от тази бързо — растяща тълпа хора се отправиха нагоре по пътеката, за да помогнат при пренасянето на тигрицата, а други ме придружиха по пътя до лагера и биха ме носили на ръце, стига да им позволих. Напредвахме бавно, защото трябваше често да спираме, за да може всяка група новопристигнали да ми изкаже своята признателност, което всеки правеше по свой начин. Поради това селяните, които носеха тигрицата, ни настигнаха, и всички вкупом влязохме в селото. Не ще се опитам да опиша посрещането, което селяните направиха на хората ми и на мен, нито сцените, на които станахме свидетели в Чука тази нощ, защото съм прекарал по-голямата част от живота си из джунглите и нямам дарбата да описвам с думи подобни картини.

Свалиха една ритла и положиха тигрицата върху нея. Накладоха грамаден огън за светлина и за да се стоплят всички, защото нощта бе тъмна и студена и духаше северен вятър. Едва към полунощ слугата ми с помощта на главатаря на Так и на Кунвар Синг, до чиято къща лагерувах, успя да убеди хората да се разотидат по селата и домовете си, като им казаха, че ще имат предостатъчно време да се нагледат на тигрицата на другия ден. Преди да си отиде, самият главатар ми каза, че ще изпрати съобщение на жителите на Так да се върнат на другата сутрин по домовете си. Той наистина направи това и след два дни всички жители се завърнаха по домовете си и оттогава до ден-днешен живеят в мир и спокойствие.

Вечерях, посред нощ и изпратих да извикат Кунвар Синг. Казах му, че за да мога да се прибера в къщи в деня, когато бях обещал, трябва след няколко часа да тръгна на път и че той ще трябва да обясни на селяните защо съм си отишъл. Той ми обеща да стори това и аз започнах да дера тигрицата. Трудно е да дереш тигър с джобно ножче, но това ти дава възможност да прегледаш животното по-внимателно. Когато дереш по този начин човекоядец, имаш възможност да установиш почти с точност причината, поради която животното се е превърнало в човекоядец.

Тигрицата бе сравнително млада и в отлично здравословно състояние, в каквото се очаква да бъде, когато се разгони. Тъмната ѝ зимна козина бе безупречна и макар че настойчиво отказваше да яде от стръвта, която ѝ подлагах, потънала бе в тлъстини. По тялото ѝ открих две стари рани от двуцевка, нито една, от които не личеше по кожата ѝ. Едната рана в лявото ѝ рамо, причинена от няколко груби едри сачми, бе гнояла и при зарастването ѝ кожата около нея бе сраснала завинаги с месото. Трудно бе да се каже доколко тази рана бе осакатила тигрицата, но явно е, че е минало много време, докато зарасне. Тази рана очевидно бе една от причините тигрицата да се превърне в човекоядец. Втората рана в дясното ѝ рамо също бе причинена от сачми, но бе зараснала, без да загноява. Тези две рани, нанесени ѝ из засада над трупове на мъртви животни, преди да е станала човекоядец, достатъчно ясно обясняваха защо тя не се завърна при убития човек и другите си жертви, край които я чаках.

След като одрах тигрицата, аз се изкъпах и облякох и при все че лицето ми се беше подуло и ме болеше, а имах да извървя тридесет километра път, потеглих от Чука лек като перце, докато хиляди хора в самата долина и около нея спяха спокоен сън.

Това е краят на моите разкази за джунглите, които почнах да ви разправям. Аз съм вече на края и на своята кариера като ловец на тигри — човекоядци.

Моите скитания из джунглите траяха твърде дълго, а сега се чувствам щастлив, че можах да се измъкна от тях на собствените си крака и не стана нужда да ме отнесат на носилка, както отнесоха човека от Так.

Имаше случаи, когато животът ми висеше на косъм, и случаи, когато празната ми кесия и болестите, добити от дългото напрежение и излагане на опасност, правеха живота ми труден, но ще се чувствам богато възнаграден за всичко, стига моето ловуване да е спасило поне един човешки живот.

[1] Името на Рама е вярно. ↑

[2] Спасението е в истината. ↑

[3] Анна — 1/16 от една рупия. ↑

Издание:

Джим Корбет. Човекоядците от Кумаон
Езиков редактор: Христина Киркова
Художник на корицата: Румен Ракишев
Художник-редактор: Михаил Макариев
Технически редактор: Катя Шокова
Коректори: Емилия Вучкова и Виолета Ценова
Народност английска

Издание второ. ЛГ III — 1.

Дадена за набор на 13.VIII.1980 г.

Подписана за печат на 10.XI.1980 г.

Излязла от печат на 23.I.1981 г.

Формат 60/84/15

Печатни коли 13

Издателски коли 12,13

УИК 13,25

Поръчка на издателството №107/80 г.

Цена 1,13 лв.

Държавно издателство „Земиздат“ — София Бул. „Ленин“ 47

ПК „Георги Димитров“ — София

ДП „Атанас Стратиев“ — Хасково

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.